

Inspiraakreacties op

Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding

Bureau Energieprojecten
Postbus 93144
2509 AC Den Haag
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF	1
MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES:	3
ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES.....	3
NUMERIEK OVERZICHT.....	5
INSPRAAKREACTIES NUMMER 1 TOT EN MET 146	8

Oktober 2009

WOORD VOORAF

Algemeen

Van 25 augustus tot en met 5 oktober heeft de *Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding* ter inzage gelegen. In deze periode kon iedereen zijn of haar zienswijze geven op de inhoud van de startnotitie.

In deze inspraakbundel zijn de verschillende (schriftelijke, digitale en mondelinge) inspraakreacties samengebracht.

Op de *Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding* zijn in totaal 266 verschillende inspraakreacties binnengekomen. Hiervan zijn 146 reacties uniek en in deze bundel opgenomen.

U kunt de bundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl; kies daarvoor onder 'projecten' voor 'Noord-West 380 kV'.

Registratie en verwerking

De ontvangen reacties zijn geregistreerd en aan de insprekers is een ontvangstbevestiging toegezonden. Bureau Energieprojecten heeft de inspraakreacties doorgezonden aan de betrokken overheden.

De inspraakreacties zijn zo veel mogelijk integraal in deze bundel opgenomen. Hierbij wordt een kanttekening geplaatst. Van de gelijke inspraakreacties is er telkens één (voorbeeld)brief in de bundel opgenomen. Hieraan is telkens een overzicht toegevoegd van insprekers die hun zienswijze via dezelfde actievorm kenbaar hebben gemaakt.

Verdere procedure

Op basis van de inspraakreacties, en het advies van de Commissie voor de m.e.r. stellen de Ministeries van EZ en VROM richtlijnen voor het milieueffectrapport vast. Vervolgens wordt het milieueffectrapport (MER) gemaakt. Het MER dient als onderbouwing voor het rijksinpassingsplan, het ruimtelijke plan voor de hoogspanningsverbinding. De ontwerpen van het rijksinpassingsplan en andere voor de verbinding benodigde besluiten zullen tegelijkertijd ter inzage gelegd worden. Hiervan wordt kennisgeving gedaan in Staatscourant, regionale en huis-aan-huisbladen. Tevens worden eerdere insprekers hiervan per brief op de hoogte gesteld.

Kennisgeving

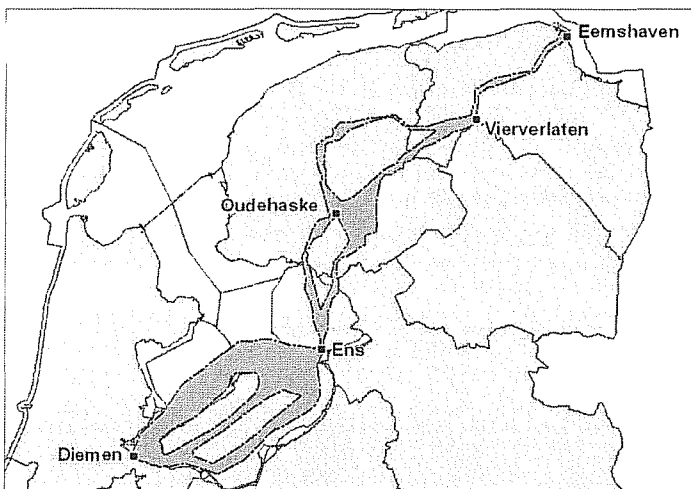
Inspraak startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding

Met ingang van dinsdag 25 augustus tot en met maandag 5 oktober 2009 ligt de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV verbinding ter inzage. Op grond van de Wet milieubeheer kunt u op deze startnotitie inspreken.

Achtergrond

De beheerder van het landelijke hoogspanningsnet (hierna: TenneT) wil een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding aanleggen van Eemshaven via Ens naar Diemen. In Eemshaven worden de komende jaren meerdere elektriciteitscentrales gebouwd. De in Eemshaven opgewekte stroom moet vervolgens naar de Randstad getransporteerd worden want daar liggen de grote verbruikerscentra van elektriciteit. De verbinding is nodig om in de toekomst voldoende capaciteit te bieden voor het elektriciteitstransport.

De aanleg van de nieuwe verbinding is een gezamenlijke inspanning van de Ministeries van Economische Zaken (hierna: EZ) en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (hierna: VROM) en TenneT. Het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III) voorziet reeds in een hoogspanningsverbinding vanuit Eemshaven naar Diemen.

Milieueffectrapportage en besluitvorming

Voor dit project is de rijkscoördinatieprocedure van toepassing. Dit houdt onder meer in dat de ruimtelijke besluitvorming plaatsvindt door middel van een zogeheten rijksinpassingsplan. Dit plan wordt vastgesteld door de Ministers van VROM en van EZ samen. In het rijksinpassingsplan wordt het tracé van de nieuwe verbinding vastgelegd. Ter voorbereiding van het rijksinpassingsplan is de Minister van EZ samen met de Minister van VROM een procedure van milieueffectrapportage (e.r.-procedure) uitvoeren.

Een milieueffectrapport (MER) wordt opgesteld om (mogelijke) milieueffecten in brede zin, bijvoorbeeld op leefomgevingskwaliteit (mens), gezondheid, landschap, natuur, bodem en water zo goed mogelijk in beeld te brengen en daarmee te waarborgen dat deze effecten een volwaardige rol kunnen spelen bij de besluitvorming. In het MER wordt waar nodig ook een passende beoordeling opgenomen voor effecten op Natura 2000-gebieden. Het ontwerp-rijksinpassingsplan en het MER worden verwacht najaar 2011. Daarnaast worden in de rijkscoördinatieprocedure de overige vergunningen gecoördineerd voorbereid. De Minister van EZ zal deze coördinatie op zich nemen.

Startnotitie

Onderdeel van de m.e.r.-procedure is het uitbrengen van een startnotitie door de Ministers van EZ en van VROM. In deze startnotitie komen de volgende onderwerpen aan bod:

- de achtergronden van de nieuwe hoogspanningsverbinding;
- welke tracéalternatieven in het MER onderzocht zullen worden;
- welke milieuaspecten voor deze tracéalternatieven in het MER in beeld gebracht zullen worden.

Waar kunt u de startnotitie inzien?

De startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV verbinding kunt u met ingang van dinsdag 25 augustus tot en met maandag 5 oktober 2009 tijdens reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- Ministerie van EZ, Bezuidenhoutseweg 30, Den Haag, telefoon 070 - 379 8911;
- Ministerie van VROM, Rijnstraat 8, Den Haag, telefoon 070 - 339 3939;
- Gemeente Achtkarspelen, Stationsstraat 18, Buitenpost, telefoon 0511 - 548 111;
- Gemeente Almere, Stadhuisplein 1, Almere, telefoon 036 - 539 9911;
- Gemeente Amsterdam, Weesperplein 4, Amsterdam, telefoon 020 - 5513 888;
- Gemeente Bedum, Schoolstraat 1, Bedum, telefoon 050 - 301 8911;
- Gemeente Boamsterhim, J.W. de Visserwei 10, Grou, telefoon 0566 - 629 393;
- Gemeente Delfzijl, Johan van den Kornputplein 10, Delfzijl, telefoon 0596 - 639 911;
- Gemeente Diemen, D.J. den Hartoglaan 1, Diemen, telefoon 020 - 314 4644;
- Gemeente Dronten, De Rede 1, Dronten, telefoon 0321 - 388 911;
- Gemeente Eemsum, Hoofdstraat-West 1, Uithuizen, telefoon 0595 - 437 555;
- Gemeente Groningen, Kreupelstraat 1, Groningen, telefoon 050 - 3679 111;
- Gemeente Grootegast, Hoofdstraat 97, Grootegast, telefoon 0594 - 695 795;

- Gemeente Heerenveen, Crackstraat 2, Heerenveen, telefoon 0513 - 617 617;
- Gemeente Huizen, Graaf Wichman 10, Huizen, telefoon 035 - 528 1911;
- Gemeente Kampen, Burgemeester Berghuisplein 1, Kampen, telefoon 038 - 339 2999;
- Gemeente Leek, Tolberterstraat 66, Leek, telefoon 0594 - 551 515;
- Gemeente Leeuwarden, Oldehoofsterkerkhof 2, Leeuwarden, telefoon 058 - 233 8888;
- Gemeente Lelystad, Stadhuisplein 2, Lelystad, telefoon 0320 - 278 911;
- Gemeente Lemsterland, Burgemeester Krijgerplein 7, Lemmer, telefoon 0514 - 567 575;
- Gemeente Loppersum, Molenweg 12, Loppersum, telefoon 0596 - 548 200;
- Gemeente Marum, Molenstraat 45, Marum, telefoon 0594 - 641 333;
- Gemeente Muiden, Het Anker 2, Muiden, telefoon 0294 - 210 210;
- Gemeente Naarden, Raadhuisstraat 2, Naarden-Vesting, telefoon 035 - 695 7811;
- Gemeente Noordoostpolder, Harmen Visserplein 1, Emmeloord, telefoon 0527 - 633 911;
- Gemeente Opsterland, Hoofdstraat 82, Beetsterzwaag, telefoon 0512 - 386 222;
- Gemeente Skarsterlân, Herema State 1, Joure, telefoon 0513 - 481 234;
- Gemeente Smallingerland, Gauke Boelenstraat 2, Drachten, telefoon 0512 - 581 234;
- Gemeente Steenwijkerland, Vendelweg 1, Steenwijk, telefoon 0521 - 538 500;
- Gemeente Ten Boer, Hendrik Westerstraat 24, Ten Boer, telefoon 050 - 302 8888;
- Gemeente Tytsjerksteradiel, Raadhuisweg 7, Burgum, telefoon 0511 - 460 860;
- Gemeente Waterland, Pierebaan 3, Monnikendam, telefoon 029 - 965 8585;
- Gemeente Weesp, Nieuwstraat 70a, Weesp, telefoon 0294 - 491 391;
- Gemeente Weststellingwerf, Griffioenpark 1, Wolvega, telefoon 0561 - 691 234;
- Gemeente Winsum, Hoofdstraat Winsum 70, Winsum, telefoon 0595 - 447 777;
- Gemeente Zeewolde, Raadhuisplein 1, Zeewolde, telefoon 036 - 522 9400;
- Gemeente Zuidhorn, Hooiweg 9, Zuidhorn, telefoon 0594 - 508 888;
- Provincie Flevoland, Visarenddreef 1, Lelystad, telefoon 0320 - 265 265;
- Provincie Fryslân, Snekerterkweg 1, Leeuwarden, telefoon 058 - 292 5925;
- Provincie Groningen, St. Jansstraat 4, Groningen, telefoon 050 - 316 4911;
- Provincie Noord-Holland, Houtplein 33, Haarlem, telefoon 023 - 514 3143;
- Provincie Overijssel, Luttenbergstraat 2, Zwolle, telefoon 038 - 499 8899.

De startnotitie is ook op het internet beschikbaar: www.bureau-energieprojecten.nl.

Informatiebijeenkomsten

De Ministers van EZ en van VROM organiseren in samenwerking met TenneT zeven informatieavonden over de nieuwe verbinding, de inhoud van de startnotitie en de verdere procedure. U bent van harte welkom om op deze avonden vragen te stellen en informatie te krijgen, zodat u als u dat wenst goed geïnformeerd uw mondelinge of schriftelijke inspraakreactie kunt geven.

Deze inloopavonden worden gehouden op:

- donderdag 3 september – Raadzaal gemeente Naarden, Raadhuisstraat 2 te Naarden;
- dinsdag 8 september – Almere WTC, P.J. Oudweg 1 te Almere;
- woensdag 9 september – De Meerpaal, De Reede 80/82 te Dronten;
- dinsdag 15 september – Hajé Hotel, Schans 65 te Heerenveen;
- woensdag 16 september – Gemeentehuis Noordoostpolder, Harmen Visserplein 1 te Emmeloord;
- dinsdag 22 september – Trefcentrum Bedum, Professor Meckelstraat 1-5 te Bedum;
- woensdag 23 september – De Pleats, Schoolstraat 82 te Burgum.

Van 19.00 uur tot 21.00 uur is de zaal open en is het mogelijk de informatiemarkt te bezoeken. Op alle avonden is informatie over het hele project beschikbaar, dus als u verhinderd bent op de avond die het dichtst bij uw woonadres is, kunt u ook een van de andere avonden bezoeken. Medewerkers van de Ministeries van EZ en van VROM, alsmede van TenneT zijn aanwezig om uw vragen te beantwoorden.

Hoe kunt u uw zienswijze kenbaar maken?

De Ministers van EZ en van VROM nodigen eenieder uit mondeling of schriftelijk te reageren op de startnotitie.

Tot en met 5 oktober 2009 kunt u aangeven wat volgens u in het MER onderzocht moet worden.

Uw schriftelijke zienswijze kunt u sturen aan:

**Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg**

Wij verzoeken u ook in uw brief duidelijk te vermelden dat u insprekt op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV. Mondeling kunt u uw zienswijze inbrengen door te bellen met Bureau Energieprojecten, telefoon 070 - 379 89 79 of tijdens de informatieavonden.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Het Inspraakpunt bundelt alle reacties en stuurt deze naar de Ministers van EZ en van VROM en de commissie voor de milieueffectrapportage. Deze commissie adviseert de Ministers van EZ en van VROM over het geven van richtlijnen voor het MER.

Mede op basis van dit advies en de inspraakreacties stelt de Minister van EZ samen met de Minister van VROM vervolgens de richtlijnen vast. In deze richtlijnen wordt vastgelegd welke informatie in het MER opgenomen dient te worden. Wanneer de Minister van EZ en de Minister van VROM het MER hebben opgesteld, zal er voor u de mogelijkheid zijn daarop in te spreken.

Nadere informatie

Voor het verkrijgen van de startnotitie of voor informatie over de inspraakprocedure kunt u contact opnemen met Bureau Energieprojecten, telefoon 070 - 379 89 79, www.bureau-energieprojecten.nl.

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES: ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES

118	ANV Greppelveld e.o.	DRONTEN
98	De Centrale As	LEEWARDEN
36	Dorpsraad Uitdam	UITDAM
39	E-Connection Project BV	BUNNIK
102	Friese Milieu Federatie	LEEWARDEN
50	Gemeente Almere, Dienst Stedelijke Ontwikkeling	ALMERE
41	Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening	AMSTERDAM
31	Gemeente Bedum	BEDUM
30	Gemeente Delfzijl	DELFIJL
29	Gemeente Diemen	DIEMEN
89	Gemeente Dronten	DRONTEN
142	Gemeente Heerenveen	HEERENVEEN
88	Gemeente Kampen	KAMPEN
53	Gemeente Lelystad	LELYSTAD
86	Gemeente Loppersum	LOPPERSUM
83	Gemeente Muiden	MUIDEN
57	Gemeente Skarsterlân Joure	JOURE
45	Gemeente Smallingerland	DRACHTEN
123	Gemeente Steenwijkerland	STEENWIJK
101	Gemeente Weststellingwerf	WOLVEGA
90	Gemeente Zuidhorn	ZUIDHORN
59	Growind B.V.	BIDDINGHUIZEN
67		
125	Lelystad Airport	LELYSTAD
96	LTO Noord	DRACHTEN
100	Miliefederatie Noord-Holland	ZAANDAM
95	Natuur en Milieu Flevoland	LELYSTAD

116	Plaatselijk belang Oranjewoud	ORANJEWOUD
122	Provincie Flevoland	LELYSTAD
37	Provincie Fryslân	LEEWARDEN
106	Provincie Groningen	GRONINGEN
85	Provincie Noord-Holland	HAARLEM
146	Provincie Overijssel	ZWOLLE
32	Raedthuys Windenergie B.V.	ENSCHEDÉ
134	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	AMERSFOORT
135	Rijkswaterstaat IJsselmeergebied	LELYSTAD
15	Staatsbosbeheer	DRIEBERGEN
55	Stichting Flevo-landschap	LELYSTAD
108	Stichting Natuurbehoud Oranjewoud	ORANJEWOUD
40	Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer	CASTRICUM
4	Vogel- en Natuurwacht "Zuid-Flevoland"	ALMERE
99	Waternet	AMSTERDAM
56	Waterschap Zuiderzeeland	LELYSTAD
126	Watersportverbond	NIEUWEGEIN
16	Watersportvereniging H.W.N.	HEERENVEEN
14	Wiersum Plantbreeding	DRONTEN

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES: NUMERIEK OVERZICHT

1

2

3

4 Vogel- en Natuurwacht "Zuid-Flevoland"

ALMERE

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14 Wiersum Plantbreeding

DRONTEN

15 Staatsbosbeheer

DRIEBERGEN

16 Watersportvereniging H.W.N.

HEERENVEEN

17 2 eensluitende reacties ontvangen

18

19

20

21

22

23

24 2 eensluitende reacties ontvangen

OUDEHASKE

25

26

27

28

29 Gemeente Diemen

DIEMEN

30 Gemeente Delfzijl

DELFIJL

31 Gemeente Bedum

BEDUM

32 Raedthuys Windenergie B.V.

ENSCHDE

33

34 10 eensluitende reacties ontvangen

35

36 Dorpsraad Uitdam

UITDAM

37 Provincie Fryslân

LEEUWARDEN

38

39 E-Connection Project BV

BUNNIK

40 Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer

CASTRICUM

41 Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening

AMSTERDAM

42

43

44

45 Gemeente Smallingerland

DRACHTEN

46

47 3 eensluitende reacties ontvangen

48 3 eensluitende reacties ontvangen

49

50	Gemeente Almere, Dienst Stedelijke Ontwikkeling	ALMERE
51	Natuur en Milieu Overijssel	ZWOLLE
52		
53	Gemeente Lelystad	LELYSTAD
54		
55	Stichting Flevo-landschap	LELYSTAD
56	Waterschap Zuiderzeeland	LELYSTAD
57	Gemeente Skarsterlân Joure	JOURE
58		
59	Growind B.V.	BIDDINGHUIZEN
60		
61		
62		
63		
64		
65		
66		
67		
68		
69		
70		
71		
72		
73		
74		
75		
76		
77		
78		
79		
80		
81	3 eensluitende reacties ontvangen	
82		
83	Gemeente Muiden	MUIDEN
84		
85	Provincie Noord-Holland	HAARLEM
86	Gemeente Loppersum	LOPPERSUM
87		
88	Gemeente Kampen	KAMPEN
89	Gemeente Dronten	DRONTEN
90	Gemeente Zuidhorn	ZUIDHORN
91		
92		LEEWARDEN
93		
94		
95	Natuur en Milieu Flevoland	LELYSTAD
96	LTO Noord	DRACHTEN
97	7 eensluitende reacties ontvangen	
98	De Centrale As	LEEWARDEN
99	Waternet	AMSTERDAM
100	Miliefederatie Noord-Holland	ZAANDAM

101	Gemeente Weststellingwerf	WOLVEGA
102	Friese Milieu Federatie	LEEUWARDEN
103		
104		
105	5 eensluitende reacties ontvangen	
106	Provincie Groningen	GRONINGEN
107		
108	Stichting Natuurbehoud Oranjewoud	ORANJEWOUD
109	2 eensluitende reacties ontvangen	
110	74 eensluitende reacties ontvangen	
111	5 eensluitende reacties ontvangen	
112		
113		
114		
115		
116	Plaatselijk belang Oranjewoud	ORANJEWOUD
117		
118	ANV Greppelveld e.o.	DRONTEN
119		
120		
121		
122	Provincie Flevoland	LELYSTAD
123	Gemeente Steenwijkerland	STEENWIJK
124		
125	Lelystad Airport	LELYSTAD
126	Watersportverbond	NIEUWEGEIN
127		
128		
129		
130		
131		
132		
133	2 eensluitende reacties ontvangen	
134	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	AMERSFOORT
135	Rijkswaterstaat IJsselmeergebied	LELYSTAD
136		
137		
138		
139		
140		
141	6 eensluitende reacties ontvangen	
142	Gemeente Heerenveen	HEERENVEEN
143		
144		
145	2 eensluitende reacties ontvangen	
146	Provincie Overijssel	ZWOLLE

INSPRAAKREACTIES NUMMER 1 TOT EN MET 146

0001

Bureau 380V

25 AUG 2009

Inspiraak.

Wij willen, mee blijven denken.

Met de Kabel, die Uw, aan wil leggen.

Voor de Elektrische Leids Voorzienig

Van Nederland,

Formulier voor mondelinge inspraak

0002

Over welk project belt u?

* NW 380 kV

Datum/tijd telefoontje: 31 – aug - 2007 om 10.00 uur

Wijze van inspreken: telefonisch

Gesproken met:

ONTVANGEN

31 AUG 2009

Vertrouwelijke behandeling: ja

Naam: mw [anoniem]

Particulier

Postcode + woonplaats:

Inspraakreactie:

- Mevrouw is boven de 80 en maakt bezwaar tegen het feit dat de straling van de hoogspanningsmasten kankerverwekkend is en slecht voor de gezondheid.

0003

Aan:
Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Van:

ONTVANGEN

01 SEP 2009

Datum:
27 augustus 2009

Betreft:
inspraak startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

Geachte lezer(es),

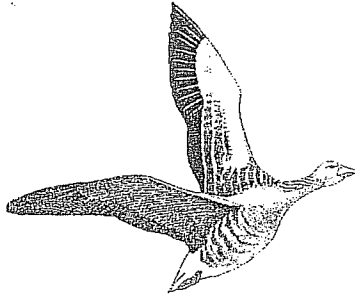
Hierbij verzoek ik in de startnotitie en het MER aandacht te besteden aan navolgende drie punten:

- Afstand tussen de stroomdraden met verschillende elektrische spanning van tenminste de vleugelbreedte van een ooievaar, een kraanvogel en een adelaar. Dit om eventuele elektrocutie van deze vogels te voorkomen.
- Gebruik van een „pijpleiding“ of „energiepijpleiding“ op basis van Hoge Temperatuur supergeleiding, in plaats van de klassieke hoogspanningsleiding. Zie de website www.amsc.com. AMSC staat voor de firma AMerican Super Conductor en hun website bevat veel relevante en interessante (commerciele) informatie. Deze „pijpleiding“ wordt ondergronds aangelegd.
- Gebruik van ca. 1000kV in plaats van 380kV en/of gebruik van gelijkstroom in plaats van wisselstroom. Dit om transportenergieverliezen te verminderen. Zie bijvoorbeeld de kabel van Eemshaven naar Noorwegen.

Bij voorbaat dank.

Hoogachtend,

0004

Vogel- en Natuurwacht "Zuid-Flevoland"

ONTVANGEN

02 SEP 2009

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Onderwerp: **Zienswijze Stichting Vogel- en Natuurwacht "Zuid-Flevoland" op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV verbinding**

Almere, 31 augustus 2009

Geachte heer/mevrouw,

Als Stichting Vogel- en Natuurwacht "Zuid-Flevoland" streven wij ernaar en zien wij erop toe dat er met de natuur, het groen en het water in Flevoland zo zorgvuldig mogelijk wordt omgegaan. Zo zorgvuldig mogelijk houdt ons inziens in dat men zich bewust is van de rijkdom die men om zich heen ervaart en ook nodig heeft om goed te functioneren en plezierig in het leven te staan.

Voor elk van de vele plannen die onze provincie raken moet daarom nauwkeurig afgewogen worden wat de consequenties ervan zijn voor de natuurwaarden.

Met name de aanwezigheid maar ook de aanleg van een nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding door Zuidelijk en Oostelijk Flevoland zullen een aantasting van de natuurwaarden met zich brengen, in het bijzonder voor de vele trek-, broed- en wintervogels die deze polders rijk zijn. Botsingen van vogels tegen de geleiders (en masten) zullen naar verwachting onvermijdelijk zijn. Wij vinden het daarom erg belangrijk dat van tevoren de consequenties voor de natuur van de verschillende alternatieven voor de verbinding goed onderzocht worden en dat deze een voorname rol gaan spelen in de besluitvorming.

Vanuit deze achtergrond hebben wij de onderstaande opmerkingen over de startnotitie. Overigens willen wij onze waardering uitspreken over de uitvoerigheid en duidelijkheid van deze notitie.

1. De EHS- en ganzenopvanggebieden in Flevoland staan niet als zodanig expliciet op kaart 5.3 en in tabel 5.5 (par. 5.7.1).

Wij verzoeken de ministers om in het MER ook de effecten op (de soorten van) deze gebieden, te beschrijven.

2. Het referentiejaar voor het MER is 2020. Met geplande nieuwe (ontwikkelingen binnen) natuurgebieden moet naar onze mening daarom rekening worden gehouden.

Wij verzoeken de ministers om in het MER ook de verwachte effecten op (de soorten van) geplande nieuwe of nieuw in te richten gebieden binnen of nabij de zoekcorridors, zoals het Oostvaarderswold en het Markermeer, te beschrijven.

3. In par. 5.7.2. wordt in het kader van de effecten op Natura 2000-gebieden alleen gesproken over “vliegroutes [van vogels] vanuit Natura 2000-gebieden naar pleisterplaatsen en foerageergebieden”. Uiteraard zijn alle vliegroutes van en naar de Natura 2000-gebieden relevant, zowel die voor de dagelijkse activiteiten (foerageren, rusten) als die voor de (seizoens)trek. **Wij verzoeken de ministers om in het MER c.q. de passende beoordeling(en) rekening te houden met alle vliegbewegingen naar en van de Natura 2000-gebieden.**
4. Waar de toekomstige hoogspanningsverbinding in de nabijheid van trekroutes zou komen kan dat effecten hebben op vogelsoorten waarvoor (ook) instandhoudingsdoelstellingen gelden voor Natura 2000-gebieden buiten het directe studiegebied van kaart 5.3 (bijvoorbeeld gebieden in de Zeeuws/Zuid-Hollandse delta). **Wij verzoeken de ministers om in het MER c.q. passende beoordeling(en) ook de eventuele effecten aan te geven voor de Natura 2000-gebieden buiten het aangegeven studiegebied waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden voor vogels waarvan de trek mogelijk nadelig wordt beïnvloed door de nieuwe hoogspanningsverbinding.**
5. In par. 5.7.2 wordt gesteld dat in het geval van een passende beoordeling het noodzakelijk is de cumulatieve effecten te onderzoeken, dus ook de effecten van andere bestaande of geplande activiteiten of ontwikkelingen op het desbetreffende Natura 2000-gebied. Wij wijzen er op dat op grond van de Europese Vogelrichtlijn de cumulatieve effecten al de basis moeten vormen voor de eerste bepaling of er een kans is op een verslechtering of verstoring (zie begin 2e alinea van par. 5.7.2), dus niet pas of alleen maar in het kader van een passende beoordeling. **Wij verzoeken de ministers om reeds bij de eerste stap in de bepaling van de effecten op een Natura 2000-gebied (de zogenaamde voortoets) uit te gaan van de cumulatieve effecten van enerzijds de nieuwe hoogspanningsverbinding en anderzijds reeds bestaande of geplande activiteiten of ontwikkelingen.**
6. Vogelbescherming Nederland heeft een visie op windmolens gepubliceerd: “De nationale windmolenrisicokaart voor vogels” (SOVON-notitie 09-105; zie <http://www.vogelbescherming.nl/inc/upload/modules/download/Windmolenrisicokaart.pdf>). In de visie worden de mogelijke effecten genoemd (directe sterfte, verlies aan leefgebied en barrièrevorming); factoren die de effecten mede bepalen (de locatie, het aantal en de hoogte van de windmolens, de opstelling en de uitvoering van de windmolens, de periode (dag of nacht, de seizoenen) en de weersomstandigheden); en de vogelsoorten die in dit verband met name risicogevoelig zijn. En hoewel er uiteraard verschillen zijn tussen windmolenparken en hoogspanningsverbindingen zijn de onderzoeksvragen wat betreft de risico's voor vogels volgens ons in hoge mate vergelijkbaar. **Wij verzoeken de ministers om de onderzoeksvragen in de windmolenvisie van Vogelbescherming Nederland (mutatis mutandis) op te nemen in de richtlijnen voor het MER en eventuele passende beoordelingen.**
7. In par. 3.2 en 3.4 staat “Waar hoogspanningsverbindingen Natura 2000-gebieden behorend tot de Ecologische Hoofdstructuur of Nationale Landschappen doorkruisen of op korte afstand passeren zijn de desbetreffende bepalingen (afwegingskaders) uit de Natuurbeschermingswet dan wel de Nota Ruimte van toepassing.” Bedoeld is waarschijnlijk “... Natura 2000-gebieden of gebieden behorend tot de Ecologische Hoofdstructuur ...”; Natura 2000-gebieden die niet tot de EHS behoren vallen immers ook onder de Natuurbeschermingswet. **Wij verzoeken de ministers om de bepalingen uit de Natuurbeschermingswet ook toe te passen op die Natura 2000-gebieden die niet tot de Ecologische Hoofdstructuur behoren.**

0004

Tot zover onze opmerkingen bij de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV verbinding.
Wij stellen het op prijs om verder te worden geïnformeerd over de gang van zaken en de afwegingen die met betrekking tot deze nieuwe hoogspanningsverbinding worden gemaakt.

Namens het bestuur,

0005

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
3 september 2009
Naarden-Vesting

ONTVANGEN

03 SEP 2009

Telefoon:
E-mail:

De heer   heeft kennisgenomen van de drie mogelijke trajecten door Flevoland. De variant waarbij de hoogspanningsverbinding ten westen van Lelystad en Almere wordt aangelegd, is voor hem onacceptabel.

Naast de andere plannen voor dit water, onder andere waterwoningen en een brug naar Noord-Holland, zou de hoogspanningsmast te veel bijdragen aan de 'urbanisatie' van het markermeer.

Conclusie: De heer   heeft een voorkeur voor het oostelijke tracé met voor de laatste 15 kilometer een ondergrondse kabel onder het Gooimeer.

0006

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
3 september 2009
Naarden-Vesting

ONTVANGEN

03 SEP 2009

Telefoon:

E:

Namens actiegroep Stichting 'de kwade zwaan'

Het IJmeer/Markermeer is beschermd gebied (NATURA2000). De juridische vraag die bij mevrouw   opkomt is of de alternatieven voor het plaatsen van hoogspanningsmasten goed onderzocht zijn. Zij wil dat de alternatieven goed onderzocht worden. Naar haar mening zijn er betere alternatieven dan de hoogspanningsmasten in het IJmeer/Markermeer te plaatsen.

Mochten dat onverhoopt toch het geval zijn dan wil mevrouw   weten op welke wijze dit verlies aan natuur gecompenseerd gaat worden.

Plaatsen van hoogspanningsmasten in het Markermeer betekent een enorme aantasting van de open ruimte. In het bijzonder voor de bewoners van de Waterlandse Kust en Amsterdam. Het Markermeer wordt veel gebruikt voor recreatie (zeilen en de Bruine Vloot). De recreanten op en rond het Markermeer gaan last krijgen van de hoogspanningsmasten in het meer. Het aantrekkelijke karakter van dit gebied verdwijnt daardoor. Ondernemers die overwegen zich in Amsterdam te vestigen, zoeken voor hun werknemers een aantrekkelijk woonklimaat. Het IJmeer/Markermeer en de Waterlandse Kust vormen het 'groen om de hoek' van Amsterdam.

Dit gebied wordt door de aanleg van hoogspanningsmasten in het IJmeer/Markermeer enorm bedreigd. Mevrouw   noemt het een 'moordaanslag'.

Mevrouw   weet uit betrouwbare bron dat het ook mogelijk is om een hoogspanningsleiding onder de grond aan te leggen. De beste variant is volgens haar om de kabel door oostelijk Flevoland aan te leggen, omdat daar weinig inwoners zijn en het landschap daar al is verstoord door de aanwezigheid van windmolens. De kabel zou dan ondergronds door het Gooimeer moeten worden gelegd naar Diemen.

Algemene opmerking over de presentatie (geen inspraakreactie):

Op de presentatiewand 'Inpassing in het landschap' mist een tekening van de masten door het Markermeer/IJmeer. Nu lijkt het erop dat een hoogspanningsleiding door het water geen invloed op het landschap heeft. Dit alternatief ontbreekt op het paneel en moet gecorrigeerd worden.

0007

ONTVANGEN

07 SEP 2009

tel

Inspreekpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Midwolde, 4 september 2009.

Geachte heer/ mevrouw,

Op het internet heb ik kennis genomen van de Startnotitie MER Noord-West 380 kV. Hierbij wil ik u mijn visie daarop geven, en mijn zorgen daarover kenbaar maken. Ik woon dicht naast de bestaande 220 kV leiding van Vierverlaten naar Bergum, die begin jaren 70 is aangelegd. Er staat een mast op mijn grondgebied, zodat dus ook de leiding er overheen loopt. De afstand van mijn woning tot de leiding bedraagt 150 meter. Ik woon hier sinds april 1970, zodat ik de aanleg volledig heb meegemaakt. Ik ben er inmiddels van overtuigd dat de ernstige gezondheidsklachten, die zich sindsdien geleidelijk bij mij ontwikkelden, te wijten zijn aan de aanwezigheid van de bestaande hoogspanningsleiding. Ik heb sinds ruim 30 jaar last van onverklaarbare vermoeidheidsklachten, naar de lichamelijke oorzaak waarvan sindsdien enkele keren in het UMCG uitvoerig is gezocht. Zonder resultaat echter. Daarbij is ook psychisch onderzoek gedaan, maar daarin is evenmin een verklaring gevonden. Aan mogelijke effecten van de hoogspanningsleiding is door mij wel gedacht, maar ik kon daarvoor geen bewijs vinden. Nu deze effecten de laatste jaren ook in de pers, en nu in uw Startnotitie, worden erkend is er bij mij, hoewel ik het nog steeds niet kan bewijzen, geen twijfel meer. Het feit dat mijn vrouw soortgelijke klachten heeft ontwikkeld en ook mijn buurman, die even ver van de leiding woont, wijst in dezelfde richting. Mijn klachten staan los van lichamelijke of geestelijk inspanning terwijl ze in al die jaren, ook na mijn pensionering in 2005, nog steeds toenemen. Dat deze klachten mijn leven hebben bepaald mag blijken uit het feit dat ik het werk in mijn slechts 3 werkdagen per week kon volhouden, waarbij ik deze werkzaamheden 2 keer een periode heb moeten staken, waarvan 1 keer zelfs een jaar lang !

Het zal u duidelijk zijn dat ik mij ernstige zorgen maak over de elektromagnetische velden rond de bestaande hoogspanningsleiding en de eventuele uitbreiding daarvan. Ik heb gelezen dat bij het gebruik van Bipole masten deze velden kunnen worden gereduceerd. Wat is het gevolg voor het elektromagnetisch veld als de bestaande leiding in die zin wordt omgebouwd, maar tegelijkertijd wordt uitgebreid met het 380 kV circuit ? Deze vraag moet m.i. in de MER worden onderzocht, evenals de vraag binnen welke grenzen er gezondheidsproblemen kunnen ontstaan bij zowel de oude als de nieuwe masten. Als door de nieuwe aanleg de situatie voor mij niet verbetert, dan zal ik mij er krachtig tegen verzetten.

Daarbij komen dan nog de praktische problemen, als er over mijn grondgebied moet worden gereden; waarbij bedacht moet worden dat de toegangsweg naar enkele masten zich 4 meter achter mijn achtergevel bevindt.

Ik hoop u mijn zorgen te hebben duidelijk gemaakt, zonder dat ik nog alle details daarvan heb genoemd.

Met vriendelijke groet.

Formulier voor mondelinge inspraak

0008

Over welk project belt u?

Startnotitie Noord-West 380 kV

(25 aug t/m 5 okt 2009)

Datum/tijd telefoontje: 8 -sep-2009 om 10 uur

Wijze van inspreken: telefonisch

Vertrouwelijk behandelen: nee

ONTVANGEN

08 SEP 2009

Naam: .....

Particulier / namens organisatie: particulier .....

Adres: .....

Postcode + woonplaats: .....

Inspraakreactie:

- Graag de nieuwe verbinding parallel leggen aan de reeds bestaande verbinding bij Ens

0009

Den Ham, 9 september 2009

Inspraakpunt NW 380KV

Bureau Energieprojecten

Postbus 304

2270 AH VOORBURG

POSTSTEMPEL

10 SEP 2009

Insprekend op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

Geacht Bureau Energieprojecten,

Hierbij deel ik u mee dat ik grote bezwaren heb tegen uw stellingname op blz 28 van uw startnotitie betreffende het verbindingsalternatief1 Eemshaven-Vierverlaten.

U stelt daarin dat de ruimtelijke mogelijkheden op dit traject geen problemen geeft en dat het niet voor de hand ligt voor dit deel alternatieven te onderzoeken.

Ik wil u hierbij er op wijzen dat het traject Eemshaven-Vierverlaten het Nationale Landschap Middag-Humsterland doorkruist en dat er terdege moet worden onderzocht om het traject te verleggen, cq ondergronds uit te voeren.

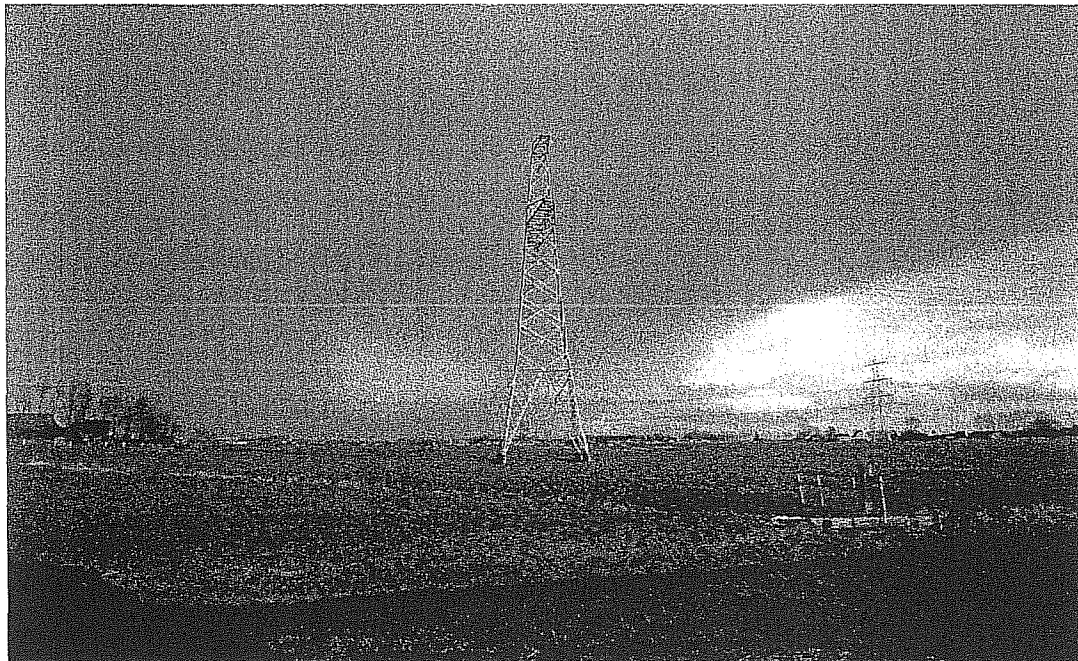
Ik hoop dat u mijn opmerking in uw definitieve versie wordt meegenomen.

Ter illustratie doe ik U hierbij wat foto's toekomen.

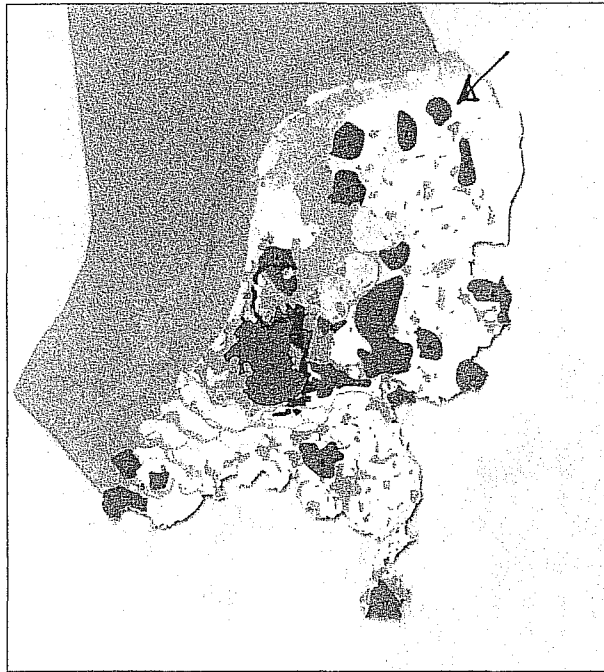
Met vriendelijke groeten,

Ontsierende transportleidingen en trafo huis tbv gasopslag Grijpskerk

2 splitsende transport leidingen midden in Middag – Humsterland.

Kaart VI: Nationale landschappen

- begrensd nationaal landschap: Groene Hart
- nader te begrenzen nationale landschappen
- Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie

1. Groene Hart
2. Middag-Humsterland
3. Noordelijke Vlieten
4. Westergo
5. Zuidwest-Friesland (Kiemmen, Friese meren en Goozerland)
6. Drenthe Aa
7. Lisselballe (Meesterbroek en Kamperland)
8. Noordelijk-Twente
9. Graafschap
10. Achterhoek
11. Oudeonse Ploert
12. Veluwe
13. Rivierengebied
14. Noord-Hollandse Midten
15. Zuidwest-Zeeiland (Wolcheren, Zijk van Zuid-Beveland en West-Zeeuwe-Vlaanderen)
16. Groene Woud
17. Heuvelland
18. Aankomst-Eemland
19. Nieuwe Hollandse Waterlinie
20. Stelling van Amsterdam

ondergrond

- vereenvoudigde topografie (exclusief hoofdinfrastructuur)
- grens Exclusieve Economische Zone (EEZ) en 12-mijls zone

Het vandenbeed betref een indicatieve weergave van de in de afzetting vermeldde gebieden.

0010

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
8 september 2009
Almere**

Telefoon:

Email:

De heer en mevrouw   wonen in de   , ongeveer 100 meter van de bestaande 380 kV verbinding. Zij maken zich zorgen dat de nieuwe Noord-West verbinding gecombineerd wordt met de bestaande hoogspanningsverbinding die nu zo dicht langs hun woning loopt. Zij willen dat voor de nieuwe verbinding een variant wordt gekozen die niet door bewoond gebied loopt.

Verder willen zij dat dat gedeelte van de bestaande 380 kV verbinding dat nu door de stad Almere loopt, wordt omgelegd, zodanig dat deze verbinding ook niet meer door bewoond gebied loopt.

0011

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
8 september 2009
Almere

Telefoon:

E-mail:

is lid van de gemeenteraad van Almere.

spreekt zijn voorkeur uit voor het combineren van de nieuwe verbinding met de bestaande hoogspanningsverbinding. Daarbij wil hij dat het tracé vlak voor de stad Almere afbuigt en oostelijk om de stad heen wordt geleid. Het oude gedeelte dat thans door de stad loopt, moet dan verwijderd worden.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
8 september 2009
Almere

Telefoon
E-mail:

woonde tot het jaar 2006 in Almere Buiten, op ongeveer 200 meter afstand van de hoogspanningsverbinding. Omdat zijn echtgenote ESMOG hypersensitief is, zijn zij in dat jaar verhuisd naar hun huidige woning in een andere wijk van Almere. Zijn echtgenote is overgevoelig voor alles wat met elektromagnetische straling te maken. Wanneer zij onder een hoogspanningsleiding door loopt of fietst, is zij enkele uren of soms dagen van slag. In de huidige woning wordt niet zo veel als in haar eerdere woning geconfronteerd met de hoogspanningsleiding in Almere. wonen nu aan ; dat verder van de bestaande hoogspanningsverbinding af ligt.

Nu heeft vernomen dat een mogelijke variant voor de nieuwe 380 kV verbinding het tracé langs de A6 is. Als de nieuwe verbinding inderdaad langs de A6 wordt aangelegd, komt deze op ongeveer 300 meter afstand van zijn woning. Er is ook een planstudie gaande voor verbreding van de A6, daarbij wordt gekeken naar ondertunneling om de verbinding tussen de diverse stadsdelen te verbeteren en geluidsoverlast te beperken. Wanneer de weg inderdaad ondertunneld wordt en er wordt wel een hoogspanningsleiding aangelegd, is dit in strijd met het plan om de overlast in de wijk te verminderen. krijgt er dan namelijk weer nieuwe overlast voor terug. Hij geeft aan grote voorkeur te hebben om bij de aanleg van de nieuwe 380 kV verbinding het bestaande tracé te volgen en de huidige verbindingen op te nemen in nieuwe masten. Hij bedoelt de oude masten te vervangen door het nieuwe type mast, dat veel smaller is en waarvan het elektromagnetische veld kleiner is, zodat in dit relatief smalle tracé toch de norm van 0,4 micro tesla haalbaar lijkt.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
9 september 2009
Dronten

Telefoon:
E-mail:

De huidige 380 kV verbinding loopt langs de woning van [redacted]. Zij schat in dat de afstand tussen de hoogspanningsleiding en haar woning ongeveer 100 of 150 meter is.

Op deze informatiebijeenkomst heeft zij gehoord dat de norm voor het plaatsen van nieuwe masten langs woningen lager is dan toen de huidige 380 kV verbinding is aangelegd. Dat zou betekenen dat bij een bundeling van de twee 380 kV verbindingen de afstand tussen haar woning en de hoogspanningsverbinding nog kleiner wordt en dat er een veel grotere dosis stroom langs haar leefomgeving wordt getransporteerd. Dat vindt onacceptabel.

Destijds heeft [redacted] een bewuste keuze gemaakt om langs een ecologische zone te gaan wonen. Daar heeft ze haar tuin ook op ingericht.

Op zich vindt ze het geen probleem dat er een hoogspanningsmast in die omgeving staat. Ze heeft dit geaccepteerd en ze kan ook wel genieten van de Aalscholvers die op 'haar' mast zitten en ook van de architectonische sfeer die de mast uitstraalt bij de verschillende soorten buitenlicht.

Maar, ze vindt het onacceptabel om deze zone helemaal vol te zetten met palen met hoogspanningsleidingen zoals mogelijk het plan is wanneer de capaciteit wordt verdubbeld. Bovendien wijst [redacted] op mogelijke gezondheidschade die de hoogspanningsleidingen kunnen veroorzaken.

Zij maakt dan ook bezwaar tegen verdubbeling van de capaciteit langs het bestaande tracé. Zij vraagt nadrukkelijk om de pijn te verdelen door niet alle 380 kV verbindingen door hetzelfde gebied te leiden. Als er sprake moet zijn van bundeling, zou het volgens haar een beter idee zijn om de nieuwe verbinding te bundelen met een 150 kV of 110 kV verbinding.

Bij Lelystad is de laatste jaren veel te doen geweest over de aanleg van de Hanzelijn en de Zuiderzeelijn. Dat is inmiddels voorbij. Er bestaat nog wel veel onduidelijkheid en commotie over de mogelijke uitbreiding van een vliegveld. Met de mogelijke uitbreiding van het vliegveld wordt het gebied ook al zwaarder belast. Alles bij elkaar kan dit van grote invloed zijn op de gezondheid en de gemoedsrust van de bewoners en kan er sprake zijn van derving van het woongenot.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
9 september 2009
Dronten

Wiersum Plantbreeding

Rendierweg 10
8251 PD Dronten
Telefoon: 0321 – 31 21 43

spreekt in namens het bedrijf waar zij werkzaam is, Wiersum Plantbreeding (adres hierboven vermeld).

Wiersum Plantbreeding is een veredelingsbedrijf van granen. Het bedrijf is afhankelijk van zijn proefvelden. Deze maken een belangrijk deel uit van het onderzoeksprogramma. Het zou schadelijke gevolgen kunnen hebben wanneer er een mast op het perceel wordt geplaatst. De hoogspanningsleidingen zouden schade kunnen toebrengen aan de proefvelden. Een proefveld moet een aaneengesloten veld zijn, homogeen, met op alle velden dezelfde omstandigheden. Aanwezigheid van een mast zal de betrouwbaarheid van de proeven schaden. Aanwezigheid van een mast gaat ook ten koste van de bedrijfvoering, want dit betekent dat een gedeelte van de grond niet meer gebruikt kan worden voor proefvelden.

vraag bij het zoeken naar een tracé voor de hoogspanningsverbinding Noord – West rekening te houden met Wiersum Plantbreeding en het tracé niet over de kavels van het bedrijf te plannen.

0014

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

.18 SEP 2009

Betr.: Inspraakreactie op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380kV

Dronten, 16 september 2009

Geachte heer/mevrouw,

Hoewel ik, namens het bedrijf WIERSUM-Plantbreeding, op de informatie-avond in Dronten, dd. 09.09.09, onze zienswijze op de aanleg van de verbinding Noord-West 380kV door de aanwezige notuliste heb laten vastleggen, wil ik e.e.a. middels deze brief verduidelijken.

Het gaat hierbij met name om de schadelijke gevolgen die een eventuele hoogspanningslijn zal hebben op onze bedrijfsvoering.

WIERSUM-Plantbreeding is een veredelingsbedrijf van granen en vlas en is als R&D-georiënteerd bedrijf afhankelijk van de resultaten van proefvelden, zoals die worden gerealiseerd op de betreffende locatie aan de Rendierweg 10 te Dronten. De betrouwbaarheid van die proefvelden, en daarmee de bedrijfsresultaten op de langere termijn, zal negatief worden beïnvloed door de aanwezigheid van hoogspanningslijnen.

In concreto vormen eventuele hoogspanningmasten een fysiek obstakel voor de aanleg van proefvelden, maar daarnaast zal de schaduw van de masten de betrouwbaarheid van de proefvelden danig aantasten. De electriciteitskabels vormen eveneens een probleem door het "druppen" van dauw- en regenwater op de onderliggende proefvelden. Bovengenoemde factoren zullen invloed hebben op de ontwikkeling van het gewas, waardoor de proefvelden en de daaruit verkregen resultaten onbruikbaar worden.

Deze aanwijzingen zijn mede gebaseerd op ervaringen, in het verleden opgedaan door de uitvoerende instantie van het officiële rassenonderzoek van granen en vlas, o.a. met een vlasproefveld onder een aldaar gelegen hoogspanningslijn.

Wilt U verdere toelichting op dit onderwerp, dan zijn wij vanzelfsprekend gaarne bereid een gesprek met U aan te gaan.

Hopende U hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,

Contactgegevens directie:

0015

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt NW 380 kV
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

11 SEP 2009

Datum 10 september 2009
Onderwerp startnotitie NoordWest-380kV
Behandeld door
Ons kenmerk SBB 2009-2201
Uw kenmerk
Bijlagen

Geachte heer/mevrouw,

Graag wil ik mijn zienswijze indienen op de startnotitie NoordWest-380 kV.

- 1) In de startnotitie en in het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening wordt voor nieuwbouw een voorkeur uitgesproken voor bundeling en concentratie met reeds aanwezige hoogspanningsverbindingen. Ik zou u willen vragen u in te spannen om deze voorkeur ook daadwerkelijk vorm te geven én de veronderstelde negatieve gevolgen van niet-gebundelde nieuwbouw voor de beleving van het landschap helder en objectief in beeld te brengen.
- 2) Daarnaast wil ik u vragen de gevolgen voor natuur en de natuurgerichte recreatie in en buiten het aangegeven zoekgebied goed in beeld te brengen.
- 3) Daarnaast zou ik u willen vragen om specifiek aandacht te geven aan vier zones in de corridor:
  - De gehele corridor tussen **Groningen** en **Heerenveen** kenmerkt zich door landschappelijk waardevolle gebieden. Kleinschaligheid en variatie op de overgang van zand-, klei- en veenlandschap maakt dit tot een internationaal waardevol gebied. Een nieuwe verbinding zal een grote negatieve landschappelijke invloed hebben. Dit geldt ook voor de omgeving van de complexe historische buitenplaats en Rijksmonument **Oranjewoud**.
  - De corridor kruist een deel van het Natura2000 -gebied **Rottige Meente** en **Brandemeer**. Om verstoring te voorkomen ligt het hier voor de hand aan te sluiten bij de reeds bestaande verbinding.
  - Ik ben bezorgd over de gevolgen die een nieuwe verbinding zal hebben ter hoogte van de **IJsselmonding**. Dit gebied is van hoge landschappelijke en ecologische waarde, waar in de afgelopen jaren door provincie en Rijk veel in is geïnvesteerd. Ik wil u vragen hier met veel zorg de effecten op natuur en landschap in beeld te brengen.
  - De corridor kruist in **Flevoland** een groot aantal natuurgebieden. Ook hier voorzie ik een aantal knelpunten en vraag ik u rekening te houden met de gevolgen voor de natuurgebieden langs het Veluwemeer, in het Markermeer en IJmeer, de Oostvaardersplassen en rondom Almere.

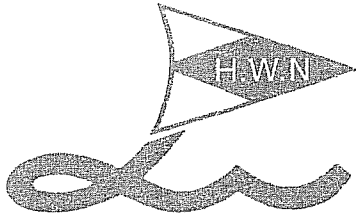
0015

Ik zal de ontwikkelingen rondom Noord West 380 KV met veel belangstelling volgen en wens u veel succes met de verdere voorbereiding.

Met vriendelijke groet,

ONTVANGEN

11 SEP 2009

0016

Heerenveense Watersportver. „Nannewijd”**ONTVANGEN****15 SEP 2009**

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

startnotitie MER Noord-West 380kV verbinding

12 september 2009

Geachte mevrouw, heer,

In uw publicaties van o.a. de Heerenveense Courant van 20 augustus jl hebben wij kennis genomen van de mogelijkheid om een schriftelijke reactie te kunnen geven op de startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding.

Onze vereniging beheert in Heerenveen twee jachthavens, die op bijgaande plattegrond zijn aangegeven. Het betreft:

- Jachthaven De Bron, Leeuwarderstraatweg 115B, 8441 PK te Heerenveen met 190 ligplaatsen.
- Jachthaven De Welle, Wetterwille 35, 8447 GB te Heerenveen met 375 ligplaatsen.

Wij maken onze zienswijze aan u kenbaar, omdat wij vrezen, dat indien het hoogspanningsnet in de nabije omgeving van onze beide jachthavens komt te liggen, dat de veiligheid en met name de gezondheid van onze leden daarbij in het geding komt.

Zowel het veiligheidsaspect als het gezondheidsaspect vinden wij dermate belangrijk voor onze leden en passanten, dat wij u dringend verzoeken om bij de op te stellen rapportage rekening te houden met onze argumenten om het hoogspanningsnet niet in de nabije omgeving van onze jachthavens aan te leggen.

Deze argumenten zijn:

- er in onze jachthavens door de leden en passanten in de schepen wordt overnacht;
- er in de schepen sprake is van minder fysieke bescherming dan in woningen;
- er aan boord zich veelal gezinnen met kinderen bevinden (betreft dan zowel de leden als de passanten).

Wij verzoeken u in de op te stellen milieueffectrapportage met het vorenstaande rekening te houden.

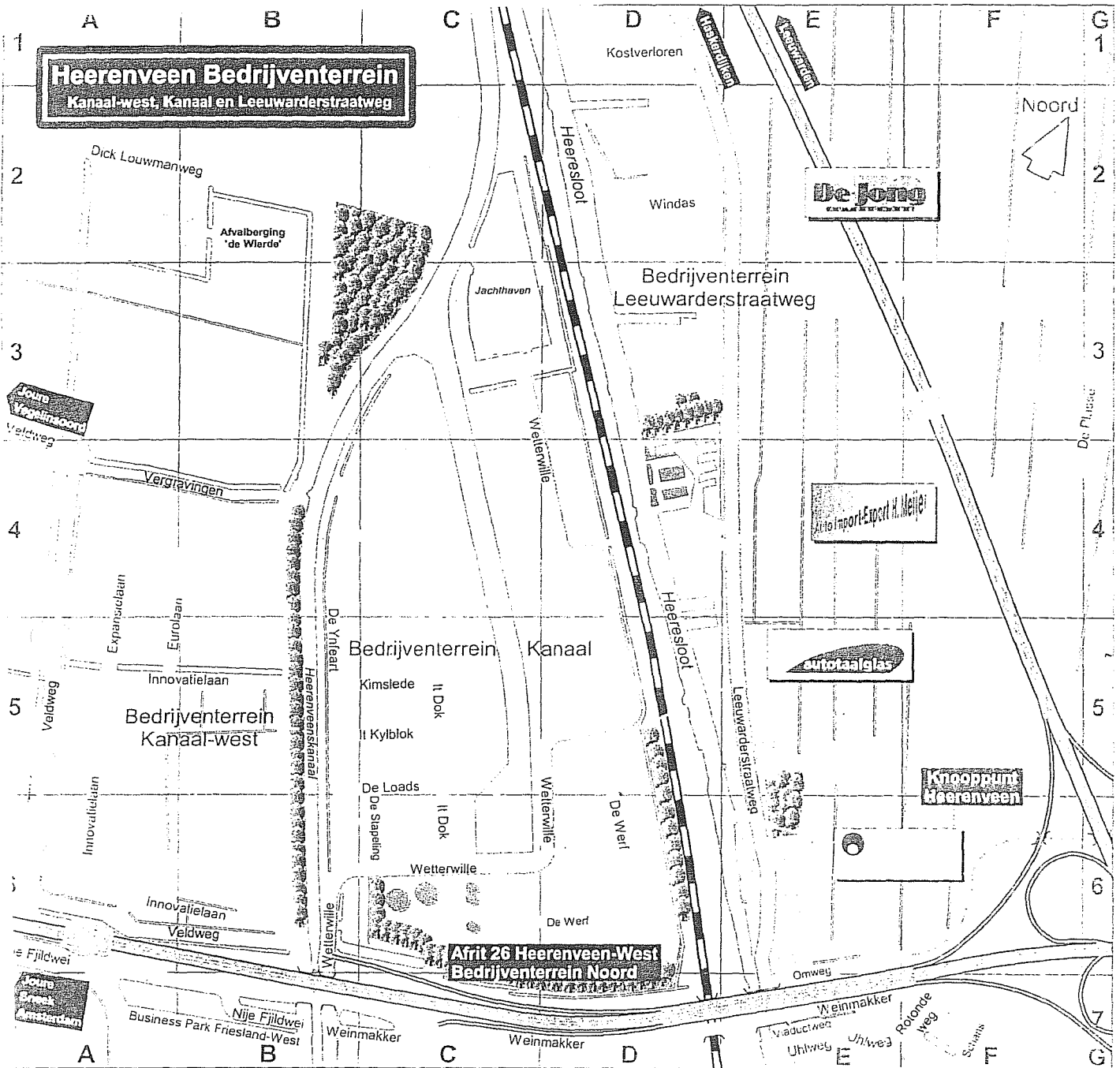
0016

Indien u nadere inlichtingen over deze brief wenst kunt u contact met ondergetekende opnemen.

Met vriendelijke groet,
Namens de H.W.N.

ONTVANGEN

15 SEP 2009

6
7
8
9
10
11
 Veldweg
Joz.
 De Rijksweg

0016

ONTVANGEN

15 SEP 2009

0017

Nummer 17

2 eensluitende reacties ontvangen

0017

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
15 september 2009
Heerenveen

Telefoon:

Insprekers wonen allen in Slijkenburg, in de gemeente Weststellingwerf, dicht bij de bestaande 220 kV leiding. Zij willen graag dat de nieuwe verbinding gecombineerd wordt met de bestaande 220 kV leiding (op nieuwe masten, die hoger zijn). Zij willen dat de oude masten van de 220 kV dan verwijderd worden.

Op deze manier is het volgens insprekers ook mogelijk om in de toekomst, als dat nodig blijkt, de 220 kV verbinding op te waarderen. Bovendien biedt deze optie ook landschappelijk voordeel, omdat er geen extra masten in het landschap en het natuurgebied De Rottige Meenthe hoeven worden geplaatst.

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
15 september 2009
Heerenveen**

Telefoon:

vindt dat er genoeg hoogspanningsverbindingen door zijn leefomgeving lopen. Hij wil niet dat er nog meer verbindingen komen. In het bijzonder geen 380 kV verbinding.

vreest gezondheidsschade als de capaciteit nog verder wordt opgevoerd. Wanneer de 380 kV verbinding dan toch moet worden aangelegd, dan heeft een grote voorkeur voor aanleg van de verbinding via de westzijde van Oudehaske, gecombineerd met de bestaande 150kV en 220 kV verbindingen.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
15 september 2009
Heerenveen

Telefoon:

De heer [ ] vermoedt dat bij het uitbreiden van de hoogspanningsverbinding, de nieuwe leidingen dichters langs zijn woning komen te lopen. Hij woont nu al heel dicht bij de bestaande 220 kV en 150 kV verbinding. Hij zegt dat dit zijn gezondheid nadelig kan beïnvloeden. Wanneer de 380 kV dan toch moet worden aangelegd, dan heeft hij een grote voorkeur voor aanleg van de verbinding via de westzijde van Oudehaske, gecombineerd met de bestaande 150kV en 220 kV verbindingen.

0020

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
15 september 2009
Heerenveen**

Telefoon:

E-mail: "

wonen langs de bestaande 220 kV en 150 kV verbinding. In het jaar 2005 hebben zij hun woning verbouwd, zodat hij geschikt is voor bewoning door henzelf en hun kinderen en kleinkinderen. De kleinkinderen zijn nog heel jong. Zij wonen er allen met veel plezier.

vrezen voor hun gezondheid en in het bijzonder voor die van hun heel jonge kleinkinderen wanneer de nieuwe 380 kV verbinding gecombineerd wordt met de bestaande 220 kV en 150 kv. Hun voorkeur gaat uit naar het afbreken van de bestaande 220kV en 150kV verbinding die oostelijk langs Oudehaske loopt en het aanleggen van een gecombineerde 220kV 150kV en 380kV verbinding langs de westzijde van Oudehaske.

0021

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
15 september 2009
Heerenveen**

Telefoon:

E-mail:

Op het grondgebied van _____ staan twee masten van de 220 kV verbinding. Als de 380kV verbinding langs het bestaande tracé van de 220 kV verbinding moet komen, zou _____ graag willen dat hij gecombineerd wordt op nieuwe masten en op grotere afstand van de boerderij wordt aangelegd.

0022

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
15 september 2009
Heerenveen**

Telefoon
E-mail:

De 220 kV verbinding loopt over de grond van [redacted]. Er staan drie masten op zijn grondgebied. Mocht de 380kV verbinding langs het bestaande tracé van de 220 kV verbinding worden aangelegd, dan wil [redacted] graag dat deze gebundeld wordt met de 220kV verbinding op nieuwe masten. De oude masten moeten dan verwijderd worden.

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
16 september 2009
Emmeloord**

Telefoon:

E-mail:

wonen in het buitengebied van Dronten. Zij hebben een akkerbouwbedrijf van 100 ha grenzend aan de Hoge Vaart. Dat ligt in de zoekcorridor van de nieuwe 380 kV verbinding Noord - West.

In dit gebied zijn ook plannen voor de ontwikkeling van een windmolenpark.

vrezen voor de gevolgen van de bedrijfsvoering van hun bedrijf bij de uitvoering van al deze plannen. Wanneer het windmolenpark gerealiseerd wordt, zal dat aan de Hoge Vaart worden aangelegd. Als de nieuwe 380 kV verbinding oostelijk om Dronten wordt aangelegd, zal deze ver van de windmolens af moeten blijven en verder het land op komen. Dan zal de verbinding het grondgebied van de raken.

Op dit moment staan twee masten van de 110 kV verbinding op hun grond. De nieuwe 380 kV verbinding zou volgens het beste gecombineerd kunnen worden met de bestaande 380 kV verbinding ten oosten van Lelystad.

Zij maken zich zorgen over hun gezondheid wanneer zij in de nabijheid van zoveel hoogspanningsverbindingen moeten wonen en werken.

0024

Nummer 24

2 eensluitende reacties ontvangen

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
16 september 2009
Emmeloord

Telefoon:
E-mail:

Telefoon
E-mail:

De akkerbouwbedrijven van beide insprekers liggen in het zoekgebied tussen Oudehaske en Ens, op het huidige 220 kV tracé. Beide insprekers hebben masten op hun grondgebied. Het beleid van de gemeente Noordoostpolder is het behoud van een schone horizon. Om die reden is het een bewuste keuze om geen windmolens in de Noordoostpolder te plaatsen. Dit beleid staat haaks op het plan om een nieuwe hoogspanningsverbinding aan te leggen. Voor de akkerbouw wordt het een steeds groter probleem om masten op de percelen te hebben. Dit heeft te maken met het gebruik van steeds grotere machines. Door de grotere magnetische velden in combinatie met het bewerken van het land, onder andere beregening, kunnen er veiligheidsrisico's ontstaan.

Insprekers spreken hun voorkeur uit voor het afbreken van de bestaande 220 kV verbinding op het traject Oudehaske Ens en het langs de A6 aanleggen van een nieuw tracé voor de nieuwe 380 kV verbinding en de afgebroken 220 kV verbinding. Langs de A6 is voldoende ruimte en insprekers zijn van mening dat in dat geval minder grond onteigend hoeft te worden of met minder particuliere grondeigenaren te hoeven worden onderhandeld. Bovendien geeft deze variant rust in het polder landschap en het natuurgebied De Weerribben (gemeente Weststellingwerf). Dit elimineert ook de eerder genoemde veiligheidsrisico's en de nadelen van het werken met grotere machines.

Oudehals 17 sept - 2009

Oudehals

0025

Bekomen nieuwe hoogspan-
nings lijn N.W. 380 kV

ONTVANGEN

18 SEP 2009

PS

Ik wil die nieuwe masten niet
door mijn land hebben en lopen er al 2
vanaf station Oudehals door mijn land.

Ik wil die 2 er ook weg hebben wat
hebben wij met die Hollanders nodig
Land wordt onverkooptbaar ben 66 jaar
men wil het kopen

Allemant industrie bereik en mij heen
mijn land lopen te om heen door die
Kot dingen sloop die rammel daar
weg.

Ik wil geen men in het land
hebben en de dingen van te leggen
de poten van ik te koop

Wil net zoals de boef en maast
verkoop voor industrie dat sloop
die rammel daar weg.

Oudehals

Wil spoedig bericht van men die
rekenen gedooft gaat worden

0026

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau REnergieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

23 SEP 2009

Oudehaske 22-9-2009

Betreft: opmerking traject

Geachte heer/mevrouw,

Op bladzijde 35 van de startnotitie voor de milieueffectrapportage wordt gesproken over het volgen van de bestaande 220 kV verbinding. Volgens het rapport kruist de verbinding de lintbebouwing en loopt daarna, parallel aan de 110 KV in rechtstand door agrarisch gebied. Dit klopt niet. De verbinding gaat langs de nieuwe wijk van Oudehaske. Deze wijk ligt 25 meter van 220 kV verbinding.

Ook loopt de 110 kV verbinding hier langs dus dat is voldoende en moet hier geen 380 kV verbinding bij. Dit verhoogd de kans op gezondheid klachten van bewoners die langs het traject 110 kV en 220 kV wonen.

De verhoging van magnetische veld wordt voor de naaste bewoners ook ontoelaatbaar.

Er wordt gesproken over agrarisch gebied waar het huidige traject langs gaat maar het is een ecologische zone waar de flora en fauna tot zijn recht komt.

Vriendelijke groeten,

Inspraakformulier Noord-West 380kV
Hoogspanningsverbinding Eemshaven – Ens – Diemen
Startnotitie voor de milieueffectrapportage

0027

ONTVANGEN

23 SEP 2009

Uw gegevens

Naam: . ..... heer / mevrouw
Straat + huisnummer: .....
Postcode + Woonplaats: ... ..
Telefoonnummer: .....
E-mailadres: ....

U spreekt in als:

- Particulier
- Vertegenwoordiger van organisatie / bedrijf: ...

Uw inspraak:

Mijn bedrijf ligt tegen de hoge vaart aan. Ik maak bezwaar tegen een Hoogspanningslijn op mijn grond.
Omdat A. Wij daar veel over last mee hebben op ons Akkerbouw bedrijf. Wij hebben reeds 2 masten op kavel P.5 sta
B. Wij hebben een vergoed plan om samen met de
..... een windmolen lijn te bouwen langs
de Hoge Vaart. Een hoogspannings lijn komt hiermee
in conflict. Er zijn al aanzienlijke financiële
verplichtingen aangegaan door de deelnemende
agrarieurs, en door de .....

U kunt uw inspraakreactie ook uiterlijk 5 oktober 2009 per post sturen naar:

Inspraakpunt Noord-West 380kV, Bureau Energieprojecten, Postbus 304, 2270 AH Voorburg

0028

Inspraakpunt NW 380 KV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

23 SEP 2009

Beetsterzwaag, 21 september 2009

Betreft: inspraakmogelijkheid tegen de startnotie M.E.R. Noord West 380KV

Geachte heer/mevrouw,

Bij deze willen wij graag gebruik maken van de inspraak mogelijkheid tegen de startnotitie m.e.r. Noord West 380 kV. Wij zijn woonachtig op een afstand van circa 250 meter van de rijksweg A7 ter hoogte van de afslag Beetsterzwaag. Wij wonen daar met twee jonge kinderen (0 en 2 jaar). Indien, t.a.v. de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding van de Eemshaven naar Diemen, gekozen wordt voor het tracé langs de A7 zal dat zeer negatieve effecten hebben voor de gezondheid van ons gezin en in het bijzonder voor onze twee kleine kinderen. Daarnaast zal deze tracé variant, vanwege de gezondheidsrisico's een sterk negatief effect hebben op de waarde van onze woning. Vanwege de gezondheidsrisico's voor onze kinderen zullen wij wel haast gedwongen worden te verhuizen. Een zeer te betreuren gang van zaken, omdat wij de woning recentelijk hebben gekocht. Ook omdat de woning reeds enkele generaties in familiebezit is, geeft een gedwongen verkoop niet alleen een negatief financieel verlies maar ook een emotionele.

Verder zou het ons bevreemden als gekozen wordt voor het tracé langs de A7, omdat op gelijke hoogte als onze woning, per 1 januari 2010 een behandelcentrum voor jongeren in gebruik wordt genomen. In het centrum, welke gevestigd wordt in het voormalige Woodbrookers-gebouw te Kortehemmen, zullen zo'n 64 jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot 16 jaar behandeld worden. Deze jongeren vallen qua gezondheidsrisico's precies in de risicogroep als het gaat om de schadelijke gevolgen van elektromagnetische velden. Omdat het corridor ter hoogte van het behandelcentrum zeer nauw is vastgesteld, zou het tracé vlak langs het centrum aangelegd moeten worden. Dit terwijl de locatie van het behandelcentrum met veel moeite is gekozen en momenteel voor een aanzienlijk budget geheel wordt verbouwd.

Gezien het bovenstaande vragen wij u de aangehaalde belangen mee te laten wegen in het milieuonderzoek en vragen wij u deze belangen zwaarder te laten wegen dan de belangen die zouden pleiten voor een hoogspanningsverbinding langs de A7. Meer concreet verzoeken wij u het bevoegd gezag te adviseren voor upgrading van het bestaande tracé langs Leeuwarden.

Hoogachtend,

Ons kenmerk :
Uw kenmerk :
Uw brief van :
Bijlagen :
Beh.ambtenaar :
Telefoonnummer :
Emailadres :

0029

Aan
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt NW 308kV
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

23 SEP 2009

Onderwerp
Startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

Datum
17 september 2009

VERZONDEN 22 SEP 2009

VERZONDEN 22 SEP 2009

Geachte heer, mevrouw,

Bij deze willen wij u mededelen dat wij kennis hebben genomen van de startnotitie. Graag zien wij dat ook ondergrondse oplossingen worden onderzocht voor waardevolle natuurgebieden, zoals het IJmeer en de Diemer Vijfhoek. Tevens hierbij de vraag of de gezondheidseffecten van de magnetische veldsterkte beneden de 0.4 microtesla worden meegenomen in het onderzoek.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Diemen,

10
de secretaris,
J.D. de Kort

de burgemeester,
mw. drs. A.E. Koopmanschap

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN**23 SEP 2009**

Datum	18 september 2009
Uw schrijven van	19 augustus 2009
Uw kenmerk	ET/EM/9141876
Ons kenmerk	2009/01101
Behandeld door	
Betreft	inspraak startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

Geachte ministers,

Bij bovenvermelde brief stelt u ons in de gelegenheid ten behoeve van het opstellen van de richtlijnen te reageren op de startnotie voor de milieueffectrapportage voor de NW 380kV verbinding.

In de startnotitie wordt ingegaan op de principes van combinatie en bundeling met bestaande hoogspanningsverbindingen. Daarbij wordt in zijn algemeenheid aangegeven, dat in het m.e.r. zal worden onderzocht of een combinatie van de 380 kV verbinding met bestaande 220 of 380 kV verbindingen mogelijk is.

Op de pagina's 28 en 34 van de startnotitie wordt aangegeven dat op het trajectgedeelte Eemshaven-Vierverlaten zoveel mogelijk de bestaande 220 kV verbinding wordt gevolgd. Dit betekent dus bundeling en geen combinatie.

Voor een aantal andere trajectgedeelten wordt echter wel expliciet aangegeven dat de combinatie 380-220kV zal worden onderzocht.

Vanuit landschappelijk oogpunt gaat onze voorkeur in sterke mate uit naar combinatie van beide verbindingen.

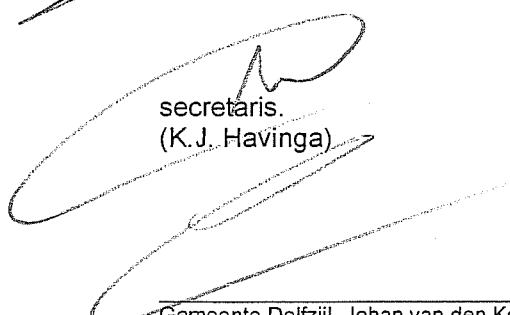
Wij bepleiten dan ook nadrukkelijk in het m.e.r. de combinatiemogelijkheid 380-220 kV ook voor het trajectgedeelte Eemshaven-Vierverlaten te onderzoeken.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Delfzijl,

burgemeester.
(E.A. Groot)

secretaris.
(K.J. Havinga)

Doorkiesnr.
Uw brief
Uw kenmerk
Ons kenmerk JMP/TvV/029.09.2009
Bijlage(n) 4

Onderwerp
Startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

Bedum, 22 september 2009
VERZONDEN 22 SEP. 2009

Geachte heer, mevrouw,

Van het Ministerie van Economische Zaken ontvingen wij de Startnotitie m.e.r. voor de aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV van de Eemshaven via Ens naar Diemen. Onze gemeente ligt in het gebied van het noordelijk deel van deze nieuwe verbinding, namelijk in het traject Eemshaven-Vierverlaten.

Met betrekking tot de Startnotitie m.e.r. willen wij het volgende opmerken.

In hoofdstuk 3.2 Uitgangspunten trasering hoogspanningsverbindingen, wordt gesteld dat de hoogspanningsverbinding in beginsel bovengronds moet worden aangelegd, ondergrondse toepassing is (mede) vanwege de leveringszekerheid over een langere afstand (nog) niet mogelijk. Teneinde geheel nieuwe doorsnijding van het landschap zoveel mogelijk te voorkomen worden nieuwe hoogspanningsverbindingen waar mogelijk en zinvol met bestaande hoogspanningsverbindingen op één mast gecombineerd, of waar mogelijk en zinvol met bestaande hoogspanningsverbindingen of met bovenregionale infrastructuur gebundeld.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 4.3 Mogelijke verbindingsalternatieven, bij Verbindingsalternatief 1: Eemshaven-Vierverlaten vermeld dat "Van Eemshaven naar transformatorstation Vierverlaten wordt zoveel mogelijk de bestaande 4-circuits 220 kV verbinding gevolgd. Hier zijn ruimtelijke mogelijkheden voor, zodat het niet voor de hand ligt om voor dit deel alternatieven te onderzoeken."

In de Startnotitie wordt niet duidelijk gemaakt of dit "volgen" betekent dat de nieuwe verbinding met de bestaande wordt gecombineerd (en de oude hoogspanningsverbinding wordt afgebroken), dan wel dat er sprake is van bundeling (naast de bestaande hoogspanningsverbinding wordt een nieuwe verbinding opgericht).

In het hoofdstuk 4.6 Te onderzoeken corridors, is aangegeven dat ter hoogte van Bedum de corridor is verbreed omdat de bestaande verbinding hier aan de noordzijde van Bedum een bedrijventerrein doorsnijdt. "Omdat de nieuwe hoogspanningsverbinding hier wellicht niet strak gebundeld kan worden, is hier de corridor aan de noordzijde verbreed". Deze formulering duidt er naar onze mening op dat aan bundeling, derhalve niet aan combineren op één mast wordt gedacht. Dit heeft tot gevolg dat twee hoogspanningsverbindingen in het landschap zullen ontstaan. Door de aanwezigheid van het bedrijventerrein, waarop een groot zuivelconcern is gevestigd dat in de nabije toekomst waarschijnlijk nog weer uitbreidingen zal uitvoeren, zal de nieuw aan te leggen hoogspanningsverbinding wellicht op enige afstand van de bestaande verbinding moeten worden aangelegd.

>>2

-2-

Deze ontwikkeling achten wij in het geheel niet gewenst. Zowel in het Provinciaal Omgevingsplan (POP) van de provincie Groningen, als in ons Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Bedum is vastgelegd dat de bestaande landschapskarakteristiek, het open landschap, moet worden behouden en waar mogelijk versterkt. Ook is door de Noord-Groninger gemeenten, waaronder onze gemeente Bedum, een Landschapontwikkelingsplan (LOP) vastgesteld. Ook dit plan heeft ten doel de unieke kwaliteiten van het Noord-Groninger landschap, en dus de openheid, te behouden en te versterken. Op grond van dit vastgestelde beleid is het derhalve noodzakelijk het landschap zo min mogelijk te verstoren en waar wél mogelijk verbeteringen te bewerkstelligen.

In dit verband is bundeling - twee lijnen naast elkaar, en zeker twee hoogspanningsverbindingen op enige afstand van elkaar vanwege de aanwezigheid van het genoemde bedrijventerrein - in het geheel geen optie. Het landschap wordt hiermee nog verder aangetast: de reeds bestaande hoogspanningsverbinding is al zeer nadrukkelijk en in negatieve zin aanwezig in het landschap, een extra lijn ernaast levert nog meer verstoring op en een extra lijn op enige afstand ernaast heeft zeer ernstige gevolgen voor onder meer de openheid van het landschap.

Het zoekgebied doorkruist ook het EHS-beheersgebied aan de westzijde van de gemeente Bedum, een belangrijk weidevogelgebied in het kader van Agrarisch Natuurbeheer. Aantasting van het gebied met meer hoogspanningsverbindingen is ongewenst en daarbij ook zeer onlogisch: aan de ene kant wordt subsidie verleend om de weidevogelpopulatie in stand te houden, aan de andere kant worden vogels hier het slachtoffer van een extra hoogspanningsverbinding (draadslachtoffers).

Aanleg op deze wijze is dan ook geheel in strijd met het beleid van de gemeente Bedum, de provincie Groningen en de overige Noord-Groninger gemeenten.

Daarnaast heeft een tweede hoogspanningsverbinding zeer negatieve gevolgen voor de landschappelijke kwaliteit van en de leefomgevingskwaliteit voor de buurtschap Westerdijkshorn, ten noordwesten van het dorp Bedum. De reeds aanwezige hoogspanningslijn doet al veel afbreuk aan de landschappelijke kwaliteit van de buurtschap, nog een verbinding - eventueel op enige afstand - ernaast zal leiden tot volledig tenietgaan van de nog aanwezige landschappelijke waarde, en van de leefomgevingskwaliteit voor de bewoners.

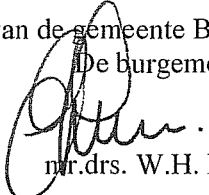
Om de problemen rond het aanwezige bedrijventerrein, de landschapsaspecten, de leefomgeving voor Westerdijkshorn en de weidevogels te voorkomen, dienen in het MER mogelijkheden te worden onderzocht:

1. om de hoogspanningsverbindingen - zowel de oude als de nieuwe - ter hoogte van Bedum over een beperkte afstand (een aantal (kilo)meters) ondergronds aan te leggen;
2. om de hoogspanningsverbinding in elk geval niet te bundelen (geen twee lijnen naast elkaar) maar een combinatie van de oude en de nieuwe verbinding met toepassing van nieuwe bipole masten aan te leggen, waardoor de oude hoogspanningsverbinding kan worden afgebroken.

Wij verzoeken u deze onderzoeken in het MER op te nemen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,
De secretaris,

R. Wiltjer

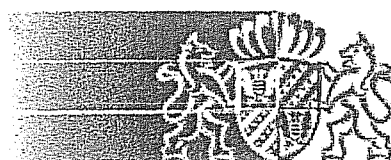
b.o.
nr.drs. W.H. Everts

0031

Kaart 4

Omgevingsverordening
provincie Groningen 2009

Natuur

provincie
groningen

Legenda

Aanduidingen natuur

Ecologische hoofdstructuur (land)

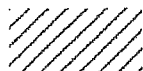
Ecologische hoofdstructuur (water)

Ecologische hoofdstructuur (beheersgebied)

Overig bos- en natuurgebied

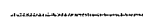

Zoekruimte robuuste verbindingzone

Overige aanduidingen

Plangrens, tevens provincie- en rijksgrens

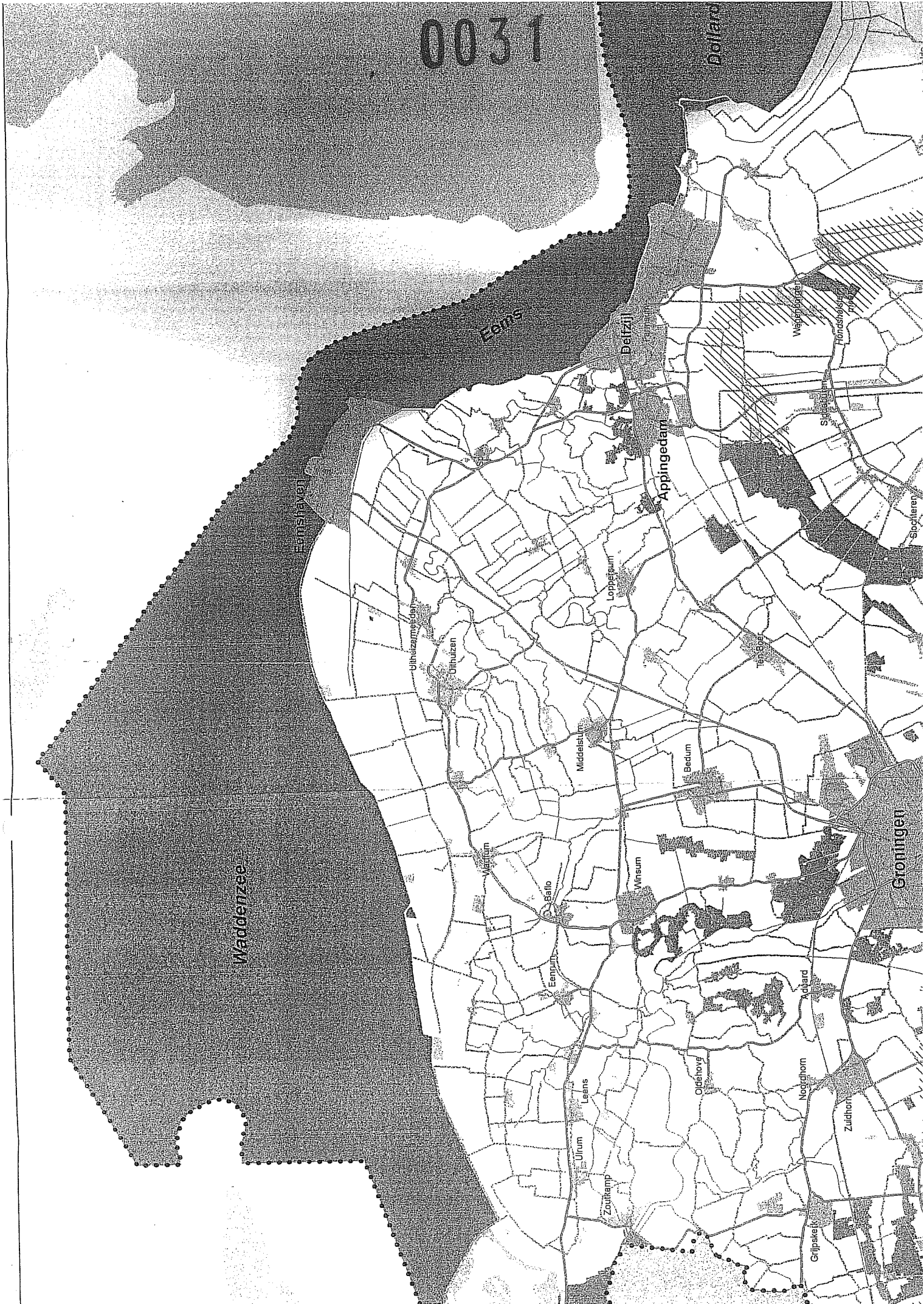

Overige waterlopen

Open water

0031

Waddenzee

Eemshaven

Eems

Delfzijl

Appingedam

Uithoorn

Othhuizen

Loppersum

Middelstum

Bedum

Veenhuizen

Barlo

Winsum

Groningen

Eemnum

Uirum

Leans

Zoukamp

Oudehoop

Noordhorn

Zuidhorn

Grijpskerke

Hondshoek

Waddenzee

Schiedam

Waddenzee

Hondshoek

Schoonebeek

Dollard

0031

- an N13.02 Wintergastenweide
- N14.01 Rivier- en beekbegeleide bos
- N14.02 Hoog- en laagveenbos
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N15.01 Duinbos
- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
- N16.01 Droog bos met productie
- N16.02 Vochtig bos met productie
- island N17.01 Vochtig hakhout en middenbos
- N17.02 Droog hakhout
- sland N17.03 Park- of Stinzenbos
- er N17.04 Eendenkooi

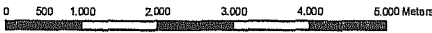

- Agrarisch Natuurbeheer Gebied**
- A01.01 Weidevogelgebied
  - A01.03 Ganzenfourageergebied
  - A02.01 Botanisch waardevol grasland
  - A02.02 Botanisch waardevol akkerland

- Landschapselement**
- L01.01 Poel en kleine historische wateren
  - L01.02 Houtwal en houtsingel
  - L01.04 Bossingel en bosje
  - L01.07 Laan
  - L01.09 Hoogstamboomgaard
  - L01.10 Struweelrand
  - L01.11 Hakhoutbosje
  - Houtsingelgebied ZWK

- Zoekgebieden landschapsonderhoud
- A zoekgebied Zuidelijk Westerkwartier
- B zoekgebied Middag-Humsterland
- C zoekgebied Gorecht
- D zoekgebied Westerwolde
- E zoekgebied Overig

- overige aanduidingen*
- Provinciegrens
  - Water

Topografische ondergrond © Topografische Dienst Kadaster

 provincie groningen	
NATUURBEHEERPLAN GRONINGEN Beheertypekaart	
Kaart 2 (west)	
 0 500 1.000 2.000 3.000 4.000 5.000 6.000 Meters	
	datum: 11-05-2009
archief: M:\W\project\MNAB\mxd\beheertypenkaart 2009.mxd	

0031

0031

Gemeente Bedum

Gemeente Loppersum

ONTVANGEN

24 SEP 2009

Inspreekpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Enschede, 23 september 2009

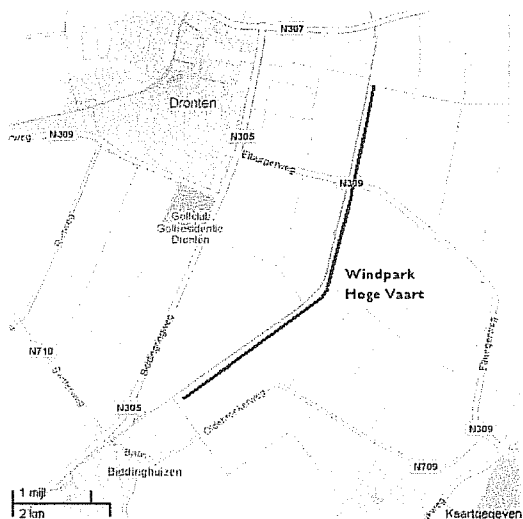
Betreft: inspraakreactie startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij maakt Raedthuys Windenergie B.V., Hengelosestraat 569 7521 AG Enschede, gebruik van de gelegenheid om in te spreken op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV. Dit doen wij omdat wij van mening zijn dat in het MER en het rijksinpassingsplan voor deze hoogspanningslijn rekening gehouden moet worden met in ontwikkeling zijnde initiatieven voor windparken.

Flevoland kent een ambitieus maar om diverse redenen moeilijk uitvoerbaar windenergiebeleid. Zo moet een nieuw windpark uit tenminste 12 windturbines bestaan en moeten deze windturbines aan ashoogte hebben van tenminste 100 meter. Om een windpark van deze omvang te realiseren is veel ruimte nodig. De beschikbare locaties voor nieuwe windenergie-initiatieven in Flevoland zijn dan ook beperkt en zullen met name gevonden moeten worden in de gemeenten Zeewolde en Dronten.

In de gemeente Dronten is Raedthuys bezig met de ontwikkeling van Windpark Hoge Vaart. Er is in dit stadium nog geen keuze gemaakt voor een bepaald windturbinetype. Het windpark bestaat in de huidige opzet uit 16-23 windturbines met een ashoogte van 105-120 meter en een rotordiameter van 90-126 meter. Wanneer van de grootste windturbine wordt uitgegaan kan met Windpark Hoge Vaart een parkvermogen van bijna 100 MW worden bereikt. Het windpark is gesitueerd langs de Hoge Vaart ten zuidoosten van Dronten. Het initiatief voldoet aan de eisen uit het provinciaal beleid. Het plan is met de gemeente en de provincie besproken. Zowel de gemeente als de provincie staan in principe positief tegenover het plan. Een kaart met een globale opzet van het geplande windpark treft u hieronder aan.

In de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV zijn voor het traject Ens – Diemen drie te onderzoeken verbindingsalternatieven opgenomen. De corridor voor verbindingsalternatief Flevoland Oost (4c) is gesitueerd op de locatie van Windpark Hoge Vaart.

De beheerder van het hoogspanningsnet (Tennet bv) vereist dat er een minimale afstand van de tiphoogte van de windturbine vermeerderd met een veiligheidsmarge van 6 meter wordt aangehouden tussen windturbines en de geleiders van een hoogspanningslijn. Deze afstandseis staat in de brochure Veiligheidsvoorschriften uitgegeven door Tennet bv. Met deze inspraakreactie verzoek ik u om in het MER en in het rijksinpassingsplan rekening te houden met het in ontwikkeling zijnde Windpark Hoge Vaart. De voor de inpassing van duurzame energie overigens van groot belang zijnde hoogspanningslijn Noord-West 380 kV moet niet zo gesitueerd worden dat de hoogspanningslijn de realisatie van een voor het behalen van de Flevolandse en Nederlandse windenergiedoelstelling belangrijk project in de weg staat.

Ik stel het op prijs indien u ons op de hoogte houdt van de ontwikkelingen en de verdere procedure m.b.t. het MER en het rijksinpassingsplan voor de hoogspanningslijn Noord-West 380 kV.

Eventuele correspondentie verzoek ik u te sturen naar ons postadres:

Raedthuys Windenergie B.V., Postbus 3141, 7500 DC Enschede

Rest mij nog u veel succes te wensen bij het opstellen van het MER en de realisatie van de hoogspanningslijn Noord-West 380 kV.

Met vriendelijke groet,

RAEDTHUYS WINDENERGIE B.V.

Cc.: Gedeputeerde Staten van Flevoland
Provincie Flevoland, de heer J. van den Berg
Burgemeester en Wethouders van Dronten
Gemeente Dronten, mevrouw S. de Groot

0033

Verzonden: woensdag 23 september 2009 11:42

Aan: Bureau Energieprojecten

Onderwerp: Noord-West 380 kv verbinding

Beste mensen,

Hierbij wil ik protest aantekenen m.b.t de aanleg Noord West 380kv verbinding.

In Uw startnota is niet te vinden op welke locatie deze geplaatst gaat worden.

Hierbij geeft ik al duidelijk aan een groot probleem dus protest te hebben

Tegen het hoogspanningsnet en hierdoor eventuele schadelijke effecten op de gezondheid.

Ben dus tegen het plaatsen dichtbij onze woonwijk. Graag hoor ik van U.

Met vriendelijke groet,

0034

Nummer 34

10 eensluitende reacties ontvangen

0034
ONTVANGEN

29 SEP 2009

Inspraakformulier Noord-West 380kV

Hoogspanningsverbinding Eemshaven Ens Diemen

Startnotitie voor de milieueffectrapportage

Naam

Straat/huisnummer

Postcode /woonplaats

Telefoon

E-mailadres

Spreek in als ondernemer in de landbouw

Geacht college

Uit de pers heb ik begrepen dat er een nieuwe hoogspanningslijn komt van de Eemshaven naar Diemen. Middels deze brief wil ik mijn zienswijze kenbaar maken; vooral met betrekking tot het tracé langs de Hoge Vaart tussen Ens en Almere.

Indien de nieuwe hoogspanningslijn in Oostelijk Flevoland gerealiseerd wordt langs de Hoge Vaart heeft dat nogal wat consequenties voor mij en mijn omgeving.

1. Flevoland is bij uitstek een landbouwgebied met vruchtbare gronden voor de teelt van akkerbouwgewassen en groenten. Een nieuwe hoogspanningslijn dwars door dit akkerlandschap doet afbreuk aan de functie die dit gebied heeft voor de voedselproductie. Een nieuwe lijn betekent hoogspanningsmasten op de kavels waarop de landbouwproductie plaatsvindt. Eén of meer masten op mijn bedrijf geeft ernstige hinder bij de teelt van alle gewassen. Een mast geeft hinder bij de bewerking (het zaaien, poten, schoffelen, gewasbescherming en oogst) van het land. Ook kost het extra inspanning de grond nabij de mast onkruidvrij te houden. Ik zal financieel nadeel ondervinden bij de teelt op mijn bedrijf. Ook bij het staken van mijn bedrijf zal het bedrijf bij verkoop voor een nieuwe eigenaar minder aantrekkelijk zijn en zal de financiële opbrengst voor mij lager zijn.
2. Met een groot aantal landbouwers zijn wij sinds 2001 bezig een lijn met windmolens te realiseren. In die tijd werkte de gemeente Dronten mee maar na het vaststellen van een nota windmolenbeleid was er aanvankelijk geen ruimte meer voor een nieuwe lijn met windmolens. Toen er weer beweging kwam in het standpunt van de gemeente Dronten en er toch ruimte leek te ontstaan, gooide in 2005 Provinciale Staten roet in het eten door een verbod op nieuwbouw van windmolens. Inmiddels heeft de provincie Flevoland nieuw beleid vastgesteld. Wij hebben als initiatiefgroep Hoge Vaart nu een contract met ontwikkelaar Raedthuys Windenergie BV te Enschede. Raedthuys heeft voldoende marktaandeel in Flevoland om aan de voorwaarden voor nieuwe windmolens van de provincie Flevoland te

voldoen. De gesprekken met vertegenwoordigers van Flevoland verlopen constructief. Ook met de gemeente Dronten is overleg en lijkt de uitkomst positief. In eerdere instantie heeft de gemeente Dronten reeds toegezegd zich te conformeren aan het provinciaal beleid en deze toezegging staat nog steeds. Realisatie van een hoogspanningslijn langs de Hoge vaart maakt een project voor windmolens in de nabijheid wellicht onmogelijk. Alle initiatiefnemers hebben notarieel laten vastleggen dat indien de bedrijven verkocht worden er een kwalitatieve bepaling wordt opgenomen waarbij medewerking aan het realiseren van de lijn windmolens verplicht is. De initiatiefnemers van dit project zouden in ernstige mate financieel geschaad worden door een hoogspanningslijn. De reeds gemaakte kosten gaan verloren en toekomstige winst wordt onmogelijk gemaakt.

3. Eén van de beleidsdoelstellingen van alle overheden en met name de Rijksoverheid is het winnen van meer groene energie. Het realiseren van de hoogspanningslijn langs de Hoge Vaart zal de lijn met windmolens onmogelijk maken en een hoopvol project voor groene energie zal verloren gaan.

Uit bovenstaande zult u begrijpen dat de realisatie van een nieuwe hoogspanningslijn langs de Hoge Vaart voor mijn bedrijf grote nadelen heeft met name in teelttechnische en financiële zin.

Hoogachtend,

0035

Inspraakformulier Noord-West 380kV

**Hoogspanningsverbinding Eemshaven Ens Diemen
Startnotitie voor de milieueffectrapportage**

Naam:
Straat/huisnummer:
Postcode /woonplaats:
Telefoon:
E-mailadres: ;
Spreken in als particulier

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Dronten, 30 september 2009

Geacht college,

Uit de pers hebben wij begrepen dat er een nieuwe hoogspanningslijn komt van de Eemshaven naar Diemen.

Indien de nieuwe hoogspanningslijn in Oostelijk Flevoland gerealiseerd wordt langs de Hoge Vaart heeft dat nogal wat consequenties voor onze woonomgeving. Wij maken daarom ernstig bezwaar tegen een verbinding langs de Hoge Vaart. Indien een hoogspanningslijn langs de Hoge Vaart gerealiseerd wordt, zal ons woongenot aanzienlijk verminderen. De elektromagnetische velden zullen onze gezondheid beïnvloeden, in het bijzonder de gezondheid van onze 3 jonge kinderen (momenteel 4, 6 en 8 jaar oud). Tenslotte zal de waarde van onze woning in privé dalen indien de hoogspanningslijn langs de Hoge Vaart gerealiseerd wordt. Wij verzoeken u met klem de hoogspanningslijn elders te plaatsen of niet te plaatsen.

Hoogachtend,

0036
ONTVANGEN

01 OKT 2009

Dorpsraad Uitdam

Aan: Inspraakpunt NW 380 KV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Uitdam, 29 september 2009

Betreft: Zienswijze Startnotitie en m.e.r. Noord-West 380KV

De Stichting Dorpsraad van Uitdam, een woonkern binnen de gemeente Waterland, vertegenwoordigt de inwoners van het dorp.

Met volle verbazing hebben wij geconstateerd dat één van de te onderzoeken trajecten dwars door de Marker- en IJmeer gepland staat. Om uiteenlopende redenen, die hieronder verder worden toegelicht, stellen wij dat de bouw van hoogspanningsmasten in de Marker- en IJmeer onacceptabel is.

Allereerst het feit dat de Marker- en IJmeer benoemd is tot een Natura 2000 gebied, waarbij met name het belang voor bijzondere vogels doorslaggevend is geweest. Plaatsing van hoogspanningsmasten dwars door dit gebied strookt niet met de doelstelling van deze benoeming. Ondergrondse aanleg door dit gebied zou gezien de vogelrichtlijn eventueel acceptabel zijn.

De Marker- en IJmeer worden intensief gebruikt door watersporters. Duizenden zeilschepen en motorboten bevolken dit open water gedurende het weekend en de vakantieperiode. Zelfs onze majesteit geniet bij tijd en wijlen van weer en wind in de Groene Draek, die thuishaven heeft in Muiden. Naast Muiden is dit gebied van groot belang voor ontsluiting van de randmeren en de havens van Naarden, Durgerdam, Amsterdam, Uitdam, Almere, Muiderberg en Lelystad. Afname van de pleziervaart rond het IJmeer zou een regelrechte ramp betekenen voor de betreffende havens en de (indirecte) werkgelegenheid.

Afgezien van natuurlijke, esthetische en economische gevolgen onderstrepen we graag dat er gereede twijfel bestaat over de veiligheid van de genoemde optie door het IJ- en Markermeer. De vaargeul wordt intensief gebruikt door grote zware schepen en wanneer een van deze schepen uit koers zou raken en een mast zou rammen zijn de gevolgen niet te overzien. Zeilschepen met hoge masten en bijzondere transporten vormen tevens een risico. De noodzakelijke keuze voor de allerhoogste masten lijkt ons duur, vervuilend en onnodig.

Graag pleiten wij ervoor gebruik te maken van de corridor ten zuiden van Almere waar het nieuwe traject aangelegd kan worden langs de bestaande hoogspanningskabels. Indien dit niet haalbaar is zien wij graag dat de studie voor ondergrondse aanleg wordt afgewacht alvorens een definitief besluit genomen wordt over de aanleg van Noord-West 380KV.

Uiteraard zijn wij graag bereid zaken nog verder toe te lichten. In de tussentijd zien wij uw reactie graag en met veel belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet.

ONTVANGEN

01 OKT 2009

0037

provinsje fryslân
provincie fryslân

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
snekertrekweg 1
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25
www.fryslan.nl
e-mail: provincie@fryslan.nl

Leeuwarden, 29 september 2009

Verzonden, **30 SEP 2009**

Ons kenmerk : 00849999
Afdeling : Ruimte
Behandeld door :
Uw kenmerk : ET/EM/ 9141876
Bijlage(n) :

Onderwerp : Inspraak en commentaar op Startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

Geachte mevrouw, mijnheer,

Op 20 augustus hebben wij uw startnotitie voor de milieueffectrapportage voor de verbinding Noord-West 380 kV ontvangen, met het verzoek hierop eventueel onze zienswijze kenbaar te maken.

Wij hebben ten aanzien van de nu voorliggende startnotitie de volgende opmerkingen.

Bij de tracékeuze kan de minimale hoogte die in acht moet worden genomen bij de kruising van de hoogspanningsleiding met andere infrastructuur van belang zijn. Wij willen in dezen wijzen op het ontheffingsplichtig zijn van het kruisen van provinciale infrastructuur en de minimale hoogten die aangehouden dienen te worden bij kruising met (provinciale) wegen en vaarwegen, zoals deze onder meer in ons Provinciaal Verkeer- en Vervoersplan (PVVP) zijn opgenomen.

Wij achten het derhalve van belang dat in de milieueffectrapportage hiermee rekening wordt gehouden.

Voorts refereren wij aan de passage in de startnotitie (pagina 41: par. 5.2 en 5.3) waarin wordt vermeld dat de effecten van aanleg van de verbinding zullen worden beschreven voor zover relevant voor de tracékeuze. Verder wordt gemeld dat de effecten gekwantificeerd worden voor zover dat mogelijk en relevant is.

Wij gaan er van uit dat in het MER transparant wordt beschrijven welke keuzes hieromtrent worden gemaakt en dus gemotiveerd wordt aangeduid waarom bepaalde effecten, en/of de kwantificering hiervan, niet van belang zijn voor de tracékeuze.

0037

provinsje fryslân
provincie fryslân

provinsje fryslân

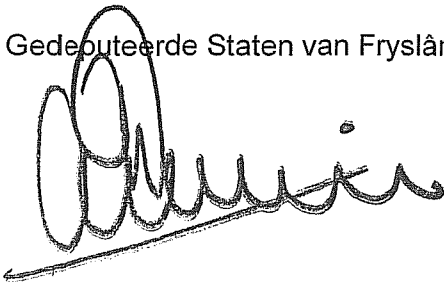
Ten aanzien van het aspect veiligheid, achten wij het gewenst dat in de paragraaf over infrastructuur (pagina 44) ook de ondergrondse infrastructuur zoals buisleidingen worden opgenomen en dat in de tabel 5.3 (pagina 46) het volgende criterium wordt toegevoegd: beïnvloeding van ondergrondse buisleidingen

De motivatie hiervoor is gelegen in het feit dat het bekend is dat de aanwezigheid van hoogspanningskabels nabij buisleidingen nadelige effecten kan hebben op de intrinsieke veiligheid van de buisleiding. De kathodische bescherming die een stalen buisleiding normaal beschermt tegen corrosie, kan door de invloed van een hoogspanningskabel nadelig worden beïnvloed, de zogenaamde AC-corrosie. Dit kan gevolgen hebben voor de faalfrequentie van de leiding (de prestatie) en daarmee het risico voor de omgeving.

Ten aanzien van het aspect archeologie geeft de startnotitie aan dat nog nader bureauonderzoek volgt. Voor wat betreft het Friese deel van de corridor wijzen wij u er op dat de Friese Archeologie- en Monumentenkaart Extra (FAMKE) geraadpleegd dient te worden.

Wij vertrouwen u hiermee van dienst te zijn geweest bij het opstellen van de richtlijnen voor het milieueffectrapport.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

J.A. Jorritsma, voorzitter

dr. G.P.F. van den Boorn, secretaris a.i.

ONTVANGEN

01 OKT 2009

0038

Inspreekpunt Noord-West 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Bedum, 29 September 2009

Betreft: Inspreek Noord-West 380Kv (particulier)

Geachte meneer/mevrouw,

Sinds oktober 2008 wonen wij ten noorden van het dorp Bedum. Zo'n 200 meter ten zuiden van ons huis loopt een hoogspanningsverbinding. Nu er een besluit is genomen een nieuwe hoogspanningsverbinding te plaatsen, het *TenneT project Noord-West 380 kV verbinding*, geven wij door middel van deze brief onze zienswijze op hetgeen in de milieueffectrapportage (MER), die naar aanleiding van het genomen besluit tot dit project zal worden gemaakt, aan de orde moet komen.

Wij verzoeken u het nieuwe tracé voor de hoogspanningsverbinding Noord-West 380 Kv niet ten noorden van het huidige tracé van de hoogspanningsverbinding te laten lopen, ter hoogte van het dorp Bedum.

Wij hebben twee, wat ons betreft, zeer zwaarwegende redenen voor dit verzoek:

Ten eerste willen wij voorkomen dat het tracé dicht bij ons huis ( ) komt te liggen dan nu het geval is. Aangezien wij midden in de *corridor* wonen is de kans hierop wel aanwezig. Wij maken ons grote zorgen om de beschreven relatie tussen elektromagnetische velden veroorzaakt door hoogspanningskabels en het ontstaan van leukemie bij kinderen. Wij hebben een 1-jarige dochter en hopen ons gezin in de komende tijd uit te breiden.

De tweede reden is dat het plaatsen van het tracé ten noorden van ons huis een grote inbreuk zou zijn op het weidse uitzicht vanaf de gehele weg Ter Laan naar het noorden, de belangrijkste reden dat wij het huis in 2008 kochten. In de sloten en weilanden in dit gebied zagen wij vele weidevogels, ijsvogels en zelfs onlangs een roodpootvalk. Een uniek uitzicht zoals dat van ons en onze burens vindt men steeds minder, zeker zo dicht nog bij de stad Groningen. Recent is om deze reden dan ook een fietspad en een kanoroute door dit gebied gerealiseerd. Wij blijken derhalve zeker niet de enigen die van dit typische Groningse cultuur- en natuurlandschap zo genieten. Een hoogspanningsverbinding zal voor dit landschap ten noorden van Ter Laan grote negatieve gevolgen hebben. De alternatieve mogelijkheid om de verbinding ondergronds te laten verlopen moet daarom naar onze mening ook serieus overwogen worden. Op deze wijze zou de genoemde landschapsvervuiling niet plaatsvinden.

Uiteraard zijn wij ook bezorgd om een eventuele waardevermindering van ons huis indien het nieuwe tracé dicht bij ons huis komt of ons unieke uitzicht ten noorden van het huis zal aantasten.

Resumerend moet het nieuwe tracé, ter hoogte van het dorp Bedum, om genoemde redenen niet ten noorden van het huidige tracé worden geplaatst en zeker op een veilige afstand van ons gezin.

Wij hopen onze zienswijze hiermee voldoende onderbouwd te hebben om meegenomen te worden in de MER.

Met vriendelijke groet,

ONTVANGEN

01 OKT 2009

0039

E-Connection

Project BV

Postbus 101

3980 CC Bunnik

Tel +31 (0)30 6598000

Fax +31 (0)30 6598001

e-connection@e-connection.nl

Inspreekpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten

Postbus 304
2270 AH VOORBURG

VERZONDEN MET BERICHT VAN ONTVANGST

bezoekadres:

Eco-kantoor

Regulierenring 12f

3981 LB Bunnik

Plaats en datum

Bunnik, 30 september 2009

Ons kenmerk

P149\Inspr380-01.brk

Uw kenmerk

-

Onderwerp

Inspreek startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding

Geachte heer, mevrouw,

Graag maken wij van uw uitnodiging gebruik onze zienswijze naar aanleiding van de publicatie van de Startnotitie MER Noord-West 380 kV verbinding onder uw aandacht brengen.

Te onderzoeken alternatieven:

In het SEV III is een verbindingsalternatief via de Afsluitdijk aangegeven: de verbinding Burgum-Afsluitdijk-Oterleek-Beverwijk. Op pagina 29 van de Startnotitie staat dat dit verbindingsalternatief niet in het MER zal worden onderzocht om onder meer de volgende redenen:

- Voor de afvoer van nieuw aan te sluiten productievermogen in Noord-Holland (zoals WKK's en windenergie op land (en offshore windenergie)) naar de ring zijn ook andere oplossingen voorhanden, die losstaan van de Noord-West 380 kV verbinding, namelijk door de verbinding van Beverwijk naar Oterleek en van Oterleek naar Diemen te verzwaren.
Een verbinding via Ens heeft meer mogelijkheden om decentraal productievermogen in Flevoland, Overijssel en Friesland aan te sluiten en is daarmee in dit opzicht toekomstvast.

Deze redenering kan echter ook worden omgedraaid:

- Voor de afvoer van nieuw aan te sluiten productievermogen in Flevoland, Overijssel en Friesland (zoals WKK's en windenergie op land) naar de ring zijn ook andere oplossingen voorhanden, die losstaan van de Noord-West 380 kV verbinding. Nieuw aan te sluiten productievermogen in Flevoland kan bijvoorbeeld rechtstreeks bij Ens of Diemen op de ring worden aangesloten (of bij Lelystad op het 110 kV net). In de Startnotitie staat op pagina 29 onder het kopje "Verbindingsalternatief 6 en 7", dat door Drenthe en Overijssel meerdere 220 kV en 380 kV verbindingen lopen, die voldoende toekomstvast zijn. Nieuw aan te sluiten productievermogen in Overijssel kan via deze (bestaande) hoogspanningsverbindingen op de ring worden aangesloten.

0039

Een verbinding via Afsluitdijk en Oterleek heeft meer mogelijkheden om nieuw aan te sluiten productievermogen in Friesland en Noord-Holland, waaronder grootschalig offshore windenergie vermogen, aan te sluiten en is daarmee in dit opzicht toekomstvast.

Het MER is bij uitstek een hulpmiddel om alternatieven met elkaar te kunnen vergelijken en de mogelijke effecten van alternatieven tegen elkaar af te kunnen wegen. Eventueel kunnen in een MER, hoewel dit niet verplicht is, ook economische en technische aspecten van de verschillende alternatieven worden beschreven teneinde een vergelijking van de verschillende alternatieven ook in technische en economisch opzicht mogelijk te maken. Onder meer bij milieueffectrapportages voor (offshore) windparken is dit gebruikelijk en wordt dit in de Richtlijnen voorgeschreven.

Wij dringen er bij u op aan het Verbindingsalternatief 5: Via Afsluitdijk, ook in het MER Noord-West 380 kV verbinding te onderzoeken. Eventueel kunnen in het MER naast de milieueffecten ook de technische en economische aspecten van de verschillende alternatieven worden beschreven om een goede vergelijking tussen de verschillende alternatieven op alle relevante aspecten mogelijk te maken.

Wij zijn desgewenst graag bereid deze zienswijze nader mondeling toe te lichten.

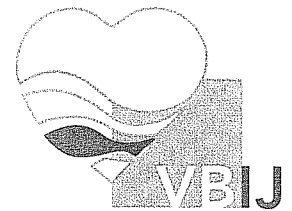
Met vriendelijke groet,
E-Connection Project BV

0040

ONTVANGEN

01 OKT 2009

Inspraakpunt NW 380kV verbinding
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

STICHTING
VERANTWOORD
BEHEER
IJSELMEER

Postbus 257
1900 AG Castricum
Tel: 0251 - 36 27 53
E-mail: info@vbij.nl
www.vbij.nl

Heiloo, 30 september 2009

Betreft: zienswijze Startnotitie mer Noord -West 380 kV verbinding
Behandeld door:
Doorkiesnummer:
Ons kenmerk: VBIJ 09-012

Geachte mevrouw, heer,

De Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer maakt graag gebruik van de mogelijkheid te reageren op de startnotitie Noord-West 380 KV verbinding.

In onze reactie zullen wij ons uiteraard beperken tot dat deel van deze voorgenomen verbinding voor zover deze invloed op het IJsselmeergebied heeft.

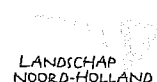
Voor de beoordeling van het plan baseren wij ons op een aantal beleidsregels, welke de verschillende overheden met betrekking tot de bescherming van de kernwaarden en natuurwaarden van het IJsselmeergebied, hebben vastgesteld. Tevens toetsen wij de startnotitie aan de Europese Vogel en Habitatrichtlijnen.

De Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer is een samenwerkingsverband van Landschap-Noordholland, Het Flevolandschap, It Fryske Gea, de Waddenvereniging en de IJsselmeervereniging. Doelstelling van de stichting is het beschermen van de Ruimtelijke en Ecologische waarden van het gebied.

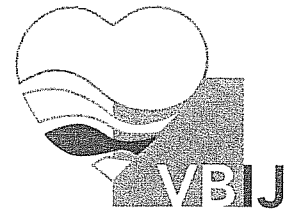
De Startnotitie.

Wij merken op, dat in de startnotitie weinig of geen aandacht geschonken wordt aan de ruimtelijke kwaliteiten van het IJsselmeergebied. Dat komt met name tot uitdrukking in de beschrijving van de verbindingsopties.

In de beschrijving van het verbindingsoptie 4b, Flevoland West, wordt als nadeel genoemd de doorsnijding van het Natura 2000 gebied, waarbij deze gevolgen kan hebben voor de vogels. De effecten zouden beperkt kunnen worden door middel van signalering waardoor er minder slachtoffers zouden vallen. Nog los van het feit dat deze mitigerende maatregel volstrekt onvoldoende zal blijken te zijn, wordt in deze variant met geen woord gesproken over de aantasting van een van de grootste kernwaarden van het IJsselmeergebied, namelijk de grote ruimtelijke openheid waarbij het ontbreken van horizonvervuiling essentieel is. De variant 4b is daarom zonder meer in strijd met de Integrale Visie IJsselmeergebied "De Koers Verlegd", welke deel

IJsselmeervereniging

uitmaakt van de Nota Ruimte.

Blijkens de startnotitie wordt vooruitgelopen op de mogelijkheid dat Lelystad en Almere buitendijks gaan bouwen.

Gegeven het feit, dat deze voorgenomen activiteiten binnen de huidige Europese regelgeving waarschijnlijk niet mogelijk zijn, lijkt ons dit alternatief niet reëel.

Naar onze mening is clustering met bestaande infrastructuren een beter alternatief.

Daarbij denken wij aan alternatief 4a. Dit alternatief mijdt het IJsselmeer en Markermeer en spaart daarbij tevens de Oostvaardersplassen.

In de startnotitie wordt ingegaan op eventuele ondergrondse tracé's.

Daarbij wordt opgemerkt dat ondergrondse bekabeling mogelijk is tot een maximale lengte van 20 km. Onderzocht wordt of in de toekomst langere trajecten ondergronds mogelijk zijn. Uit de startnotitie blijkt vooralsnog niet, dat in dit project gedacht is aan de mogelijkheid delen ondergronds aan te leggen op grond van landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden. Dat is jammer omdat er langs grote delen van het tracé sprake is van cultuurhistorische waardevolle landschappen.

De Noordoostpolder is een cultuurhistorisch waardevol landschap dat bewaard moet worden. Daarover bestaat ook bij alle betrokken overheden gelukkig geen verschil van mening.

Een groot deel van het tracé door deze polder zou ondergronds kunnen worden aangelegd hetgeen een forse verbetering van het bijzonder mooie landschap tot gevolg zal hebben. Ook de IJsselmonding kan op deze wijze ontzien worden. De afstanden die in deze gevallen overbrugd worden, blijven beneden de 20 km maat.

Hetzelfde geldt voor het tracé langs het IJmeer tot aan de centrale Diemen. Het IJmeer is momenteel het meest kwetsbare deel van het IJsselmeergebied vanwege de grote stedelijke en recreatieve druk. Ook daar zou een deel ondergronds kunnen worden aangelegd.

Dat het anders kan bewijst de gang van zaken rond de Randstad 380 KV verbinding Wateringen-Zoetermeer, waar ruime aandacht aan de landschappelijke aspecten is besteed. Ook wijzen wij op het ondergronds leggen van een hoogspanningsleiding bij het Kootwijkerzand waar om landschappelijke redenen een bovengrondse leiding door bekabeling vervangen is.

Tot slot delen wij u mede dat wij de wensen en verzoeken van Het flevolandschap ondersteunen ten aanzien van het expliciet benoemen van de EHS gebieden en de cumulatieve effecten die andere ingrepen in het IJsselmeergebied zullen veroorzaken. Daarbij wijzen wij u op de plannen met betrekking tot de bouw van grote windparken.

Wij stellen er prijs op regelmatig door u te worden ingelicht bij de voortgang van het project.

Namens het bestuur van de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer,

Bezoekadres
Jodenbreestraat 25
1011 NH Amsterdam

Postbus 2758
1000 CT Amsterdam
Telefoon 020 552 7711
Fax 020 552 7770
info@dro.amsterdam.nl
www.dro.amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam
Dienst Ruimtelijke Ordening **ONTVANGEN**

0041
01 OKT 2009

Minister van EZ, mevrouw M.J.A. van der Hoeven
Minister van VROM, mevrouw dr. J. Cramer
p/a Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt NW 380 kV
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Datum

30 SEP. 2009

Ons kenmerk

09-2629

Behandeld door
Doorkiesnummer
E-mail

Onderwerp

Zienswijze Startnotitie M.E.R. Noord-West 380 kV

Geachte ministers,

Bijgaand zend ik u, wellicht ten overvloede, de zienswijze op de startnotitie M.E.R. Noord West 380 kV hoogspanningsverbinding van de gemeente Amsterdam.

Hoogachtend,
Dienst Ruimtelijke Ordening

Bezoekadres
Stadhuis, Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 020 552 9111
Fax 020 552 3426
www.amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam

0041

Retouradres: BDA, Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Minister van EZ, mevrouw M.J.A. van der Hoeven
Minister van VROM, mevrouw dr. J. Cramer
p/a Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt NW 380 kV
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Datum
Ons kenmerk
Behandeld door
Doorkiesnummer
E-mail

30 SEP. 2009
09-2029

Onderwerp   Zienswijze Startnotitie M.E.R. Noord-West 380 kV

Geachte ministers,

In zijn algemeenheid lijkt het erop, dat een verzwaring van het hoogspanningsnet tussen Eemshaven en Diemen vooral wordt ingegeven door de twee nieuwe kolencentrales, die in het Eemshavengebied zijn geprojecteerd (voor in totaal 5600 Mw nieuw productievermogen); paragraaf 2.3. Gaarne zien wij in het licht van het milieubeleid in de MER toegelicht hoe deze uitbreiding zich verhoudt tot het beleid zoals verwoord in de Energienota 2008 van het Ministerie van Economische Zaken, waarin vooral wordt ingezet op (liefst decentraal) duurzaam opgewekte energie:

'Juist de beperkte ruimte dwingt tot creatieve oplossingen, waarbij ruimtelijke problemen worden verbonden met de kansen die de transitie naar een duurzame energiehuishouding biedt. Zo kan de door het kabinet gestimuleerde ontwikkeling richting een meer decentrale energievoorziening op termijn leiden tot een afnemende behoefte aan grootschalige infrastructuur, met name in stedelijke gebieden' en 'Het kabinet heeft verder besloten dat de aanleg van bovengrondse hoogspanningsverbindingen van 220 kV en meer niet mag leiden tot een toename van het totale aantal hoogspanningsverbindingen in Nederland.'

In juni 2009 hebben wij een zienswijze gegeven naar aanleiding van de Ontwerp PKB Derde Structuurschema Electriciteitsvoorziening (SEV III). In dat kader gaven wij aan dat voor zover mogelijk binnen de metropoolregio Amsterdam aanleg van nieuwe hoogspanningsverbindingen moet worden voorkomen. Zowel voor de in die SEV III aangegeven verbindingen als de thans aangekondigde verbinding Noord-West moet ons inziens zoveel mogelijk worden volstaan met het opwaarderen van bestaande verbindingen. Waar verzwaring van de hoogspanningsverbindingen nodig is, dienen de effecten voor mensen, natuur en omgevingskwaliteit zoveel mogelijk te worden beperkt.

In de startnotitie voor de milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding is in paragraaf 4.2 een selectie aangegeven van mogelijke verbindingsalternatieven voor de nieuwe hoogspanningsverbinding. Van de in het MER te onderzoeken verbindingsalternatieven maakt een alternatief 4b "Flevoland West" deel uit. Bij de beschrijving van dit verbindingsalternatief staat beschreven dat het een volledig nieuwe verbinding betreft door het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer. Daarbij wordt aangegeven dat het nadeel van deze verbinding de doorsnijding is van het bestaande Natura 2000-gebied en dat deze lange doorsnijding grote gevolgen kan hebben voor de vogels in het gebied (conclusie uit SMB bij SEVIII). In paragraaf 4.6 is verder een beschrijving opgenomen van de te onderzoeken corridors, waaronder de corridor Ens-Diemen, Flevoland West.

Hierbij valt op dat er op geen enkele wijze staat aangegeven dat ter plaatse van het verbindingsalternatief en de corridor Flevoland West zich de woonwijk IJburg bevindt. Bij andere verbindingsalternatieven staat wel vermeld dat er rekening gehouden moet worden met bestaande bebouwing (bijvoorbeeld in Almere) of met projecten in voorbereiding (zoals de Bloemendalerpolder).

Gezien het schaalniveau van de kaart 4.3 in de startnotitie kan niet exact worden afgeleid waar exact het te onderzoeken verbindingsalternatief IJburg eerste en tweede fase zal doorsnijden. Uit de Corridorkaart valt op te maken dat de corridor Flevoland West in elk geval het project IJburg tweede fase omvat, en misschien zelfs ook IJburg eerste fase.

De woonwijk IJburg eerste fase is vastgelegd in een onherroepelijk bestemmingsplan en is bijna geheel bebouwd en in gebruik genomen. Voor IJburg tweede fase is door de gemeenteraad van Amsterdam op 20 mei 2009 een bestemmingsplan vastgesteld en het plan bevindt zich inmiddels in de beroepsfase.

In het plan is zeer zorgvuldig omgegaan met de voor het gebied relevante milieu- en natuuraspecten. Voor IJburg tweede fase is een MER opgesteld met een "Passende Beoordeling". Ten behoeve van het plan is door de provincie Noord-Holland een natuurbeschermingswetvergunning verleend. Op basis van een projectbesluit zal binnenkort gestart worden met het eerste deel land maken (deel van het Middeneiland).

Met het project IJburg tweede fase wordt uitvoering gegeven aan het geldende Rijksbeleid (Nota Ruimte), het provinciale beleid (Streekplan Noord-Holland Zuid) en het regionale beleid: de woningbehoefte in de regio Amsterdam is zeer groot en structureel van aard.

Wij willen u meegeven dat de 380kVverbinding Flevoland West niet meer is in te passen in planvorming voor de gebieden IJburg eerste fase (plannen reeds onherroepelijk, bestaande bebouwing) en IJburg tweede fase (bestemmingsplan in beroepsfase). De fase van planvorming is reeds afgerond en bij u bekend. Ons inziens moet het verbindingsalternatief 4b worden geschrapt als te onderzoeken mogelijkheid aangezien het hier geen 'realistisch alternatief' betreft (zie paragraaf 4.1 eerste alinea).

Binnen de aangegeven corridor dient naast de wijk IJburg overigens ook rekening gehouden te worden met het geplande natuurontwikkelingsproject Luwtedam

Zuidelijke IJmeerkust.

Ten aanzien van uitgangspunten trasering hoogspanningsverbindingen par. 3.2 merken wij op, dat een ondergrondse verbinding in principe niet in het MER wordt onderzocht, terwijl in box 3.1 melding wordt gemaakt van de mogelijkheid om 'een totale afstand van 20 kilometer als richtinggevend te hanteren bij het ondergronds aanleggen van delen van de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding in de Randstad'. Met name bij tracéalternatieven nabij in ontwikkeling zijnde woongebieden (in het IJmeer/Markermeer, zoals IJburg), zou een gedeeltelijke verkabeling als te onderzoeken variant in overweging genomen moeten worden.

Onder 'Technische mogelijkheden' wordt de mogelijkheid geopperd om in bepaalde gevallen de bebouwingsbeperkingen ten aanzien van magneetveldzones terug te brengen van 300 naar 100 meter. Wij pleiten er uit een oogpunt van veiligheid voor om ruime marges aan te houden ten opzichte van bebouwing.

Tenslotte, ten aanzien van paragraaf 4.7 Uitwerken tracéalternatieven in het MER, wordt vermeld dat bij de alternatievenvorming gebruik gemaakt (wordt) van gedetailleerde gebiedsinformatie en overleg (wordt) gevoerd met de omgeving'. Gaarne stellen wij onze kennis en expertise ter zake beschikbaar.

Hoogachtend,

Namens het College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam,

M. van Poelgeest,
Wethouder Ruimtelijke Ordening en Grondzaken

0042
ONTVANGEN
01 OKT 2009 -

Aan Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Betreft: Inspraakreactie n.a.v. startnotitie Milieueffectrapportage Noord-West 380kV
verbinding

Stedum, 28 september 2009,

Geachte Minister van EZ, Minister van VROM en commissie voor de
milieueffectrapportage,

Naar aanleiding van de startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380kV verbinding
doe ik u de volgende inspraakreactie toekomen en ver zoek ik u dringend de opgebrachte
punten in het milieueffectrapport (MER) aan de orde te laten komen.

De inspraakreactie betreft het corridorgedeelte tussen Loppersum en Bedum, ter hoogte
van Stedum, alwaar wierde 'de Weer' aan de Weersterweg is opgenomen in de corridor.
De corridor volgt de bestaande hoogspanningsverbinding 220 kV welke aldaar, na de knik
in het tracé, smal is gehouden.

Wierde 'de Weer' is een archeologisch Rijksmonument (Archeologisch
Rijksmonumentnummer 45974, zie bijlage 1), het betreft een conglomeraat van terpen
omgeven door archeologisch beschermde gronden. De toegangsree naar wierde 'de
Weer' betreft een eeuwenoude laan, beiderzijds omgeven door bomen. Op wierde

0042
ONTVANGEN
01 OKT 2009 -

Aan Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Betreft: Inspraakreactie n.a.v. startnotitie Milieueffectrapportage Noord-West 380kV
verbinding

Stedum, 28 september 2009,

Geachte Minister van EZ, Minister van VROM en commissie voor de
milieueffectrapportage,

Naar aanleiding van de startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380kV verbinding
doe ik u de volgende inspraakreactie toekomen en ver zoek ik u dringend de opgebrachte
punten in het milieueffectrapport (MER) aan de orde te laten komen.

De inspraakreactie betreft het corridorgedeelte tussen Loppersum en Bedum, ter hoogte
van Stedum, alwaar wierde 'de Weer' aan de Weersterweg is opgenomen in de corridor.
De corridor volgt de bestaande hoogspanningsverbinding 220 kV welke aldaar, na de knik
in het tracé, smal is gehouden.

Wierde 'de Weer' is een archeologisch Rijksmonument (Archeologisch
Rijksmonumentnummer 45974, zie bijlage 1), het betreft een conglomeraat van terpen
omgeven door archeologisch beschermde gronden. De toegangsree naar wierde 'de
Weer' betreft een eeuwenoude laan, beiderzijds omgeven door bomen. Op wierde

'de Weer' is een _____; het betreft een Rijksmonument gelegen aan de _____ (zie bijlage 2), welke _____ permanent wordt bewoond. Het archeologisch beschermde gebied 'de Weer', waarbinnen twee Rijksmonumenten zijn gelegen, te weten de terpen met archeologisch beschermde gronden en de daarop _____, is van grote cultuurhistorische waarde en verdient beschermd te worden. De bestaande hoogspanningsverbinding 220 kV passeert juist ter plaatse van de ingang van de ree naar wierde 'de Weer', aan de Weersterweg, op ongeveer 300 meter van de _____ en ongeveer 150 meter van de beschermde archeologische gronden. - Tot zover de beschrijving van de locale situatie.-

Gaarne verzoek ik u in het MER te rapporteren over het effect van de aanleg van de Noord-West 380kV verbinding op:

- De mate van aantasting van de cultuurhistorische waarde van beide genoemde Rijksmonumenten, te weten de wierde en de daarop gelegen boerderij.
- De mate van te verwachten schade aan beide genoemde Rijksmonumenten, te weten de wierde en de daarop _____.
- De mate van aantasting van de cultuurhistorische waardevolle elementen rond genoemde Rijksmonumenten, zoals de overige historische percelen die eromheen liggen.
- De mate van aantasting cq. beschadiging van de beplanting, met name de eeuwenoude bomen, op en rond wierde 'de Weer'.
- De mate van waardevermindering van bovengenoemde Rijksmonumenten, in het bijzonder de daarop _____, c.q. de omvang van de planschade.
- De mate van aantasting van de leefomgeving en de mate van te verwachten gezondheidsschade van de mensen die wonen en leven op en in de directe omgeving van wierde 'de Weer'.

Tevens verzoek ik u in het MER te rapporteren over:

- De mate van aantasting van de leefomgeving en de mate van gezondheidsschade van de mensen (het betreft een gezin met kinderen) die wonen en leven in de bebouwing _____ juist aan de overkant van de ingang van de ree naar wierde 'de Weer', alwaar de bestaande hoogspanningsverbinding 220 kV over het dak van het woonhuis loopt, indien de bestaande hoogspanningsverbinding 220 kV gecombineerd gaat worden met de Noord-West 380 kV-verbinding.
- De breedte van de magneetveldzone voor de verschillende technische mogelijkheden ter hoogte van wierde 'de Weer'.

Tot slot verzoek ik u in het MER te rapporteren over de volgende afwegingen:

- De corridor ter hoogte van Stedum te verplaatsen respectievelijk in die mate te verbreden dat de Noord-West 380 kV-verbinding meer noordelijk komt te liggen en buiten de archeologisch beschermde gebieden van wierde 'de Weer' komt te liggen en hiertoe de in de startnotitie in figuur 4.4 aangegeven verbindingsalternatieven in het traject Eemshaven - Vierverlaten te onderzoeken in het MER voor het deel van het traject ter hoogte van Stedum.
- De corridor ter hoogte van Stedum te verplaatsen en tevens hierbij de afweging te betrekken de bestaande hoogspanningsverbinding 220 kV ter hoogte van Stedum op overeenkomstige wijze te verplaatsen.
- In de corridor tussen Loppersum en Bedum ter hoogte van Stedum een ondergrondse kabel te gebruiken in plaats van een bovengrondse verbinding.

Indien deze inspraakreactie nadere toelichting behoeft, ben ik te allen tijde gaarne bereid deze u te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Bijlagen:

1. Kopie brief Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek dd. 20-7-2006, betreffende archeologisch rijksmonumentnummer: 45974
2. Kopie brief Ministerie van CRM dd. 23-4-1981, betreffende monument , betreffende het kadastrale perceel nummer 2054, sectie B

0042 39lage 1

**Rijksdienst voor het
Oudheidkundig
Bodemonderzoek**

ONTVANGEN

01 OKT 2009

Datum

20-7-2006

Onderwerp

Archeologisch rijksmonumentnummer: 45974

Briefnummer

U.2006-963b\EdG

Contactpersoon \ doorkiesnummer

Geachte heer/mevrouw,

De Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ) en de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) hebben in 1999 het initiatief genomen tot de start van het project Actualisering Monumentenregister (AMR). Doel van het project is om het totale register van rijksmonumenten op orde te brengen en door digitalisering toegankelijk te maken.

Aanleiding voor het project

Nederland telt meer dan 60.000 gebouwde en bijna 1500 archeologische monumenten die de rijksoverheid als zodanig heeft aangewezen. Deze beschermde monumenten zijn ingeschreven in het monumentenregister. Het beheer van dat register is in handen van de RDMZ en de ROB.

Het huidige monumentenregister vertoont gebreken. Zo kloppen soms de beschrijvingen niet of is er het nodige aan het monument veranderd. Daarnaast is gebleken dat gegevens over rechthebbenden en de kadastrale informatie zijn verouderd. Een koppeling met de gegevens uit het kadaster is noodzakelijk en gewenst.

Bij archeologische monumenten doet zich vaak nog een ander probleem voor. Archeologische monumenten bevinden zich meestal ondergronds waardoor hun locatie, en daarmee de omvang van de bescherming, vaak niet exact is aan te geven.

De hedendaagse informatietechnologie maakt het mogelijk om een betrouwbaar monumentenregister te realiseren dat ook in de toekomst up-to-date blijft.

Status van uw archeologisch monument

Ten aanzien van het beschermde monument, waarvan u volgens het kadaster geheel of gedeeltelijk eigenaar of anderszins zakelijk gerechtigde bent, luidt de projectconclusie dat de huidige begrenzing van het beschermde monument gehandhaafd kan blijven. Het rijksmonumentnummer dat boven deze brief staat, verwijst naar dit beschermde monument.

Richtlijn vrijstelling vergunningplicht

Voor elke versterking of wijziging van een monument bent u verplicht een vergunning aan te vragen. In de richtlijn vrijstelling vergunningplicht is opgenomen welke normale (landbouw)activiteiten en kleine bodemversterkingen zonder vergunning zijn toegestaan. Indien voor dit monument een richtlijn van toepassing is, is deze bijgevoegd.

Kerkstraat 1 · 3811 CV Amersfoort
Postbus 1600 · 3800 BP Amersfoort
tel 033 422 77 77 · fax 033 422 77 99
<http://www.archis.nl> · info@archis.nl

0042

Datum
20-7-2006
Onderwerp
Archeologisch rijksmonumentnummer:45974

Informatie/vragen

Bij deze brief stuur ik u twee kaartjes. Op de eerste topografische kaart staat globaal de ligging en omtrek van het beschermde monument aangegeven. Op het tweede kaartje staan de meest recente kadastrale gegevens en de omtrek van het beschermde monument aangegeven (minimaal schaal 1:1000). Zo is exact te zien welke (delen van) de percelen beschermd zijn. Aan dit kaartje kunnen geen rechten ontleend worden.

Het is mogelijk dat er op uw terrein een veldonderzoek heeft plaatsgevonden. Hiervan bent u destijds schriftelijk op de hoogte gebracht. Voor uw medewerking aan dit veldonderzoek wil ik u nogmaals bedanken. In andere gevallen kan het zo zijn dat er een visuele inspectie heeft plaatsgevonden, waarbij het monument vanaf een afstand is geïnspecteerd. In die gevallen is er geen contact met u opgenomen. Het rapport van dit veldonderzoek of de visuele inspectie kunt u desgewenst opvragen via bovengenoemd doorkiesnummer.

Tot slot wil ik u attenderen op de meegestuurde, zeer informatieve, brochure over archeologische monumenten. Deze brochure is speciaal geschreven voor eigenaren, beheerders en gebruikers van een beschermd archeologisch monument.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
het wnd. hoofd van de sector Behoud

wierde 'de Weer'

Stedum

0042

Gemeente: Loppersum

Rijksmonumentnummer: 45974

CMA-nummer: 07E-042

schaal: 1 : 25 000

aanduiding lokatie monument:

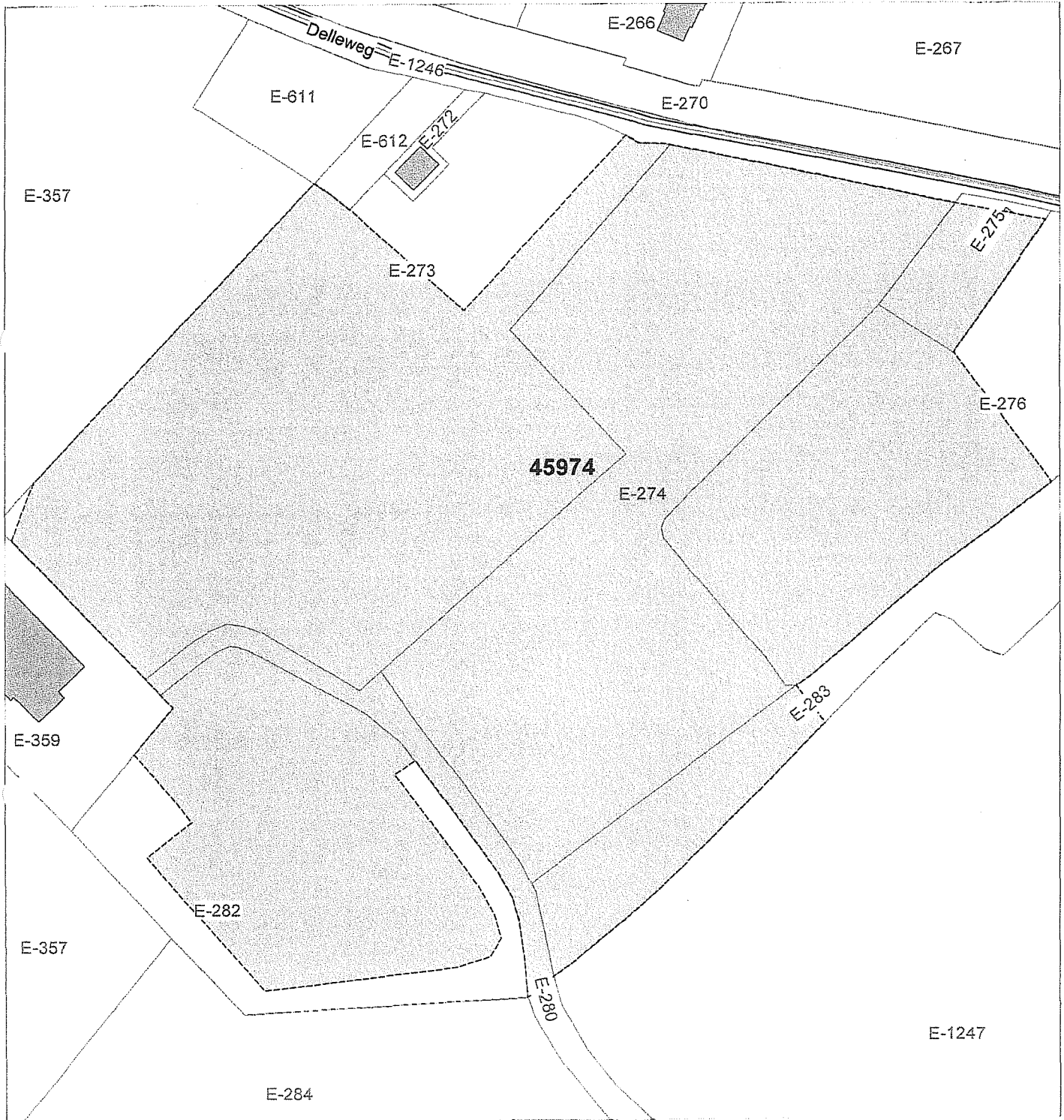
Wierde 'de Weer'

Stedum 0042

Gemeente: Loppersum

Rijksmonumentnummer: 45974

CMA-nummer: 07E-042

schaal 1:1500

wettelijk beschermd gebied
kadastrale perceelsgrenzen

0042

Bijlage 2
brief Klm de Bon**MINISTERIE VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK****AANTEKENEN****Onderwerp****kennisgeving ingevolge artikel 9,
tweede lid, van de Monumenten-
wet ten aanzien van het monument****Kenmerk****M.M.A./Mo.****214.670****2280 HK RIJSWIJK****Corr.adres Postbus 5406****Tel. 070-949393****23 APR. 1981****Kad.aand. sectie B nr. 2054**

Met verwijzing naar artikel 9, tweede lid, van de Monumentenwet stel ik u als eigenaar, zakelijk gerechtigde of ingeschreven hypothecaire schuldeiser in kennis van de plaatsing van bovenvermeld monument op de vastgestelde lijst van beschermde monumenten. Deze lijst ligt ter kosteloze inzage voor een ieder op de secretarie van de gemeente, waarin het monument zich bevindt.

Ingevolge artikel 26 der wet kunnen belanghebbenden van de hier bedoelde beslissing binnen twee maanden na de datum van verzending dezes in beroep komen bij de Kroon. Het beroepschrift dient te worden gericht aan Hare Majesteit de Koningin.

Daarin dienen alle redenen te worden aangevoerd, op grond waarvan bezwaar wordt gemaakt tegen plaatsing van het pand op de monumentenlijst.

Gedurende de termijn van beroep en gedurende de behandeling van een beroep zijn, van het oogenblik waarop de onderhavige kennisgeving heeft plaats gehad, de artikelen 14 tot en met 19 van de Monumentenwet van overeenkomstige toepassing.

De tekst van de artikelen 9, 14 tot en met 19 en 26 der wet is aan ommezijde vermeld.

De Staatssecretaris van Cultuur,
Recreatie en Maatschappelijk Werk,
G. C. Wallis de Vries
namens deze,
de Directeur Musea, Monumenten
en Archieven,

Afschrift verzonden aan:
Monumentenraad
Burgemeester en Wethouders
van Stedum

0043
ONTVANGEN

01 OKT 2009

Inspiraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Stedum, 29 september 2009

Betreft: *Inspiraak Startnotitie voor de milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding*

Geachte heer/ mevrouw,

Naar aanleiding van het bestuderen van de Startnotitie voor de milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding, en het bezoeken van de voorlichtingsavond hierover op 22 september 2009 te Bedum, doen wij u hierbij onze zienswijze toekomen.

Wat ons bij het lezen van deze notitie opvalt is het volgende:

- Het aanleggen van een tweede lijn vormt een enorme aanslag op de schoonheid en uniciteit van het Groninger Landschap. Het Groninger Landschap, en dan met name het Hoogeland, wordt gekenmerkt door zijn (in vergelijking met de rest van Nederland) relatief gebrek aan bebouwing en zijn bijzondere weidse uitzichten. Door de bestaande met de nieuwe lijn te bundelen, en zeker als dit zo worden gerealiseerd middels gebruik van twee verschillende type masten, worden de zo mooie vergezichten wreed onderbroken. Voor mensen die van dit landschap houden, is dat een pijnlijke aangelegenheid. Het steeds voller wordende Nederland zou zorgvuldig moeten omgaan met een van de laatste nog niet totaal door mensenhanden vervuilde landschappen. Wij zijn voorbeelden van mensen die ondanks mooie levenservaringen door het hele land en zelfs het buitenland, zeer bewust hebben gekozen om naar het noorden van Nederland (terug) te verhuizen, ons hier te vestigen, te leven en te gaan werken. De voornaamste reden hiervoor is de zo geroemde 'rust en ruimte': weidsheid, rust en natuur. We hebben veel achter ons gelaten, omdat we zo houden van dit unieke landschap. En met ons velen. Verdere verstoring van dit mooie beeld op eenzelfde klein gebied (ter hoogte van ons gebied is de corridor erg smal) zou nogal ingrijpend zijn voor landschap, uitzicht, en vooral ook voor de liefhebbende mensen die zich hier bevinden.
- Ter hoogte van onze locatie is sprake van een zeer smalle corridor, terwijl zich nu juist in deze smalle corridor relatief veel woningen bevinden. Het zal u niet verrassen dat zeer velen van hen bezwaar maken tegen het plaatsen van (nog) een mast. Het rapport meldt zo veel mogelijk woningen te willen ontzien bij het aanleggen van een nieuwe lijn. Wanneer de mast over ons woongebied (binnen de aangegeven smalle corridor) zou komen te lopen, dreigen hier echter veel woningen te moeten verdwijnen, wat ons een bizarre toestand lijkt.
- Het rapport meldt woonhuizen te willen ontzien. We begrijpen dat boeren bedrijven niet als zodanig geklasseerd worden, terwijl hier net zo goed sprake is van bewoning. Ons bevreemd het dat dit onderscheid überhaupt wordt gemaakt.
- Een van de huizen grenzend aan ons perceel betreft een monumentaal pand en monumentaal erf. Er wordt in het rapport op geen enkele wijze melding gemaakt van de noodzaak deze panden en erven te ontzien.
- We begrijpen dat Tennet verplicht is een bestaande verbinding ondergronds te brengen indien op een tracé een combinatie van masten gekozen wordt, zodat het netto aantal masten in Nederland gelijk blijft, waardoor het financieel niet per se erg gunstig is om oude

palen te laten staan. Het lijkt ons dat het noorden van Nederland het verdient (als hoofdleverancier van gas en elektriciteit aan de rest van het land) om maximale inzet te betrachten in het realiseren van een bundeling van de twee verbindingen op één mast als alternatief voor combinatie van twee masten.

- Voor wat betreft ons eigen perceel (Stedum) gelden de volgende specifieke bezwaren:
  - o We hebben besloten hierheen te verhuizen en te genieten van en investeren in een achterstallig onderhouden en leegstaand gebied. We hebben bewust besloten hier te komen, te investeren en te groeien. Niet met het idee hier 'beloond' te worden met een extra mast in onze 'tuin'. Ons weiland (3 ha) behoort bij ons tot ons woongebied, in tegenstelling tot andere boerderijen, waar het land 'slechts' dient als werkweiland. Het bevreemd ons dat slechts het woonhuis (in plaats van het gehele bij de woning horende perceel) bij de bepaling van een 'veilige' afstand tot de hoogspanningsmast wordt meegenomen.
  - o Droom van mooie plek op aarde, plek creëren in de natuur, in het prachtige Groninger landschap – en dat open te stellen voor anderen, middels deze plek, trainingen, cursussen, workshops etc hier te geven. Zo zijn we bijvoorbeeld in gesprek met Stichting Wierde en Dijken voor het aanleggen van een landschappelijk hoogwaardig gebied, met poelen en specifieke beplanting om bijzonder vogelsoorten plek te bieden. Om hier onze droom waar te maken hebben wij zojuist naast een jaar van ons leven, 900.000 euro geïnvesteerd om onze plek te verwerven en op te knappen. Dit is meer dan we er op welke manier ook uit zouden kunnen halen bij eventuele verkoop. En dit is ook meer dan we ooit nog opnieuw zouden kunnen investeren in onze droom.
  - o Los van dat de plannen voor de nieuwe hoogspanningsverbinding onze droom verstoren, hebben wij hierin naast de investering in onze woning ook reeds een enorme zakelijke investering gepland die volledig gekoppeld is aan het kunnen bieden van een 'mooie plek op aarde' voor onze cliënten en waar mensen komen onthaasten van de drukte. Deze investering dreigt waardeloos te worden mochten de plannen doorgevoerd worden zoals nu voorgesteld.
  - o Als je bij pech in dit verhaal 'geluk' hebt, staat de mast net dicht genoeg bij je woning zodat je kan worden uitgekocht. WIJ WILLEN HIER NIET WEG! Wij willen geen geld, geen nieuwe plek – wij willen deze plek zoals die nu is. Wanneer je buiten deze zone ligt, en dat is naar wij begrijpen al bij 60 meter vanaf de mast, dan heb je ECHT pech!, dan heb je wel last en geen vergoeding. Te bizar voor woorden, want onze tuin alleen al is 200 meter diep!
  - o Voor zover wij weten is het leven in de omgeving van dergelijke masten niet bijzonder positief, zeker niet wanneer het gaat om opgroeiende kleine kinderen en baby's – aangezien hersenen nog volop in ontwikkeling zijn. Wij zijn hier op deze locatie neergestreken om een gezin te stichten, en zijn niet van plan hier de eerste 20 jaar te vertrekken. We hebben een dochter van 6 maanden, en volgende kinderen zijn hopelijk onderweg. Wij bieden onze kinderen graag een veilige omgeving (en daarbij meten wij zelf niet vanaf ons huis, maar ook zeker vanaf het gehele weiland, aangezien dit ook behoort tot ons leefgebied). Hierop voortbordurend: een van ons werkt professioneel met (Stedum) Die ontvangen we ook hier op deze plek. Ook voor hen geldt dat de hersenen nog in ontwikkeling zijn, 'goed' voelt de aanwezigheid van extra masten hier in de buurt dus niet!

Wat wij begrijpen uit het rapport zowel als uit de voorlichtingsbijeenkomst, is dat momenteel de voorkeur uitgaat naar een bundeling met de bestaande hoogspanningsverbinding ter plaatse van onze woning en ons land. De indruk wordt hiermee gewekt dat andere alternatieven wellicht wel mogelijk zijn, maar niet serieus overwogen worden. Gezien het grote belang hiervan voor ons verzoeken wij u dan ook vriendelijk naar onderstaande punten nog (meer) onderzoek te doen.

- Combinatie van beide lijnen op één mast in plaats van bundeling middels twee masten naast elkaar.
- Verschuiving van de te onderzoeken corridor, naar een gebied iets ten noorden van de huidige corridor, tussen ons perceel en de Eemshavenweg (N46). Hier bevindt zich een 'leeg' stuk waardoor er tevens minder woningen in de strook zullen liggen. Dit komt tevens neer op een corridor die uitgaat van bundeling met de Eemshavenweg (N46), in plaats van met de huidige lijn en/of het spoor.
- Plaatsing van de tweede mast verder weg van de bestaande lijn (noordelijker) ondervangt twee problemen:
  - o een klein gebied dat enorm last heeft van de oude en nieuwe lijn zal slechts last houden van de bestaande situatie en de 'pijn' wordt verdeeld;
  - o de landschappelijke zichtvervuiling van twee (verschillende) masten direct naast elkaar.
- Het verbreden of verplaatsen van de te onderzoeken corridor ter plaatse van ons adres, verder naar het noordwesten. Waarom bijvoorbeeld niet een corridor ten noordwesten van Middelstum?
- Een ondergrondse lijn ter hoogte van ons gebied – waarom hier landschapsvervuiling voor stroom in het westen, waar soms ook sprake is van ondergrondse lijnen?
- Indien combineren van bestaande en nieuwe mast niet mogelijk is, en voor bundeling met huidige lijn gekozen wordt: het vervangen van de huidige mast door een zelfde type als er nieuw geplaatst zou worden, zodat het landschappelijk esthetisch zo min mogelijk schade oplevert.
- De schadelijkheid van de nabijheid van hoogspanningsmasten in het leefgebied buiten het huis. Wij hebben hier bijvoorbeeld een woonbestemming, en ons land dient dan ook geen agrarische functie.
- We hebben begrepen dat om velerlei redenen bundeling wellicht niet mogelijk is op de corridor Eemshaven – Vierverlaten. We verzoeken te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om een bundeling te realiseren middels drie nieuwe masten.

Tot zover op papier. Indien gewenst lichten wij graag een en ander mondeling toe ( ).
Graag ontvangen wij een ontvangstbevestiging van u.

In afwachting van uw reactie verblijven wij.

/ Met vriendelijke groet,

0044

ONTVANGEN

26 SEP 2009

Bedum, 23 september 2009.

Aan   Inspraakpunt NW 380 KV
          Bureau Energieprojecten
          Postbus 304 / 2270 AH Voorburg

In afschrift naar   College van Burgemeester en Wethouders en gemeenteraad van de
                          gemeente Bedum.
                          Provinciale Staten van Groningen.
                          G.S. van de Provincie Groningen
                          Statenfracties van de Provincie Groningen
                          Milieufederatie Groningen
                          Stichting het Groninger Landschap
                          Fracties Tweede Kamer

Van   Bestuur buurtvereniging Westerdijkshorn.
          Namens deze:

Betreft: Inspraak Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380kV-verbinding

Bijlage: kaart

1. Vooraf

Eigenlijk zouden wij deze brief waarin wij onze zienswijze ten aanzien van de Startnotitie voor de milieurapportage van de Noordwest 380 kV verbinding tussen de Eemshaven en Diemen geven, willen beginnen met een prealabele vraag: is deze nieuwe 380 kV verbinding tussen de Eemshaven en Diemen wenselijk en noodzakelijk? Deze vraag die door de politiek nog niet volledig en zorgvuldig beantwoord is, zou voorafgaand aan de Startnotitie een bevredigend antwoord moeten krijgen.

Wij maken gebruik van de ons geboden mogelijkheid in te spreken op de Startnotitie van augustus 2009. Onze brief zal in de eerste plaats gaan over de effecten die een nieuwe 380 kV verbinding heeft op onze eigen leefomgeving en onze brief laat ook zien dat wij verder willen kijken dan onze eigen achtertuin. Sterker, dat wij op een positieve manier met u willen meedenken over de aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding voor het geval het noodzakelijk is dat een dergelijke verbinding er moet komen.

2. Westerdijkshorn en de situatie aan het begin van de jaren zeventig

Wij spreken namens de buurtbewoners van Westerdijkshorn. Westerdijkshorn is een buurtschap in de hoek van de ongeveer duizend jaar oude Wolddijk (zie bijlage). Er is een eeuwenoude begraafplaats en er zijn belangrijke historische gebouwen waaronder een opvallende en unieke monumentale negentiende-eeuwse toren. In het programma van 2006-2010 van een van de lokale partijen wordt Westerdijkshorn een *pareltje* in het buitengebied genoemd dat – zo wordt gesteld - niet opgeofferd mag worden aan mogelijke uitbreidingsplannen (of verbindingswegen). Westerdijkshorn is een oase in een open landschap. Steeds meer mensen kunnen van dat open Groninger cultuurlandschap genieten nu er kort geleden een ruilverkavelingspad door de Winsumer Meeden is aangelegd. Hier wordt veel gebruik van gemaakt door de bewoners uit de streek en door toeristen van elders.

Westerdijkshorn, een buurtschap die bestaat uit 22 huishoudens, is een hechte gemeenschap waarvan de bewoners grote binding hebben met het gebied waarin ze wonen.

In dit unieke gebied kwam begin jaren zeventig een 220 kV hoogspanningsverbinding. De aanleg van de hoogspanningsleiding werd destijds en ook nu nog door velen betreurd. Er was in 1972 een voorlichtingsavond in het Trefcentrum van Bedum die door een van de ondertekenaars van deze brief werd bezocht. Daar hebben veel mensen hun ongenoegen kenbaar gemaakt.

De jaren zestig waren net achter de rug. In de hoofden van veel mensen groeiden de bomen hoger dan hoog. De bestuurders van land en provincie waren buitengewoon optimistisch over de economische groei en zij voorzagen op termijn een economische ontwikkeling waarbij een tweede hoogspanningsleiding (noordelijk van Westerdijkshorn) nodig zou zijn.

Westerdijkshorners hebben indertijd die plannen gelezen, de tekeningen gezien en hun bezwaren daartegen kenbaar gemaakt. Tegen de net aangelegde hoogspanningsverbinding kon helaas niets meer ondernomen worden. Daarmee begon het lange wachten op een gelegenheid dat deze hoogspanningsverbinding afgebroken kon worden...

3. Gezondheidsrisico's – de leefomgeving – het welbevinden

In 1972 werd nog niet gesproken over de gezondheidsrisico's die hoogspanningsverbindingen mogelijk opleveren. Wel over de horizonvervuiling die de nieuwe verbinding met zich meebracht. Zo voelde de stichting Het Groninger Landschap, eigenaresse van de destijds bouwvallige toren van Westerdijkshorn, niet meer voor restauratie van de toren. Het negentiende-eeuwse torentje had – zo zeiden de woordvoerders van Het Groninger Landschap toen - zijn waarde verloren nu er hoogspanningskabels dwars door Westerdijkshorn waren aangelegd. Het is wrang om nu (na lezing van de startnotitie - pagina 50) te moeten constateren dat de monumentale toren van Westerdijkshorn volgens de huidige criteria betere bescherming had gekregen. Het is aan het daadkrachtig beleid van de Gemeente Bedum te danken dat de Westerdijkshorner toren, dit landschapsbepalend monument, desondanks bewaard is gebleven. Intussen maakt zo'n uitspraak van bestuursleden van de Stichting het Groninger Landschap – menen wij - heel goed duidelijk hoe toen aangekeken werd en wordt tegen hoogspanningsmasten in het open Groninger landschap.

Het standpunt met betrekking tot de beeldvervuiling die zo'n hoogspanningsverbinding met zich meebrengt is niet veranderd. Er is geen twijfel over mogelijk: de waarde van het landschap devalueert als in een gebied beeldbepalende elektriciteitsmasten worden gebouwd. Vrijwel iedereen ervaart de bestaande 220 kV verbinding als een verstoring van het landschap.

Wij waarderen het dat de inzichten en het daarop gebaseerde beleid worden aangepast aan een veranderde realiteit, maar het zou beter zijn als in dit opzicht de daad bij het woord gevoegd zou worden door op basis van huidige inzichten de verouderde 220 kV verbinding door Westerdijkshorn, na veertig jaar te laten verdwijnen.

De met oude technische middelen gebouwde hoogspanningslijn zou in deze tijd ondenkbaar zijn. Immers conform de richtlijn van Van Geel (2005) die in de Startnotitie als uitgangspunt wordt gehanteerd, dient men nu modernere technische mogelijkheden te benutten (bijv. de vier-circuits-Bipole-mast) waarbij door beperkter ruimtebeslag en kleinere elektromagnetische velden de schade voor de omgeving gereduceerd kan worden.

In Westerdijkshorn is in toenemende mate onrust ontstaan als het gaat om het gezondheidsrisico dat de bestaande 220 kV verbinding mogelijk met zich meebrengt. Al blijkt het moeilijk een direct causaal verband aan te tonen, zeker is dat veel mensen hier in een permanent stralende buurt wonen waar zij al jaren, dag en nacht, blootgesteld worden aan een hoeveelheid elektromagnetische straling die volgens de adviezen van Van Geel

onaanvaardbaar hoog is (VROM advies, oktober 2005). Wij kunnen het niet nalaten u te melden dat in een kleine gemeenschap als Westerdijkshorn de afgelopen tien jaar zes gevallen van kanker zijn gepasseerd. (Drie met dodelijk resultaat. 1 x leukemie; 1 x maagkanker; 2 x borstkanker; 1 x botkanker; 1 x botkanker en prostaatkanker). Onderzoek heeft wel aangetoond dat behalve genetische factoren o.a. omgevingsfactoren een rol spelen bij ontsparing van de celdeling. Met zo'n 220 kV verbinding voor de deur hoopt iedereen dat dit grote aantal ziektegevallen toeval is, maar zeker is niemand daarover. De berichten over de aanleg van een nieuwe 380 kV verbinding hebben in deze omgeving veel onrust veroorzaakt. Mensen hebben het gevoel dat ze in hun welzijn worden getroffen, ze voelen zich bedreigd en realiseren zich heel goed dat een dubbele hoogspanningsverbinding hun toekomst wel eens helemaal op de kop kan zetten. Van verschillende kanten hebben wij geluiden van bewoners binnen onze gemeenschap gehoord die overwegen te verhuizen. Over dit soort uitlatingen mag niet lichtvaardig geoordeeld worden. Het zijn uitingen van mensen die bang zijn.

Op pagina 21 lezen wij: *In 2005 heeft de staatssecretaris van VROM een advies over hoogspanningslijnen en het magneetveld uitgebracht aan gemeenten en beheerders van het hoogspanningsnet. Het advies luidt: vermijd bij vaststelling van streek- en bestemmingsplannen en van de tracés van bovengrondse hoogspanningslijnen, dat wel bij wijzigingen in bestaande plannen of van bestaande hoogspanningslijnen, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen (0-15 jaar) langdurig verblijven in het gebied rond bovengrondse hoogspanningslijnen waarbinnen het jaargemiddelde magneetveld hoger is dan 0,4 microtesla (de magneetveldzone). Het gaat hierbij om woningen, scholen, crèches en kinderopvangplaatsen.*

Verderop staat: *Het advies zal voor het project Noord-West 380 kV ook worden gehanteerd voor die onderdelen waar wordt gecombineerd met bestaande hoogspanningsverbindingen.* Op pag. 23 wordt dit nogmaals onderstreept. *Bij de vaststelling van het nieuwe tracé wordt steeds het vigerende voorzorgbeleid voor gezondheidsaspecten van electromagnetische velden in acht genomen*

Het hanteren van dit criterium is in Bedum ten noorden van de spoorlijn, waar Westerdijkshorn en ook andere hierop aansluitende bewoning ligt, aan de orde. Er zijn in dit gebied veel woningen met jonge kinderen en de aanwezige 220 kV verbinding wordt door de bewoners als uitermate belastend en storend ervaren en ook onaanvaardbaar geacht. Nogmaals, wij zouden de bestaande 220 kV verbinding die nu ons buurtschap doorsnijdt graag zien verdwijnen. Wij hebben besloten dat wij ons - nu er plannen zijn voor de aanleg van een nieuwe 380 kV verbinding in onze leefomgeving - tegen de aanleg daarvan zullen verzetten, tenzij de aanleg op een verantwoorde manier plaats vindt waarbij rekening wordt gehouden met de gezondheid en het welzijn, het landschap en de cultuurhistorie, ofwel de directe belangen van de bewoners die in de directe buurt van zo'n nieuw aan te leggen elektriciteitsverbinding wonen.

4. Provinciale en gemeentelijke belangen

Het gebied met een afstand van 20 kilometer tot de stad Groningen is het dichtstbevolkte gedeelte van de provincie. Hier is geen plaats meer voor een hoogspanningsleiding, laat staan een bovengrondse hoogspanningsleiding. De landelijke en provinciale overheid spreken zich de laatste tijd duidelijk uit tegen verrommeling van het landschap. Binnen dergelijk beleid passen geen nieuwe beeldverstorende elektriciteitsverbindingen.

De provincie Groningen profileert zich met name de laatste jaren als toeristengebied. De elektriciteitsmasten verstoren in Groningen het voor Nederlandse begrippen kenmerkende unieke open landschap en maken het gebied onaantrekkelijk. Toeristen recreëren bij voorkeur niet in een gebied dat industrieel aandoet. De geplande 380 kV verbinding gaat behalve ten koste van het bijzondere open landschap ook ten koste van de werkgelegenheid die het toerisme in de regio met zich mee brengt. Bovendien, in Nederland is het open landschap schaars geworden. Daar moeten we zuinig op zijn.

Als wij zeggen dat Groningen een grote bijdrage levert aan de welvaart van de Randstad dan is dat een understatement. Een landschapsverstorende elektriciteitsverbinding ten behoeve van de handel en de elektriciteitsbehoefte in de Randstad is primair geen Gronings belang. Niet alleen onze provincie, ook Westerdijkshorn levert een onevenredig groot aandeel aan het algemeen belang. Een volgens de huidige inzichten onaanvaardbare hoogspanningsverbinding loopt dwars door het buurtschap. Bovendien is enkele jaren geleden in onze buurtschap een storende gaslocatie gekomen en ten slotte komen hier regelmatig chloortransporten per trein langs.

In het gebied ten noorden van de spoorlijn langs Bedum zijn veel huizen. De aanleg van een bovengrondse hoogspanningsverbinding ten noorden van het dorp Bedum zal niet mogelijk zijn zonder dat een aantal woningen afgebroken of verplaatst worden. Volgens de aanwijzingen van Van Geel mogen immers geen nieuwe hoogspanningsverbindingen gebouwd worden in de buurt van bestaande woningen, tenminste zolang het geen incidentele woningen betreft. Hoewel de huizen in Westerdijkshorn over het algemeen vrij staan, kan men de woningen hier niet als incidenteel kwalificeren.

In de Startnotitie is de zoekruimte (zg. 'corridor') ten noorden van Bedum verbreed. Als dat betekent dat het gebied binnen deze corridor ingesloten raakt tussen twee hoogspanningsverbindingen, zal dit een rampzalige invloed hebben op het betreffende woongebied.

5. De plaats waar de 380 kV verbinding geprojecteerd is

Ten noorden van Bedum en bij Westerdijkshorn wordt het landschap al verstoord door de forse 220 kV verbinding. Het is ons inziens onaanvaardbaar dat een tweede verbinding binnen een zone van enkele kilometers van de bestaande verbinding wordt aangelegd. Daar wordt wel over gedacht. In de startnotitie lezen wij: *Ter hoogte van Bedum is de corridor verbreed, omdat de bestaande verbinding hier aan de noordzijde van Bedum een bedrijventerrein (lees: Friesland Foods) doorsnijdt. Omdat de nieuwe hoogspanningsverbinding hier wellicht niet strak gebundeld kan worden, is hier de corridor aan de noordzijde verbreed.* Verder geeft u aan dat 'combineren' (zie pag. 20 Startnotitie) op de plek van de huidige 220 kV verbinding niet mogelijk is. Dit doet bij ons het vermoeden rijzen dat u uitgaande van de uitgangspunten zoals aangedragen in de Startnotitie ervan uitgaat dat een zo genoemde *bundeling* met een nieuwe 380 kV verbinding tussen Westerdijkshorn en Onderwierum gedacht is. Mag hier dan aangenomen worden dat een tweede hoogspanningsverbinding het gebied tussen Onderwierum en Westerdijkshorn zal doorsnijden en dat overwogen wordt dat Westerdijkshorn in de middenberm van twee hoogspanningsverbindingen komt te liggen?

Op pag. 20 legt u het begrip bundelen en combineren uit. Tevens geeft u aan dat op dit moment de mogelijkheid van combineren van een bestaande verbinding van 220 kV met een nieuwe van 380 kV in onderzoek is. Daar is dus ruimte voor. Wij constateren dat u hiermee te kennen geeft dat u gewijzigde inzichten afwacht. Deze houding waarderen wij, maar wij vinden deze zelfde houding elders niet terug, met name als het gaat om het ondergronds leggen van de 380 kV verbinding. Wij zijn van mening dat het ondergronds aanleggen van gecombineerde hoogspanningsleiding een uitermate belangrijk alternatief vormt dat niet op basis (van overigens niet inzichtelijk gemaakte) kosten op voorhand uitgesloten mag worden in de MER-procedure.

6. De startnotitie en het SEV III

In de startnotitie lezen we op pagina 30 dat *Tevens wordt gescoord op de criteria uit het SEVIII, met name als het gaat om het zoveel mogelijk combineren of bundelen met bestaande (hoogspannings)verbindingen.*

Voorop gesteld moet worden dat bundelen als zodanig een discutabel concept is in het beleidsbesluit SEV III. Dit is zeker het geval als het gaat om bundelen met een bestaande verbindinglijn welke qua locatie op grond van diverse criteria (gezondheid, welzijn, cultuurhistorie en landschapsbeleving) als ongewenst en achterhaald mag worden beschouwd. Verder wordt in de Startnotitie het begrip *bundelen* wel zeer ruim geïnterpreteerd: de corridor met daarin zoekruimte tussen de bestaande en de nieuw aan te leggen verbinding is opgerekt tot ruim 2 kilometer! Het begrip *bundelen* zoals gehanteerd in de Startnotitie is daarmee ook opgerekt, ongeloofwaardig opgerekt. Of anders gesteld, in dit geval is wellicht theoretisch maar zeker in praktische zin geen sprake meer van bundelen!

Het SEVIII heeft een beperkte looptijd heeft (tot 2020). Dit is ongeveer de periode waarin de aanleg van de Noord-West 380 kV verbinding gerealiseerd moet zijn. Het SEVIII wordt gebruikt voor het vastleggen en verlengen voor een lange periode van een op basis van diverse criteria achterhaalde, veertig jaar oude hoogspanningsverbinding. Wij hebben deze criteria eerder in deze brief genoemd. Wij willen voorkomen dat een situatie waarin het open landschap met rijke cultuurhistorie op onaanvaardbare wijze wordt verstoord en waarin eveneens onaanvaardbare gezondheidsrisico's voor aanwonenden zijn, blijft bestaan. De verouderde 220 kV verbinding wordt bovendien opgeplust op basis van een onjuist gedefinieerd uitgangspunten, dat wil zeggen *gebundeld* tot een als *toekomstvast* gekwalificeerde verbinding voor lange termijn. Een achterhaald en met de huidige inzichten als zeer ongewenst ervaren beleid van eind jaren 60 begin jaren 70 van de vorige eeuw wordt zo geprolongeerd en is in zekere zin het fundament voor twee zware hoogspanningsverbindingen door en in de directe nabijheid van een woongebied.

Vanuit dit perspectief bezien moet aan het huidige SEV III met betrekking tot de uitgangspunten van de Startnotitie, maar ook als het gaat om de afwegingen in de MER-effectenstudie de nodige relativiteit worden toegekend. Gezien de aard en de omvang van de aan te leggen (al dan niet gebundelde of gecombineerde) hoogspanningsverbinding is er geen basis de tijdelijke uitgangspunten in het SEV III als harde beleidsgegevens aan te voeren voor een lange termijnbesluit.

Wij vragen ons af of het SEV III gebruikt wordt om het mogelijk te maken de aanleg van de nieuwe hoogspanningsverbinding zo gemakkelijk en zo goedkoop mogelijk te maken. Alternatieven die op korte termijn meer kosten lijken beleidsmatig te zijn weggeschreven. Ook al zou met de aanleg van een hoogspanningsverbinding een landsbelang gediend zijn waaraan *dwingende reden van openbaar belang* is toegekend, dan moet dat nog steeds betekenen dat buiten het algemeen vastgelegde beleid en buiten de criteria in de MER-procedure omschreven alternatieven zorgvuldig onderzocht worden. Bij nieuwe inzichten moet er bovendien ruimte zijn de plannen aan te passen. Alternatieven mogen ook niet bij voorbaat op grond van (niet inzichtelijk gemaakte) kosten worden uitgesloten. Gezien de aard en de omvang van het project moet maatwerk en bijstelling waar dat in de praktijk wenselijk en realiseerbaar is mogelijk blijven!

Ten slotte. Op pagina 28 bespreekt u de te onderzoeken alternatieven. U stelt daarbij dat voor het verbindingstraject Eemshaven - Vlieterlaan de bestaande verbinding wordt gevolgd, omdat hier de ruimtelijke mogelijkheden voor zijn. Dat is een opmerkelijke stelling. Kennelijk vindt u het niet nodig alternatieven te onderzoeken. U gaat daarmee in de eerste plaats voorbij aan de primaire doelstelling van de MER, te weten het onderzoeken van alternatieven en die met elkaar vergelijken. Uw stellingname is ook in strijd met uw eigen uitgangspunten, waarin u aangeeft dat bij Westerdijkshorn de ruimtelijke mogelijkheden problematisch, respectievelijk beperkt zijn.

7. Een alternatief. Aanleg van een ondergrondse leiding. Een ander tracé

In de Randstad wordt een gedeelte van een hoogspanningsleiding op drie meter diepte ondergronds aangelegd. Voorlopig blijft het bij twintig kilometer, maar afhankelijk van de onderzoeksresultaten zullen Tennet en de Technische Universiteit Delft binnenkort (na 6 jaar) besluiten om meer kabels ondergronds aan te leggen.

Als we dan in de startnotitie op pagina 6 lezen: *Ook moeten alternatieven worden ontwikkeld waaronder het zogenoemde meest milieuvriendelijk alternatief (MMA). De alternatievenontwikkeling is een iteratief proces omdat er door toedoen van bijvoorbeeld milieu-informatie, maar ook techniek, alternatieven kunnen wijzigen, dan is het vanuit zorgvuldigheid noodzakelijk dat in de Startnotitie en de verdere MER-procedure onderzoek naar ondergrondse (deel)trajecten als mogelijke alternatieven worden meegenomen. Immers, uitgaande van bestaande mogelijkheden, aangevuld met de bevindingen van het onderzoek in de Randstad rond 2016 of wellicht eerder, kan een en ander - gezien het grote maatschappelijke belang en de grote maatschappelijke weerstand tegen bovengrondse hoogspanningsverbindingen - niet genegeerd worden in deze MER-procedure. U sluit het ondergrondse alternatief echter ten onrechte uit op pag. 23: *De nieuwe verbinding zal bovengronds worden aangelegd. In de MER zal geen ondergronds alternatief worden onderzocht.**

Nogmaals, wij menen dat het geheel of gedeeltelijk aanleggen van ondergrondse verbindingen onderzocht moet worden, zodat dit als mogelijk alternatief eventueel kan worden ingepast in het uitvoeringstraject.

De resultaten van het hierboven genoemde onderzoekstraject sluiten gelet op de fasering aan bij de gewenste uitvoeringsfase van de Noord-Westverbinding. Gezien de aard en de reikwijdte van de Noord-Westverbinding mogen deze resultaten dan ook niet buiten beschouwing worden gelaten. Deze investering heeft zoals gezegd grote impact op landschap, lokale economie (toerisme) en welzijn (gezondheid(sbeleving)) van om- en onderwonenden en ze geldt voor lange termijn. De huidige 220 kV verbinding doorsnijdt al bijna veertig jaar Westerdijkshorn. Het verlengen van de procedure met een paar jaar in afwachting van uitkomsten van het onderzoekstraject kan wellicht zoveel opleveren dat dit niet in verhouding staat tot de nadelen die opnieuw (na 220 kV verbinding nu ook 380 kV verbinding) en wellicht cumulatief aan een bovengrondse variant voor lange termijn verbonden zijn.

Het SEV III, het fundament van de uitgangspunten voor de MER, sluit vooralsnog andere dan bovengrondse trajecten niet uit: *Aanleg van een hoogspanningsverbinding op een niet in SEV III opgenomen traject is mogelijk, maar alleen in uitzonderlijke gevallen en met toepassing van de rijkscoördinatie-regeling* (Startnotitie, pag. 17).

In de Startnotitie wordt ook gesteld: *Nieuwe hoogspanningsverbindingen van 220kV en meer worden in beginsel bovengronds aangelegd. Op basis van een integrale afweging op projectniveau kan – voor zover dit uit oogpunt van leveringszekerheid verantwoord is – in bijzondere gevallen, met name voor kortere trajecten, ondergrondse aanleg worden overwogen.* (SEVIII en Startnotitie, pag. 19).

Wij verzoeken u in het geval van Westerdijkshorn in de MER-procedure tenminste een ondergronds deeltraject als alternatief te onderzoeken waarbij bestaande 220 kV en de geplande 380 kV verbinding op enigerlei wijze worden geïntegreerd. De combinatie van de 220 kV en de 380 kV verbinding ondergronds langs Bedum kan dan een pilot worden. Onze voorkeur gaat vanzelfsprekend uit naar een geheel ondergronds aangelegde Noord Westverbinding.

Wij vinden dat ondergrondse trajecten van 20 kilometer of korter in ieder geval in de te onderzoeken MER-alternatieven moeten worden onderzocht en overwogen, temeer waar dit voor specifieke (deel) trajecten - waaronder het gedeelte ten noorden van Bedum - een oplossing kan bieden.

Het zij nogmaals vermeld dat ook ondergrondse alternatieven van grotere lengte in de MER-procedure moeten worden onderzocht.

Het aanleggen van een ondergrondse hoogspanningsleiding brengt hoge kosten met zich mee. Wij vinden echter dat in dit verband niet alleen naar de korte termijnkosten moet worden gekeken. Bovengrondse leidingen maken dat er – zeker op dichtbevolkte trajecten – veel planschade moet worden gecompenseerd, nog afgezien van het feit dat een bovengrondse verbinding indirect schade oplevert die niet altijd te kwantificeren is.

De bestaande 380 kV en 220 kV verbindingen zijn bovengronds uitgevoerd. Een van de belangrijkste redenen hiervoor is dat bovengrondse verbindingen aanmerkelijk minder kwetsbaar zouden zijn voor storingen dan ondergrondse verbindingen. Deze stellingname wordt in de Startnotitie niet onderbouwd. Ondergrondse leidingen leveren beperkte leveringsrisico's op. Net zoals bij gasleidingen kunnen verstoringen door graafwerkzaamheden worden beperkt door regelmatige helikopterbewaking. Aanleg van bovengrondse verbindingen heeft daarentegen veel reëlere leveringsrisico's. Voorspeld wordt dat het in de toekomst vaker en heviger zal stormen. Het klimaat verandert. Gecombineerd met ijzel is storm een in het verleden al ervaren leveringsrisico. Bovengrondse leidingen zijn bovendien kwetsbaarder voor terroristische aanslagen en 'helicopteraanvaringen'. Bij de aanleg van ondergrondse leidingen kunnen dikkere leidingen worden gebruikt waardoor minder transportverlies ontstaat. De ondergrondse leidingen geven langere tijd (enkele procenten) meer stroom door dan bovengrondse leidingen. Deze continue besparing op de exploitatie moet meegeteld worden in de kostenbalans. Ook zal onderzocht moeten worden welke diameter het optimum oplevert tussen investeringskosten en transportverliezen. Aangetekend kan worden dat het toepassen van dikkere leidingen minder kostbaar is dan veelal aangenomen, doordat de hiervoor benodigde materialen de laatste jaren aanzienlijk goedkoper zijn geworden. Vanwege de noodzakelijke koeling zal een ondergrondse leiding in het grondwater moeten worden aangelegd. In het noordelijk traject ligt het grondwater op ongeveer 1 meter. Een aanlegdiepte van 2 tot 2,5 meter is in dit geval voldoende. Nederland heeft in tegenstelling tot veel andere landen geen rotsachtige bodem, zodat de aanleg hier veel minder problematisch is. Een stabiele zeekeibodem zoals in Groningen is daarbij zelfs een gunstige omstandigheid voor aanleg van ondergrondse electriciteitsverbindingen.

Wij menen dat onderzocht moet worden of er betere alternatieven zijn voor het traject waarlangs de hoogspanningsverbinding aangelegd kan worden. In woorden van de startnotitie (pag. 57) *Dit houdt onder meer in dat alle ruimtelijke belangen die op het project van toepassing zijn moeten worden afgewogen. Aan geen van deze belangen, ook niet aan het energiebelang, komt op voorhand een bijzonder gewicht.*

De *dwingende reden van groot openbaar belang* die reeds is toegekend aan de realisatie van de totale verbinding tussen Eemshaven en Diemen, mag een eerlijke, transparante besluitvorming nooit onmogelijk maken. Wij verzoeken dan ook met klem dat alle belangen op eerlijke wijze worden gewogen. Ook het open Groninger landschap is in het dicht bevolkte Nederland van groot openbaar belang. Wij, de bewoners van dit landschap, zijn niet in staat een juridische status te verbinden aan onze kwalificatie. U wel, maar deze *dwingende reden van openbaar belang* mag niet misbruikt worden om mondige burgers de mond te snoeren!

Ten slotte willen we nog een alternatief noemen voor het tracé Eemshaven – Vierverlaten. Onderzocht zou moeten worden of het eerste gedeelte van de verbinding bij voorkeur ondergronds langs de Eemshavenweg aangelegd kan worden, waarna het ter hoogte van Bedum ondergronds naar Vierverlaten wordt geleid.

8 Mitigatie

Wij staan een combinatie voor van de bestaande 220 kV verbinding met de nieuwe 380 kV verbinding. Onderzocht moet worden of deze verbinding geheel of gedeeltelijk ondergronds aangelegd kan worden. We onderstrepen het belang genoemde mogelijkheden op te nemen in de Startnotitie, specifiek voor onze situatie, wellicht generiek voor eventueel gelijkwaardige situaties. De hogere kosten die dit met zich zal brengen, zullen opwegen tegen het maatschappelijk belang. De beoogde bovengrondse elektriciteitsverbinding is van een dergelijke aard en omvang dat op lange termijn de nadelen in ieder geval in ons woongebied maatschappelijk onaanvaardbaar groot zijn.

9. Compensatie

De schade die de dorpsgemeenschap kan oplopen als Westerdijkshorn ingesloten raakt tussen twee hoogspanningsverbindingen is misschien niet in euro's uit te drukken, maar deze schade is behalve voor het welzijn (gezondheidsrisico's, landschapsbeleving en cultuurhistorie) ook financieel aanzienlijk. Hopelijk komt het niet zover dat de schade voor particulieren die immers de waarde van hun huis zullen zien dalen als er hoogspanningsverbindingen in de onmiddellijke omgeving worden gebouwd, gecompenseerd zal moeten worden. Deze compensatie zal, indien aan de orde, vanzelfsprekend wel geëist worden. Zoals al gezegd, zien we liever dat u de door ons aangedragen alternatieven serieus meeneemt in de Startnotitie en de verdere MER-procedure. Het liefst worden wij verlost van de bestaande hoogspanningsverbinding die nu ons woongebied doorkruist. De realisatie hiervan in combinatie met de aanleg van de 380 kV verbinding op een geschiktere plek zal veel goodwill bij de plaatselijke bevolking opleveren.

10 a. Algemene vragen

1. Wordt er rekening gehouden met afbraak, respectievelijk verplaatsing van woningen ten behoeve van de aanleg van de hoogspanningsleiding?
2. Ontvangen gemeenten en provincie, als de hoogspanningsleiding wordt aangelegd, een financiële compensatie?
3. Op welke wijze worden de verschillende beoordelingscriteria ten opzichte van elkaar gewogen?
4. Wij verzoeken u nadrukkelijk de voordelen van het verwijderen van de bestaande 220 kV verbinding te onderzoeken en mee te wegen bij de alternatieven die bekeken worden. Daarbij kan deze gecombineerd met de 380 kV ondergronds worden aangelegd.
5. Wij verzoeken u de kosten voor een ondergrondse verbinding inzichtelijk te maken, i.c. zowel de investering als de exploitatie.
6. Wij verzoeken u inzicht te geven in de wijze waarop u het cumulatieve effect van twee bovengrondse verbindingen met daaronder/tussen woningen beoordeelt.
7. Wij verzoeken u naast de in de startnotitie gehanteerde globale aanpak, ook de deeltrajecten zorgvuldig en in detail te bekijken. Ieder traject heeft zijn eigen specifieke ruimtelijke omstandigheden. U gaat in de Startnotitie bijvoorbeeld nagenoeg voorbij aan de problematiek in Westerdijkshorn. Er is hier sprake van een Mer en geen planMer.

10b Vragen m.b.t. de situatie bij Bedum en Westerdijkshorn

8. Overwegen de plannenmakers de aanleg van een leiding ten Noorden van Westerdijkshorn, zodat Westerdijkshorn op een eiland tussen de hoogspanningsleidingen komt te liggen?
9. Overwegen de plannenmakers in dit verband afbraak van (een gedeelte van) de woningen in Westerdijkshorn?

11. Tenminste te onderzoeken alternatieven

- Het totale traject Noord-West ondergronds waarin de bestaande verbindingen worden opgenomen.
- Deeltrajecten ondergronds waarin de bestaande verbinding (zoals bij Westerdijkshorn) worden opgenomen.
- Tracé waarbij wordt de bestaande 220 kV verbinding met de geplande 380 kV verbinding wordt gecombineerd en waarbij de omgeving Westerdijkshorn wordt vermeden en/of zoveel mogelijk ontzien.
- Tracé vanuit de Eemshaven langs de Eemshavenweg, dat ter hoogte van Bedum ondergronds naar Vierverlaten leidt.
- Tracé vanuit de Eemshaven ondergronds gecombineerd met de hoofd-infrastructuur van het gasnet.

De aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding kan – menen wij – een begin zijn van een ontwikkeling waarbij Nederland vrijgemaakt wordt van bovengrondse hoogspanningsleidingen.

De door ons gewenste aanpak waarbij hoogspanningsleidingen ondergronds worden aangelegd, zal Nederland internationaal op de kaart zetten. Ook de bestuurders van de provincie Groningen die duurzaamheid tot een belangrijk punt van hun beleid hebben gemaakt, zullen de ondergrondse aanleg van hoogspanningsleidingen toejuichen.

Wij wensen u veel succes bij het verwerken van de gegevens die naar aanleiding van de startnotitie op uw bureau zijn komen te liggen. Wij hopen dat de belangen van de bewoners van Westerdijkshorn bij u in goede handen zijn.

Uw reactie afwachtend, tekenen wij namens het bestuur van de buurtvereniging van Westerdijkshorn,

met vriendelijke groet

597
596
Loppersum 6 km
Eemshaven 18 km
Delfzijl 18 km
593
592
591
590
589
588

044

227 228 229 30 230 231 232 23 234 235 236 31 237 238 239 240

Ontwikkeling

ONTVANGEN

25 SEP 2009

Aan   Inspraakpunt NW 380kV
      Bureau Energieprojecten
      Postbus 304
      2270 AH VOORBURG

Drachten, 24 september 2009	Ons kenmerk 93117/ONT/JL	Uw kenmerk ET/EM / 9141876	Behandeld door
--------------------------------	-----------------------------	-------------------------------	----------------

Onderwerp
ZIENSWIJZE OP STARTNOTITIE M.E.R. NOORD-WEST 380 KV

Geachte heer, mevrouw,

Half augustus jl. ontvingen wij de startnotitie van TenneT en de Ministeries van EZ en van VROM voor de m.e.r.-procedure rond de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding van Eemshaven via Ens naar Diemen, de zogenoemde Noord-West 380 kV verbinding. Eén van de twee tracéalternatieven in de startnotitie loopt over het grondgebied van onze gemeente. Om deze reden dienen wij via deze brief onze zienswijze op de startnotitie in.

De belangrijkste reden om een zienswijze in te dienen, ligt in het feit dat een nieuwe bovengrondse hoogspanningsleiding, die primair bedoeld is voor elektriciteitstransport van Eemshaven naar de Randstad, voor ons uitsluitend nadelen met zich meebrengt. De aanleg langs het tracé van de snelwegen A7 en A6, heeft in Smallingerland nadelige effecten op de ontwikkelingspotentie van ons grondgebied ten zuiden van de A7 en de plannen rond de spoorlijn Heerenveen – Drachten – Groningen. Daarnaast spelen uiteraard elementen als de negatieve beleving van het landschap ten zuiden van Drachten en onzekere gevoelens van burgers en bedrijven ten aanzien van gezondheid, welzijn en veiligheid. Ten slotte heeft Smallingerland een ziekenhuis en diverse verzorgingshuizen op (zeer) korte afstand van de geschetste corridor langs de A7.

Vanwege het voornoemde is wat ons betreft voor het tracé Vierverlaten-Oudehaske slechts één verbindingsalternatief denkbaar, namelijk het noordelijke alternatief waarbij de bestaande hoogspanningsverbinding 220 kV/110 kV tussen Vierverlaten en Oudehaske via Leeuwarden wordt gevolgd.

In het milieueffectrapport worden de milieugevolgen van de tracéalternatieven onderzocht. Wij hebben voor het A6/A7-tracé enkele onderzoeksvragen opgesteld, die wij in het onderzoek beantwoord willen zien.

1. Wat zijn de mogelijkheden voor het geheel of gedeeltelijk ondergronds aanleggen van de hoogspanningskabel op het tracé langs Drachten?
2. Welke beperkingen levert de hoogspanningsleiding op voor de ruimtelijke inrichting en het gebruik van de zone aan weerszijden van de leiding?

GEMEENTE SMALLINGERLAND

Ons kenmerk 93117/ONT/JL

Datum 24 september 2009

Bladnr. 2

3. Wat zijn de gevolgen van het tracé langs Drachten voor het Nationaal Landschap De Noardlike Fryske Wâlden?
4. Wat is de gemiddelde en maximale afstand tussen twee hoogspanningsmasten en hoe hoog zijn de masten met het oog op de effecten voor en beleving van het landschap?
5. Welk effect heeft een 380 kV verbinding op de apparatuur en patiënten van en het welbevinden in zieken- en verzorgingshuizen en over welke afstand is dat effect merkbaar?
6. Welk effect op de leefomgeving heeft de combinatie van een snelweg, een spoor en een 380 kV verbinding?
7. Is een bundeling mogelijk waarbij de 380 kV is gesitueerd tussen snelweg en spoorlijn?
8. Wat is het effect van de nieuwe verbinding op flora en fauna?
9. Wat gebeurt er op de kruising met een bestaande hoogspanningsleiding (110 kV lijn)?

Daarnaast hebben wij een drietal procedurele vragen:

1. Hoe worden inwoners en bedrijven van Smallingerland geïnformeerd c.q. actief bij het proces betrokken?
2. Hoe ziet het inspraaktraject rond het rijksinpassingsplan er uit?
3. Lopen de m.e.r.-procedure en de procedure tot een rijksinpassingsplan parallel of volgtijdelijk?

Wij vertrouwen erop dat u grondig aandacht besteedt aan deze zienswijze en dat u onze aandachtspunten en onderzoeksvragen verwerkt in de MER.

Met hoogachting,

Burgemeester en wethouders,

secretaris,

15.
mr. Leendert Maarleveld

burgemeester,

drs. Bert Middel

0046

ONTVANGEN

29 SEP 2009

MEMO

Aan: **Inspraakpunt NW 380 KV**
                  Bureau Energieprojecten
                  Postbus 304
                  2270 AH Voorburg.

Van:

Datum: **27 september 2009**

Afschrift: **gemeente**

Betreft: **inspraakreactie Noord- West 380 kv**

Hierbij ontvangt u, als bijlage aangehecht, naar aanleiding van de op 23 september gehouden voorlichtingsbijeenkomst te Burgum mijn reactie.

Met vriendelijke groet,

Reactie : inspraakreactie Noord- West 380 kv.

Een aantal zaken zijn m.i in de voorliggende startnotitie onvoldoende naar voren gebracht. Voor een toetsing in de volgende MER procedure worden voor de onderdelen milieu-, natuur - en landschapsgevolgen de volgende onderdelen onderbelicht.

Landschap.

1. Op blz 47 in het kaartbeeld landschap is geen juiste typologie gebruikt. Het wouden landschap is gevat onder de legenda - zandgrond met essen/ kampen. Het gaat hier om een (als nationaal landschap aangegeven) zelfstandig landschapsgebied. In het Friese Woudenlandschap zijn voor de kenner een paar plaatsen aan te wijzen die een eskarakter hebben. In de startnotitie moet dit landschapstype wat duidelijk onderdeel uitmaakt van het onderzoeksgebied worden toegevoegd als toetscriteria.

Historisch gezien en qua beeld zijn binnen dit Wouden-landschap drie verschillende landschappen (typen) te onderscheiden. Het elzensingelgebied, het houtwallenlandschap en het heideontginningslandschap. Alle drie typen vallen binnen de corridors. De landschapstypen komen ten noorden en ten zuiden van Burgum voor. Ook in het kaartbeeld ontbreekt een aanduiding nationaal landschap :Noordelijk Friese Wouden. (in tekst wordt nationale landschappen algemeen genoemd maar binnen het onderzoeks gebied is dit landschapstype expliciet aan de orde). In de criteria voor toetsing dient het opgenomen te worden.

Deze topografische landschapsuitsneden (typologiën) moeten bij het kaartbeeld (blz. 47) worden toegevoegd.

Opm. Het (elzen)- singellandschap verdraagt een haakse doorsnijding van een tracé slecht. Verstoort de eenheid van het landschap.

Natuur.

2. Ben van mening dat voor natuur ook de relevante ecologische (robuuste) verbindingzones in beeld moeten worden gebracht. Bij de toetsing natuur expliciet meenemen.

b. Heeft een EM veld gevolgen op het bodemleven ? voorstel: Meenemen in MER.

Leefomgeving.

3. Hoe zit het met gezondheid voor personen waarbij sprake is van bedrijfsmatig (duurzaam) oponthoud onder het tracé - EM- velden? Bijv. tuincentum. Intensieve teelten e.d.?
4. Heeft EM-veld effect op het welzijn van landbouwhuisdieren? (Dieren houden zich in het weiland graag op, bij en onder de masten.) . voorstel : Meenemen in MER

Opmerking algemeen:

Vanuit het vakgebied landschap kan ik me niet voorstellen dat een mengvorm van een vakwerkmast en een Bipole- mast in één tracé gebundeld wordt. Een onmogelijk beeld. Zeker in de open landschappen. Met belangstelling zie ik uit naar de afwegingen in het MER rapport.

Met vriendelijke groet,

0047

Nummer 47

3 eensluitende reacties ontvangen

0047

ONTVANGEN

29 SEP 2009

MEMO

Aan: **Inspraakpunt NW 380 KV**
                  Bureau Energieprojecten
                  Postbus 304
                  2270 AH Voorburg.

Van:

Datum: 27 september 2009

Afschrift:

Betreft: **inspraakreactie Noord- West 380 kv**

Hierbij ontvangt u, als bijlage aangehecht, naar aanleiding van de op 23 september gehouden voorlichtingsbijeenkomst te Burgum mijn reactie.

Met vriendelijke groet,

Reactie : **inspraakreactie Noord- West 380 kv.**

Veel zaken , voor natuur en landschap enz , worden in de voorliggende startnotitie naar voren gebracht en daarvoor zijn toetsingscriteria opgesteld.

Onderbelicht is de waardeverandering (lees vermindering) van het belendende onroerend goed.

Voor veel bewoners met onroerend binnen en direct grenzend aan het onderzoekstracé geldt dat er een verandering in de economische waarde optreedt bij doorvoering van de aanleg 380 KV tracé.

Zowel binnen als ook in de directe nabijheid van het gekozen tracé heeft de uitvoering een effect op de economische waarde van het onroerend bezit. (woning) .

Er dient in de MER een economische waardetoetsing (een clause) in de veranderende waarde van de belendende bewoonde percelen in beeld te komen.

Dit geldt , zeker bij de open - grootschalige landschappen - ook voor de bewoning buiten het directe onderzoeksgebied.

In het belendend open landschap zal de " nieuwe" uitstraling van de 380KV een negatief effect hebben op de ruimtelijke visuele ervaring.

Het ontbreekt in de startnotitie aan een toetsing op deze effecten. In beeld moet worden gebracht de veranderde economische waarde van de huidige eigendommen . Dit geldt zowel voor het bezit binnen de onderzoeksbegrenzing als daarbuiten.

Voorgesteld wordt een toetsing die min of meer vergelijkbaar is aan de veranderende economische effecten bij RO- procedures. Hier geldt een wettelijke modus voor planschade.

Ik ben van mening dat dit economisch effect in de Mer-procedure inzichtelijk moet worden gebracht .

Voor deze: /

Nummer 48

3 eensluitende reacties ontvangen

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
23 september 2009
Burgum

Telefoon:

Telefoon:

Insprekers begrijpen dat er een nieuwe hoogspanningsverbinding moet komen. Bij voorkeur willen zij dat de verbinding zo rechtstreeks mogelijk van Vierverlaten via Drachten naar Oudehaske gaat. Wanneer de keuze wordt gemaakt om de verbindingen te koppelen of te bundelen, willen insprekers pertinent niet dat er nog meer masten in het landschap worden geplaatst. Dit is een enorme aantasting van het landschap. Insprekers willen dat in dat geval de nieuwe 380 kV verbinding op één en dezelfde mast als de 220 kV of 150 kV verbinding gecombineerd wordt. Insprekers hebben dan een voorkeur voor de vakwerkmasten.

25 SEP 2009

Stichting Achmea Rechtsbijstand
Postbus 10100
5000 JC Tilburg

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

Dr. Hub van Doorneweg 195
Tilburg

Telefoon (013) 462 37 10
Fax (013) 462 27 99
www.achmearechtsbijstand.nl

<i>Datum</i>	<i>Ons kenmerk</i>	<i>Behandeld door</i>
24 september 2009	R201210976	
<i>Onderwerp</i>	<i>Uw kenmerk</i>	
Inspraakreactie Startnotitie MER Noord West 380 kV		Fax (013) 462 27 99 klantenservice@achmearechtsbijstand.nl

Geachte heer, mevrouw,

De Ministers van Economische Zaken en VROM hebben een startnotitie ter inzage gelegd voor de 380 kV hoogspanningsverbinding Noord West van Eemshaven via Ens naar Diemen. Tot 5 oktober kunnen bij u inspraakreacties worden ingediend. Mijn cliënt in STEDUM, heeft mij gevraagd om dit te doen. Ik doe dat met deze brief.

Feitelijke situatie

Mijn cliënt woont nu al langs een hoogspanningsleiding op circa 40 meter afstand. Er dreigt nu een tweede verbinding NAAST de bestaande hoogspanningsleiding. Hij is op zijn zachtst gezegd niet gelukkig met dit gegeven. Graag licht ik dit toe.

Zienswijze

Allereerst begrijpt cliënt niet waarom de betreffende hoogspanningsleiding niet volledig ondergronds kan worden aangelegd. Technisch moet dit toch mogelijk zijn. Het volledig ondergronds aanleggen heeft veel voordelen en nemen de bezwaren van cliënt grotendeels weg.

Een volledig ondergrondse hoogspanningsleiding geldt als het meest milieuvriendelijke alternatief in het kader van de MER. Immers bij een bovengrondse leiding is er sprake van ernstige visuele hinder. Hoogspanningsmasten en bovengrondse leidingen verstoren het landschap. Wat nu dreigt is voor het betreffende gebied een onaanvaardbare aantasting van het landschap.

Vervolg op de brief van
24 september 2009

Bestemd voor

Bladnummer
2

Maar belangrijker dan visuele schade is dat naar de mening van cliënt bij volledige ondergrondse aanleg gezondheidsklachten kunnen worden voorkomen. Er staat niet vast dat elektromagnetische straling geen schade veroorzaakt. Voorkomen is beter dan genezen, ik refereer hier aan het voorzorgbeginsel.

Ook fijn stof kan vanaf een bovengrondse leiding via de wind zich verspreiden naar de omliggende woonbuurten.

Cliënt herhaalt zijn pleidooi voor volledige ondergrondse aanleg. Dan wel dat de verbinding bovengronds wordt gelegd op aanmerkelijk grotere afstand van zijn woning. Cliënt hecht geen waarde aan de veronderstellingen dat van een bovengrondse verbinding geen permanente effecten zijn te verwachten op het woon/leefklimaat. Er worden immers geen garanties gegeven. Woningen zijn gevoelige functies in magneetveldzones. Een bovengrondse verbinding is voor cliënt niet acceptabel.

Tot slot vreest cliënt dat zijn woning door de voorziene hoogspanningsleiding veel minder waard gaat worden. Cliënt is dan ook voornemens een planschadeclaim in te dienen. Anderen zullen dat zeker ook gaan doen, een reden te meer om te zoeken naar alternatieven waarvan geen of minder planschade te verwachten valt.

Als toch een 380 verbinding moet worden gelegd bepleit cliënt deze te combineren met de bestaande verbinding. Dan is er geen verdere beperking van uitzicht. Niet valt in te zien dat een tweede leiding nodig is NAAST een bestaande verbinding.

Verzoek

U wordt dringend verzocht om deze zienswijze bij de verdere besluitvorming over de in het geding zijnde leiding te betrekken.

Vragen of opmerkingen

Heeft u hierover nog vragen of opmerkingen, belt u mij dan gerust. U kunt mij bereiken op nummer 3. Ook kunt u mij per e-mail (klantenservice@achmearechtsbijstand.nl) of per fax ((013) 462 27 99) informeren, graag met vermelding van het kenmerk R201210976.

Met vriendelijke groet
Stichting Achmea Rechtsbijstand

0050

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

ONTVANGEN**01 OKT 2009**

Fax (036) 539 99 55

2270ah304

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere
Telefoon (036) 539 99 11
Fax (036) 539 99 12
www.almere.nl

Inspraak startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding

Geachte heer, mevrouw,

Op 25 augustus jl. heeft u ons geïnformeerd over de terinzagelegging gedurende de periode van 25 augustus 2009 tot en met 5 oktober 2009 van de "Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding". Deze startnotitie en procedure hieromtrent is voor ons aanleiding om naar u te reageren.

De gemeente Almere werkt al enige jaren samen met het Rijk (VROM) aan een integrale opgave, de schaa sprong van Almere. Op korte termijn (medio oktober 2009) is hierover een Kabinetsbesluit te verwachten. Dit besluit zal verder uitgewerkt worden in het Integraal Afspraken Kader Almere en de Structuurvisie Almere.

Sectorale keuzes en besluiten op Rijksniveau, zoals bijvoorbeeld met betrekking tot het nog te kiezen nieuwe tracé voor de Noord-West 380 kV verbinding (EZ) en keuzes voortvloeiend uit de MER voor de Structuurvisie buisleidingen (VROM), zullen hoe dan ook daarop van invloed zijn. Beide hier genoemde procedures zijn recent door het Rijk opgestart en moeten resulteren in een rijksinpassingsplan en een rijksstructuurvisie. Het Rijk is voornemens in Almere hiervoor een aantal ruimtelijke tracés te claimen die samen tot gevolg hebben dat de stad op meerdere plaatsen doorsneden wordt door tracés voor boven en ondergrondse infrastructuur, zodanig dat het streven naar een sterkere verwevenheid van de stad hierdoor nagenoeg onhaalbaar is.

Bij ons bestaat daarom de stellige indruk dat er binnen het Rijk (i.c. de ministeries van EZ en VROM) te weinig onderlinge afstemming heeft plaatsgevonden over deze infrastructurele voornemens in relatie tot de eerder genoemde schaa sprongopgave van Almere.

Wij betreuren het daarom dat er ten aanzien van deze plannen en procedures geen vooroverleg met ons heeft plaatsgevonden in de periode dat wij samen met het rijk aan deze opgave hebben gewerkt. Wij vragen alsnog nadrukkelijk er voor te zorgen dat er een volledige afstemming wordt bereikt binnen het rijk over de diverse ruimtelijke opgaven waar u ons voor stelt. Van onze kant zullen wij deze dossiers zeker nadrukkelijk in de diverse overlegstructuren met het Rijk agenderen.

Datum
29 september 2009

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk
DSO/2009/4206

Bijlage(n)

Gemeente Almere

Wij zijn daarom van mening dat het Rijk primair moet zoeken naar een tracé dat geheel buiten de nu aanwezige en toekomstige verstedelijkte gebieden van Almere ligt i.c. zodanig gesitueerd worden dat het functioneren van Almere als samenhangend stedelijk gebied niet verslechtert. Hierbij dient ook de verwijdering van de bestaande hoogspanningsverbinding uit de stad de hoogste prioriteit te krijgen. Het kan en mag niet zo zijn dat uitsluitend redenen van economische aard er de oorzaak van zijn dat nieuwe ruimtelijke hindernissen worden opgeworpen in het verstedelijkt gebied, waarmee op termijn het duurzaam inrichten en functioneren van Almere als stad te zeer beperkt wordt.

Met dit als uitgangspunt willen wij ten aanzien van de nu voorliggende startnotitie reageren op een aantal punten. Zo verwachten wij dat u in de MER rekening houdt met en aandacht besteedt aan de onderstaande punten:

Autonome ontwikkeling van Almere:

1. De Almeerse plannen die in het kader van de schaa sprongopgave samen met het rijk zijn uitgewerkt in de afgelopen 2 jaar, worden onterecht niet als autonome ontwikkeling betrokken in deze effectafweging. Hierdoor ontstaat het schijnbare beeld dat de A6 een landelijke omgeving heeft. Het moet het Rijk al sinds jaar en dag duidelijk zijn dat dit niet het geval is:
  - het Structuurplan Hout 2000 geeft al aan dat dit gebied zal worden verstedelijkt. Er is zelfs in 2002 een art. 19 procedure met aanvullend MER geweest om deze ontwikkelingen mogelijk te maken;
  - De Noordvleugelbrief (augustus 2006) waarin het Rijk aangeeft dat Almere een opgave heeft te realiseren van 60.000 extra woningen;
  - de planstudie Schiphol - Amsterdam - Almere waarin al jaren de verdubbeling van de A6 is voorzien en waar al ruim een jaar met het Rijk gesproken wordt over een toekomstbestendige en duurzame inpassing van de A6.
  - In de dit voorjaar, op ons initiatief, gehouden gesprekken met EZ, Tennet en de gemeente Almere is door ons duidelijk aangegeven wat de Almeerse plannen zijn met onder meer de Zuidoever Weerwater. Daarbij zijn zelfs ondergronden beschikbaar gesteld op basis van het toen voorliggende tekenmateriaal in GIS. In de MER moet zodoende gewogen worden dat deze gebieden daadwerkelijk verstedelijkt gaan worden en dat daarmee de reikwijdte/tijdshorizon van het onderzoek in dit project tot 2020 te krap is. Minimaal dient u van 2030 uit te gaan.

Het principe bovengronds mits:

2. Alle relevante technieken dienen te worden betrokken in het onderzoek, zowel lijnen bovengronds, kabels ondergronds, als een (ondergrondse) omkokerde lijn. Het argument dat sommige technieken nieuw zijn dan wel nader onderzoek vergen mag hierbij geen beletsel vormen.

Inpassing van tracés en toetsing:

3. De fysieke samenloop met ander ruimteclaims van het Rijk, bijvoorbeeld uit het Structuurschema buisleidingen dienen te worden onderzocht op mogelijkheden voor het eventueel dubbel gebruiken van zones. Dit vanwege de barrièrewerking tussen de diverse stadsdelen, zowel in de bestaande situatie als de geprojecteerde in de ontwerp Structuurvisie Almere 2.0.

4. Alle tracés, maar met name de watertracés, dienen via verschillende varianten te worden afgewogen op effecten voor het landschap, visuele effecten en rekening houden met natuurontwikkeling (Toekomstvisie Markermeer IJmeer), recreatie en geplande stedelijke ontwikkeling (Almere IJland).
5. Deze toetsing dient niet alleen plaats te vinden op milieueffecten, maar zeker ook op gezondheidsrisico's, effecten van de economische schade voor de gemeente Almere.
6. Almere toetst ruimtelijke ontwikkelingen zelf aan de Almere Principles. Dit richtinggevende kader is omarmd door het Rijk. Ook toetsing aan de Almere Principles dient daarmee in het onderzoek te worden meegenomen.

Medio oktober 2009 zijn beslissingen door het Rijk over de RAAM-brief te verwachten (de schaa sprong van Almere). Sectorale keuzes en beslissingen, zoals met betrekking tot het tracé voor de Noord-West 380 kV verbinding en keuzes voortvloeiend uit de MER voor de Structuurvisie Buisleidingen zullen daarop afgestemd moeten worden.

Tot slot pleiten wij dringend voor een bestuurlijk voortgangsoverleg in deze procedure en niet, zoals nu is aangegeven, een ambtelijk informeren overleg.

Wij zien uw reactie graag op de kortst mogelijke termijn tegemoet.

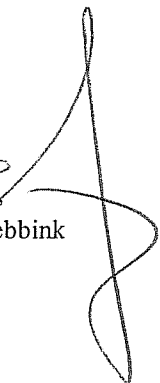
Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Almere,

de secretaris,
A.J. Grootoink

1000
de burgemeester,
A. Jorritsma - Lebbink

Cc. Minister van EZ; minister VROM; minister V&W.

Gemeente Almere

0051

Stationsweg 3
8011 CZ Zwolle
Tel: 038 4250 960
Fax: 038 4219 166
e-mail: info@natuurmilieu.nl
www.natuurmilieu.nl

ONTVANGEN**30 SEP 2009**

abn-amro Zwolle:
rek.nr: 41.35.71.203
Postbank:
rek.nr: 30 94 594
Op loop-afstand (± 3 min.)
van NS- en busstation.

Kenmerk: 311/09/GM/GvdB

Onderwerp: Inspraak op Startnotitie m.e.r.
Noord-West 380 kV.

Zwolle, 29 september 2009

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

Geachte mevrouw, meneer,

Natuur en Milieu Overijssel is de milieuorganisatie die zich in Overijssel inzet voor een gezond (leef)milieu, een rijke natuur en een mooi landschap. Wij nemen het voortouw in het streven naar een duurzame samenleving waarin behoud en herstel van biodiversiteit en de zorg voor landschap en milieu belangrijke uitgangspunten zijn. Wij verbinden en ondersteunen vrijwilligers en organisaties die deze doelen ook nastreven. En wij stimuleren overheden, bedrijven en burgers om hieraan een bijdrage te leveren.

Vanuit deze missie hebben wij met belangstelling kennis genomen van de 'startnotitie voor de milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding'. Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid hierop een zienswijze in te dienen.

Het project waarvoor de MER wordt gemaakt betreft een nieuwe hoogspanningsverbinding tussen de Eemshaven, via Ens, naar Diemen. Deze verbinding kruist volgens de corridorkaart bij de startnotitie de provincie Overijssel op (mogelijk) twee punten. Dit is afhankelijk van het tracé waarvoor uiteindelijk zal worden gekozen. Beide punten liggen in of nabij belangrijke natuurgebieden, te weten de Weerribben en het Ketelmeer. Deze beide gebieden hebben de status Natura 2000 gebied en zijn, voor zover relevant van grote betekenis voor diverse vogelsoorten. Ik verwijs u hiervoor naar de (concept-)aanwijzingsbesluiten voor deze Natura 2000 gebieden van de minister van LNV. Daarnaast wordt ook de natte verbinding tussen Noordwest Overijssel en de Friese moerassen (met name Rottige Meenthe) doorkruist.

Natuur en Milieu Overijssel adviseert u in het m.e.r. zorgvuldig aandacht te schenken aan de effecten van de nieuwe hoogspanningsverbinding op vogels. Het is van belang dat de nulsituatie goed in beeld wordt gebracht en dat wordt gemonitord wat de effecten van de nieuwe verbinding uiteindelijk zijn. Verder dient het m.e.r. aandacht te besteden aan de manieren waarop vogelslachtoffers voorkomen kunnen worden. Wij adviseren u daarbij ook te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de nieuwe verbinding ondergronds te leggen, eventueel op gevoelige gedeelten van het tracé. Wij denken daarbij vooral aan de Natura 2000 gebieden, Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebieden. Tevens adviseren wij om in het m.e.r. specifiek aandacht te besteden aan de effecten op vogeltrek. In elk geval bij de Ketelbrug bevindt zich een van de belangrijkste stuwingsplaatsen van trekvogels in Nederland.

Natuur en Milieu Overijssel geeft er sterk de voorkeur aan de nieuwe verbinding reeds bestaande tracés volgt om nieuwe doorsnijdingen van het landschap te voorkomen. Dit geldt met name bij de passage van het Ketelmeer. Daarbij hebben wij tevens sterke voorkeur voor het bundelen van de hoogspanningskabels in een mast, waarbij oude masten worden opgeruimd.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief dan kunt u contact opnemen met medewerker
ruimtelijke ordening. Hij is bereikbaar op telefoonnummer emailadres

Met vriendelijke groet,

0052

Inspraakformulier Noord-West 380kV

ONTVANGEN

26 SEP 2009

Mijn gegevens:

Tel.:

E.mail:

Ik spreek (schriftelijk) in als particulier / Akkrum, datum: 22 september 2009

Geachte heer/mevrouw,

Mijn woonlocatie is:

[GPS-locatie meting (Satmap)]

Wij wonen op zeer korte afstand van 2 hoogspanningslijnen, die elkaar hier kruisen.

Wij vrezen - mogelijk schadelijke - cummulatie van magnetische velden bij aanleg van de Noord-West 380kV bij alternatief 2a

Afstand van mijn woonlocatie tot bestaande hoogspanningsleidingen:

110 kV (Raerd - Trafo Oudehaske/Heerenveen): 217 m;

220 kV (Trafo Leeuwarden - Trafo Oudehaske/Heerenveen): 140 m.

Afstand van mijn directe burens tot bestaande hoogspanningsleidingen:

110 kV (Raerd - Trafo Oudehaske/Heerenveen): 181 m

220 kV (Trafo Leeuwarden - Trafo Oudehaske/Heerenveen): 265 m

220 kV (Trafo Leeuwarden - Trafo Oudehaske/Heerenveen): 145 m

220 kV (Trafo Leeuwarden - Trafo Oudehaske/Heerenveen): 145 m

[GPS-afstand metingen (Satmap)]

Verzoek:

Wilt U in de m.e.r.-procedure, stappenschema/stap 2 meenemen de volgende vraag.

Kunt U garanderen dat cumulatie van magnetische velden bij aanleg van de Noord-West 380kV bij alternatief 2a niet zal optreden op adressen hier boven genoemd.

Hartelijk dank voor de te nemen moeite,

30 SEP 2009

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

uw brief van
19 augustus 2009

uw kenmerk
ET/EM/9142368

ons kenmerk
U09-21305

datum
28 SEP. 2009
dossiernummer

behandeld door

doorkiesnummer

bijlagen

onderwerp

Noord-West 380 kV verbinding; inspraakreactie.

pr-nummer
P09-07574

Geachte heer/mevrouw,

Als reactie op de brief van het Ministerie van Economische Zaken van 19 augustus 2009 zenden wij u hierbij onze inspraakreactie op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV.

Natuur en natuurwetgeving

In de startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380kV en de beoordelingscriteria natuur wordt voldoende ingegaan op de mogelijke ecologische effecten. Graag zien we in de kwalitatieve en kwantitatieve beoordeling van de effecten op de Natura 2000-waarden ook aandacht voor de externe effecten die kunnen optreden bij van variant 4a. Mogelijk leidt deze variant tot een toename van het aantal draadslachtoffers van de relevante (broed)vogelsoorten van het nabijgelegen Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen. Daarnaast dient bij variant 4b rekening gehouden te worden met de beoogde natuurontwikkeling in het Markermeer (natuurontwikkeling / oermoeras) en de openheid en weidsheid van dit deel van de Ecologische hoofdstructuur.

Verkeer en vervoer

Uit de startnotitie is te herleiden dat alle logische varianten worden onderzocht. Eén variant — combineren op één mast— wordt echter al van tevoren min of meer weggeschreven. Gezien de situatie op het bedrijventerrein Flevopoort te Lelystad en de mogelijk noodzakelijke aanpassing ten behoeve van een toekomstige extra wegaansluiting op de A6 is dat misschien wel de meest voor de hand liggende oplossing. Wij verzoeken u deze variant volwaardig te onderzoeken.

Wij gaan er vanuit dat onze inspraakreactie betrokken wordt bij de verdere procedure.

Hoogachtend,

het college van de gemeente Lelystad,

namens deze,
medewerker van de afdeling Beleid,

Gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB Lelystad
Stadhuisplein 2
T 0320 27 89 11
F 0320 27 82 45
www.lelystad.nl
gemeente@lelystad.nl

0053

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg
bep@minez.nl

ONTVANGEN

05 OKT 2009

uw brief van
25 augustus 2009

uw kenmerk
DDUE0915765/217/e
wi

ons kenmerk
U09-20427

datum

behandeld door

doorkiesnummer

bijlagen

dossiernummer

onderwerp

Zienswijze startnotitie MER Noord-West 380 kV

pr-nummer

Geachte heer/mevrouw,

Op 25 augustus 2009 heeft u de Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding ter inzage gelegd. Via deze brief willen wij graag onze zienswijze op de voorgestelde alternatieve tracés bij u bekendmaken.

Algemene noties

Rekening houden met regionale ontwikkelingen

Flevoland is een dynamische provincie en Lelystad is volop in ontwikkeling. Het is daarom van groot belang dat de 380 kV verbinding goed wordt ingepast in de provincie en dat daarbij naast het Rijksbeleid ook rekening wordt gehouden met het regionale beleid. Daarbij dient niet alleen gekeken te worden naar de bestaande situatie, maar ook naar de autonome ontwikkeling van bestaande woonwijken, natuurgebieden, bedrijventerreinen en natuurlijk het vliegveld.

Combineren in plaats van bundelen

In de startnotitie wordt aangegeven dat de nieuwe hoogspanningsverbindingen waar mogelijk en zinvol met bestaande hoogspanningsverbindingen op één mast worden gecombineerd. Het combineren van nieuwe en bestaande lijnen heeft onze voorkeur. Bundeling is voor ons alleen een optie als het niet anders kan, en onder de voorwaarde dat de bestaande lijn en de nieuwe lijn hetzelfde worden uitgevoerd om zo de landschappelijke aantasting te beperken.

Landschappelijke effecten meewegen

In de startnotitie ontbreekt onderzoek naar het belevingsaspect op verschillende afstanden van het tracé, de lijn, de masten en ruimte tussen de masten. In het MER dient te worden onderzocht welk effect de bundeling van de bestaande lijn en de nieuwe 380 kV lijn heeft in het landschap op de verschillende niveaus (tracé, lijn, mast). Dat geldt voor bestaande tracé, maar nog veel meer voor het Markermeer alternatief.

Smallere corridors in de MER

In de startnotitie worden verschillende corridors aangegeven waarbinnen de tracés zullen komen te liggen. De corridors zoals aangegeven in de startnotities zijn zeer ruim genomen. Wij gaan er vanuit dat de tracés in het MER in meer detailniveau zijn uitgewerkt. Dit betreft voor ons de verbindingsalternatief 4 (4a, 4b en 4c).

Tracé alternatieven 4a en 4b

Tracé 4a (Flevoland Midden)

Binnen dit verbindingsalternatief wordt er gekeken naar het huidige tracé en/of bundeling met de A6. We gaan ervan uit dat bij verplaatsing van het huidige tracé onderzocht wordt hoe versnippering en inefficiënt ruimtegebruik zoveel mogelijk kan worden voorkomen en lokale / regionale ontwikkelingen niet worden gehinderd. Daarbij vragen we met name aandacht voor het nieuwe stadsdeel Warande (inclusief nieuwe hoofdinfrastructuur en aantakking op de A6), de hoogtebeperking van Luchthaven Lelystad, en de verdere invulling van bedrijventerrein Flevopoort. Hierdoor is maar zeer beperkte ruimte voor verplaatsing het tracé. Het onderzoeksgebied wordt hierdoor teruggebracht tot de corridor tussen de A6 en de Lage Vaart.

Zienswijze: gemeente Lelystad is bereid medewerking te verlenen aan vervolgonderzoek naar een goede ruimtelijke inpassing binnen deze corridor, mits de bestaande en geprojecteerde functies niet in hun ontwikkeling worden gehinderd.

Tracé 4b (Flevoland Markermeer)

In de Nota ruimte staat centraal dat voor de activiteiten in het IJsselmeergebied een goede inpassing op het gebied van landschap, natuur en cultuurhistorie plaats vindt. De gemeente Lelystad onderschrijft dit uitgangspunt. De landschappelijke kernkwaliteiten van dit gebied zijn horizon, rust, ruimte, duisternis, weidsheid en leegte. Deze kwaliteiten staan centraal in de (recreatieve) beleving van de wateren en vormen een belangrijk uitgangspunt van zowel Randstad Urgent project toekomstbeeld Markermeer - IJmeer als de strategische kustvisie van Lelystad. Het landschap en de landschapsbeleving vanaf de Oostvaardersdijk zijn ongeëvenaard voor Nederland. De plaatsing van hoogspanningsleidingen zullen een onherstelbare negatieve impact hebben op deze kwaliteit.

De baai van van Eesteren en het Oostvaardersdiep zijn in de Structuurvisie Lelystad aangeduid als locaties voor buitendijkse ontwikkeling van wonen, recreatie en infrastructuur. De aanleg van een hoogspanningstracé zal een grote belemmering zijn voor de realisatie van deze plannen.

Zienswijze: gemeente Lelystad is niet bereid medewerking te verlenen aan vervolgonderzoek naar een ruimtelijke inpassing langs, door of voor de kust van Lelystad omdat dit tracé als landschappelijk ongewenst wordt beschouwd.

Wij hopen met deze reactie een heldere bijdrage gegeven te hebben geleverd aan het op te stellen MER en aan een goede samenwerking om tot een regionaal gedragen tracé en uiteindelijk tijdige realisatie te komen.

Hoogachtend,

Het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,

de burgemeester,

Inspraakformulier Noord-West 380kV Hoogspanningsverbinding Eemshaven – Ens –] Startnotitie voor de milieueffectrapportage

Uw gegevens

Naam: .

Straat + huisnummer: ..

Postcode + Woonplaats

Telefoonnummer: .

E-mailadres:

U spreekt in als:

Particulier

Vertegenwoordiger van organisatie / bedrijf: .

Uw inspraak:

.Onze bedrijven aan de .. zijn in.....
.vergevend stadium met te ontwikkelen van
.een windmolenlijn langs de ..
.Er is al veel ontwikkelings geld ingestoken, en met
.het realiseren van Hoogspanningsverbinding Eemshaven -
.Ens -) .. langs de .. zal de Windmolenlijn
.de .. in het gebied komen met jaarlijks gedeerd
inkomsten .. Daarom ben ik tegen de Hoogspanning -
verbinding langs de ..
m.v.a.

0055
ONTVANGEN
01 OKT 2009

Stichting Flevo-landschap
Vlotgrasweg 11 8219 PP Lelystad
Postbus 2181 8203 AD Lelystad
tel. 0320 - 2861111 fax. 0320 - 2861110
e-mail info@flevolandschap.nl
www.flevolandschap.nl
SNS Bank 94.11.71.744
Postbank 43.07.464
KvK Lelystad 410 239 12

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

N a t u u r d i c h t b i j

HET FLEVO
LANDSCHAP

Lelystad, 30 september 2009
kenmerk: 09090494

betreft: inspraak startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding

Geachte heer, mevrouw,

Het Flevo-landschap maakt graag gebruik van de mogelijkheid om in te spreken op de Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 KV verbinding. Wij stellen het op prijs om in dit stadium door u persoonlijk en uitvoerig te zijn geïnformeerd. Wij zouden het zeer waarderen om ook in de toekomst te worden geïnformeerd over de voortgang en de afwegingen die met betrekking tot deze hoogspanningsverbinding gemaakt worden.

Als terreinbeherende organisatie met doelstellingen op gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie in Flevoland hebben wij de volgende verzoeken naar aanleiding van de startnotitie.

Wij verzoeken u om de effecten op het landschap en de beleving van het landschap (schaal, openheid, vrije horizon, verlichting, geluid) volledig weer te geven, zowel op het land als op het water.

Wij verzoeken u om de mogelijkheden om te komen tot bundeling met bestaande tracés van hoogspanningsleidingen dan wel bestaande weginfrastructuur (met name A6) maximaal te verkennen. Wij verzoeken u om deze mogelijkheden te beschrijven ook indien een (gedeeltelijk) ondergronds traject nodig is.

Het projectteam heeft ons verzekerd dat het tracé het werelderfgoed Schokland zal vermijden. Wij willen echter nogmaals aandacht vragen voor de landschappelijke waarden van en de gewenste openheid rond dit gebied.

De verbinding kan grote impact hebben op de fauna die afhankelijk is van natte natuur en open water. De hierna volgende verzoeken hebben hier specifiek betrekking op.

- Wij verzoeken u om de namen van de EHS-gebieden expliciet te noemen en de effecten voor deze EHS-gebieden ook expliciet te beschrijven. Nu worden alleen de Natura 2000 gebieden expliciet genoemd in de startnotitie.
- Wij verzoeken u om hierbij ook de verwachte effecten op (de soorten van) nieuw geplande natuur zoals het Oostvaarderswold en de natuurontwikkeling in de Toekomstvisie Markermeer IJmeer te beschrijven.

HET FLEVO
LANDSCHAP

- Wij verzoeken u om in de MER naast de effecten op de N2000 en EHS gebieden en de soorten die van deze gebieden gebruik ook effecten op de ganzenopvanggebieden te beschrijven. In de startnotitie worden deze gebieden niet genoemd.
- Wij verzoeken u om de effecten op vogels en vleermuizen zo volledig mogelijk te beschrijven. Dit betekent:
  - aanvaringen met hoogspanningsmasten en –leidingen
  - verloren gaan van leefgebied
  - ongeschikt of minder geschikt worden van leefgebied (bijv. bereikbaarheid van foerageergebied)
  - verstoring van alle soorten trekroutes (dagelijkse trek i.v.m. rusten en foerageren, seizoenstrek) en daardoor veroorzaakte extra inspanningen door soorten
- Wij verzoeken u om al in de eerste toetsing op mogelijk negatieve effecten, de zogenoemde voortoets, op een N2000 gebied (en niet pas in de passende beoordeling) cumulatieve effecten met andere ontwikkelingen te betrekken.
- Wij verzoeken u om deze cumulatieve effecten niet te beperken tot bestaande en reeds vergunde activiteiten, maar hierbij ook in voorbereiding zijnde activiteiten te betrekken zoals bijvoorbeeld de in voorbereiding zijnde windmolenparken.
- Wij verzoeken u om deze voortoets voor elk N2000 gebied te beschrijven en niet alleen een totaalbeeld te schetsen.
- Wij verzoeken u om u hierbij niet te beperken tot de N2000 gebieden waar de verbinding loopt, maar de voortoets ook te doen voor andere N2000 gebieden waarvan de soorten gedurende een deel van het jaar gebruik maken van het plangebied (trekvogels).

In de hoop hiermee bij te dragen tot een zorgvuldige inpassing van de 380 KV verbinding, hoogachtend,

beleidsmedewerker

DATUM
28 september 2009

BEHANDELD DOOR

DIRECT NUMMER

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONDERWERP

Inspraak op startnotitie
m.e.r. Noord-West 380
kV

ONS KENMERK

PWB/12581

BIJLAGEN

UW BRIEF VAN

19 augustus 2009

UW KENMERK

ET/EM/9142368

VERZONDEN

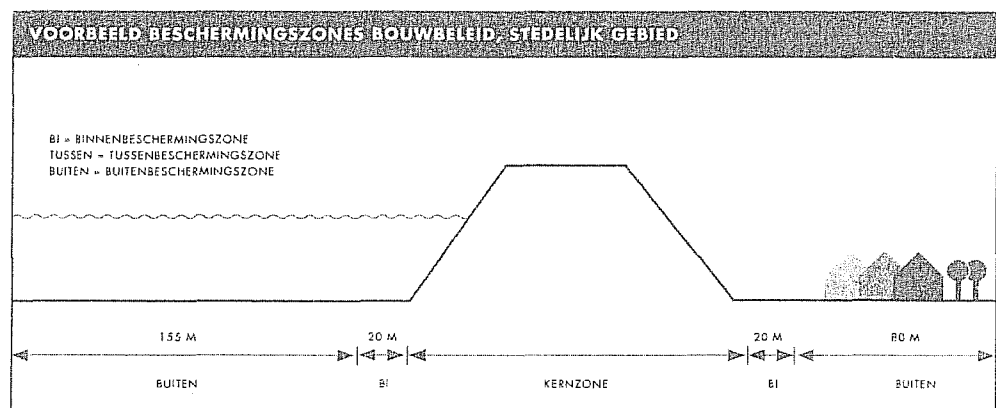
29 september 2009

Geachte heer/mevrouw,

In het kader van de Watertoets reageren wij hierbij op de 'Startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV van 19 augustus 2009'. Wij stellen het op prijs dat wij actief betrokken worden in de m.e.r. procedure.

We hebben de volgende waterhuishoudkundige aandachtspunten die we graag verwerkt zien in het m.e.r.:

- De tracévarianten tussen Ens en Oudehaske passeren geen keringen die in het beheer zijn van Waterschap Zuiderzeeland (ZZL);
- De tracévarianten tussen Ens en Diemen passeren 2 tot 3 maal keringen van ZZL (Zuidermeerdijk, Ketelmeerdijk en IJmeerdijk).
- De voorkeur gaat uit naar het combineren van de bestaande verbindingen met de nieuwe verbinding, waarbij één mast wordt gebruikt, bij voorkeur de bestaande mast. Wellicht bestaat ook de mogelijkheid van het vervangen van de oude mast door een nieuwe mast op de bestaande aanwezige fundatie.
- Indien voorgaande niet mogelijk is, gaat onze voorkeur uit naar bundeling van de nieuwe verbinding met de bestaande verbinding.
- Als er nieuwe masten geplaatst moeten worden, zijn deze niet toegestaan binnen de kern- en binnenbeschermingszone van de keringen, zie onderstaande figuur:

ADRES WATERSCHAPSHUIS

Postbus 229 - 8200 AE Lelystad
Lindelaan 20 - 8224 KT Lelystad
www.zuiderzeeland.nl

T (0320) 274 911
F (0320) 247 919
waterschap@zuiderzeeland.nl

- Trillingen tijdens het heien, bij aanbrengen fundaties, kunnen leiden tot stabiliteitsverlies bij keringen.
- De hoogspanningskabels moeten voldoende hoog over de kruin van de kering worden gevoerd, zodanig dat onderhoud aan de stortberm met kraanschepen mogelijk blijft. Huidige kruisingen gaan hoog over de kruin van de dijk.

Verder wil het waterschap erop attenderen om bij het onderzoeken van de tracé-effecten rekening te houden met aankomende natuurontwikkelingsprojecten zoals bijvoorbeeld het Oostvaarderswold, waarin onder meer op grote schaal nieuw water zal worden aangelegd.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben dan kunt u contact opnemen met _____ van Waterschap Zuiderzeeland, bereikbaar via telefoonnummer _____

Wij wensen u veel succes met de verdere planvorming.

Hoogachtend,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

het hoofd van de afdeling
Planvorming waterbeheer,

gemeente
Skarsterlân
Joure

ONTVANGEN

01 OKT 2009

0057

Postadres
Postbus 101
8500 AC Joure

Bezoekadres
Herema State 1, Joure

t (0513) 481 234
f (0513) 413 684

info@skarsterlan.nl
www.skarsterlan.nl

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

29 september 2009, kenmerk 2009.5192.dgz

In behandeling bij

Onderwerp: inspraakreactie startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

2 bijlagen.

Geachte heer/mevrouw,

Naar aanleiding van uw brief van 19 augustus 2009, kenmerk ET/EM/9142368, delen wij u hierbij onze inspraakreactie mee op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV.

Voor de gemeente Skarsterlân hebben de plannen voor de aanleg van een nieuwe 380 kV-lijn binnen de aangegeven corridors belangrijke consequenties voor bestaande situaties en ook voor verschillende ruimtelijke ontwikkelingen. Hierna zullen wij daarop verder ingaan en wij vragen u om bij de bepaling van de grenzen van de corridors hier rekening mee te houden en de corridors zo te leggen dat de ontwikkelingen geen belemmeringen ondervinden.

Op zichzelf achten wij het hanteren van het combinatieprincipe redelijk en toelaatbaar waarbij zoveel mogelijk aan bestaande masten wordt opgehangen, dan wel nieuwe masten worden geplaatst en oude masten worden opgeruimd. Uitgangspunt moet hierbij zijn dat doorsnijding van nieuwe stukken landschap voorkomen moet worden en dat het bij uitzondering aanvaardbaar kan zijn.

Gelet op de gezondheidsaspecten van elektromagnetische velden is het niet uitgesloten dat het combineren en bundelen met bestaande tracés en infrastructuur bij met name doorkruising van bebouwd woongebied en geplande ruimtelijke ontwikkelingen niet mogelijk is. Hierbij komt dan in uw plan een verplaatste route in beeld waarbij op voorhand naar onze mening een gedeelte ondergronds niet moet worden uitgesloten.

Voor zover aanpassingen dan wel de realisering van nieuwe hoogspanningsverbindingen in Skarsterlân op gespannen voet komen te staan met bestaande situaties dan wel geplande ruimtelijke ontwikkelingen, is aanleg van het tracé voor de 380 kV verbinding via de corridor Drachten (dus niet via het huidige tracé van de noordelijke zoekcorridor zuidelijk langs Leeuwarden) naar ons oordeel een reëel voorkeurstraject.

Vervolg brief d.d. 29 september 2009, kenmerk 2009.5192.dgz. Blad 2

De breedte van de EM-zones bedraagt volgens uw informatie maximaal (circa) 80 meter aan weerszijden van de mast en is afhankelijk van het type mast en het voltage; deze afstandsmaat zal vanwege bestaande woningen en nieuwe woningbouwplannen niet overal gehaald kunnen worden.

Wij vragen u om bij uw voorbereidingen nadrukkelijk rekening te houden met ruimtegebruik voor verschillende (geplande) ontwikkelingen. Hierna gaan wij daarop verder in:

- In dit kader wijzen wij u op bestaande woningen in vooral Oudehaske en ook op de in voorbereiding zijnde woningbouwplannen in het gebied Oudehaske Oost, welke uitbreidingsplannen volgens het geldende bestemmingsplan Oudehaske Oost bij recht gerealiseerd kunnen worden.
Inpassing van nieuwe hoogspanningslijnen dan wel een upgradering van bestaande masten vergt hier bijzondere aandacht vanwege de doorkruising van bestaand woongebied en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden, waaraan ook in de onderhavige procedure niet voorbij mag worden gegaan. Ter hoogte van de huidige hoogspanningslijnen is veel bestaande lintbebouwing aan bijvoorbeeld de Josterweg waar behoedzaam mee dient te worden omgegaan.
- In de Integrale Visie Heerenveen/Skarsterlân "Ruimte voor de Toekomst", vastgesteld in november 2005 door de gemeente Skarsterlân en in december 2005 door de gemeente Heerenveen (het betreft structuurplan voor de periode tot 2015 en een structuurvisie voor de periode 2030) staan de ontwikkelingen voor met name wonen en werken en infrastructuur in woord en beeld uitvoerig aangegeven. Een exemplaar van deze Integrale Visie doen wij u hierbij ten overvloede toekomen.
De daarin omschreven ruimtelijke ontwikkelingen zijn relevant ten aanzien van de besluitvorming van het tracé van de 380 kV en wij vragen u dan ook om bij de procedures en inpassing (m.e.r. en rijksinpassingsplan) hiermee zorgvuldig rekening te houden. Wij wijzen bijvoorbeeld op de geplande woningbouw aan de oost- en zuidkant van Oudehaske dat direct tegen de corridor aanligt en tevens op de toekomstige uitbreidingslocatie ten behoeve van Heerenveen-West welke tot ontwikkeling wordt gebracht als de behoefte daartoe bestaat.
- Het open gebied tussen Joure en Heerenveen maakt deel uit van de zogenaamde Binnenlijst van de Integrale Visie waarbij het behoud van het open karakter voorop staat. Wij vragen om in dit gebied zoveel mogelijk de bestaande lijn te volgen en nieuwe doorsnijdingen te voorkomen.
- Nabij de bestaande 110 kV ter hoogte van Haskerhorne bestaan plannen om in de toekomst circa 15 woningen te realiseren.

Vervolg brief d.d. 29 september 2009, kenmerk 2009.5192.dgz. Blad 3

- De infrastructuur bij Joure zal ingrijpend worden gewijzigd; het knooppunt Joure verdwijnt.
Rijkswaterstaat, provincie Fryslân en onze gemeente hebben hiervoor de plannen gepresenteerd en de studies zijn gestart. Informatie is bijgevoegd in de vorm van het raadsbesluit van 27 mei 2009. Voor het knooppunt Joure is gekozen voor de variant "Integrale Visie", waarbij in dit kader mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling Joure-Zuid van belang zijn. Voor verdere informatie verwijzen wij naar de gemeentelijke stukken. Nadere informatie over de stand van zaken kunt u bij genoemde instanties verkrijgen.
- Rondom de A6 en A7 loopt een verplichte reserveringszone voor de Zuiderzeelijn. In het zuidwesten van de gemeente zal zoveel mogelijk de A6 gevolgd worden. Aandacht verdient hierbij het Tjeukemeer, waar de A6 doorheen gaat en dat niet beschermd is maar waarbij de oevers wel een beschermde status hebben. Het gebied ten westen van het Tjeukemeer is een kwetsbaar gebied (Vogelkop).
- Het bedrijventerrein De Ekers wordt aan de oostzijde uitgebreid tot aan de Flueskamp (binnen uw corridor). Momenteel vinden hiervoor de voorbereidingen plaats. Een tekening is bijgevoegd. De begrenzing van de corridor dient hierop te worden aangepast/verlegd.
- Door de brandweer is een onderzoek ingesteld naar mogelijke gevolgen van het aanbrengen van de 380 kV verbinding waarbij gelet is op de in de startnotitie aangegeven corridorgrenzen van het nog vast te stellen tracé.
Indien één van de huidige tracés gebruikt gaat worden voor de nieuw aan te leggen 380 kV verbinding voorziet de brandweer dat voor brandbestrijding binnen de aangegeven corridor bij bestaande woningen en bedrijven de brandweer minder doelmatig kan optreden. Dit komt omdat er hoge veiligheidsmarges gaan optreden. Binnen de veiligheidsparagraaf van de nog op te stellen MER wordt vanuit brandweeroogpunt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de volgende aspecten:
  - gelet op de brandweereisen dient inzicht te worden verkregen in welke wijzigingen er zijn ten opzichte van de huidige situatie voor de brandbestrijding;
  - ten behoeve van de brandweer moet er inzicht zijn of mogelijke maatregelen noodzakelijk zijn;
  - ten behoeve van de brandweer moet er onderzocht worden welke veiligheidsmarges gehanteerd moeten worden bij het vast te stellen tracé voor de 380 kV verbinding.
- Tenslotte achten wij het van belang dat in de startnotitie aandacht wordt geschonken aan aspecten als horizonvervuiling gelet op de hoogte van de hoogspanningslijnen en de relatief korte afstand tot de woningen.
Ook vinden wij het van belang dat in de (start-)notitie aandacht wordt geschonken aan planschadeaspecten; plannen voor nieuwe hoogspanningsverbindingen zijn bij de bewoners ten tijde van aankoop van hun woning niet bekend geweest en de realisering er van kan grote gevolgen hebben voor de bewoners en hun woongenot en eigendommen.

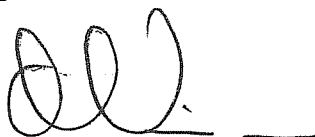
Vervolg brief d.d. 29 september 2009, kenmerk 2009.5192.dgz. Blad 4

Wij vragen u om aan te geven dat de gemeente niet aansprakelijk is voor mogelijke planschadeclaims en dat alle schade op initiatiefnemer verhaald kan worden.

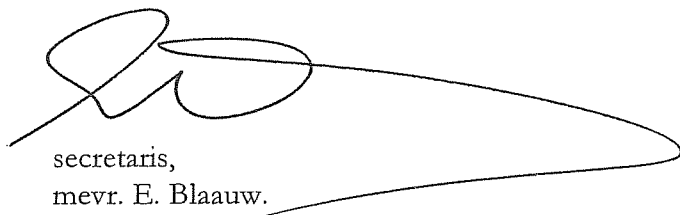
Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet. Indien u nadere inlichtingen wilt over deze brief kunt u altijd contact opnemen met de behandelend ambtenaar.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Skarsterlân,

burgemeester,
G.J. Kuiper.

secretaris,
mevr. E. Blaauw.

VERZONDEN 30 SEP. 2009

Raadsvoorstel

Raadsvergadering : 27 mei 2009
Agendapunt : 7
Nummer : 45/2009
Onderwerp : Knooppunt Joure
Portefeuillehouder :
Behandeld in commissie : wonen en werken d.d. 12 mei 2009, agendapunt 6

Voorgesteld wordt

- 1 In te stemmen met de bestuurlijke voorkeursvariant;
- 2 ten laste van de algemene reserve een bedrag van € 2,2 mln. (prijspeil 2009) bij te dragen aan het project "Knooppunt Joure", onder de volgende voorwaarden:
  - a de gemeentelijke bijdrage wordt betaald in 2012, vermeerderd met een index van maximaal 2,5% per jaar over de jaren 2010 en 2011 (ten laste van de algemene reserve);
  - b de provincie stemt in met de ontwikkeling van het gebied Joure-Zuid;
  - c de ondergrond van het deel van de A7 dat na realisering van de voorkeursvariant niet meer dienst doet als rijksweg, gaat om-niet over op de gemeente;
  - d het opruimen van het hiervoor bedoelde deel van de A7, inclusief tunnel Hollandiastraat wordt door en voor rekening van de gemeente gedaan.

Samenvatting

De afgelopen periode is er samen met de provincie Fryslân en Rijkswaterstaat Noord-Nederland hard gewerkt om te komen tot een voorkeursvariant voor de definitieve oplossing van Knooppunt Joure. In het proces om te komen tot een gezamenlijk gedragen voorkeursvariant zijn 3 varianten onderzocht. Uiteindelijk is er bestuurlijk gekozen voor de variant "Integrale Visie". Voorgesteld wordt hiermee in te stemmen.

Ten aanzien van de gemeentelijke bijdrage hebben wij in principe overeenstemming bereikt met de provincie op basis van een bedrag van € 2,2 mln. (prijspeil 2009). Aan de bijdrage zijn over een weer een aantal voorwaarden gekoppeld. Wij stellen voor de bijdrage, inclusief indexering, in 2012 beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve.

Programmabegroting 2009

Het onderhavige voorstel sluit aan bij de doelstellingen van programma 2 Infrastructuur. Hierin is opgenomen dat er in gezet wordt op een snelle en definitieve oplossing van het knooppunt Joure door actieve deelname in de stuur- en projectgroep Knooppunt Joure. Joure moet goed bereikbaar zijn en blijven. Het voorbereiden en uitvoeren van de "definitieve oplossing Knooppunt Joure" is opgenomen voor de periode 2008 tot en met 2012.

Doelstelling

Maatregelen te treffen om de bereikbaarheid en doorstroming in samenhang met leefbaarheid en veiligheid rondom het knooppunt Joure structureel te verbeteren.

Keuze mogelijkheden

Er is feitelijk geen keuze meer in de drie onderzochte varianten. Een oplossing op de huidige rotonde voldoet niet aan de vooraf door partijen vastgestelde uitgangspunten. Ook de Haulstersingelvariant voldoet niet helemaal aan de vooraf geformuleerde uitgangspunten. Daarbij voldoet deze variant in onvoldoende mate aan de verkeerskundige uitgangspunten.

Er zijn meerdere variaties mogelijk ten aanzien van het tracé en de kunstwerken. Alle variaties zijn in kaart gebracht, evenals de daarbij behorende kosten. Het thans voorliggende voorkeustracé gaat uit van de goedkoopste variaties (sober en doelmatig). Er kan gekozen worden voor verschillende andere variaties, bijvoorbeeld een verdiepte aanleg van de Hollandiastraat. Uit de bij dit voorstel gevoegde stukken kunt u opmaken dat de omschreven variaties fors duurder zijn dan de basisvarianties. De meerkosten van de variaties komen volledig voor rekening van de gemeente. Wij achten het financieel onverantwoord om te kiezen voor duurdere variaties.

Tijdens de verdere uitwerking van het voorkeustracé, kunnen er nog keuzes gemaakt worden over de fietsroutes, het onderliggende wegennet en de locatie van het minibusstation. Voor deze keuzes ligt de "lead" bij de gemeente. Te zijner tijd zullen wij u hier nadrukkelijk bij betrekken.

Met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage heeft u de keus om hier wel of niet mee in te stemmen. Wij zijn evenwel van mening dat hier sprake is van een maximaal onderhandelingsresultaat. Wij zijn zeer ingenomen met de bestuurlijke voorkeursvariant. Verder zijn wij van mening dat, gelet op het totale pakket en de met de provincie gemaakte afspraken, de voorgestelde gemeentelijke bijdrage aan dit project een verantwoorde investering is. Na de realisering van de definitieve oplossing zijn we met Joure klaar voor de toekomst.

Argumenten

Een goede bereikbaarheid van Joure is essentieel voor de economische ontwikkeling van onze gemeente. Als onderdeel van de A7 zone Landstad Fryslân zetten we onverminderd voort met de economische ontwikkeling van de zone. Joure vormt hierin een belangrijk speerpunt en een goede doorstroming op het knooppunt Joure is hierin een onmisbare schakel. Voor het bedrijfsleven is een goede bereikbaarheid essentieel. Bij beslissingen over het al dan niet investeren speelt dit argument een steeds prominentere rol.

Tot nu toe was de ligging van Joure een belangrijk "verkoopargument" in de richting van het bedrijfsleven. De laatste tijd worden we echter voortdurend geconfronteerd met de congestieproblemen op/rond knooppunt Joure. Gelukkig hebben we meer kwaliteiten dan alleen de bereikbaarheid, maar er is ons veel aan gelegen om geen stagnatie c.q. achteruitgang op te lopen in onze economische ontwikkelingen.

Een van de speerpunten in het A7 zone-beleid is "Quality of life en quality of business". Ook als gemeente Skarsterlân zetten we hier nadrukkelijk op in. Het mag duidelijk zijn dat de leefbaarheid in de dorpen een belangrijke bijdrage levert aan "quality of life". Het substantieel terugdringen van sluipverkeer in de dorpen zal hier naar onze mening een zeer positieve invloed op hebben. Wij moeten hier dan ook sterk op inzetten.

Wij hebben de overtuiging dat door de uitvoering van de nu voorgestelde variant de bereikbaarheid van en uit Joure structureel aanzienlijk wordt verbeterd (groot economisch belang) en de verkeersveiligheid (maatschappelijk belang) fors wordt verhoogd. Ook zal het sluipverkeer op het onderliggend wegennet tot bijna nul afnemen, hetgeen de leefbaarheid in de dorpen absoluut ten goede zal komen.

Het nu voorliggende voorstel sluit naadloos aan op de ambitie die in 2005 is opgenomen in de Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân. Vanwege de beschikbaarheid van de Zuiderzeelijn-gelden is er nu de unieke kans om op korte termijn een structurele oplossing te realiseren voor Knooppunt Joure die aansluit bij onze eigen wensen en die een breed maatschappelijk draagvlak heeft. We hebben nu de mogelijkheid om met een verantwoorde gemeentelijke investering de gewenste maatregelen te treffen om de bereikbaarheid en doorstroming in samenhang met de leefbaarheid en veiligheid rondom het Knooppunt Joure structureel te verbeteren. Ook wordt een deel van de nieuwe ringstructuur van Joure gerealiseerd en bedrijventerrein De Ekers krijgt een veel betere ontsluiting richting het hoofdwegennet. Deze kosten maken onderdeel uit van het totale projectbudget. Deze uitgaven hoeven we dus zelf niet meer te doen.

Kanttekeningen/toevoegingen naar aanleiding van de raadscommissie

n.v.t.

Effectmeting

De verwachting is dat in 2012 gestart kan worden met de aanleg van de nieuwe infrastructuur en kunstwerken en dat deze werkzaamheden in 2014 kunnen worden afgerond. De voorgestelde variant lost de huidige problematiek volledig op en is voldoende robuust voor de toekomst. Verder geeft deze variant ruimte voor gebiedsontwikkeling. Een bijkomend voordeel is dat er gelijktijdig een deel van de nieuwe ringstructuur van Joure wordt aangelegd, waardoor onder andere het bedrijventerrein De Ekers een veel betere ontsluiting krijgt.

Risico's

De definitieve oplossing van Knooppunt Joure maakt deel uit van het Regio Specifiek Pakket (RSP) van de provincie Fryslân. De Staten moeten nog een besluit nemen over het beschikbaar stellen van gelden voor de projecten uit het RSP. Eén van de voorwaarden die de Staten hieraan gekoppeld hebben is dat de regio's financieel een substantiële bijdrage moeten leveren aan de projecten. Als de voorgestelde gemeentelijke bijdrage in de ogen van de Staten niet voldoende is, bestaat er een reële kans dat het project Knooppunt Joure wordt geschrapt. Wij hebben er evenwel vertrouwen in dat onze bijdrage toereikend is voor de Staten.

De voorgestelde gemeentelijke bijdrage van € 2,2 mln. (prijsspeil 2009) wordt betaald in 2012. Met de provincie is in principe afgesproken dat de bijdrage vermeerderd wordt met een indexering van maximaal 2,5% per jaar over de jaren 2010 en 2011. Wij kunnen op voorhand niet precies aangeven wat de meerkosten hiervan zullen zijn, maar we weten wel wat we maximaal moeten bijdragen. De komende jaren zal hiervoor in de kadernota een reservering voor moeten worden gedaan ten laste van de algemene reserve.

Op grond van de huidige planning gaan we er van uit dat er in 2012 gestart kan worden met de aanleg en dat de werkzaamheden in 2014 kunnen worden afgerond. De kans bestaat dat het project vertraging oploopt als gevolg van de procedures die gevoerd moeten worden. Er zal een tracéwetprocedure moeten worden gevoerd. De Minister van Verkeer & Waterstaat moet hiervoor het licht op groen zetten.

Middelen

Oorspronkelijk was in de kadernota € 2.5 mln. netto gereserveerd voor knooppunt Joure. Uit de jaarrekening van 2008 is het gemeentelijk aandeel (€ 277.000) in de afhechtingskosten van het tijdelijk maatregelenpakket betaald (conform raadsbesluit d.d. 28 mei 2008).

In de begroting 2009 is € 250.000 gereserveerd voor voorbereidingskosten. Daarnaast is in de kadernota 2009 voor de jaarschijf 2012 € 2 mln. netto gereserveerd voor knooppunt Joure.

Beide bedragen zijn onderdeel van het oorspronkelijk beschikbaar gestelde budget.

Gelet op de kadernota stellen wij voor de gemeentelijke bijdrage van € 2.2 mln., vermeerderd met een index van maximaal 2,5% per jaar over de jaren 2010 en 2011, in 2012 beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve.

Communicatie

Tijdens de ontwikkeling van de varianten zijn door de portefeuillehouders verkeer en vervoer en ruimtelijke ordening keukentafelgesprekken gevoerd met alle direct betrokkenen uit het gebied. Tijdens deze gesprekken is gesproken over de verschillende tracés en de mogelijke gevolgen voor deze betrokkenen.

Op 29 januari 2009 is een besloten bijeenkomst geweest met de direct bij de voorkeursvariant betrokken bewoners, bedrijven en plaatselijke belangen. Tijdens deze bijeenkomst zijn de verschillende onderzochte varianten gepresenteerd en is aangegeven hoe tot deze voorkeur is gekomen. Hierbij is op een interactieve manier met de betrokkenen gesproken over de voor- en nadelen, de gevolgen en het vervolgproces. Ook is na afloop van de plenaire sessie ruimte geweest voor persoonlijke vragen en toelichtingen.

De pers is op 30 januari jl tijdens een persconferentie door de gezamenlijke partijen geïnformeerd over de plannen.

Op 4 februari 2009 is een inloopmarkt georganiseerd. De inloopmarkt is door ruim 160 mensen bezocht. Tijdens deze inloopmarkt is in een één op één setting tekst en uitleg gegeven over de onderzochte varianten, gemaakte keuzes en openstaande variaties binnen de voorkeursvariant.

Beide bijeenkomsten kenmerkten zich door een enthousiaste reactie van de bevolking op zowel inhoud van de voorkeursvariant als de manier waarop hierover werd gecommuniceerd.

Verder zijn er gedurende de afgelopen jaren met enige regelmaat nieuwsbrieven verstuurd over de stand van zaken en is er natuurlijk via de website www.knooppuntjoure.nl gecommuniceerd. Ook de komende jaren zal van deze communicatiemiddelen gebruik worden gemaakt om zoveel mogelijk mensen te informeren over het project.

Behandelaanbod

In het proces om te komen tot een gezamenlijk gedragen voorkeursroute is er binnen de projectgroep Knooppunt Joure in eerste instantie gewerkt aan/met drie varianten, zijnde:

- een oplossing op het huidige knooppunt;
- een oplossing in het verlengde van de A7 vanuit Sneek conform de Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân;
- een oplossing daar tussen in, langs de Haulstersingel.

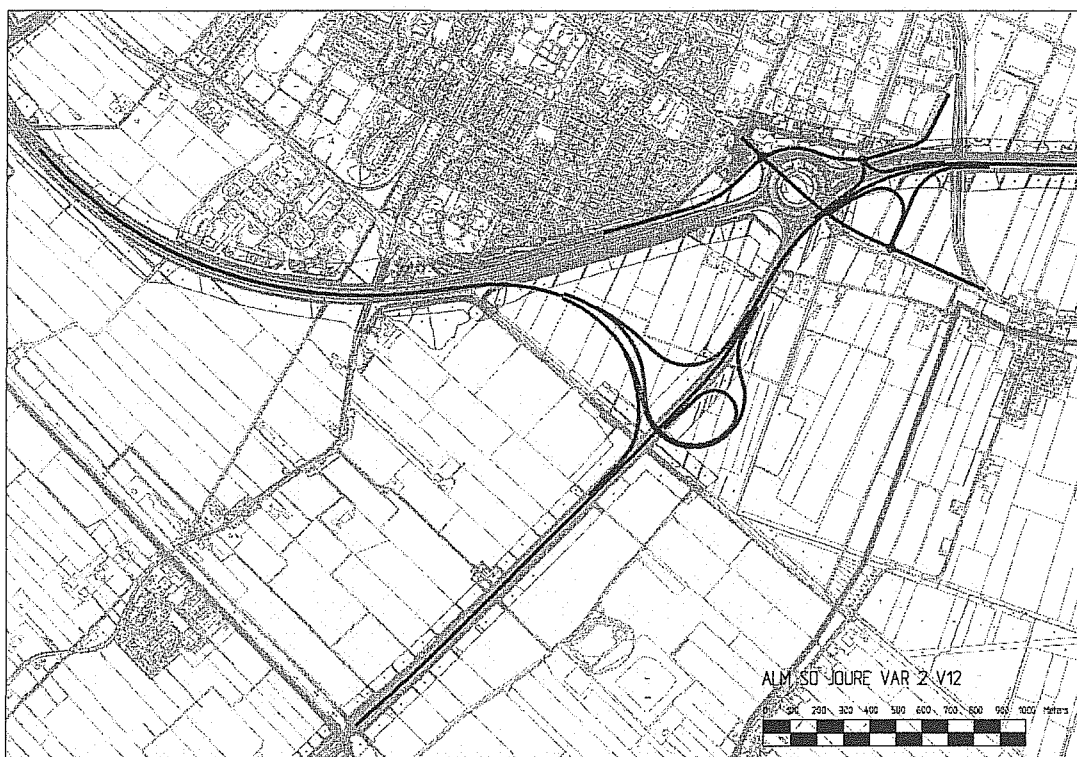
De oplossing op het huidige knooppunt is in juni 2008 reeds door de Stuurgroep afgeschreven aangezien deze oplossing een directe aansluiting van Joure uitsluit en de problemen niet volledig oplost. Daarmee voldoet deze oplossing niet aan de randvoorwaarden. De overige twee varianten vormen het kader voor verder uitwerking en afweging.

Variant Haulstersingel

Beschrijving variant

Deze variant ligt ten aanzien van de aansluiting van de A7 op de A6 direct noordelijk van de Haulstersingel. Uitgangspunt voor deze variant is een ontvlochten van de afslag Joure en de aansluiting van de A7 op de A6, waarbij de ontvlochten resulteert in een compacte variant. De afslag Joure wordt gehandhaafd op de huidige plek, in het verlengde van de historische entree via de Geert Knolweg. De aansluiting van de A6 op de A7 ligt zodanig zuidelijk, dat de ontwerptechnisch minimaal noodzakelijke afstand met de afslag Joure is gegarandeerd en de Haulstersingel onaangetast blijft. Figuur 1 geeft de variant grafisch weer.

Figuur 1 Variant Haulstersingel

Vanaf Sneek buigt de A7, ná de bestaande kruising met de Hollandiastraat, in zuid-oostelijke richting naar de A6. Het nieuwe tracé ligt op maaiveldniveau. De aansluiting van de A6 op de A7 krijgt de vorm van een zogenaamde turbine. Vanuit het oogpunt van ruimtebeslag wordt bij verbindingbogen op onderdelen uitgegaan van de ROA normen (*Richtlijnen voor Ontwerp Autosnelwegen*). Tussen de aansluiting van de A6 op de A7 en afslag Joure wordt zoveel mogelijk het bestaande tracé gevolgd. De afstand tussen de aansluiting en de afslag voldoet aan de minimaal benodigde afstand die nodig is voor wevend verkeer en bebording. Afslag Joure krijgt aan de zuidzijde van de A7 de vorm van een half klaverblad en wordt aan de noordzijde binnen de beschikbare ruimte ingepast. Een andersoortige aansluiting is fysiek en ontwerptechnisch niet mogelijk. De Sewei wordt doorgetrokken richting de Haskerveldweg waardoor de ringstructuur van Joure wordt geoptimaliseerd en het bedrijventerrein De Ekers een betere ontsluiting krijgt richting het hoofdwegennet. De ringstructuur zorgt voor een goede doorstroming. De historische Geert Knolweg wordt verlengd, kruist de A7 door middel van een viaduct, en sluit aan op de Jousterweg. Tijdens de verdere uitwerking zal nadrukkelijk gekeken moeten worden naar het al dan niet handhaven van het huidige viaduct Haskerveldweg. Er zijn verschillende opties denkbaar, waarbij het fietsverkeer en het agrarisch verkeer een belangrijke rol zullen spelen in de afweging. Het oordeel van de gemeente is hierbij overigens leidend.

Toets variant op kader en uitgangspunten

De variant "Haulstersingel" voldoet niet geheel aan het kader en de uitgangspunten. Het uitgangspunt "De Geert Knolweg dient aangesloten te worden op het hoofdwegennet door middel van het verlengen van de huidige aansluiting" is niet mogelijk. Vanwege de benodigde ontwerpfstanden tussen de knoop A6/A7 en de afslag Joure ligt de afslag aan de noordzijde van het hoofdwegennet enigszins verschoven naar het oosten waarbij deze aansluit op de ringstructuur van Joure.

Toets variant op oplossend vermogen

De variant "Haulstersingel" zorgt voor een optimale ontvlechting van de hoofdwegenrelaties en de relatie van en naar Joure. Voor de afstanden tussen de knoop A6/A7 en de afslag Joure (zogenaamde turbulentie afstanden) zijn minimale waarden gehanteerd. Ondanks de ruime capaciteit van de oplossing in aantallen toegepaste rijstroken, kan deze minimale afstand bij hoge intensiteiten ervoor zorgen dat de knoop en de afslag elkaar negatief gaan beïnvloeden. De minimale afstand voor wevende bewegingen tussen de knoop en de afslag zorgt voor verkeersonveilige situaties en beïnvloedt de verkeersafwikkeling negatief.

Daarnaast geeft de afslag Joure verkeerskundig een minder logisch beeld door de combinatie van een half klaverblad aan de zuidzijde en een maatwerk oplossing aan de noordzijde van de hoofdrijbaan. Het verkeersonveilige gevoel wordt hiermee vergroot.

In eerste instantie zal de variant het sluipverkeer oplossen. Indien regelmatig de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid wordt afneemt door beïnvloeding van de knoop A6/A7 met de afslag Joure, neemt de betrouwbaarheid van het hoofdwegenet af. Het is dan aannemelijk dat na verloop van tijd het sluipverkeer weer zal terugkomen.

Toets variant op ontwerp

Bij de ontwerptechnische uitwerking van de variant "Haulstersingel" is voor de knoop A6/A7 op onderdelen de ROA als richtlijn gehanteerd in plaats van de NOA (*Nieuwe Ontwerprichtlijn Artostratenwegen*). Dit vertaalt zich in gehanteerde ontwerpsnelheden in de bogen alsmede maatgevende horizontale en verticale boogstralen. Het ontwerp voldoet daarmee niet aan de eis om zoveel mogelijk de NOA te volgen.

Toets variant op wensen

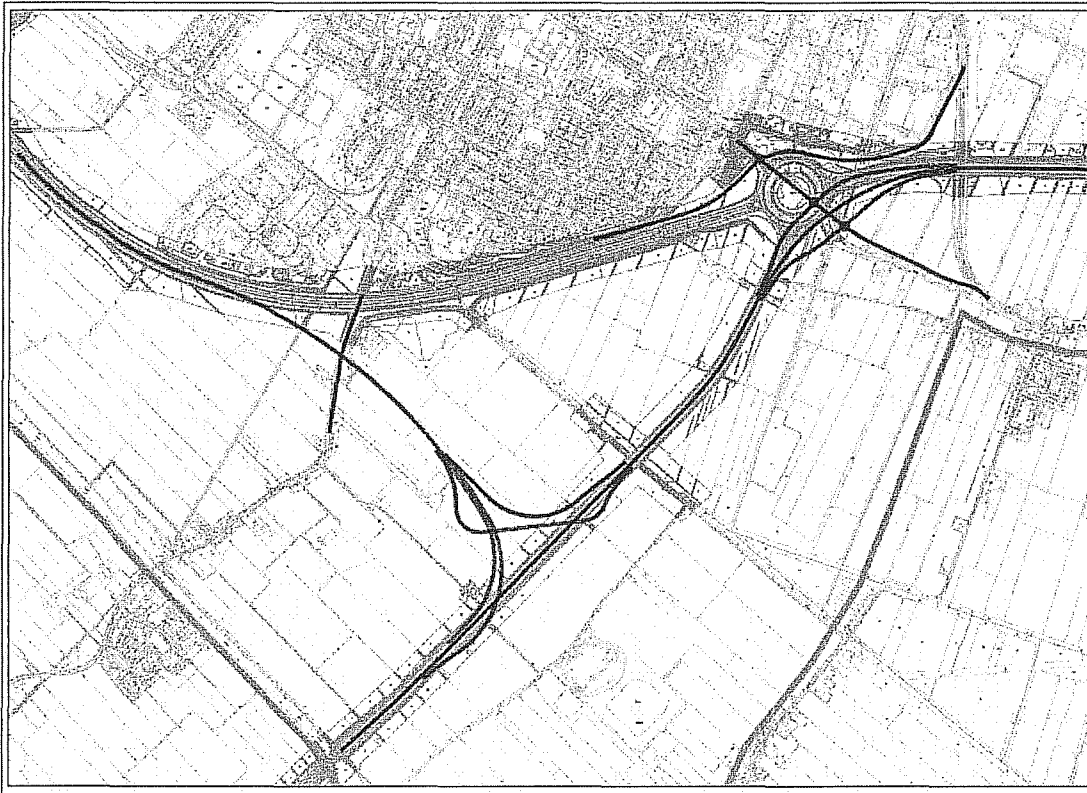
De variant "Haulstersingel" geeft qua oplossend vermogen voor de referentiesituatie 2020 reeds problemen. Dit betekent dat de variant niet toekomstvast is voor de periode na 2020 bij blijvende toename van de hoeveelheid verkeer. Bovendien sluit de variant niet aan op de structuurvisie van het gebied, beschreven in de Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân.

Conclusie: "Haulstersingel" geen optimale variant

De variant "Haulstersingel" voldoet niet aan alle uitgangspunten vanwege de lichte verschuiving van de noordelijke op- en afrit van Joure ten opzichte van de historische entree van de Geert Knolweg. Qua oplossend vermogen voldoet de variant qua capaciteit maar is een groot risico in onderlinge beïnvloeding van de knoop A6/A7 met de afslag bij hoge intensiteiten (wevend verkeer). Dit risico vertaalt zich in een afname van de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid en een mogelijk terugkerend risico van sluipverkeer. De variant "Haulstersingel" is daarom geen optimale variant in relatie tot het eisen- en wensenpakket.

Variant Integrale Visie*Beschrijving variant*

Deze variant is gebaseerd op de in 2005 vastgestelde Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân. Uitgangspunt van deze variant is een maximale ontvlechting van de afslag Joure en de aansluiting van de A6 op de A7. De afslag Joure wordt gehandhaafd op de huidige plek, in het verlengde van de historische entree via de Geert Knolweg. De aansluiting van de A6 op de A7 ligt zodanig zuidelijk, dat een aantrekkelijk ontwikkelingsgebied ontstaat tussen de Sewei en de nieuwe ligging van de A7. Figuur 2 geeft variant IV weer.

Figuur 2 Variant Integrale Visie

Vanaf Sneek buigt de A7 ter hoogte van Bedrijvenpark Woudfennen in zuid-oostelijke richting naar de A6. Het nieuwe tracé komt op maaiveld te liggen. De Hollandiastraat kruist de nieuwe A7 door middel van een viaduct. De aansluiting van de A6 op de A7 krijgt de vorm van een T-structuur. Hiermee worden de richtlijnen volgens de NOA gevolgd en wordt de direct aan de oostkant van de huidige A6 gelegen vuilstort ontweken. Tussen de aansluiting van de A6 op de A7 en afslag Joure wordt zoveel mogelijk het bestaande tracé gevolgd. Afslag Joure krijgt de vorm van een zogenaamde "Haarlemmermeer"; logische op- en afritten aan beide zijden van de hoofdrijbaan. De historische Geert Knolweg wordt verlengd, kruist de A7 door middel van een viaduct, en sluit aan op de Jousterweg. Beide op- en afritten worden door middel van een rotonde aangesloten op de verlengde Geert Knolweg. De Sewei wordt doorgetrokken richting de Haskerveldweg waardoor een deel van de gewenste ringstructuur van Joure ontstaat. De ringstructuur zorgt voor een goede doorstroming. Tijdens de verdere uitwerking zal nadrukkelijk gekeken moeten worden naar het al dan niet handhaven van het huidige viaduct Haskerveldweg. Er zijn verschillende opties denkbaar, waarbij het fietsverkeer en het agrarisch verkeer een belangrijke rol zullen spelen in de afweging. Het oordeel van de gemeente is hierbij overigens leidend. Verder biedt deze variant ons de mogelijkheid om de Haulstersingel weer rechtstreeks op Joure te laten aansluiten.

Toets variant op kader en uitgangspunten

De variant "Integrale Visie" voldoet volledig aan het kader en de uitgangspunten. De relatie Heerenveen–Lemmer vice versa geldt als doorgaande relatie en de Geert Knolweg blijft de hoofdonthuizing van Joure met het hoofdwegennet.

Toets variant op oplossend vermogen

De variant "Integrale Visie" zorgt voor een maximale ontvlechting van de hoofdwegenrelaties en de relatie van en naar Joure. Voor de afstanden tussen de knoop A6/A7 en de afslag Joure (zogenaamde turbulentie afstanden) zijn gemiddelde waarden gehanteerd. De ruime capaciteit van de oplossing in combinatie met deze gemiddelde afstanden zorgt ervoor dat de knoop en de afslag Joure elkaar niet negatief gaan beïnvloeden. Mogelijke negatieve effecten op het gebied van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid zoals bij de variant "Haulstersingel" worden zodoende vermeden.

De doorstroming en bereikbaarheid wordt met deze oplossing gegarandeerd. Daarnaast zorgt de maximale ontvlechting van kruisende beweging, de grote afstand tussen de knoop A6/A7 en afslag Joure alsmede de logische vormgeving van afslag Joure voor een verkeersveilige oplossing. De centrale ontsluiting van Joure zorgt voor het wegnemen van sluipverkeer. De extra reistijd op de relatie Sneek-Joure vice versa vanwege de groter geworden afstanden is minimaal ten opzichte van de extra reistijd op deze relatie als gevolg van files bij het niet uitvoeren van de definitieve oplossing. Bovendien vormt de ringstructuur van Joure een goede ontsluiting naar de afslag Joure-West.

Toets variant op ontwerp

De variant volgt tussen de knoop A6/A7 en de afslag Joure bestaand tracé en beperkt daarmee de ruimtelijke ingreep. De knoop A6/A7 volgt de richtlijnen van de NOA. De afslag Joure is een eenvoudige Haarlemmermeer aansluiting. Hiermee is variant "Integrale Visie" ontwerptechnisch als een ruime variant te karakteriseren met logische vormgeving.

Toets variant op wensen

De variant "Integrale Visie" is een toekomstvaste oplossing. Ook een potentiële groei van het verkeer na 2020 kan deze variant afwikkelen. Alle wegvakken hebben voldoende overwaarde. De overwaarde geeft aan hoeveel procentueel extra verkeer ten opzichte van de referentiesituatie 2020 dit wegvak nog kan afwikkelen. Het wegvak tussen de afslag Joure en Heerenveen vice versa heeft de laagste "overwaarde" (15%). De toekomstige opwaardering van dit wegvak van 2 x 2 naar 2 x 3 wordt meegenomen binnen de gebiedsontwikkeling Heerenveen. De overige wegvakken hebben een overwaarde van 40 tot 65%. Naast de robuustheid van de oplossing sluit de variant aan op de structuurvisie zoals omschreven in de Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân. De structuuroplossing van het hoofdwegenet en de ringstructuur van Joure is in genoemde visie van 2005 beschreven. De driehoek tussen Joure, de nieuwe knoop A6/A7 en de afslag van Joure biedt perspectief voor gebiedsontwikkeling. De groene structuurdragers Haulstersingel en Gravinnesingel worden onaangetast gelaten.

De variant "Integrale Visie" komt derhalve tegemoet aan de wensen voor een robuuste oplossing en een oplossing die aansluit bij de Integrale Visie.

Conclusie: variant "Integrale Visie" de optimale variant

De variant "Integrale Visie" voldoet volledig aan het kader en de uitgangspunten. Daarnaast resulteert de variant in het gewenste oplossend vermogen. De ruime capaciteit van de oplossing in combinatie met ruime afstand tussen de knoop A6/A7 zorgt ervoor dat deze elkaar niet negatief gaan beïnvloeden. Mogelijke negatieve effecten op het gebied van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid zoals bij de variant "Haulstersingel" worden zodoende vermeden. Dit in combinatie met de centrale ontsluiting van Joure zorgt voor het wegnemen van sluipverkeer. Naast de robuustheid van de oplossing sluit de variant aan op de structuurvisie zoals omschreven in de Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân. Dit maakt de variant "Integrale Visie" de optimale variant in relatie tot het eisen- en wensenpakket.

Kosten en uitvoering

De kosten van de twee varianten zoals die in bovenstaande figuren 1 en 2 zijn weergegeven worden geraamd op € 70 mln. voor de Integrale Visievariant en € 58 mln. voor de Haulstersingelvariant. Voor beide varianten is uitgegaan van de goedkoopste uitvoering/ variaties van de tracés en kunstwerken (sober en doelmatig).

Variaties

Zoals hiervoor bij de kosten is aangegeven is er bij de berekening van de kosten uitgegaan van de goedkoopste uitvoering. Voor beide varianten zijn er meerdere variaties ten aanzien van het tracé en kunstwerken mogelijk. Hiervoor verwijzen wij u naar de ter inzage gelegde stukken. Deze variaties worden per variant in beeld gebracht. Tevens worden in een tabel de geraamde meerkosten inzichtelijk gemaakt. Zoals uit deze stukken blijkt zijn de variaties in de meeste gevallen fors duurder dan de basisvariatie. Wanneer wij willen opteren voor andere variaties, dan moeten wij ons realiseren dat de meerkosten hiervan volledig voor rekening van de gemeente komen. Wij vinden het financieel niet verantwoord om andere keuzes te maken.

Effecten

We hebben een aantal effecten van beide varianten in beeld gebracht. Om snel inzicht te kunnen krijgen in de benoemde effecten, hebben wij deze in een matrix ondergebracht. Voor een uitgebreidere analyse van de effecten verwijzen wij u naar de onderliggende stukken die voor u ter inzage liggen.

nr	Criterium	Aspect	IV	HS	toelichting
<i>Hoe scoort variant ten opzichte van minimum vereisten?</i>					
1	Verkeer	1a Verkeers- veiligheid	++	+	Risico op onderlinge beïnvloeding aansluitingen kleiner bij IV
		1b Robuustheid	++	+	
<i>Hoe scoort variant ten opzichte van gemeentelijk beleidskader?</i>					
2	Aansluiting op beleidskaders	2 Integrale Visie	++	-	IV meer ruimte voor gebiedsontwikkeling
<i>Hoe scoren varianten ten opzichte van elkaar?</i>					
3	Effecten op Natuur	3a Gebiedsbe- scherming	-	0	IV doorsnijdt weidevogel- gebied en resulteert in meer versnippering
		3b Soortbe- scherming	-	0	IV verstoort weidevogels
4	Effecten op landschap	4a Cultuurhistorie	++	+	Behoud historische lijnen, beide varianten bedreigingen en kansen
		4b Inpassing	0	0	Impact op landschap bij IV groter dan bij HS
5	Effecten op geluid	5 Geluid	-/0	0	IV dichter bij bewoond gebied Scharsterbrug

Bestuurlijk voorkeurstracé

Op basis van de hiervoor aangegeven ingrediënten heeft de Stuurgroep Knooppunt Joure op 15 januari 2009 unaniem gekozen voor de Integrale Visievariant als zijnde het bestuurlijke voorkeurstracé. Wij kunnen hier volledig mee instemmen.

Maatschappelijk draagvlak

Tijdens de ontwikkeling van de varianten zijn door de portefeuillehouders verkeer en vervoer en ruimtelijke ordening keukentafelgesprekken gevoerd met alle direct betrokkenen uit het gebied. Tijdens deze gesprekken is gesproken over de verschillende tracés en de mogelijke gevolgen voor deze betrokkenen.

Op 29 januari 2009 is een besloten bijeenkomst geweest met de direct bij de voorkeursvariant betrokken bewoners, bedrijven en plaatselijke belangen. Tijdens deze bijeenkomst zijn de verschillende onderzochte varianten gepresenteerd en is aangegeven hoe tot deze voorkeur is gekomen. Hierbij is op een interactieve manier met de betrokkenen gesproken over de voor- en nadelen, de gevolgen en het vervolgproces. Ook is na afloop van de plenaire sessie ruimte geweest voor persoonlijke vragen en toelichtingen.

Op 4 februari 2009 is een inloopmarkt georganiseerd. De inloopmarkt is door ruim 160 mensen bezocht. Tijdens deze inloopmarkt is in een één op één setting tekst en uitleg gegeven over de onderzochte varianten, gemaakte keuzes en openstaande variaties binnen de voorkeursvariant.

Beide bijeenkomsten kenmerkten zich door een enthousiaste reactie van de bevolking op zowel inhoud van de voorkeursvariant als de manier waarop hierover werd gecommuniceerd. Wij constateren dat er een breed maatschappelijk draagvlak is voor het bestuurlijk voorkeurs-tracé (Integrale Visievariant).

Financiering oplossing knooppunt Joure

Regiospecifiek Pakket

De realisering van een definitieve oplossing voor knooppunt Joure maakt deel uit van het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP-ZZL).

Het RSP-ZZL is opgebouwd uit drie deelpakketten:

- Ruimtelijk-economisch pakket.
- Bereikbaarheidspakket, in het Convenant benoemde projecten waarover Rijk en Regio overeenstemming hebben bereikt.
- Regionaal Mobiliteitsfonds, een door Rijk en Regio gevoed fonds waarmee door de Regio geselecteerde projecten kunnen worden uitgevoerd.

Het Regionaal Mobiliteitsfonds is bedoeld voor decentrale projecten, die in principe kunnen worden gerealiseerd vóór 2020. Bij de verdeling van het totale budget over de verschillende deelprogramma's van het RSP-ZZL wordt per programma een forse bijdrage van de regio (provincie en gemeenten) gevraagd.

Regionaal Mobiliteitsfonds en knooppunt Joure

In het Regionaal Mobiliteitsfonds zijn financiële middelen gereserveerd voor realisering van een groot aantal projecten waaronder de definitieve oplossing voor knooppunt Joure. De kosten van realisering van alle projecten kunnen echter maar voor een deel uit dit fonds gefinancierd worden. Om de door de provincie opgenomen projecten te kunnen realiseren wordt van de regio's een substantiële financiële bijdrage gevraagd.

Ook bij onze gemeente heeft de gedeputeerde een forse claim neergelegd voor de realisering van de definitieve oplossing voor knooppunt Joure. Hierover hebben in de afgelopen periode stevige onderhandelingen plaatsgevonden met de betrokken gedeputeerden, dit in relatie tot de mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling.

Gebiedsontwikkeling Joure-Zuid

Door het verleggen van de aansluiting van de A6 op de A7 ontstaat er ten zuiden van Joure een aantrekkelijk ontwikkelingsgebied. Het ligt voor de hand dit gebied te benutten voor de uitbreiding van Joure in zuidelijke richting. Bij de ontwikkeling van het gebied Joure-Zuid denken wij met name aan bedrijventerrein, maar evenzeer aan een goede landschappelijke verweving. Het gebied biedt kansen om Joure smoel te geven aan de A7.

Om het gebied Joure-Zuid daadwerkelijk te kunnen ontwikkelen, al dan niet tezamen met de aanleg van de nieuwe infrastructuur, zullen er nadere afspraken tussen de gemeente en de provincie gemaakt moeten worden.

Sinds de vaststelling van de Integrale Visie heeft de tijd niet stil gestaan. Vanuit de provincie komt steeds meer en steeds vaker het geluid van krimp. De nieuwste provinciale stukken gaan er van uit dat er na 2020 niet of nauwelijks behoefte meer is aan nieuwe woonwijken en nieuwe bedrijventerreinen. De krimp zal buiten de economische kernzone A7 Landstad Fryslân al eerder intreden. Deze gedachtegang is vanzelfsprekend direct van invloed op de mogelijkheden om het gebied Joure-Zuid te ontwikkelen.

Om het programma bedrijventerrein binnen (een deel van) dit gebied te kunnen realiseren, zal de provincie bereid moeten zijn Skarsterlân meer ruimte te bieden dan op basis van de huidige inzichten vastgelegd is c.q. vastgelegd zal worden. Er wordt op dit moment op meerdere fronten overleg gevoerd tussen de provincie en de bundelingsgebieden (onder andere Heerenveen-Joure) over de gevolgen van de voorspelde krimpscenario's voor de woningbouw aantallen en de uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijventerreinen. Zonder een voorschot op de uitkomsten te nemen, kunnen we vaststellen dat de aantallen eerder lager dan hoger zullen gaan worden. De prognoses uit de Integrale Visie komen daarmee ook onder druk te staan.

In de Integrale Visie is een koppeling gelegd tussen de ontwikkeling van dit gebied en de verdere ontwikkeling van bedrijventerrein De Ekers aan de oostzijde van Joure. Als een deel van het gebied Joure-Zuid ontwikkeld gaat worden voor bedrijventerrein in het segment modern-gemengd, dan zou er voor gekozen moeten worden om De Ekers beperkt verder te ontwikkelen. Uiteraard is één en ander afhankelijk van de tijd waarin het gerealiseerd kan worden. Zolang er geen zicht is op de ontwikkeling van Joure-Zuid kan de verdere ontwikkeling van De Ekers niet "op hold" worden gezet. De keus om De Ekers niet verder te ontwikkelen kan om economische redenen derhalve niet eerder worden genomen dan nadat er voldoende zicht op realisatie van Joure-Zuid is.

Na uitvoerige gesprekken met de verantwoordelijke gedeputeerden zijn wij er in geslaagd overeenstemming te bereiken over de ontwikkeling van het gebied Joure-Zuid. We mogen De Ekers nog één keer met een fase uitbreiden (gebied tussen de huidige ontwikkeling en De Flueskamp). Daarna kunnen de ontwikkelingen gefaseerd plaatsvinden in het gebied Joure-Zuid. Dit betekent dat er geen verdere ontwikkeling van De Ekers in noordelijke richting zal worden gerealiseerd. Ook zullen de in de Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân benoemde gebieden A7-Zuid (uitbreiding Businesspark) en het gebied ten noorden van De Wierde vooralsnog niet worden ontwikkeld. Deze afspraak zal door het college van GS schriftelijk worden bevestigd. Vanzelfsprekend is deze toestemming tot ontwikkeling direct gekoppeld aan onze financiële bijdrage aan het knooppunt.

Gemeentelijke bijdrage

Tijdens de diverse gesprekken over dit onderwerp heeft de provincie ons klip en klaar duidelijk gemaakt dat er van alle gemeenten waar projecten spelen in het kader van het RSP een substantiële bijdrage wordt verwacht. Concreet stelt de provincie de voorwaarde dat er circa 10% van de bouwsom moet worden bijgedragen.

De resterende bijdrage die wij in de kadernota hebben gereserveerd (€ 2,2 mln) voor de definitieve oplossing is hiervoor niet toereikend. Daarom hebben wij in overleg met de provincie gekeken of wij onze bijdrage kunnen verhogen middels een bijdrage in natura. In de raming voor het totale project is een bedrag opgenomen voor het opruimen van het vrijkomende deel van de A7 en de tunnel Hollandiastraat. Het gaat hierbij om een ondergrond van circa 12 hectare. De vrijkomende ondergronden gaan om-niet over naar de gemeente. Wanneer wij het opruimen hiervan voor onze rekening nemen, leveren wij een bijdrage in natura aan de definitieve oplossing van Knooppunt Joure. Wij hebben berekend dat we met het zelf opruimen van de vrijkomende infrastructuur onder andere besparingen kunnen realiseren op toekomstige gemeentelijke projecten, zoals de woningbouwlocatie Broek-Zuid en het ontwikkelingsgebied Joure-Zuid. Voor een nadere onderbouwing hiervan verwijzen wij u naar de vertrouwelijk voor u ter inzage gelegde stukken.

Op grond van het vorenstaande achten wij het verantwoord het opruimen van de vrijkomende infrastructuur voor onze rekening te nemen en op die manier een bijdrage in natura te leveren aan het project.

Oorspronkelijk was in de kadernota € 2.5 mln netto gereserveerd voor knooppunt Joure. Uit de jaarrekening van 2008 is het gemeentelijk aandeel (€ 277.000) in de afhechtingskosten van het tijdelijk maatregelenpakket betaald. (conform raadsbesluit d.d. 28 mei 2008).

In de begroting 2009 is € 250.000 gereserveerd voor voorbereidingskosten. Daarnaast is in de kadernota 2009 voor de jaarschijf 2012 € 2 mln. netto gereserveerd voor knooppunt Joure.

Door de provincie is sterk aangedrongen op betaling van de gemeentelijke bijdrage in 2009. Gelet op de kadernota stellen wij voor de gemeentelijke bijdrage van € 2.2 mln., vermeerderd met de afgesproken maximale indexering van 2,5% per jaar over de jaren 2010 en 2011, in 2012 beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve.

Afspraken provincie

Wij zijn van oordeel dat wij alles overziende goede afspraken met de provincie hebben gemaakt over de realisering van een definitieve oplossing en de financiering hiervan. Concreet hebben wij in principe de volgende afspraken met elkaar gemaakt:

- De Integrale Visievariant is het voorkeurstracé.
- De gemeente betaalt in 2012 een bedrag van € 2,2 mln., vermeerderd met een indexering van maximaal 2,5% per jaar over de jaren 2010 en 2011, aan de provincie.
- De gemeente neemt het opruimen van de vrijkomende infrastructuur voor haar rekening en levert op die manier een bijdrage in natura.
- De vrijkomende infrastructuur gaat om-niet over op de gemeente.
- De provincie stemt in met de ontwikkeling van De Ekers 3.
- De provincie stemt in met de ontwikkeling van Joure-Zuid.

Wij stellen uw raad voor hiermee in te stemmen.

Planning

De planning van het project ziet er als volgt uit:

Verkenningfase tot mei 2009	
Maart 2009	Aanleveren informatie ten behoeve van regionale besluitvorming
Medio mei 2009	Besluit planstudie in landsdelig overleg
Mei 2009	Besluit gemeenteraad Skarsterlân
Mei 2009	Besluit Provinciale Staten Fryslân
Planstudiefase (mei 2009 – medio 2011)	
mei 2009 – medio 2011	Planstudie, ruimtelijke procedure en beroepsprocedure
medio 2011	Realisatiebesluit
Realisatiefase (medio 2011 – 2014)	
Medio 2011 - 2014	Voorbereiding en realisatie

Burgemeester en wethouders van Skarsterlân.

Afdeling : ruimte/visie
 Behandelend ambtenaar :
 Telefoonnummer :
 E-mailadres :

Besluit

Vergadering 27 mei 2009
Nummer 45

Knooppunt Joure

De raad van de gemeente Skarsterlân;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, nummer 45/2009;

besluit:

- 1 in te stemmen met de bestuurlijke voorkeursvariant;
- 2 ten laste van de algemene reserve een bedrag van € 2,2 mln. (prijspeil 2009) bij te dragen aan het project "Knooppunt Joure", onder de volgende voorwaarden:
  - a de gemeentelijke bijdrage wordt betaald in 2012, vermeerderd met een index van maximaal 2,5% per jaar over de jaren 2010 en 2011 (ten laste van de algemene reserve);
  - b de provincie stemt in met de ontwikkeling van het gebied Joure-Zuid;
  - c de ondergrond van het deel van de A7 dat na realisering van de voorkeursvariant niet meer dienst doet als rijksweg, gaat om-niet over op de gemeente;
  - d het eventueel opruimen van het hiervoor bedoelde deel van de A7, inclusief tunnel Hollandiastraat wordt door en voor rekening van de gemeente gedaan.

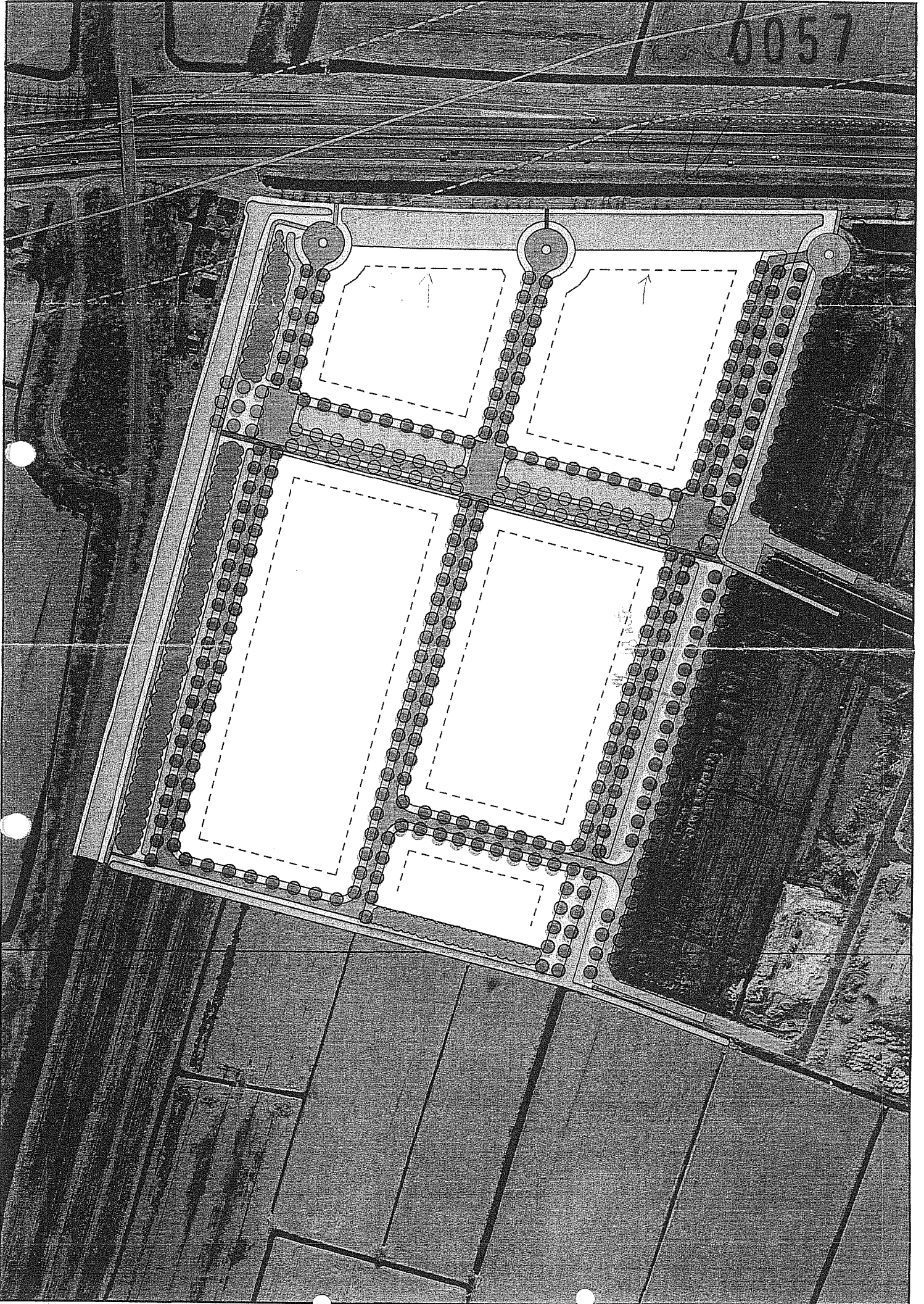
Aldus besloten door de raad van de gemeente Skarsterlân in zijn openbare vergadering van 27 mei 2009.

De raad voornoemd,

voorzitter

griffier

1057

Bijlage:

Integrale visie Heerenveen / Skarsterlân "Ruimte voor de toekomst"
Vastgesteld november/december 2005
Gemeente Skarsterlân, Gemeente Heerenveen

Zie: http://www.skarsterlan.nl/internet/pdfdocumenten/0511_integrale_visie_internetkwaliteit.pdf

0058
ONTVANGEN
01 OKT 2009

Inspraak per mail 2

Hierbij wil ik inspreken op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kv.

Sinds december 2008 wonen en werken wij aan _____ in _____ Ons huis en bedrijf ligt vlak aan de A7.

Toen we het huis kochten hebben we er rekening mee gehouden dat we dicht aan de snelweg zitten en dat dit een eventuele verkoop op een later moment in de weg zal zitten. Maar vanwege de grond en de ruimte is het een heerlijke plek om te wonen en werken.

Toen ons ter oren kwam dat er misschien een hoogspanningskabel over of langs ons huis zou kunnen komen, schrokken wij enorm.

In eerste instantie wil ik aangeven dat wij hebben gelezen dat de risico's van hoogspanningsmasten in combinatie met de aanwezigheid van een snelweg ernstige gezondheidsrisico's met zich meebrengt vanwege het ioniseren van het fijnstof dat door het verkeer wordt geproduceerd. (www.hoogspanningmaarssen.nl)

Onze kinderen willen we daar niet aan blootstellen en omdat we aan huis werken zullen wij ook elke dag hieraan worden blootgesteld.

In tweede instantie is het in de toekomst verkopen van onze woning dan uitgesloten. Niemand wil én naast een snelweg én onder hoogspanningskabels wonen. Deze combinatie is te veel van het goede. De waarde van ons huis zal dan niet worden verlaagd met de 10% die je kan lezen in diverse publicaties. U moet eerder denken aan 100%.

Indien de hoogspanningsmasten en kabels over of dicht langs ons perceel gaan lopen worden wij dubbel benadeeld.

Wij gaan daar dan ook niet zomaar mee akkoord.

Wij zullen zeker een forse schadevergoeding nodig hebben om zowel privé als zakelijk te kunnen verhuizen naar een andere plek met hetzelfde grondoppervlak en mogelijkheden maar dan zonder deze dubbele gezondheidsrisico's.

In afwachting van uw reactie,

Met vriendelijke groet,

0059

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
9 september 2009
Dronten

Growind B.V.

Biddinghuizen

Telefoon:

E-mail: :

De heer _____ wil op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen over het tracé en over het aantal vogelslachtoffers als gevolg van hoogspanningsleidingen.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
15 september 2009
Heerenveen

E-mail:

Indien er stukken beschikbaar komen (bij voorbeeld over ecologisch onderzoek, richtlijnennotitie of de milieueffectrapportage) dan wil deze graag ontvangen.

Hij vraagt om bij de aanleg van de hoogspanningsverbinding Noord West rekening te houden met de ecologische hoofdstructuur.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:

E-mail:

wijst erop dat het inmiddels een bestaande techniek is om 380 kV verbindingen ondergronds aan te leggen. Hij wijst in het bijzonder op de proef in West Nederland en op diverse tracés die in Duitsland ondergronds zijn aangelegd.

vindt de voorlichtingsavond in Bedum vals, omdat niet alle opties getoond worden. Met name mist hij informatie over ondergrondse mogelijkheden.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:

wonen dicht bij de Eemscentrale, precies op het punt waar de 220kV en de 380kV samen lopen. Zij vinden het zeer onwenselijk wanneer en nog een 380kV verbinding wordt aangelegd omdat zij dan aan een nog hogere concentratie straling/elektromagnetisch veld worden blootgesteld. Zij hebben ook overlast van het knetterende geluid dat de hoogspanningslijnen veroorzaken bij bepaalde weersomstandigheden. Dit zal naar hun verwachting toenemen wanneer de nieuwe 380 kV verbinding erbij komt.

Bovendien vinde het uitzicht op de masten op zijn zachtst gezegd niet fraai. Zij vrezen voor waardevermindering van hun onroerend goed. Het zou volgens hen een goede oplossing zijn om de nieuwe 380 kV verbinding vanaf de centrale ondergronds aan te leggen.

0063

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:

spreekt haar voorkeur uit voor het combineren van de nieuwe 380 kV verbinding op dezelfde masten als de bestaande 220 kV verbinding. Wanneer hiervoor nieuwe masten moeten worden geplaatst, naast de bestaande verbinding, verwacht dat deze dan op haar perceel worden geplaatst. Zij verwacht dan in de 'gevaarzone' te zitten. Vanwege mogelijke gezondheidsschade vindt zij het onwenselijk om dicht bij de hoogspanningsverbinding te wonen. Het zou volgens een beter idee zijn om ten westen van de zoekcorridor een totaal nieuw tracé aan te leggen voor de nieuwe en de bestaande hoogspanningsverbinding en die bij Winsum te laten aansluiten op het bestaande tracé van de 220 kV. De hoogspanningsverbinding zou dan langs de Eemshavenweg kunnen lopen omdat daar geen woningen staan.

0063

**Inspraakformulier Noord-West 380kV
Hoogspanningsverbinding Eemshaven – Ens – Diemen
Startnotitie voor de milieueffectrapportage**

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Uw gegevens

Naam: ..... ~~heer~~ / mevrouw
Straat + huisnummer: .....
Postcode + Woonplaats: .....
Telefoonnummer: .....
E-mailadres: .....

U spreekt in als:

- Particulier
- Vertegenwoordiger van organisatie / bedrijf: .....

Uw inspraak:

Op 22 sept is er ~~tekst~~ al vtr gemotiveerd maar de opv heb ik niet ontvangen.

Het lijkt mij dat als er in Diemen elektriciteit moet komen dat het een stuk voordeliger is om in de omgeving een centrale te bouwen (via het water richting Purmerend).
Hier zijn al 2 lynen dus de horizon is al flink vervuild. Als het hard waait dan huilen deze masten en/of draden waartoe je moeilyk in slaap komt. Daarby komt dan de angst dat er ooit eens een draad kan breken.
Tevens knetteren de lynen by vochtig (mist) weer.
Als kinderen van 0-15 jaar verhoogde kans op leukemie hebben dan zal het ook voor volwassen mensen niet zo gezond zijn en met 2 lynen is de belasting hier al hoog.
Ook zal het waaste vermindering van je huis geven want uitzicht op deze masten wil niemand.
Mocht het toch zo ver komen dat deze lyn deze kant op moet dat hou dat misschien ~~misschien~~ naar de Eemshavense kunnen!

U kunt uw inspraakreactie ook uiterlijk 5 oktober 2009 per post sturen naar:

Inspraakpunt Noord-West 380kV, Bureau Energieprojecten, Postbus 304, 2270 AH Voorburg

0064

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum**

Telefoon:

vindt dat op deze informatieavond te weinig gedetailleerde informatie over het mogelijk nieuwe tracé bekend is. Hij wil dat de nieuwe verbinding gecombineerd wordt met de 220 kV verbinding, bij voorkeur op nieuwe masten.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:

woont in Eemshaven, gemeente Eemsmond, in het zoekgebied voor glastuinbouw. Hij woont daar al veertig jaar met groot plezier. Hij woont dicht bij het Nordnet en schakelstation Oude Schip. Nog meer hoogspanningsmasten in zijn omgeving zouden zijn woonplezier bederven. heeft een akkerbouwbedrijf en voor zijn hobby houdt hij paarden, koeien en schapen. Hij verwacht dat bij de aanleg van een nieuwe verbinding masten op zijn grond zullen komen. Dat wil hij niet. De huidige hoogspanningsverbinding zorgt bovendien voor storing van zijn radioapparatuur en ook de televisiezenders worden soms verstoord.

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum**

Telefoon:

Langs het bedrijf en de woning en over het land van lopen de huidige 220
kV en de 380 kV verbinding. Hij wil niet dat er nog een derde verbinding naast gelegd wordt.
De nieuwe 380 kV verbinding moet dan gecombineerd worden op één en dezelfde mast als
de 220 kV verbinding.

In Spijk overlijden relatief veel mensen om onbekende redenen. Gedacht wordt dat dit komt
door de elektromagnetische velden. Ook leukemie komt hier meer voor dan elders.

maakt bezwaar tegen de aanleg van hoogspanningsleidingen in de nabijheid van
woningen. Hij vindt dat de veilige zone strikt gevolgd moet worden.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:

Op het grondgebied van [redacted] staan twee masten. De leiding loopt over zijn woning. [redacted] wil dat bij de aanleg van de nieuwe 380 kV verbinding de oude masten verwijderd worden en er nieuwe masten geplaatst worden, verder van zijn woning gelegen. Op die masten zou dan de bestaande 220 kV en de nieuwe 380 kV verbinding gecombineerd moeten worden.

71/07/6007

ONTVANGEN

05 OKT 2009

0067

VERZEND CONTROLE RAPPORT

TIJD : 05/10/2009 22:18
NAAM :
FAX :
TEL :
SER NR: 000061/66020

DATUM, TIJD	05/10 22:17
FAX NR./NAAM	0703474061
TIJDSDUUR	00:01:01
PAGINA'S	03
RESULT	OK
MODE	STANDAARD
	FCM

Aan de Minister van Economische Zaken
Postbus 20.101
2500 BA Den Haag

ter attentie van Inspraakpunt Noord-West 380 kV
Bureau Energieprojecten

OOK PER FAX 070 - 347 40 81

Betreft: Minister van Economische Zaken

Hornhuizen, 5 oktober 2009

Excellentie,

Namens mijn cliënt, _____, wonende aan de _____ te _____, wend ik mij tot U met diens zienswijze aangaande de Startnotitie van de voorgenomen aanleg van de 380 kV elektriciteitsleiding Noord-West (Femshaven-Ens-Diemen).

0067

Aan de **Minister van Economische Zaken**
Postbus 20.101
2500 BA Den Haag

ter attentie van Inspraakpunt Noord-West 380 kV
Bureau Energieprojecten

OOK PER FAX 070 - 347 40 81

Betreft: / Minister van Economische Zaken

Hornhuizen, 5 oktober 2009

Excellentie,

Namens mijn cliënt, , wonende aan de ,
wend ik mij tot U met diens zienswijze aangaande de Startnotitie van
de voorgenomen aanleg van de 380 kV electriciteitsleiding Noord-West
(Femshaven-Ens-Diemen).

Belang:

Cliënt heeft een melkveehouderijbedrijf op percelen grond en een bedrijfsgebouw in
eigendom, waarover de geplande leiding wordt gespannen.

Zienswijzen:

- De noodzaak dat de geplande situering omvattende de strook van het gehele
zoekgebied de minst milieubelastende plaats is voor de leiding staat geenszins vast.
Dat het noodzakelijk is in Diemen op het bestaande net aan te koppelen is geen
uitgemaakte zaak.
Er wordt ten onrechte nu al uitgegaan van een bovengrondse leiding over land, terwijl
het goed mogelijk is een ondergrondse leiding over land of over zee aan te leggen. De
leiding in de staartnotitie doorkruist het landschappelijk en natuurwetenschappelijk
waardevolle gebied Middag-Humsterland, waarom zou dan een ondergrondse leiding
door de Waddenzee en/of de Noordzee niet in aanmerking komen.

Er dienen alsnog meer alternatieven te worden onderzocht dan de aangedragen tracées. Voor deel I (Eemshaven-Hoogkerk) is er zelfs in het geheel geen alternatief aangegeven.

2.

De nieuwe leiding is sterk landschapsontsierend. Om dit effect zo gering mogelijk te doen zijn, zal de bestaande leiding moeten worden opgeruimd. De startnotitie voorziet daarin ten onrechte niet.

3.

De fysieke aanwezigheid van draden boven de grond brengt automatisch het risico van breuk van die draden met zich. Een dergelijk risico heeft zich in 1979 door ijzelvorming gemanifesteerd op vele plaatsen, onder andere het nabij Winsum gelegen Ranum /Maarhuizen. Mens, dier en opstallen lopen daarbij gevaar.

4.

De schadelijke effecten van het stralingsveld rondom de leiding dienen te worden weggenomen door de leiding ver van bebouwing aan te leggen dan wel de bestaande bebouwing te verplaatsen naar een stralingsvrije zone. Daarbij dient vooral te worden gelet op cumulatieve effecten aangezien de leiding mogelijk naast de bestaande leiding wordt aangelegd. De stralingseffecten van die bestaande leiding dienen alsnog te worden geëlimineerd als de nieuwe leiding op minder dan 300 meter van de bestaande leiding wordt aangelegd, door hetzij de nieuwe leiding om te leiden, dan wel de gebouwen te verplaatsen naar een strook grond die verder van de leidingen is gelegen.

In het geval van cliënt gaat het om bedrijfsgebouwen met woning waarboven de bestaande 220 kV-leiding is gespannen.

Met betrekking tot de electro-magnetische straling dient van het *worst-case-scenario* uitgegaan te worden; er moet immers nog veel onderzoek naar de effecten worden gedaan! Zoveel is wel duidelijk dat bij mensen de Alzheimer-ziekte wordt bevorderd naarmate de afstand tot de stralingsbron kleiner is en de blootstelling langduriger.

5.

Er dient onderzoek te worden gedaan en maatregelen genomen worden tegen de effecten van geluid dat door de aanwezigheid van de masten en van de draden wordt veroorzaakt.

Het gaat het om het fluiten bij bepaalde windsterkten en om het sissen en knetteren bij zeer vochtige weersomstandigheden als bijvoorbeeld mist.

6.

Dat zich vogels doodvliegen tegen de masten en/of leidingen is niet te voorkomen. Maatregelen dienen te worden onderzocht om dit effect zo gering mogelijk te houden. Het (soms dagelijks) opruimen van dode dieren mag niet worden beschouwd als liefdewerk van de grondgebruiker. In de voorschriften van vergunningen dient het op eigen initiatief opruimen van kadavers door -althans vanwege en ten laste van- de opstaller/ leidingbeheerder te zijn meegenomen.

7.

Bij aanleg en onderhoud zal gebruik gemaakt worden van kleine plattelandse wegen en eigen ontsluitingswegen van landbouwers, die niet tegen de aanvoer van zwaar materiaal door zwaar materieel zijn bestand. Alle effecten van de transporten dienen te worden onderzocht en schadelijke effecten behoren te worden weggenomen, zonder dat het milieu en de eigenaren en gebruikers worden gehinderd en achteraf met de schadelijke gevolgen blijven zitten. Voor wat betreft de eigenaren en gebruikers van percelen grond en van wegen dient het publiekrecht hierin te voorzien, zodat niet achteraf naar het privaatrecht behoefte te worden gegrepen.

8.

Loslatende of verwijderde verf, coating, of resten van zware metalen als zink en cadmium, dan wel zouten en andere chemische stoffen, al of niet verplaatst via luchtvervuiling, regenwater, wind of zwaartekracht mogen niet op of in de grond onder de draden en/of de masten belanden. Er dient te worden onderzocht in hoeverre daartegen technische maatregelen en voorzieningen kunnen en moeten worden getroffen. Alleen voorschriften in de zin van "het is verboden" zijn onvoldoende. Ik herinner aan dood vee onder hoogspanningsleidingen in de nabijheid van Dow Chemicals (Terneuzen) als gevolg van fluorvergiftiging.

Conclusie:

Cliënt verzoekt U bij het MER-onderzoek voor het vaststellen van het tracé voor bedoelde hoogspanningsleiding ernstig rekening te houden met zijn zienswijzen.

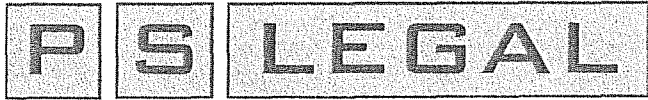
Met verschuldigde hoogachting,

0068

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum**

---

heeft een perceel dat grenst aan de Eemshaven. Op dit moment lopen de bestaande 220 kV en 380 kV verbindingen over de grond van Er staan zeven masten op hun grondgebied. Insprekers willen geen derde tracé op hun perceel. Zij vragen om de nieuwe verbinding ten westen van de N33 aan te leggen, door het geplande groengebied.

0068

TOEGANGSNUMMERS
6525 ED NIJMEGEN
T +31 (0)24 3830330
F +31 (0)24 3830339
E INFO@PSLEGAL.NL
W WWW.PSLEGAL.NL
B 5305899
KVK 09189287

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

03 OKT 2009

TEVENS PER TELEFAX: 070 – 3797423 (zonder bijlage)

datum: 2 oktober 2009
uw kenmerk:
ons kenmerk: / Inspraak NW 380 kV
betreft: Inspraak Startnotitie Noord-West 380 kV

Mevrouw, mijnheer,

Namens cliënten,

(hierna gemakshalve gezamenlijk aan te duiden als:) maak ik bij deze graag gebruik van de mogelijkheid om in te spreken op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV verbinding (Eemshaven-Ens-Diemen).

Inspraak

Onze inspraak richt zich met name op het zoekgebied van het tracé, meer in het bijzonder voor zover het zoekgebied de percelen omvat die gelegen zijn direct ten zuiden van de Robbenplaatweg en ten oosten van de EGD-weg. Een kaartje, waarop deze percelen gearceerd zijn aangeduid, treft u bijgaand aan (**bijlage 1**).

is eigenaar van plm. 70 hectare in dit gebied, alsmede van een woning en een boerderij met (bedrijfs)woning (respectievelijk).
 houdt zich bezig met de (biologische) groentebewerking in het betreffende gebied, terwijl zich richt op de teelt van aardappelen en andere gewassen op de betreffende percelen. zijn exploitanten van in totaal een drietal windturbines, allen gesitueerd aan de Robbenplaatweg. De zijn bestuurders van de genoemde vennootschappen.

Als respectievelijk eigenaar/verhuurder, grondgebruiker/grondbewerker en energieproducent maakt bezwaar tegen de vaststelling van het (tracé)zoekgebied, voor zover het zoekgebied althans het hiervoor omschreven gebied omvat.

In het betreffende gebied zijn reeds zeven hoogspanningsmasten en de daar tussen hangende kabels gesitueerd op/boven percelen, in eigendom bij . Deze zorgen er voor dat de betreffende percelen vanuit agrarisch perspectief moeilijk te bewerken zijn. De plaatsing van extra masten zou de bewerking van deze percelen (nagenoeg) onmogelijk maken.

De waarde van de woningen zal negatief beïnvloed worden, temeer nu deze thans verhuurd worden en - in geval van de aanwezigheid van een extra hoogspanningstracé - minder aantrekkelijk zullen worden voor (potentiële) huurders. Daarnaast valt niet uit te sluiten dat elektrische en magnetische velden ook gevolgen zullen hebben voor de gezondheid van hen die namens onder het tracé werkzaam zullen moeten zijn.

Een extra hoogspanningstracé zal mogelijk ook gevolgen hebben voor de drie door geëxploiteerde windturbines op de Robbenplaatweg. Indien er één of meer windturbines verwijderd zouden moeten worden, levert dit een aanzienlijke kostenverhoging op voor dit nieuwe hoogspanningstracé. Daarnaast zal gelden dat de windturbines - i.v.m. veiligheidseisen - tijdens werkzaamheden aan het eventuele nieuwe tracé zullen moeten worden stilgezet, hetgeen eveneens een kostenpost zal opleveren.

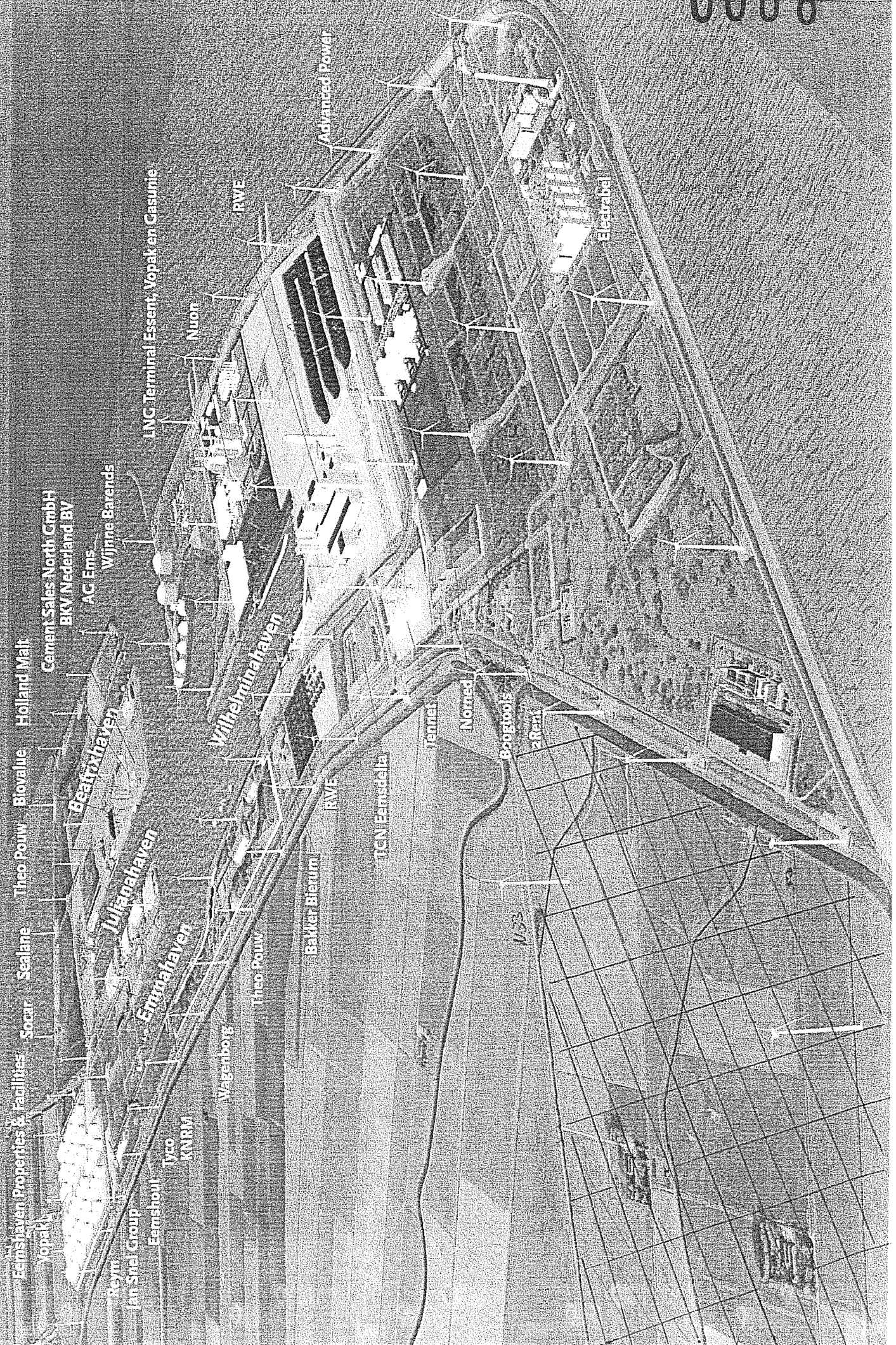
Voorts is het de vraag in hoeverre de situering van een nieuw tracé op korte afstand van de windturbines zich verhoudt met de diverse veiligheidseisen, vermeld in wet- en regelgeving en TenneT-richtlijnen.

Tenslotte is van mening dat het meest optimale tracé (mede gelet op de hiervoor aangehaalde bezwaren m.b.t. het gebied aan de oostzijde van de EGD-weg/N33) gelegen is direct ten westen van die weg.

Conclusie

Bij deze verzoek ik u om - indachtig deze inspraak - het op het bijgaande kaartje gearceerde gebied (ten oosten van de EGD-weg/N33) uit te sluiten van het zoekgebied c.q. een keuze te maken voor een tracé dat niet in dit gebied (ten oosten van de EGD-weg/N33) gesitueerd zal zijn.

Hoogachtend,

0069

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum**

Telefoon

wil dat de oude masten worden afgebroken en nieuwe masten worden gebouwd, waarop de oude 220 kV en de nieuwe 380 kV verbinding worden gecombineerd. Dit voorkomt volgens hem veel trammelant.

0070

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum**

Telefoon

wil dat de nieuwe 380 kV verbinding gecombineerd wordt op nieuwe masten met de bestaande 220 kV verbinding. Bij de aanleg van de nieuwe verbinding moet dan ook rekening gehouden worden met de veilige zone rondom woningen. De huidige 220 kV verbinding loopt over de woning van

0071

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum**

Telefoon:

wil dat de nieuwe 380 kV verbinding gecombineerd wordt met de bestaande 220 kV verbinding. Dus geen extra masten, maar één mast met twee verbindingen. Daarnaast wil dat de veilige zone voor de landbouw verhoogd wordt. Deze zone is nu te klein.

0072

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum**

Op het perceel van _____ staan drie masten.
_____ wil dat de nieuw aan te leggen 380 kV verbinding gecombineerd met de
bestaande 220 kV verbinding op nieuwe masten wordt aangelegd.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:
E-mail:

woont en werkt op 70 meter afstand van de bestaande 220 kV verbinding. Bij het koppelen van deze en de nieuwe verbinding komt de hoogspanning nog dichterbij zijn woon-werkomgeving. Hij wil dat er een nieuw tracé wordt aangelegd dat verder van zijn woning af ligt, aan de noordkant van het zoekgebied.

wil dat er een speciale informatieavond wordt georganiseerd voor alle masthouders. Hij denkt dat in overleg met de belanghebbenden een betere uitkomst kan worden bereikt.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:

E-mail:

De aanleg van de nieuwe 380 kV verbinding is een probleem van de 'BV Nederland' zegt

i. Hij vindt niet dat een klein gebied daar een groot offer voor moet leveren.

Het probleem van 'BV Nederland' wordt in dit geval afgewenteld op een kleine groep mensen. Hij spreekt over landschapsverslechtering, ontwaarding van onroerend goed, horizonvervuiling.

vindt dat de direct omwonenden van de oplossing van het probleem gecompenseerd moeten worden, zodat hun leefgebied niet verder verslechterd. Er zijn voldoende technische mogelijkheden om dat te voorkomen.

De hoogspanningsverbinding zou bij Bedum enkele kilometers ondergronds kunnen worden aangelegd. Het bestaande tracé zou ook gebruikt kunnen worden voor de nieuwe verbinding. Er zou geen tweede tracé aangelegd hoeven worden. Het bestaande tracé zou ook gecombineerd kunnen worden met het nieuwe tracé op een nieuwe plek. Het uitgangspunt voor is: geen nieuw tracé erbij.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:

wil niet dat er een nieuw tracé wordt aangelegd voor de nieuwe 380 kV verbinding. De lijnen van de bestaande 220 kV verbinding lopen op 35 meter afstand van zijn boerderij. Hij vreest voor daling van de waarde van zijn boerderij wanneer er nog een hoogspanningsverbinding bij komt. Zelfs door de plannen voor de nieuwe verbinding, is zijn woning al onverkoopbaar. Op dit moment staan er drie masten op zijn grondgebied. Hij heeft ook een windmolen op zijn grondgebied staan, op 60 meter afstand van de hoogspanningsverbinding. Deze windturbine moet blijven staan. Hij wil dat alle verbindingen op één en dezelfde mast gecombineerd worden. Daarbij wil hij een betere vergoeding voor de masten op zijn grondgebied.

De informatie op deze informatiemarkt is volgens niet eenduidig. Zo werd er bij voorbeeld door de ene adviseur aangegeven dat de lijnen wel op een mast gecombineerd kunnen worden en de andere adviseur liet weten dat dat niet mogelijk is.
wil hier een reactie op.

0076

**Inspraakformulier Noord-West 380kV
Hoogspanningsverbinding Eemshaven – Ens – Diemen
Startnotitie voor de milieueffectrapportage**

POSTSTEMPEL

-5 OKT 2009

Uw gegevens

Naam: ... .. heer / mevrouw
Straat + huisnummer: ....
Postcode + Woonplaats: .
Telefoonnummer: .....
E-mailadres: ..

U spreekt in als:

- Particulier
 Vertegenwoordiger van organisatie / bedrijf: Akkerbouw en Windturbine

Uw inspraak:

- * Ten eerste zijn we slecht geïnformeerd tijdens de info avond in Bedum. Doordat mensen elkaar steeds tegen spraken leek het wel een toneel voorstelling!
- * Wij zijn tegen het nieuwe plan. Wat er volgens ons onderzocht moet worden, is: een andere lijn of ondergrondsls via Waddenzee naar Ysselmeer of alles via bestaande traject laten lopen / nieuwe masten.
- * Macht dit plan toch doorgaan zoals we zijn geïnformeerd dan willen wij een andere locatie voor ons bedrijf van Akkerbouw en Windturbine b.
- * Niet daarbij ftsaentijke vergoedingen, voor waarde daling bedrijf.

U kunt uw inspraakreactie ook uiterlijk 5 oktober 2009 per post sturen naar:

Inspraakpunt Noord-West 380kV, Bureau Energieprojecten, Postbus 304, 2270 AH Voorburg

0077

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum**

Insprekers willen dat het tracé vanaf Loppersum tot achter Westerdijkshorn ongeveer een kilometer verder naar het noorden wordt aangelegd, omdat daar geen bebouwing is. De bestaande lijn zou ook daar naar toe moeten opschuiven.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:

E-mail:

wil dat bestaande masten vervangen worden door grotere waar 6-circuits op komen. Bijvoorbeeld door bestaande masten te vervangen door nieuwe, eventueel op het bestaand tracé, omdat er bij twee masten meer overlast is bij agrarisch gebruik dan bij één mast.

Als dat niet kan dan moet de vergoeding in overeenstemming zijn met de schade. De huidige tarieven voldoen niet. Die van de Gasunie wel.

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

---

zit midden in het zoekgebied van het nieuwe tracé. Hij wil onderzocht hebben of de nieuwe verbinding zo dicht mogelijk bij of op de plek van (combineren) van de huidige 220 kV verbinding op zijn land kan lopen. Hij wil idealiter geen nieuwe masten, maar dat alle lijnen in de nieuwe masten worden gehangen. Dat wil hij onderzocht hebben. Zeker gezien het feit dat de magneetveldzone dan kleiner kan worden.

En als er toch nieuwe masten moeten komen, dan in de zone tussen de huidige 220 kV verbinding en de spoorlijn Bedum – Delfzijl, om verrommeling van het landschap te voorkomen.

Of in de tweede plaats net ten noorden, maar dan strak tegen de huidige 220 kV (bij voorbeeld 30 meter).

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
22 september 2009
Bedum

Telefoon:

1. Het Rijtdiepdal is landschappelijk en historisch een zeer belangrijk gebied en Europees beschermd. Een nieuwe verbinding is daar niet toelaatbaar. Er staan nu wel masten, maar als die nu gebouwd moesten worden, dan zoude ze er nooit meer komen. is erg tegen het plaatsen van nieuwe masten in het Rijtdiepdal.
2. De gedeputeerde van Groningen heeft vier jaar geleden beloofd dat als er een nieuwe verbinding komt, deze buitendijks zou lopen en niet door Groningen. Deze belofte wordt niet waargemaakt. Hetzelfde geldt voor de optie van gelijkstroom, die een optie zou zijn, maar nu niet blijkt te zijn.
3. Als de lijn aan de zuidzijde van Sauwerd zou komen, zou hij zeer dicht bij het huis van komen. Dit vindt hij niet toelaatbaar.
4. De melkfabriek in Bedum wil uitbreiden en de nieuwe lijn zal hiervoor een obstakel zijn. Omdat dit een belangrijke werkgever is, zal hier veel opstand ontstaan en dat moet serieus genomen worden.
5. Geld mag geen optie zijn in de keuze van het tracé in de regio. Landschap en de mens en de toekomst van de regio zijn belangrijker.

0081

Nummer 81

3 eensluitende reacties ontvangen

Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
23 september 2009
Burgum

De huidige 220 kV verbinding loopt over de grond en over de bebouwing van insprekers. Bij loopt de verbinding op ongeveer 30 meter van zijn bedrijfswoning en bij de loopt hij over de loodsen en op circa 25 tot 30 meter van de woning.

Insprekers willen niet dat de straling en het elektromagnetisch veld in hun woon-/werkomgeving hoger c.q. groter wordt vanwege gezondheidsaspecten en vanwege waardevermindering van hun woningen en alle schade die niet te voorzien is.

De kinderen spelen onder de hoogspanningsleidingen en zitten direct in het stralingsgebied. Wanneer de kinderen op de trampoline aanraakt, voelt hij statische lading (hij krijgt een klein schokje). De loodsen zijn van staal, wat het elektromagnetische veld mogelijk aantrekt.

Wanneer de 380 kV verbinding wordt aangelegd, zullen insprekers, hoe dan ook uit het gebied willen vertrekken. In dat geval leiden zij schade. Zij staan open voor oplossingen.

**Hoogspanningsverbinding Noord-West 380 kV
23 september 2009
Burgum**

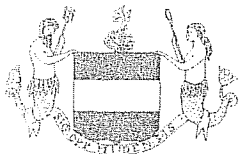

Telefoon :

Namens dorpsbelang Tytsjerk

begrijpt dat er een nieuwe hoogspanningsverbinding moet komen. Hij is in dat geval voor de zuidelijke variant. Omdat de besluitvorming over de aanleg van een spoorlijn tussen Heerenveen en Groningen wordt voorbereid zou de hoogspanningsverbinding de spoorlijn kunnen volgen. Dit veroorzaakt geen extra verstoring van het landschap.

De hoeveelheid bouwplannen langs de zuidelijke variant is uiteindelijk ook veel kleiner dan de bouwplannen langs de noordelijke variant.

0083

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

02 OKT 2009

Uw kenmerk
ET/EM/9141876
Behandeld door:

Uw brief van
19 augustus 2009

Ons kenmerk
2009/MdB/UIT/11411
Muiden,

Onderwerp:
Zienswijze startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

- 1 OKT. 2009

Geachte heer/ mevrouw,

In reactie op de bovengenoemde toegezonden startnotitie merken wij het volgende op.

Op bladzijde 28 van de startnotitie wordt onder het kopje "Verbindingsalternatief 4a: Flevoland Midden" gesproken over de mogelijkheid om de hoogspanningsverbinding te koppelen met de A6. Hierdoor worden mogelijke knelpunten bij Lelystad en Almere opgelost. Ook de gemeente Muiden ziet de voordelen van dit alternatief. Momenteel loopt de verbinding vlak langs bestaande bebouwing in de woonkern Muiderberg.

Door het verleggen van de verbinding naar de oostzijde van de A6 zal een sterke verbetering van het woonmilieu en de woonkwaliteit optreden. Bovendien maakt de verlegging van de hoogspanningsverbinding ook een verdere ontwikkeling aan de oostzijde van Muiderberg mogelijk.

Het slechts combineren of bundelen van de verbinding met de bestaande 380 kV verbinding zoals op bladzijde 35 onder "Ens-Diemen : Flevoland Midden" wordt genoemd, zal de bestaande situatie in de gemeente Muiden echter verergeren en een verdere stedenbouwkundige ontwikkeling van Muiderberg onmogelijk maken.

Op percelen in het zuidoosten van Muiderberg geldt momenteel de Wet voorkeursrecht gemeenten met het oog op deze ontwikkeling. Er is de gemeente Muiden dus veel aan gelegen als dit verbindingsalternatief zo zou worden uitgevoerd dat alle hoogspanningsverbindingen aan de oostzijde van de A6 komen te liggen tot het knooppunt Muiderberg.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders

mr. M.J. Schadé
secretaris

A.M. Worm-de Moel
burgemeester

Gemeente Muiden

0084

**Inspraakformulier Noord-West 380kV
Hoogspanningsverbinding Eemshaven – Ens – Diemen
Startnotitie voor de milieueffectrapportage**

ONTVANGEN

02 OKT 2009

Uw gegevens

Naam: ..... heer / ~~mevrouw~~
Straat + huisnummer: .....
Postcode + Woonplaats: .....
Telefoonnummer: .....
E-mailadres: .....

U spreekt in als:

- Particulier / *Agrarisch ondernemer*
- Vertegenwoordiger van organisatie / bedrijf: .....

Uw inspraak:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
zie bijlage
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

U kunt uw inspraakreactie ook uiterlijk 5 oktober 2009 per post sturen naar:

Inspraakpunt Noord-West 380kV, Bureau Energieprojecten, Postbus 304, 2270 AH Voorburg

Inspraak:

Mijn inspraak heeft betrekking op het traject Ens- Diemen , verbindingstraject 4 (blz 28 startnotitie voor de milieueffectenrapportage).

Mijn voorkeur gaat uit naar een bundeling/combinatie op het traject Flevoland Midden. In de startnotitie wordt dit traject op blz 28 aangegeven als tracé 4a. Het betreft een bestaande 380 kV verbinding. Dit heeft landschappelijk zowel in oostelijk als zuidelijk Flevoland de minste negatieve invloed.

Indien er gekozen wordt voor het traject Flevoland Oost traject 4c (zie blz 28 startnotitie voor de milieueffectenrapportage) heb ik de voorkeur dat er gecombineerd of gebundeld wordt op de bestaande 150 kV verbinding ten zuiden van Biddinghuizen. De huidige 150kV verbinding ligt ten noorden van de Hoge vaart. Het is gewenst de nieuwe 380kV verbinding te combineren of te bundelen met het huidige 150 kV traject ten noorden van de Hoge vaart omdat dit traject dan de minste nadelen zal hebben voor het landschap. Het landschap zal hierdoor niet opnieuw doorsneden worden. Dit lijkt mij wenselijk en geeft de minste onrust gezien het feit dat hier al een bestaande lijn aanwezig is.

De bestaande 150 kV lijn ten noorden van de Hoge vaart ligt gunstig ten opzichte van alle woningen en het bedrijfsterrein Trekkersveld .

In de huidige situatie zijn de bedrijven ten noorden van de Hoge vaart al gewend aan de aanwezigheid van de masten op hun perceel. De masten waren al aanwezig bij de uitgifte van de bedrijven door de overheid.

Op mijn akkerbouwbedrijf heb ik geen masten op mijn percelen. Ik heb een unieke situatie in Flevoland met 4 kavels aaneengesloten zonder objecten. Dit wil ik graag zo houden, indien er masten op onze kavels geplaatst worden betekend dit een enorme waardevermindering van het bedrijf.

Tevens wil ik mijn zorg uitspreken over de magnetische velden die veroorzaakt worden bij plaatsing van de masten, deze kunnen storing veroorzaken op de gps van de machines waarmee ik werk.

Samenvattend:

Voorkeur:

Bundeling/combinatie op het traject Flevoland Midden 4a (zie blz 28 startnotitie voor de milieueffectenrapportage) .

Indien er gekozen wordt voor traject Flevoland Oost traject 4c (zie blz 28 startnotitie voor de milieueffectenrapportage) dan combineren of bundelen met het huidige 150 kV traject ten noorden van de Hoge vaart.

Datum

29 SEP 2009

Ons kenmerk 2009-51390

Onderwerp Startnotitie milieueffectrapportage
Noord-West 380 kV verbinding

Bezoekadres

Houtplein 33

Haarlem

Inpraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

02 OKT 2009

Postadres

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Tel (023) 514 3143

Fax (023) 514 4399

Directie Beleid

Bijlage(n)

Behandeld door

Telefoon

Uw kenmerk

E-mail

Geachte

VERZONDEN - 1 OKT. 2009

Graag maken wij gebruik van de gelegenheid te reageren op de door u toegezonden 'Startnotitie voor de milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding'.

Wij onderschrijven nut en noodzaak van deze nieuwe verbinding, omdat deze voorziet in een capaciteitsuitbreiding die nodig is om te kunnen voldoen aan de toenemende energiebehoefte van de Randstad.

Onze opmerkingen betreffen het verbindingsalternatief 4 (Ens – Diemen) en de mogelijke opties binnen dit alternatief:

- 4a: Flevoland Midden;
- 4b: Flevoland West;
- 4c: Flevoland Oost.

4a: Flevoland Midden;

Dit alternatief volgt in beginsel het tracé van de huidige 380 kV verbinding vanaf de Hollandse Brug door de Bloemendalerpolder.

Zoals u weet vindt in de Bloemendalerpolder een integrale gebiedsontwikkeling plaats waarbij zowel rijk, provincie, gemeenten als marktpartijen zijn betrokken. Partijen staan voor een complexe ruimtelijke opgave: het ontwikkelen van een nieuwe duurzame ruimtelijke kwaliteit door middel van een landschappelijke, ecologische en hydrologische herinrichting van de polder, met een gelijktijdige inbedding van de stedelijke ontwikkeling en de gereconstrueerde / verlegde A1.

De uitwerking van het in 2008 tussen partijen (inclusief het Rijk) gesloten onderhandelingsakkoord is inmiddels in volle gang.

De nieuwe 380 kV verbinding door het plangebied Bloemendalerpolder staat op gespannen voet met het bereiken van de gezamenlijke doelstellingen van rijk en provincie voor deze gebiedsontwikkeling.

De fysieke ruimte in de polder is gegeven de voorziene ontwikkelingen met een hoog ambitieniveau beperkt.

Met de komst van deze nieuwe hoogspanningsleiding lopen er drie hoogspanningsleidingen door het gebied. Bovendien bevinden zich er ook nog enkele ondergrondse leidingen voor water en gas.

Mede gezien de voorziene ontwikkelingen is inpassing van een nieuwe 380kV alleen mogelijk in een variant waarin er geen netto-toevoeging van bovengrondse leidingen plaatsvindt. Ter compensatie zou – indien de 380 kV bovengronds wordt aangelegd – deze moeten worden gebundeld met de te verleggen bestaande 380 kV leiding en dient de bestaande 150 kV verbinding ondergronds te worden aangelegd in het tracé van de 380 kV.

Aan de oostzijde van Muiderberg zal mogelijk een kleine uitbreiding van de woonbebouwing (ouderenhuisvesting en verzorgingscentrum) plaats vinden. Wij verzoeken u bij de tracerings van de 380 kV met deze eventuele ruimtelijke uitbreiding rekening te houden. Ter plaatse is een strakke bundeling met de A6 (west- of oostzijde) wenselijk.

Vanwege het verminderd veiligheidsrisico en het kleinere ruimtebeslag opteren wij voor de Bipole-mast bij een bovengrondse hoogspanningsleiding.

4b: Flevoland West:

Ook dit alternatief doorsnijdt een gebied met een complexe ruimtelijke opgave. Het rijk, gemeente Almere en de provincies Flevoland en Noord-Holland zijn betrokken bij de ontwikkeling van het Markermeer en IJmeer.

In dit gebied speelt een belangrijke ruimtelijke opgave: het ecologisch en natuurlijk herstel van Markermeer en IJmeer (TBES) in combinatie met een westwaarts gerichte verstedelijking van Almere en een mogelijke IJmeerverbinding (Schaalsprong Almere). Een tracé volgens dit alternatief vergt eveneens een zeer zorgvuldige landschappelijke inpassing.

Dit alternatief maakt het mogelijk dat de huidige 380 kV met deze nieuwe verbinding gecombineerd kan worden, waardoor nieuwe ruimtelijke mogelijkheden ontstaan in zowel Almere als de Bloemendalerpolder. De aansluiting op Diemen is in dit alternatief optimaal.

4c: Flevoland Oost

Dit alternatief verloopt grotendeels op Flevolands grondgebied. Het laatste trajectdeel voert langs de Flevolandse kust en sluit aan op de A6.

Een doorsnijding van het Gooimeer is een landschappelijke en visuele verstoring van dit relatief ongerepte deel van Noord-Holland. Ook de recreatie en recreatievaart zullen hinder ondervinden.

Onduidelijk is of een tracé via het Gooimeer een oversteek naar Noord-Holland via de oostzijde van de Hollandse Brug impliceert. Ook is niet duidelijk of en op welke wijze een combinatie plaats vindt met de bestaande 380 kV.

Voor de rest van het tracé zijn de inpassingsproblemen in de Bloemendalerpolder hetzelfde als bij alternatief Flevoland Midden.

In de startnotitie wordt de stelling betrokken dat de 380 kV niet ondergronds aangelegd wordt, zelfs niet in bijzondere gevallen (pag. 19). Daarom worden ook geen ondergrondse alternatieven in het MER onderzocht.

Dit betreuren wij ten eerste, daar met name op Noord-Hollands grondgebied (Bloemendalerpolder) en in het Markermeer/IJmeer de ruimtelijke inpassing van de 380 kV hoogspanningsleiding uiterst problematisch is te noemen.

Wij verzoeken u de mogelijkheid van gedeeltelijke ondergrondse aanleg uitdrukkelijk open te houden, temeer daar in de startnotitie onderzoek wordt aangekondigd naar de mogelijkheden van verkabeling.

Wij geven u daarom in overweging het project Noord-West 380 kV gefaseerd uit

te voeren. Fase I zou dan bestaan uit de realisering van de verbinding Delfzijl – Ens en Fase II betreft dan het trajectdeel Ens – Diemen, af te stemmen met de uitvoering van het project Bloemendalerpolder. Fasering biedt de mogelijkheid om de onderzoeksresultaten naar verkabeling af te wachten en zonodig toe te passen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

provinciesecretaris
T. Kampstra

voorzitter
H.C.J.L. Forghouts

Datum : 1 oktober 2009
Behandeld door :
Afdeling : VROM-Welzijn
Telefoonnummer : 0596-548200
Ons kenmerk : TW/YB/901818

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

02 OKT 2009

Uw brief van :
Uw kenmerk :

Onderwerp: Zienswijze startnotitie milieueffectrapportage NW 380kV.

Geachte heer/mevrouw,

In het kader van de startnotitie milieueffectrapportage NW 380 kV maken wij graag gebruik van de gelegenheid om een zienswijze omtrent deze startnotitie naar voren te brengen.

In de startnotitie is aangegeven dat voor het gedeelte van het tracé Eemshaven-Vierverlaten waarbij ook een gedeelte over Loppersums grondgebied loopt, geen zogenaamde verbindingsalternatieven worden onderzocht. Er wordt gesteld dat dit niet nodig is omdat zoveel als mogelijk aangesloten wordt bij het bestaande 4-circuits 220 kV-verbinding en dat daarbij de ruimtelijke mogelijkheden voorhanden zijn.

Op zich onderstrepen wij nadrukkelijk deze optie om zoveel mogelijk bij bestaande verbindingen aan te sluiten. Dit mag naar onze mening echter niet leiden tot onevenredige aantasting en benadeling van zogenaamde "gevoelige bestemmingen" zoals bijvoorbeeld woningen en scholen. Het vorengenoemde geldt naar onze mening ook nadrukkelijk voor (bestaande) agrarische bedrijven die zich in dit gebied bevinden. Uiteraard verwachten wij ook zorgvuldigheid daar waar het gaat om onze waardevolle landschappelijke- en cultuurhistorische elementen, zoals bijvoorbeeld de in het gebied aanwezige wierden.

In algemene zin zijn wij van mening dat in onze optiek "aansluiting bij", ook daadwerkelijk aansluiting bij moet zijn, inhoudend dat zo dicht mogelijk wordt aangesloten bij de reeds bestaande hoogspanningsverbinding en dat daar waar nodig maatwerkoplossingen worden aangereikt.

BEZOEKADRES
Molenweg 12
9919 AH Loppersum

OPENINGSTIJDEN
maandag t/m woensdag
8.30 uur - 16.30 uur
donderdag
8.30 uur - 18.00 uur
vrijdag
8.30 uur - 12.00 uur

POSTADRES
Postbus 25
9919 ZG Loppersum

Telefoon (0596) 54 82 00
Telefax (0596) 54 82 01

www.loppersum.nl
gemeente@loppersum.nl

Wij wachten u reactie met belangstelling af.

Burgemeester en wethouders van de
gemeente Loppersum,

J.J. Bos, wnd. burgemeester.

S. Klunget, loco-secretaris.

Inspraakformulier Noord-West 380kV
Hoogspanningsverbinding Eemshaven – Ens – Diemen
Startnotitie voor de milieueffectrapportage

0087

ONTVANGEN

02 OKT 2009

Uw gegevens

Naam: .... heer / mevrouw
Straat + huisnummer: ./ .....
Postcode + Woonplaats: .....
Telefoonnummer: .....
E-mailadres: ....

U spreekt in als:

Particulier

Vertegenwoordiger van organisatie / bedrijf: .....

Uw inspraak:

N.a.v. mijn bezoek aan de info-avond in het Trefcentrum op 22 sept. j.l. in B. diemen het volgende: Ik ben eigenaar van de boerderij aan in Westerwijtwend. Het woongedeelte wordt al 17 jaar verhuurd aan vacantiefans. De schuren en het land t.b. ha. gebruikt zelf voor schapen. Wanneer de nieuwe aan te leggen hoogspanningslijn dicht langs de bestaande zou worden aangelegd zou ik niet alleen 3 masten op mijn land krijgen maar zou de lijn ook pal over de vacantieboerderij komen. In één klap ongeschikt als vacantieverblijf maar ook voor andere bewoning. Een enorme waardevermindering dus.

Op de inspraakavond kwam een alternatieve route ter sprake. N.l. ± 1 kilometer noordelijker door een gebied met veel minder obstakels ook op verder afstand. Deze "moderne" dubbele lijn zou alle stroom kunnen "beroeven". De oude bestaande lijn zou dan kunnen worden afgebroken. U begrijpt dat dit idee mij zeer aanspreekt en ik denk ook vele anderen.

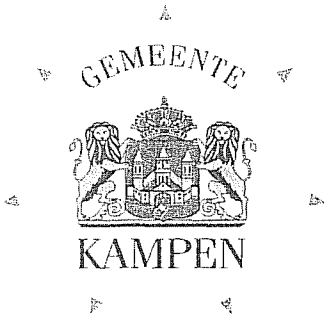
Hoogachtend

U kunt uw inspraakreactie ook uiterlijk 5 oktober 2009 per post sturen naar:

Inspraakpunt Noord-West 380kV, Bureau Energieprojecten, Postbus 304, 2270 AH Voorburg

0088

Ruimtelijke Ontwikkeling

Bezoekadres: Burg. Berghuisplein 1
 Postbus 5009
 8260 GA Kampen
 tel: (038) 33 92 999
 fax: (038) 33 92 655
 e-mail: info@kampen.nl
 www.kampen.nl

Inspraakpunt NW 380kV
 Bureau Energieprojecten
 Postbus 304
 2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

02 OKT 2009

Uw brief/kenmerk

Ons kenmerk

Behandeld door

Bijlagen

09 uit 13492

Doorkiesnummer

Datum

Onderwerp

01 OKT. 2009

Startnotitie m.e.r. Noord-West 380kV verbinding

Geachte heer/mevrouw,

Momenteel ligt ter inzage de startnotitie voor de milieueffectrapportage voor de aanleg van een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding van de Eemshaven via Ens naar Diemen, de Noord-West 380 kV Verbinding. Ten behoeve van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport berichten wij het u volgende.

De nieuwe hoogspanningsverbinding zal bovengronds worden aangelegd. Na Ens 'waait' het onderzoekgebied uit over het Ketelmeer verder in de richting van Flevoland en raakt het Nationaal Landschap IJsseldelta nabij het natuurontwikkelingsproject IJsselmonding.

Ondanks dat in de Nota Ruimte is afgesproken dat nieuwe grootschalige infrastructuurprojecten (zoals 380 kV hoogspanningsverbindingen) in Nationale Landschappen niet zijn toegestaan, geeft het SEV III aan dat waar deze ingrepen redelijkerwijs, vanwege een groot openbaar belang onvermijdelijk zijn, mitigerende en compenserende maatregelen dienen te worden getroffen. In dit verband achten wij het van belang dat wordt gekeken naar de mogelijkheden van alternatieve tracering.

Nationaal Landschap IJsseldelta

De IJsseldelta is één van de Nationale Landschappen. De IJsseldelta dankt haar status als Nationaal Landschap aan enkele specifieke kenmerken, de zogenaamde kernkwaliteiten. Eén daarvan is de grote mate van openheid. In het westelijk deel van het Nationaal Landschap IJsseldelta ligt buitendijks in het Ketelmeer een moeraszone waar een groot natuurontwikkelingsproject is uitgevoerd. Hier ontwikkelt zich een zeer gevarieerde rivierdelta. Een uniek gebied in Nederland en zelfs in Europa.

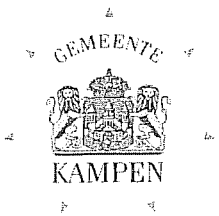
In het MER zal het effect in beeld worden gebracht van de invloed van een hoogspanningsverbinding op het landschap. Een hoogspanningsverbinding is in een groot gebied beleefbaar.

Tegen de achtergrond van genoemde kernkwaliteit (openheid) van het Nationaal Landschap IJsseldelta achten wij het wenselijk, dat in de effectbeoordeling de beïnvloeding van een nieuwe hoogspanningsverbinding daarop nadrukkelijk de aandacht krijgt.

Infrastructuur

Het Ketelmeer vormt samen met de IJssel een belangrijke doorvaartroute voor de scheepvaart. Wij gaan ervan uit dat in het kader van het MER bij de nieuwe hoogspanningsverbinding hiermee rekening zal worden gehouden.

Informatie

Als u nog vragen heeft over deze brief kunt u contact opnemen met Beleidsontwikkeling en Advisering. Het telefoonnummer is

van het team

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Kampen,
de secretaris, waarnemend burgemeester,

J.F. Goedegebure

E. Boerman

Dronten : 29 september 2009
 Verzonden : 30 september 2009
 Kenmerk : U09.015390/REO/RP
 Uw brief van : --
 Uw kenmerk : ET/EM/9141876
 Inlichtingen :

Inspraakpunt NW 380kV
 Bureau Energieprojecten
 Postbus 304
 2270 AH Voorburg

ONTVANGEN!

02 OKT 2009

Onderwerp: zienswijze startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

Geachte heer/mevrouw,

De startnotitie m.e.r. voor de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding van Eemshaven via Ens naar Diemen, ligt ter inzage. Naar aanleiding daarvan ontvangt u deze zienswijze.

Dronten

Voor het deeltraject Ens – Diemen wordt in de startnotitie m.e.r. aangegeven dat in het MER drie verbindingsalternatieven zullen worden onderzocht die binnen de gemeente Dronten gelegen zijn, te weten: Flevoland Midden (4a), Flevoland West (4b) en Flevoland Oost (4c). Op de corridorkaart is (daarom?) circa 80% van het grondgebied van de gemeente Dronten als zoekgebied aangegeven. Wij zijn van mening dat de begrenzing van het onderzoeksgebied te ruim is, waarbij onvoldoende rekening wordt gehouden met lopende ontwikkelingen.

Onze zienswijze is echter met name gericht tegen verbindingsalternatief Flevoland Oost (4c) en deels tegen verbindingsalternatief Flevoland Midden (4a).

SEV III

In de startnotitie wordt aangegeven dat momenteel het Tweede Structuurschema Electriciteitsvoorziening van kracht is en dat deze in 2009 zal worden opgevolgd door het Derde Structuurschema (SEV III). Het SEV III voorziet in nieuwe verbindingen, die in de bijbehorende SMB nader onderzocht zijn. De aanleg van een hoogspanningsverbinding op een niet in SEV III opgenomen traject is slechts in uitzonderlijke gevallen én met toepassing van de rijkscoördinatieregeling mogelijk.

Allereerst willen wij opmerken dat wij verbaasd zijn dat op dit moment al gesproken wordt over een traject dat niet in SEV III is opgenomen, terwijl SEV III nog niet eens gepubliceerd is.

Daarnaast zijn wij van mening dat in de startnotitie niet duidelijk is aangegeven waarom in het geval van de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding sprake is van een uitzonderlijk geval dat een afwijking van SEV III rechtvaardigt. Slechts summier wordt ingegaan op het feit dat het oorspronkelijke verbindingsalternatief via de Afsluitdijk (verbindingsalternatief 5) niet in beschouwing zal worden genomen, terwijl deze wel is opgenomen in SEV III.

Datum : 29 september 2009
Bladnr. : 2
Kenmerk : U09.015390/REO/RP
Geadresseerde :

Verbindingsalternatief 4c

Verbindingsalternatief 4c is een traject dat begint in Ens, vervolgens een oversteek maakt over het Ketelmeer naar het Roggebotveld waarna via het open gebied van Oostelijk Flevoland en Biddinghuizen aangetakt wordt op de bestaande 150 kV verbinding in het zuiden van de gemeente Dronten.

Naast de eerder genoemde strijdigheid met SEV III zijn wij ook van mening dat dit verbindingsalternatief niet aan de uitgangspunten voldoet zoals genoemd in de startnotitie. Deze uitgangspunten zijn:

- De bijdrage aan een toekomstvast hoogspanningsnet
- De mogelijkheid tot bundelen of combineren met bestaande hoogspanningsverbindingen of bovenregionale infrastructuur.

Op pagina 29 van de startnotitie wordt aangegeven dat aan de oostkant van Flevoland meer ruimtelijke mogelijkheden voor een verbindingsalternatief zijn. U doelt hierbij waarschijnlijk op het feit dat dit een open landschap is. Hiermee wordt voorbijgegaan aan de strijdigheid met de bovengenoemde uitgangspunten. Dit verbindingsalternatief zal namelijk een grotendeels nieuwe doorsnijding van de grootschalige open ruimte betekenen, waarbij ook het Ketelmeer (Natura 2000 gebied) en het Roggebotveld (EHS) doorsneden worden.

In dit kader zijn wij overigens ook van mening dat weinig tot vrijwel geen aandacht wordt besteed aan overheidsbeleid op het punt van bescherming van het open landschap, het voorkómen van versnippering en waar mogelijk bundeling van infrastructuur. Slechts op pagina 23 wordt aandacht besteed aan het "rekening houden met de landschappelijke structuur". In paragraaf 5.6.1 en 5.6.2 wordt niet ingegaan op de aspecten bundeling en versnippering.

Verbindingsalternatief 4a

Bovenstaande geldt deels ook voor verbindingsalternatief 4a, voor zover dit een nieuwe doorsnijding van het open landschap betekent.

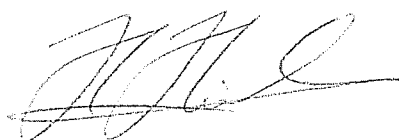
Conclusie

Op grond van het bovenstaande zijn wij van mening dat het verbindingsalternatief Flevoland Oost en het verbindingsalternatief Flevoland Midden voorzover deze een nieuwe doorsnijding van het landschap inhoudt, op basis van uw eigen beleid geen redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven zijn en als zodanig kunnen komen te vervallen.

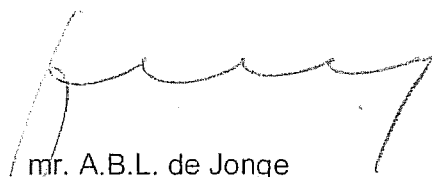
Datum : 29 september 2009
Bladnr. : 3
Kenmerk : U09.015390/REO/RP
Geadresseerde :

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met Hij is bereikbaar via e-mail

Hoogachtend,
het college van Dronten

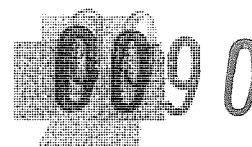

ing. J.E.C. Hiehle
plv. secretaris

mr. A.B.L. de Jonge
burgemeester

ONDERWERP	zienswijze startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV
CONTACTPERSOON	
KENMERK	RW/0358/0902887
DATUM	1 oktober 2009
VERZONDEN OP	01 OKT. 2009

Gemeente
Zuidhorn

ONTVANGEN

02 OKT 2009

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

HOOIWEG 9
POSTBUS 3 9800 AA ZUIDHORN

www.zuidhorn.nl

TEL. 0594 508 888

FAX 0594 508 750

E-MAIL gemeente@zuidhorn.nl

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij dienen wij onze zienswijze in op de startnotitie voor de milieueffectrapportage voor de Noord-West 380 kV verbinding, welke tot en met 5 oktober 2009 ter inzage ligt.

Wij onderkennen het belang van het project voor de leveringszekerheid van electriciteit voor de Randstad en de verbinding die in dat kader gelegd moet worden tussen Eemshaven en Ens. In het kader van "zuinig ruimtegebruik" en voorkomen van "versnippering en verrommeling van het landschap" onderschrijven wij de toepassing van het bundelingsprincipe langs bestaande hoogspanningstracés of eventueel bovenregionale infrastructuur. Vanuit dit principe geredeneerd ligt het voor de hand dat het tracé de gemeente Zuidhorn ten (zuid)oosten doorsnijdt. Wij zien, met u, geen verbindingsalternatieven die eventueel kunnen aansluiten bij bovenregionale infrastructuur.

Wij hebben wel de behoefte u in dit stadium, de start van het proces, te wijzen op aandachtspunten die kunnen bijdragen aan een zorgvuldige inpassing van het tracé binnen de gemeente Zuidhorn en eventueel andere gemeenten. Wij gaan hier puntsgewijs op in.

Bundeling tracés

Om te voorkomen dat een nieuwe doorsnijding in het landschap ontstaat, gaat onze voorkeur uit naar het combineren van de 380 kV verbinding vanaf Vierverlaten naar het noorden via de bestaande 110/150 kV verbinding. Daarbij wijzen wij er op dat ten noorden van het Van Starckenborghkanaal de verbinding het nationaal landschap Middag Humsterland doorkruist zowel in de gemeente Zuidhorn als de gemeente Winsum. Mocht het technisch mogelijk zijn om ook de 220 kV lijn in het zuiden van onze gemeente te combineren met de 380 kV lijn, dan heeft ook dit onze voorkeur.

Nationaal landschap Middag Humsterland

De startnotitie behandelt summier de positie van nationale landschappen. Wij vragen hiervoor meer aandacht. Niet helder is of bij het bepalen van de corridor gekeken is naar de ligging van de nationale landschappen. Ook blijkt uit tabel 5.1. niet dat de effecten voor nationale landschappen beoordeeld worden. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Natura 2000 gebieden. Voor nationaal landschap Middag Humsterland wijzen wij er op dat de openheid van het gebied één van de kernkwaliteiten is. In dat licht benadrukken wij het belang dat wij hechten aan het combineren van de nieuwe verbinding met een bestaande verbinding op één mast.

Vormgeving

In paragraaf 5.6.2. gaat u in op de beoordelingscriteria voor landschap en cultuurhistorie. Wij zijn van mening dat op mastniveau ook bepalend is op welke wijze bestaande lijnen met nieuwe lijnen worden gecombineerd. Wij zien dit graag als criterium toegevoegd.

In dat kader geeft u op pagina 38 en 39 helder weer welke mogelijkheden er zijn. Wij zijn van mening dat in beginsel gekozen moet worden voor eenheid van belijning. Landschappelijk vinden wij een combinatie van de bestaande vakwerkmasten met bipole-masten ongewenst, tenzij uit oogpunt van tracékeuze door obstakels of gezondheidsaspecten geen andere keuze gemaakt kan worden. Combinaties van twee verschillende masttypen geeft landschappelijk een onrustig beeld.

Situering

Voor de situering van een nieuwe, lijn al dan niet gecombineerd met een bestaande lijn, pleiten wij ervoor deze zoveel mogelijk evenwijdig naast elkaar te plaatsen om landschappelijk een zo rustig mogelijk beeld te krijgen.

Corridorkaart

Op de corridorkaart staat een bovengrondse 110 kV verbinding aangegeven buiten de begrenzing van de corridor die oost-west door onze gemeente loopt richting de ondergrondse gasopslag ten noorden van Grijpskerk. Hier loopt geen bovengrondse hoogspanningsverbinding.

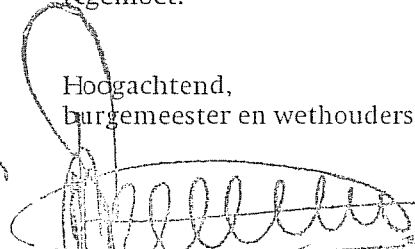
Ontwikkelingen/randvoorwaarden

Binnen de corridor speelt een aantal ontwikkelingen en randvoorwaarden, waar u bij de verdere uitwerking rekening mee dient te houden.

- Ten oosten van Aduard bestaat het voornemen een nieuwe brug over het Van Starckenborghkanaal aan te brengen. De provincie is bevoegd gezag.
- Ten oosten van Aduard is een rondweg gepland. De route loopt globaal parallel aan het Van Starckenborghkanaal en het Aduarderdiep. Bij Nieuwklap, waar de N355 het Aduarderdiep oversteekt, is een nieuw knooppunt gedacht. De provincie is bevoegd gezag.
- Ten oosten van het Aduarderdiep bestaat het voornemen een ecologische oever te realiseren. De provincie heeft het voornemen dit in beleid te verankeren.
- De N355 tussen Zuidhorn en Groningen zal worden opgewaardeerd om de verkeersdoorstroming te verbeteren. Het gaat daarbij onder andere om aanleg van parallelstructuren en verlegging van fietsroutes. De provincie is bevoegd gezag.
- Het Van Starckenborghkanaal zal worden opgewaardeerd tot klasse V scheepvaartroute, waardoor grotere containerschepen het kanaal kunnen benutten. De provincie is bevoegd gezag.
- In het gebied waar het zuidelijk tracé door onze gemeente loopt vanaf Vierverlaten richting gemeente Leek, is in de Polder de Lagemeeden sprake van een ganzenfourageergebied waarvoor een convenant tussen provincie, gemeenten, landbouw en natuurbeschermingsorganisaties van kracht is.
- Wij wijzen u er op dat er eventueel sprake kan zijn van sitiesharing ten behoeve van mobiele telecommunicatie op hoogspanningsmasten. Wij verzoeken u daarmee rekening te houden.

Wij menen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Zuidhorn,

E. Fennema, burgemeester

drs. L. Kootstra, secretaris

0091

tel :
fax :
mob:

ONTVANGEN

02 OKT 2009

Aan:

Inspraakpunt NW 380 kv
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Datum: 1 oktober, 2009

Betreft: inspraak startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kv verbinding

Geachte heer / mevrouw,

Hierbij ontvangt u mijn zienswijze omtrent de nieuw aan te leggen hoogspanningslijn;

- 1 Mijn opmerkingen hebben met name betrekking op de voorgestelde lijnen tussen Ens en Diemen.
- 2 In algemeenschap dient u toch de bestaande hoogspanningslijnen te gebruiken? Hiervan zie ik niks terug in uw voorgestelde lijnen 4a, 4b en 4c. Vanuit Ens loopt een hoogspanningslijn door de Noordoostpolder naar de Ketelbrug. Deze bestaande lijn wordt niet benut en ook de nieuw getekende lijn 4b loopt langs de andere zijde van de Ketelbrug. Ook haaks op de getekende lijnen 4a, 4b en 4c zijn bestaande hoogspanningslijnen die mijn inziens benut kunnen worden.
- 3 Op uw kaarten is het nieuw aangelegde slibdepot "IJsseloog" niet getekend. Heeft u daar wel rekening mee gehouden bij uw getekende lijnen 4a en 4c ?
- 4 Op uw kaarten is niet weergegeven en vermeld het Roggebotveld. Dit is een nieuw gebied tussen Ketelhaven en het Roggebotsebos wat recent is ingericht voor natuur en onderdeel uitmaakt van de EHS. Tevens wordt dit gebied gezien als een tussenschakel voor de vogels in het natura 2000 gebied rondom de uitmonding van de IJssel.

In het vertrouwen dat ik u hiermee voldoende heb geïnformeerd.

Met vriendelijk groet,

ONTVANGEN

02 OKT 2009

ACCON ■ AVM JURIDISCH ADVIES B.V.
KVK NUMMER 09114594

SIXMASTRAAT 4
POSTBUS 2330
8901 JH LEEUWARDEN
TEL. 058 - 28 87 887
FAX 058 - 28 00 229
WWW.ACCONAVM.NL

AANTEKENEN
Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

DATUM 1 oktober 2009

KENMERK GK/sk/1009/ju33578/2618090

BEHANDELD DOOR

BETREFT **Zienswijze inzake Nieuwe hoogspanningsverbinding van Eemshaven naar Diemen**

Geachte heer, mevrouw,

Namens cliënt, _____, gevestigd te _____ aan de _____
tevens bedrijf uitoefenend aan de _____ in de _____
en _____ eveneens gevestigd aan de _____
_____, wil ik het volgende opmerken ten aanzien van de startnotitie
milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding.

Cliënt heeft een _____ in de Eemshaven. Omdat de leiding over de Eemshaven gaat
lopen, bestaat er een kans dat de leiding over of nabij het _____ van cliënt gaat
lopen. Cliënt heeft daarom de stukken bestudeerd en een bijeenkomst bezocht. Cliënt
verzoekt beantwoording van de volgende vragen:

1. Als er een leiding komt dicht bij het _____ t, mag daar dan nog wel een
_____ gevestigd zijn? Zo nee, hoe wordt dit probleem dan opgelost?
2. Kunnen er door de aanwezigheid van de leiding storingen in de apparatuur van
cliënt ontstaan? Kan Tennet garanderen dat er geen storingen zullen ontstaan?
Als er wel storingen ontstaan, hoe gaat Tennet dit dan oplossen?
3. Kan er sprake zijn van magnetische velden door de aanwezigheid van de leiding?
4. De verwachting is dat het bedrijf van cliënt minder waard wordt door de
aanwezigheid van de leiding. Gaat Tennet deze schade (planschade) betalen?

Tot accon ■ avm adviseurs en accountants behoren de navolgende vennootschappen: accon ■ avm beheer b.v., accon ■ avm groep b.v., accon ■ avm
accountants b.v., accon ■ avm belastingadvies b.v., accon ■ avm agro bedrijfsadvies b.v., accon ■ avm branche advies b.v., accon ■ avm corporate
finance b.v., accon ■ avm juridisch advies b.v., accon ■ avm subsidie advies b.v., accon ■ avm rentmeesters b.v., accon ■ avm werkgeversservice b.v.

Op onze dienstverlening en/of andere rechtshandelingen zijn steeds de algemene voorwaarden van accon ■ avm van toepassing, waarin een
beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer
09114599 en zullen op eerste verzoek kosteloos aan u worden toegezonden. Tevens kunt u de algemene voorwaarden via onze website
www.acconavm.nl raadplegen. Bezoek ook onze website voor meer informatie over onze dienstverlening, onze mensen en onze ambities.

pagina 2/2
kenmerk K/sk/1009/ju33578/2618090

5. Indien cliënt omzetschade leidt doordat bezoekers van het wegrestaurant wegblijven vanwege de aanwezigheid van de leiding, zal Tennet dan deze omzetschade betalen?
6. Cliënt maakt kosten voor advies in deze procedure. Worden deze kosten door Tennet betaald?
7. Cliënt zou graag een overzicht willen hebben van de huidige en nieuw te verwachten planologische procedure en de verschillen tussen de oude en nieuwe procedure.

Graag ontvang ik een antwoord van u op bovenstaande vragen.

Hoogachtend,
accon avm juridisch advies b.v.
Namens deze:

0093

Inspraakformulier Noord-West 380kV

Hoogspanningsverbinding Eemshaven – Ens - Diemen

ONTVANGEN

Startnotie voor de milieueffectrapportage

02 OKT 2009

Uw gegevens

Naam:

heer/mevrouw

Straat + Huisnummer:

Postcode + Woonplaats:

Telefoonnummer:

Emailadres:

U spreekt in als:

Particulier

Uw inspraak:

Ik woon aan de Nagelerweg in Emmeloord en kijk nu vanuit onze woonkamer uit over akkers en daar achter een bosgebied. Wanneer er gekozen wordt voor de variant langs de A6 wordt dit landschap verstoord. Ik zou dat erg jammer vinden.

Mijn voorkeur gaat uit naar de variant die de bestaande verbinding volgt tussen Gudehaske en Ens. Daar is momenteel een hoogspanningsverbinding in het landschap aanwezig. De verstoring van het landschap is in deze variant het kleinst.

0094

Bedum, 1 oktober 2009.

Aan   Inspraakpunt NW 380 KV
      Bureau Energieprojecten
      Postbus 304 / 2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Van

Betreft: Inspraak Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380kV-verbinding

Bijlage: 2

Geachte commissie,

Ik zend u de mij ter hand gestelde bijgaande documenten als inspraak op de startnotitie. Ik verzoek u deze zorgvuldig te behandelen en te betrekken in uw m.e.r.

In de 1e bijlage wordt ingegaan op de financiële haalbaarheid en de leveringszekerheid van een ondergrondse verbinding. In de door u aangedragen informatie wordt eenvoudigweg verklaart dat ondergrondse verbinding vanwege bovengenoemde aspecten niet haalbaar zouden zijn. Een onderbouwing blijft achterwege. Aan de hand van bijlage 1 wil ik u verzoeken nader in te gaan op de technische en financiële haalbaarheid van een ondergrondse verbinding.

In de 2^e bijlage wordt ingegaan op het vrijkomen van ozon bij de bovengrondse hoogspanningskabels. Ik verzoek u de gedane beweringen en de gevolgen van het vrijkomen van ozon bij bovengrondse leidingen nader te onderzoeken.

Tot slot wil ik u in overweging geven het traject in de omgeving van Westerdijkshorn als compensatietraject aan te wijzen.

met vriendelijke groet,

Sept 2009

Aan de bevoegde instanties

Hoals u weet is de bank overslag in de herfst bij vocht bij weer fussen. De kabels en isolatoren behoorlijk lefkip.

De lucht met 20% zuurstof en 80% stikstof wordt geïoniseerd en er zullen zich verbindingen vormen zoals stikstofoxide en OZON d.w.z. O_3 .

Omdat O_3 een stof is schadelijk voor de gezondheid en bij westen-Zuidwesten wind de OZON van praktisch alle masten van het huidige 220KV net op de westerdijkshoren terecht komt (O_3 is zwaarder dan lucht)

Dansen wij te:

Hebt u hieraan metingen gedaan onder genoemde omstandigheden en zo ja wat zijn de concentraties ofwel de HAK waarden.

De bijen vinden bij aanwezigheid van O_3 vorming niet leuk en worden zeer agressief. De oorzaak v.d. agressiviteit komt voort uit het feit dat hun leven bedreigt wordt.

Hoopachtend,

Sept 2009

Aan de gevraagde instanties

Hierbij doen wij u een eerste globale vergelijking van boven- en ondergrondse kabels toekomen

De uitslap daaraan is gunstig voor de ondergrondse versie.

Zoals het nu lijkt lijkt de verwachte spanningsverhogingen door de kleinere weerstand lager te zijn dan die bij de bovengrondse versie

Ons voorstel is om een 380 kV kabel ondergronds aan te leggen, de constructie v.d. kabel aan te passen aan de meest recente informatie van de 380 kV proefkabel bij Rotterdam en Delft.

Omdat de eerste jaren na in gebruik name en de helft van het vermogen getransporteerd moet worden zou de spanning in eerste instantie tot 150 kV gereduceerd kunnen worden.

Na 6 jaar vanaf nu zou dan met desgewenst enkele aanpassingen (spoelen) tot 380 kV opgetransformeert kunnen worden. Bij de bouw direct met 2 step up trafo's van 150-380 kV aan beide uiteinden rekening houdend.

1^e Concept

①

Globale berekening van bovengrondse en ondergrondse elektriciteitsleidingen

Voor open hoogsp. lijnlijnen geldt voor draadstroom het volgende (bl. 900 polytechn. zakboekje uit fase '77)

$$A_{\text{min}}^2 = \frac{100 \text{ l.P. ofwel}}{\gamma \cdot \rho_e \cdot U^2}$$

$$\rho_e = \frac{100 \cdot \text{l.P. f}}{U^2 \cdot A}$$

$$\rho_w = \frac{100 \text{ l.P. f}}{U^2 \cdot \cos^2 \varphi \cdot A} \quad \text{ofwel}$$

$$\rho_w = \frac{\rho_e}{\cos^2 \varphi}$$

P in watt   Staatnot. bl. 13 = $2 \times 2600 \text{ MVA} = 5200 \cdot 10^6 \text{ watt}$

U netspanning in Volt.   = 380.000 Volt

l = netlengte in m, Staatnot. bl. 13 = 225.000 m

γ = soortel. geleiding S m/mm^2 met v. toepassing.

$\gamma = \frac{1}{\rho} = \int \text{in } \Omega \text{ mm}^2/\text{m} \rightarrow (\text{bl. E.1/8 Pol. 2.1. '93})$

ρ_e = Spanningsverlies in %

ρ_w = energieverlies in %

$\int \Omega \cdot \text{m koper} = 17,5 \cdot 10^{-9}$ Voor $\int \text{mm}^2/\text{m} \rightarrow \times 10^6$

$\int = 17,5 \cdot 10^{-3} = 0,0175 \Omega/\text{m/mm}^2$ bij 20°C

(idem bl. 007 Pol. 1.2.1. '77)

A is doorsnede in mm^2

$\cos \varphi$ stellen we op 0,8

toe... .. 1001.1.1001.1.2042.10⁻³ A/...

We houden een gemiddelde waarde van $4,1 \cdot 10^{-3}$ aan.

- Voor de bovengrondse hoofdsp. leid. houden we een Δt van 35°C aan d.w.z. bij 0°C buitenluchttemp. is de gemiddelde ader temperatuur 35°C .
De gemiddelde luchttemp. in Nederland is ca 10°C op jaarbasis zodat de adertemp. 45°C wordt.
Daarnaast hebben we te maken met winteromstandigheden van 0°C en lager en s'zomers van max. 25°C de tijtbehorende adertemp. is $25 + 35 = 60^\circ\text{C}$

$$f_{35^\circ\text{C}} = 0,0175 + 0,0041 (35 - 20) = 0,079 \text{ } \Omega/\text{m}/\text{min}$$

$$f_{45^\circ\text{C}} = 0,0175 + 0,0041 (45 - 20) = 0,12$$

$$f_{60^\circ\text{C}} = 0,0175 + 0,0041 (60 - 20) = 0,1815$$

- Voor de ondergrondse hoofdsp. leid. is de temp. v.d. aders afhankelijk van de geleiding v.d. isolatie en de grond. Een optimale situatie is dat beide min of meer gelijk zijn, de kabelisolatie geleiding dus zo veel mogelijk af te stemmen op de grond geleiding. c.g. weerstand.

De grond geleiding is als de grond grondwater bevat en een kleistruktuur heeft ca $1 \text{ kcal}/\text{oe}/\text{m}$

$1 \text{ kcal} = 1,16 \text{ Wate}$ - dus de geleiding is $1,16 \text{ W}/\text{oe}/\text{m}$ *

en de weerstand $1/1,16 \text{ }^\circ\text{C}/\text{m}/\text{W} = 0,86 \text{ }^\circ\text{C}/\text{m}/\text{W}$

De warmteontwikkeling v.d. aders af te stemmen op de warmte geleiding van de isolatieomhulling en de grond. We gaan uit van $f_{45^\circ\text{C}}$ van

* 2800 Pol.T.Z.B. 77 heeft van aarde een λ van 2,32
W/mK dwz 2x20 proef.

3

Alternatieven:

Bovenfonds gemiddelde adertemp. 45°C

8' Zomers " " 60°C

8' Winters " " 35°C

Onderfonds gemiddelde adertemp. 45°C

8' Zomers " " $45+2^{\circ}\text{C}$

8' Winters " " $45-2^{\circ}\text{C}$

We houden vanwege het geringe verschil de gem.
adertemp. van 45°C aan.

Bovenfonds

a gemiddelde temp. 45°C $\int = 0,12$

$$\phi_e = \frac{100 \cdot 225000 \cdot 5200 \cdot 000 \cdot 000 \cdot 0,12}{(300.000)^2 \cdot A}$$

$$= \frac{225 \cdot 10^5 \cdot 52 \cdot 10^8 \cdot 0,12}{10^8 \cdot 30^2 \cdot A} = \frac{225 \cdot 52 \cdot 0,12 \cdot 10^{13}}{10^{11} \cdot 1,44 \cdot A}$$

$$= \frac{1404 \cdot 10^{13}}{1,44 \cdot 10^{11} \cdot A} = \frac{975 \cdot 10^2}{A}$$

Over het algemeen is de grootste dikte v.e. boven-
fondse kabel 620 mm^2 equiv. koperdoorsnede.

Inmiddels kan dat wel enigszins gering zijn
toch rekenen we hiermede, 2 aders/fase 29 roepen

$$\phi_e \text{ 2 aders} = \frac{975 \cdot 10^2}{(2,32) \times 620} = \frac{975 \cdot 10^2}{12 \times 620} = \frac{975 \cdot 10^2}{744 \cdot 10^2} = 13,1\%$$

$$\phi_w \text{ 2 aders/fase} = \frac{\phi_e}{\dots} = \frac{13,1}{\dots} = \frac{13,1}{\dots} = 20,5\%$$

(4)

a₁ 8' zomersadertemp 60°C $\beta = 0,1815$

$$\phi_e = \phi_e(a) \cdot \frac{0,1815}{0,12} = 13,1 \cdot 1,51 = 19,8\%$$

$$\phi_w = \frac{\phi_e}{\cos \gamma} = \frac{19,8}{0,64} = 30,95\%$$

a₂ 8' wintersadertemp 35°C $\beta = 0,079$

$$\phi_e = \phi_e(a) \cdot \frac{0,079}{0,12} = 13,1 \cdot 0,658 = 8,62\%$$

$$\phi_w = \frac{\phi_e}{\cos \gamma} = \frac{8,62}{0,64} = 13,46\%$$

Ondergrondadertemp. 45°C $\beta = 0,12$

variëties in doorsnedes en aders

Voor een 2 x 25 grote aderdorsnede wordt, zie a

$$b. \quad \phi_e = \frac{13,1}{2} \% = 6,55\% \quad A = 2 \times 7440 = 14880 \text{ m}^2$$

$$\phi_w = \frac{\phi_e}{0,64} = \frac{6,55}{0,64} = 10,23\% \quad (2 \text{ aders/fase})$$

b, Voor een 4 x 25 grote aderdorsnede wordt, zie a

$$\phi_e = \frac{13,1}{4} = 3,27\% \quad A = 4 \times 7440 = 29760 \text{ m}^2$$

$$\phi_w = \frac{\phi_e}{0,64} = 5,11\% \quad 3 \text{ aders/fase}$$

b₂ adertemp na koeling 35°C, b → 2 aders/fase $\beta = 0,079$

$$\phi_e = \phi_e(b) \cdot \beta_{35^\circ\text{C}} = 6,55 \cdot 0,079 = 4,3\%$$

$$\phi_w = \frac{\phi_e}{0,64} = \frac{4,3}{0,64} = 6,73\%$$

b_3 Combinatie van b_1 en b_2 met zaden/ase

$$\phi_e = \phi_e(b_1) \cdot \frac{0,079}{0,12} = 3,27 \cdot 0,658 = 2,15\%$$

$$\phi_w = \frac{\phi_e}{0,64} = \frac{2,15}{0,64} = 3,36\%$$

Resumé:

- Bovenfronds

a gemiddelde toestand $\phi_e = 13,1\%$ $\phi_w = 20,5\%$

a₁ s'zomers $\phi_e = 19,8\%$ $\phi_w = 30,95\%$

a₂ s'winters $\phi_e = 8,62\%$ $\phi_w = 13,46\%$

- Onderfronds

b (2x aderdonsh. tov. p2) $\phi_e = 6,55\%$ $\phi_w = 10,23\%$

b_1 (4x " " ") $\phi_e = 3,27\%$ $\phi_w = 5,11\%$

b_2 (3 mid 10°C koelme) $\phi_e = 4,3\%$ $\phi_w = 6,73\%$

b_3 (b_1 " " ") $\phi_e = 2,15\%$ $\phi_w = 3,36\%$

1° Conclusie.

- uit de start notitie komt naar voren dat het ondergrondse proeftraject vooral op spanningsvariaties e.g. schommelingen moet worden onderzocht. (pe's)

uit het hier berekende voorbeeld blijkt dat de bovengrondse aders daar ca 2x 20 veel last hebben dan de ondergrondse m.a.w. de ondergrondse versie is daarbij in het voordeel t.o.v. bovengrondse

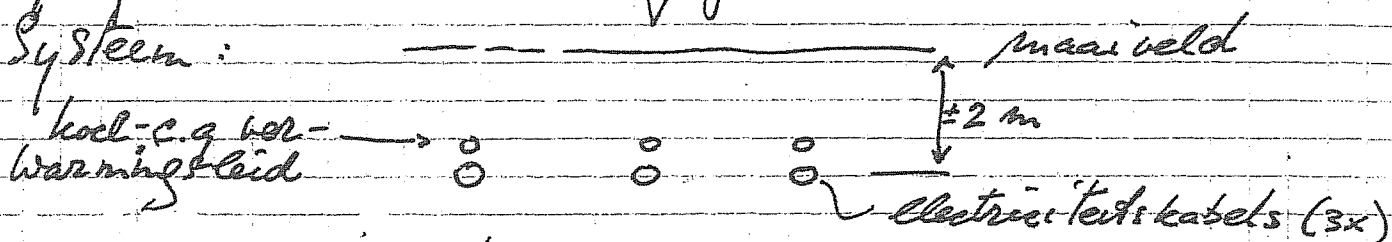
- Hetzelfde geldt voor de vermindering verliezen (pw's). b_3 is de meest gunstigste Als we a en b_3 vergelijken dan is de winst $20,5 - 3,36 = 17,14\%$

Als we bedenken dat de elektriciteit met ca 50% rendement wordt opgewekt betekent dat in feite $a \cdot 17,14 / 0,5 = 34,28\%$ meer kolen aangeroerd moet worden tov. de situatie b_3 ja dat zelfs bij b_3 verlieswarmte wordt teruggewonnen. Omdat de levensduur van een hoogspanningslijn wel 50 jaar is, is het zinvol om daar waar mogelijk aan verlieswarmte terugwinning wordt gedaan.

Warmte-afwikkeling

uit gaande van b_1 met $p_0 = 5,11\%$ dat is $5,11\%$ van $5200 \text{ MVA} = 265,72 \text{ MVA} = 265,72 \cdot 10^6 \text{ Watt} = 265.720 \text{ kW}$

Per 100 m $\rightarrow 100 \times 1,18 = 118$ kW gedurende ca 8000 uur
 per jaar d.w.z. 944.000 kWh equivalent met de warmte
 van 94.400 m³ gas, wat d.v. voldoende is voor een behoor-
 lijke groot zwembad en vrij grote kassen.

Moet de geleidbaarheid van de grond
 onvoldoende zijn dan kan per lengte-eenheid iets water via
 de buis geïnjecteerd worden

Kosten/Baten

De koperprijs is momenteel (herfst 2009) 6 €/kg.

Het gewicht v.d. aders is als volgt te berekenen:

- Bovengronds 2 aders/fase d.w.z. 7440 mm² (292 aders)

$$7440 \text{ mm}^2 = 74,40 \text{ cm}^2 = 0,744 \text{ dm}^2$$

$$1 \text{ m} = 10 \text{ dm}, 1 \text{ m} \text{ betekent dus } 10 \times 0,744 = 7,44 \text{ dm}^3$$

Het soort. gewicht van koper is 8,96 kg/dm³

zodat per meter het gewicht $8,96 \times 7,44 = 66,66$ kg is

$$\text{Prijs/m} = 66,66 \times 6 \text{ €/kg} = 399,97 \text{ ongeveer } 400 \text{ €/m}$$

Voor het twisten enz rekenen we op 20 €/m

$$\text{zodat de prijs/m } 400 + 12 \text{ aders} \times 20 \text{ €} = 640 \text{ €/m}$$

$$\text{Over } 225.000 \text{ m is dat } 225.000 \times 640 = 144.10^6 \text{ €}$$

- Ondergronds

Optie b, d.w.z. 4 x koper gewicht van bovengronds

$$\text{d.w.z. } 4 \times 400 \text{ €/m} = 1600 \text{ €/m}$$

Van de elektrische isolatie van de aders met
 een koperdoorsnede van $\frac{4 \times 7440}{18} = 1653 \text{ mm}^2$
 dus $16,53 \text{ cm}^2$ wordt de doorsnede / ader:

$$F_{\text{opp}} = \pi/4 \cdot D^2 \quad 16,53 = 0,785 \cdot D^2; \quad D = \sqrt{\frac{16,53}{0,785}} = 4,6 \text{ cm.}$$

Incl. isolatie zal een dergelijke ader geschat
 incl. pantser zo'n 12 cm in diameter zijn.

De prijs per ader wordt op $50 \text{ €}/\text{m}$ geschat

dus per meter 18 aders $\times 50 \text{ €}/\text{m} = 900 \text{ €}$

De koper prijs bedraagt $\rightarrow$

Totaal prijs materiaal / m

$$\frac{400 \text{ €}}{1300 \text{ €}}$$

Over de totale lengte van 225.000 meter is

$$\text{dus } 225.000 \times 1300 = 292,5 \cdot 10^6 \text{ €}$$

Verhouding aderkosten $\frac{\text{Ondergronds}}{\text{Bovengronds}} = \frac{292,5}{144} = 2,03$

Extra kosten grondleiding tov.

$$\text{Bovengronds } (292,5 - 144) \cdot 10^6 \text{ €} = 148,5 \cdot 10^6 \text{ €}$$

Verpelyken we de werkzaamheden boven-
 ondergronds dan is in het vrije veld de onder-
 grondse in het voordeel als tenminste van een
 sleufpraaf machine gebruik kan worden gemaakt
 Bij waf kruisingen c.g. spoorwaf kruisingen kan
 van de huidige stuurboortech niek gebruik
 worden gemaakt. Als er niet te veel van dat
 soort kruisingen zijn dan moet het aan leggen
 ondergronds wel kunnen concurreren met boven-
 gronds. Voorlopig gaan we ervan uit dat de
 aanlegkosten gelijk zijn.

Om de verhoudingen van aderkosten onder-
 gronds - bovengronds in relatie te brengen
 met de aanlegkosten maken we een werk-
 pipe fictieve schatting.

Bovengronds:

Afstand van mast tot mast stel 100 meter

Heipalen 8 stalen à 4000 €/st = 32000 €

Heien 2 man 2 weken = $724 \times 100 \text{€} = 7200 \text{€}$

Betonplaat: $\frac{1}{2} \text{ m}$ dik Diam. 8 m $\rightarrow 25 \text{ m}^3$

$25 \text{ m}^3 \text{ à } 200 \text{ €/m}^3 = 5000 \text{ €}$

Beton storten incl. mal 2 man 2 wkn. = 7200 €

Mast: 40 m pijp, stel diam gemiddeld

3 m, dikte v.d. wand 1,2 cm. Omtrek

$\pi \cdot D = 3,14 \cdot 3 = 9,42 \text{ m}$. Inhoud: 94,2 dm

$\times 0,12 \text{ dm} = 1,3 \text{ dm}^3$ per dm hoogte

Voor 40 m = 400 dm is de inhoud $400 \times 1,3 = 4520 \text{ dm}^3$

5.9 jaar = $7,8 \text{ kg/dm}^3$ gewicht $4520 \cdot 7,8 = 35256 \text{ kg}$

Nieuw staal kost ca $1,2 \text{ €/kg}$, stel incl. laswerk

$2,4 \text{ €/kg}$ $35256 \times 2,4 = 84.614 \text{ €}$

Spec. behandeling stel $\rightarrow$

100.000 €

Hasttraversen 6 stuks à 10.000 €/st

60.000 €

Totaal prijs v.e mast excl. B.F.W.

211.400 €

" " incl. B.F.W.

250.000 €

Draden trekken, totaal 2×6 fase draden

+ $2 \times$ aarde d.i. 14 draden

stel 6 man voor 1 draad/dag d.w.z.

14 dagen d.i. $14 \times 36 \text{ u} \times 6 \times 100 \text{ €/u}$

= 300.000 €

550.000 €

Over de totale lengte is dat:

$550.000 \times \frac{225.000}{100}$

= $1,23 \cdot 10^9 \text{ €}$

Bovengrond / Ondergrond in relatie tot de totale kosten:

Bov. grond $\frac{0,144 \cdot 10^9}{(1,23 + 0,2925) \cdot 10^9} \cdot 100\% = 9,4\%$

Ondergrond $\frac{0,2925 \cdot 10^9}{(1,23 + 0,2925) \cdot 10^9} \cdot 100\% = 19,2\%$

De ondergrondse versie kost ca 10% extra
 9. To 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Verrijverdiertijd

We vergelijken a_2 met b_1 dus $p_{wa2} = 13,46\%$
 en p_{wb2}

Verschil	$5,11\%$
	<u>$8,35\%$</u>

Het vermogensverlies per procent is

$$1\% \text{ van } 5200 \text{ MVA} = 52 \text{ MVA} = 52 \cdot 10^6 \text{ W}$$

Het effectieve vermogen is

$$52 \cdot 10^6 \cos \varphi = 52 \cdot 10^6 \cdot 0,8 = 41,6 \cdot 10^6 \text{ W}$$

$$= 41,6 \cdot 10^3 \text{ kW}$$

Per jaar met effectief door wren lijnse-
 druk is dat $41,6 \cdot 10^3 \times 8000 = 332 \cdot 10^6 \text{ kWh}$.

Als we de kWh prijs op $0,1 \text{ £/kWh}$ aannemen
 dan betekent dat $332 \cdot 10^6 \times 0,1 = 332 \cdot 10^5 \text{ £/jr}$

ofwel $33.200.000 \text{ £/1\%/jaar}$

Voor $8,35\%$ en 50 jaar wordt dat een fi-
 nancieel bedrag.

2^e Conclusie:

Een extra investering in ondergrondse
 koper doorsneden wordt zeer snel terug ver-
 diend.

sept 2009

Nam de bevoegde instanties

Hoals u weet is de bank overslag in de
kerfst bij vochtij weer tussen de
kabels en isolatoren behoorlijk keftig.

De lucht met 20% zuurstof en 80%
stikstof wordt geïoniseerd en er
zullen zich verbindingen vormen zoals
stikstofoxide en OZON d.w.z. O_3 .

Omdat O_3 een stof is schadelijk voor de ge-
zondheid en bij westen-Zuidwesten wind
de OZON van praktisch alle masten van
het huidige 220KV net op de westerdijks-
korn terecht komt (O_3 is zwaarder dan lucht)

Vragen wij u:

Hebt u hieraan metingen gedaan.
Onder feoemde omstandigheden en zo ja
wat zijn de concentraties ofwel de HAK
waarden.

De bijen vinden bij onweer de O_3 vorming
niet leuk en worden zeer agressief. De
oorzaak v.d. agressiviteit komt voort uit het
feit dat hun leven bedreigt wordt.

Hoopachtend,

0095

natuur en milieu flevoland

Inspraakpunt NW 380kV,
Bureau Energieprojecten,
Postbus 304,
2270 AH Voorburg.

ONTVANGEN**03 OKT 2009**

Ons kenmerk: 09042ra
Uw kenmerk: -

Onderwerp: reactie startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding
Bijlage: -

Lelystad, 1 oktober 2009

Geachte heer/mevrouw,

Graag maakt Natuur en Milieu Flevoland gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding. Wij stellen het erg op prijs dat medewerkers van Tennet met ons het voornemen hebben besproken en dat de startnotie ons is toegestuurd.

De startnotitie lijkt ons volledig en is goed leesbaar. Ook tabel 5.1 van te onderzoeken milieuaspecten op blz. 42 lijkt ons volledig. Wij missen echter de cumulatieve effecten met andere (geplande) ruimtelijke ontwikkelingen. Met name in het IJsselmeergebied (IJsselmeer, Ketelmeer, Markermeer, IJmeer en Gooimeer) concurreren verschillende initiatieven op de aanwezige natuurlijke en landschappelijke draagkracht van het gebied.

Om het Markermeer en IJmeer bestand te maken tegen deze mogelijk verstorende ontwikkelingen is het TMIJ proces (Toekomst Markermeer IJmeer) opgestart. Hierin is een zorgvuldige afweging gemaakt om te komen tot een robuust natuurlijk ecosysteem met mogelijk op termijn stedelijke ontwikkelingen. Een bovengrondse hoogspanningsleiding is niet in deze plannen opgenomen of beoordeeld.

Ook voor het IJsselmeer staan verschillende ruimtelijke ontwikkelingen op stapel die mogelijk negatieve effecten kunnen hebben op het gebied. Wij verzoeken u om ook met deze ontwikkelingen rekening te houden, te weten zandwinning, uitbreiding recreatievaart, windparken langs de Flevolandse en Noord-Hollandse kusten en andere geplande en bestaande ontwikkelingen.

Wij vragen speciale aandacht voor trekvogels in het onderzoek. Het IJsselmeergebied is een belangrijke tussenstop en vliegroute voor trekvogels. Door de vorm van de kustlijn vindt op een aantal plekken in het IJsselmeergebied gestuwde vogeltrek plaats, zoals bij de Ketelbrug en bij het IJmeer. Trekvogels zijn extra kwetsbaar voor bovengrondse hoogspanningsverbindingen, omdat zij geen 'gebiedskennis' hebben en bovendien vaak 's nachts trekken. Wij vragen u om de effecten op trekvogels langs en in de geplande routes te onderzoeken.

Natuur en Milieu Flevoland
Postbus 304
2270 AH Voorburg
T: 071 520 2000
F: 071 520 2001
www.natuurenmilieuflevoland.nl

De natuur in het jonge Flevoland is nog volop in ontwikkeling, zowel in soortensamenstelling als in gebieden. Wij vragen u ook de nieuwe Flevolandse natuurgebieden, zoals het OostvaardersWold en natuurmaatregelen van het TMIJ, te betrekken in uw onderzoek.

Momenteel loopt de bestaande 380 kV verbinding dwars door de stad Almere. Wij vragen u ook een ondergrondse variant te onderzoeken bij de stad Almere. In het Groene Hart wordt over een lengte van enkele kilometers deze experimentele techniek toegepast. In Almere zal een ondergrondse verbinding gecombineerd met sanering van de bestaande verbinding veel ruimtewinst opleveren. Deze ruimtewinst is cruciaal voor de verdere ontwikkeling van Almere en de bijbehorende groeiopgave.

Ook het gebruik van bipolar masten en hun smallere stralingsveld alsook gebundelde tracés kunnen ruimtewinst opleveren in het (stedelijk) gebied. Wij vragen u om deze technieken met voorkeur te onderzoeken.

Wij zijn blij dat het verbindingsalternatief 5 (over de Afsluitdijk) is komen te vervallen als te onderzoeken alternatief. Tegelijkertijd maken wij ons ernstig zorgen over de te onderzoeken varianten 4.b en 4.c. Wij gaan ervan uit dat het bestaande 380 kV tracé in Zuidelijke en Oostelijk Flevoland voldoende mogelijkheden biedt voor de ontwikkeling van de Noord-West 380 kV verbinding door middel van bundeling of het gebruik van meerdere circuits per mast. Andere tracés zijn in onze ogen ongewenst, maar wij wachten de uitkomsten van de komende milieueffectrapportage natuurlijk af.

Voor vragen over onze reactie kunt u contact opnemen met _____, beleidsmedewerker via

Met vriendelijke groet,

Land- en Tuinbouw Organisatie Noord
Vestiging Drachten

0096

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Doorkiesnummer: 088 - 888 66 66
Faxnummer: 088 - 888 66 23

Datum: 2 oktober 2009

Referentie: 09709-flevoland/ih-av

Betreft: zienswijze op startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV verbinding

Geachte heer/mevrouw,

De besturen van LTO Noord in de provincies Groningen, Friesland, Flevoland en Noord-Holland hebben kennisgenomen van de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV verbinding en komen tot de volgende zienswijze.

Algemeen uitgangspunt

LTO Noord is voor het zoveel mogelijk beperken van de invloed van de hoogspanningsleiding. De keuze is gemaakt om de hoogspanningsleiding bovengronds aan te leggen. Hiervan afgeleid zijn de corridors die zijn opgenomen in de startnotitie. Naar onze mening ontbreekt hierbij het onderzoek naar de mogelijkheid om de verbinding geheel door de zee aan te leggen die bij bijvoorbeeld Beverwijk landinwaarts gaat. Door de kabel onderzees aan te leggen, vergelijkbaar met de leiding van Noorwegen naar de Eemshaven worden vele negatieve effecten op de omgeving vermeden.

Indien de leiding op het land geplaatst wordt, is LTO Noord van mening dat:

- volledig ingezet moet worden op het combineren van circuits in bij voorkeur de Bipole combimast;
- alle gevoelige objecten buiten de magneetveldzone dienen te vallen;
- mochten eigenaren en gebruikers in de (nieuwe) magneetveldzone komen te liggen dan dient een passende aanbieding gedaan te worden.

Onderzoeksvragen MER

Het milieueffectrapport (MER) wordt opgesteld om (mogelijke) effecten op zaken als leefomgeving, landschap, natuur, bodem en water zo goed mogelijk in beeld te brengen. De te onderzoeken corridors voor de hoogspanningsleiding tussen de Eemshaven en Diemen lopen grotendeels door agrarisch gebied. Dit is dan ook de reden dat wij enkele (aanvullende) onderzoeksvragen hebben met betrekking tot de invloed op de agrarische bedrijven. In de MER moet duidelijk worden welke mogelijke consequenties er zijn voor alle langs de tracés liggende agrarische woningen en gebouwen. LTO Noord vraagt om hierbij ook de bestaande leiding in de MER te betrekken, en in geval van negatieve effecten op bedrijven en woningen waar mogelijk het bestaande tracé te wijzigen, aangezien de masten vervangen dienen te worden.

In tabel 5.1 is een overzicht aangegeven van de milieuaspecten en beoordelingscriteria MER. De volgende punten wil LTO Noord graag hebben meegenomen in de MER:

- o Bij het aspect ruimtegebruik welke effecten dan wel fysieke beperkingen het onderhoud van de masten en leidingen heeft voor de onderliggende grond, gewassen en dieren.
- o Hierop aansluitend welke effecten de zakelijke rechtstrook en het elektromagnetische veld hebben op de uitbreidingsmogelijkheden die de bestemmingsplannen bieden op de bouwpercelen van de bedrijven als mee te nemen relevante autonome ontwikkeling.
- o Bij de leefomgevingskwaliteit gaan wij er vanuit dat de boerderijen als woningen worden beschouwd. Daarnaast is het belangrijk in beeld te brengen welke effecten van het elektromagnetische veld op mens, dier en op de geavanceerde technische apparatuur op het land en gebouwen (GPS, melkrobots, voercomputer, klimaatbeheersing enz.) waar boeren nu en in de toekomst mee werken. Dit betekent dat alle agrarische activiteiten in beeld moeten zijn in de corridors om hiermee rekening te kunnen houden bij het bepalen van het definitieve tracé, waarbij ook gedacht moet worden aan aanwezige nevenactiviteiten zoals een boerderijcamping.
- o Hierop aansluitend welke mogelijke effecten er kunnen zijn op de gras- en ruwvoer kwaliteit en gewassen op het land en daarmee de voedselveiligheid door verlies van metaaldeeltjes van leidingen en masten op de grond.
- o Mocht bij het beoordelingscriterium natuur blijken dat natuur of andere kwetsbare functies worden doorkruist, dan dienen alle denkbare vormen van natuurcompensatie in beeld te worden gebracht en wanneer die de landbouw raken, dan dienen vervolgens ook de consequenties voor een volwaardige landbouwfunctie in beeld te worden gebracht.
- o Bij het beoordelingscriterium water wil LTO Noord graag in beeld gebracht hebben wat mogelijke effecten zijn voor de oppervlaktewaterkwaliteit als het gaat om drinkwater voor weidende dieren en beregening voor gewassen.
- o Toetsing van de reeds bestaande leiding. Deze bestaande leiding dient, vanwege de gewijzigde criteria rondom de straling van de magneetveldzone, onder dezelfde criteria getoetst te worden die gelden voor een nieuwe leiding. Voor bedrijven die dan binnen de magneetveldzone vallen zijn er twee opties, te weten: verplaatsing van de oude mast of een passende aanbieding voor het onroerend goed.

Aandachtspunten planvorming en proces

Daarnaast heeft LTO Noord nog een aantal aandachtspunten ten aanzien van de planvorming en het proces:

- Nader onderzoek naar mogelijke verbindingsalternatieven is een goede zaak mits deze alternatieven evenveel kansen bieden voor aankoppeling van "nieuwe" stroom.
- LTO Noord vraagt om voldoende afwegingsruimte te houden binnen de corridors en desnoods soepel om te gaan met de begrenzing.
- Wij zijn van mening dat natuur en ecologie nevensgeschikt wegen met alle andere functies omdat de verbinding een groot maatschappelijk belang vertegenwoordigt.
- Studies naar het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) zijn goed, maar bij de tracékeuze binnen de corridors horen ook de agrarische belangen volwaardig meegewogen te worden.
- Nu het stroomnet in Nederland naast een nationaal maatschappelijk belang steeds meer een internationaal commercieel belang gaat vertegenwoordigen, dient daar bij het vaststellen van de uitgangspunten voor vergoedingen rekening mee gehouden te worden.

Tot slot vraagt LTO Noord om een goede betrokkenheid, draagvlak en communicatie rondom de tracékeuze. Met de inloopavonden is hiermee een goede start gemaakt. Wij verzoeken ook indien wenselijk om provinciale bijeenkomsten voor alle huidig betrokken masthouders te organiseren, voordat het tracé ingetekend en bekend is. Naast dat de huidige masthouder direct betrokken zijn, hebben zij ook kennis van de plaatselijke omstandigheden m.b.t. het terrein.

Tevens is de wens geuit middels een nieuwsbrief vanuit Tennet op de hoogte gebracht te worden van de vorderingen en besluiten rondom de verbinding. Hiermee kan worden voorkomen dat bij de verdere ontwikkeling onnodig discussie en weerstand ontstaat.

Wij gaan er vanuit dat u bij de vaststelling van de startnotitie en de verdere uitwerking van het tracé rekening houdt met voorgaande opmerkingen.

Met vriendelijke groeten,
namens LTO Noord provincie Groningen, Friesland, Flevoland en Noord-Holland,

ONTVANGEN
03 OKT 2009

30 september 2009

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270AH Voorburg

Betreft: Zienswijze Startnotitie MER Noord-West 380kV.

Geachte heer/mevrouw,

Tijdens de inloop-avond op 23 september jl. in De Pleats te Burgum, hebben wij informatie ontvangen over de Startnotitie MER Noord-West 380kV. Middels deze brief willen wij, als bewoners van de Noordermeer te Burgum, onze zienswijze aan u kenbaar maken.

Wij zijn van mening dat:

1. Een ondergronds tracé onderzocht moet worden;
2. Een gedegen onderzoek moet worden gedaan naar de invloed van het netwerk op de gezondheid van mens en dier;
3. Onderzocht moet worden welke invloed het netwerk heeft op de economische levensduur van de Bergumermeer Centrale, indien deze op het netwerk wordt aangesloten;
4. Er een financiële onderbouwing moet komen van de verschillende tracés.

Wij vertrouwen erop u voldoende te hebben geïnformeerd en wachten uw reactie met belangstelling af.

Met vriendelijke groet,

| Naam | | Handtekening |

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
snekertrekweg 1
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25
www.fryslan.nl
e-mail: provincie@fryslan.nl

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Leeuwarden, 2 oktober 2009
Verzonden, **02 OKT. 2009**

Ons kenmerk : 00852882
Afdeling : Complexe Infra Projecten
Behandeld door :
Uw kenmerk : Kennisgeving startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV
Bijlage(n) : 4

Onderwerp : Indienen van zienswijze op de startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380kV verbinding

Geacht bureau,

Met deze brief maken wij gebruik van de gelegenheid in te spreken op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV. Wij verzoeken u deze brief te beschouwen als een zienswijze.

Provinciale Staten van Fryslân hebben in december 2006 het Realisatiebesluit genomen voor de aanleg van de nieuwe stroomweg tussen de N31 en Dokkum inclusief de rondwegen om Garyp en Hurdegaryp. Momenteel zijn de voorbereidingen voor de aanleg hiervan in volle gang waaronder de provinciaal planologische procedure (provinciaal inpassingsplan). Deze procedure is begin 2009 gestart en wordt in het eerste kwartaal van 2010 afgerond met het Vaststellingsbesluit door Provinciale Staten. Daarna wordt met de aanleg van de weg zo spoedig mogelijk begonnen één en ander afhankelijk van mogelijke beroepsprocedures.

Blijkens de Corridor kaart in de Samenvatting Startnotitie milieueffectrapportage Noord-west 380 kV bevindt zich de corridor via de gemeente Tytsjerksteradiel (alternatief 2a) in het projectgebied van De Centrale As. In de bijgaande documenten treft u nadere informatie aan van het project De Centrale As inclusief een kaart van de Gebiedsontwikkeling De Centrale As, waarnaar wij u graag verwijzen. Dit gedeelte van de corridor geeft aanleiding voor het indienen van een zienswijze van het projectbureau De Centrale As. Het projectbureau wijst op het belang van het project De Centrale As en in het kader van dit project tevens de gebiedsontwikkeling bij het opstellen van MER én het verder uitwerken van het alternatief 2a indien daar voor gekozen wordt. Het projectbureau wenst nadrukkelijk nauw betrokken te worden bij de verdere uitwerking van het tracé volgens alternatief 2a gelet op de belangen in het kader van de aanleg van de weg in de periode 2010-2015..

0098

provinsje fryslân
provincie fryslân

Tijdens de onlangs gehouden informatie bijeenkomst in De Pleats in Burgum zijn de nodige contacten gelegd tussen een vertegenwoordiger van uw organisatie en het projectbureau De Centrale As

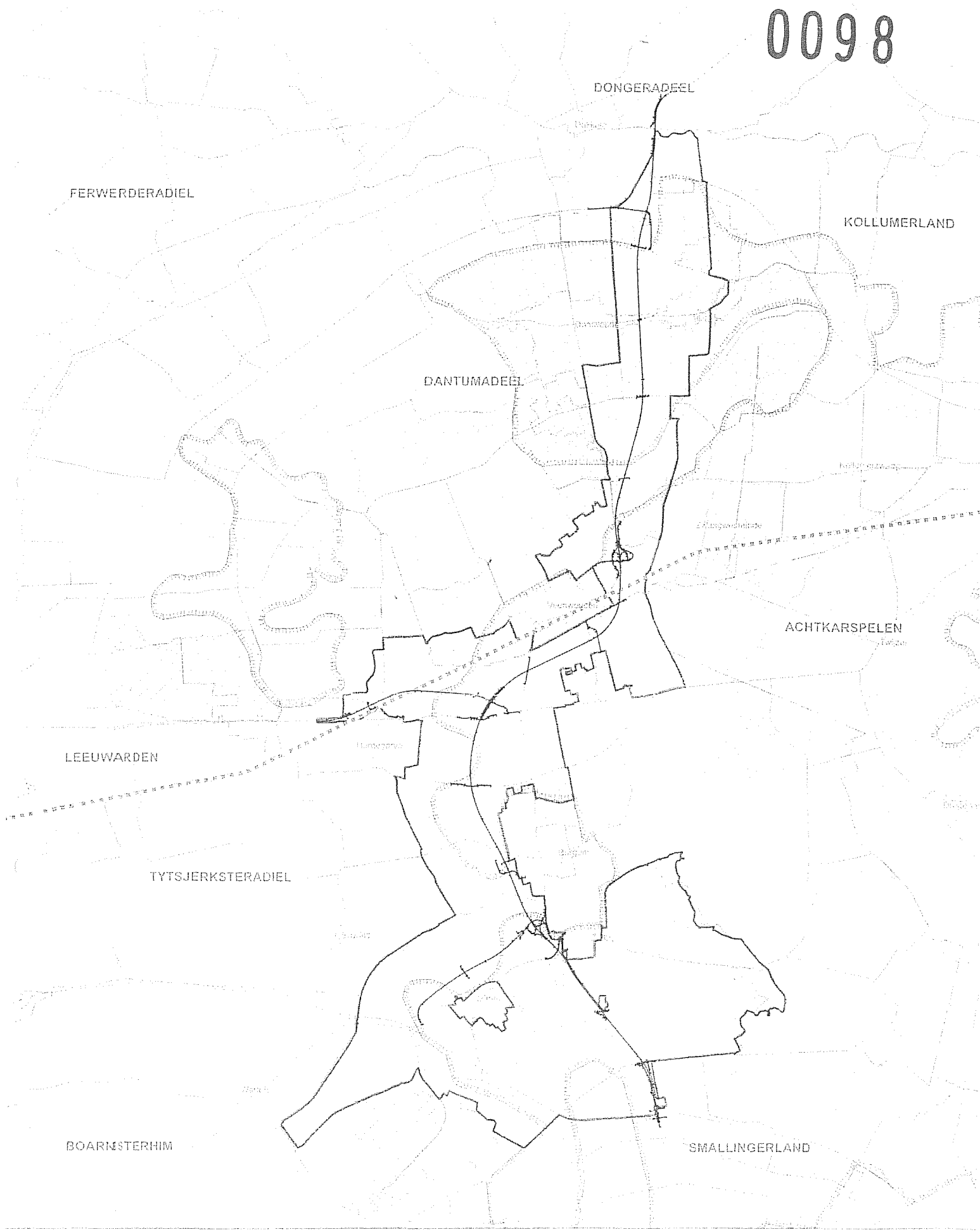
Namens het college van Gedeputeerde Staten,

Projectmanager Centrale As

provinsje fryslân

Gebiedsontwikkeling Centrale As

11 oktober 2002
 versie 1.00 (1.0)

- Legenda**
- gebiedsontwikkeling Centrale As
  - gemeente
  - waterschap
  - waterschapsgedrag
  - waterschapsgedrag (Bibbe)
  - waterschapsgedrag (Bibbe)
  - waterschapsgedrag (Bibbe)
  - waterschapsgedrag (Bibbe)

Postbus 94370, 1090 GJ Amsterdam

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Onderwerp

Inspraakreactie op startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV verbinding

Geachte mevrouw/heer,

Wij hebben uw startnotitie gelezen en laten u, namens het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, weten dat wij geen gebruik maken van de mogelijkheid om op de startnotitie in te spreken. Wij vragen u wel om ons in het vervolg bij de m.e.r. procedure en de tracébeplanning te betrekken.

Ik verwacht u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur van AGV,

Datum

2 oktober 2009

Ons kenmerk

2009.022444

Contactpersoon

|

Doorkiesnummer

Korte Ouderkerkerdijk 7
Amsterdam
Postbus 94370
1090 GJ Amsterdam
T 0900 93 94 (lokaal tarief)
F 020 608 39 00
KvK 41216593

www.waternet.nl

1/1

Aan: Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

03 OKT 2009

Onderwerp: startnotitie NW 380kV
Uw kenmerk: ET/EM 9142373
Ons kenmerk: 26.170
Behandeld door:

Stationsstraat 33
1506 DH Zaandam
Telefoon: 075 - 635 15 98
Fax: 075 - 670 46 36
E-mail: mnh@mnh.nl

Datum: 2 oktober 2005

Internet: www.miliefederatienoordholland.nl

Geachte heer / mevrouw,

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van de "Startnotitie voor de milieueffectrapportage - Noord-West 380 kV verbinding". In grote lijnen kunnen wij onze vinden in de voorstellen voor de uitwerking van de milieueffectrapportage. Wij willen graag uw aandacht vragen voor het volgende:

Bij de Verbindingsvariant 4b: Flevoland West wordt geconstateerd dat de doorsnijding van het Natura 2000-gebied grote gevolgen kan hebben voor de vogels. Als mogelijke oplossing wordt het beter zichtbaar maken van de hoogspanningsdraden genoemd. In het zeer open gebied van IJmeer en Markermeer is een bovengrondse hoogspanningsverbinding een visueel uitermate storend element en daarom zou vanuit die invalshoek juist gestreefd moeten worden naar een minimale zichtbaarheid. De milieueffectrapportage dient een antwoord te geven op de vraag hoe deze tegenstrijdige eisen ten aanzien van de zichtbaarheid vanuit enerzijds natuur en anderzijds landschap met elkaar verenigd kunnen worden.

Hoogachtend,

Miliefederatie Noord-Holland

1 oktober 2009

2009-023548/u/LE

Inspraakpunt NW 380Kv
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Inspraakreactie

Geachte heer/mevrouw,

We hebben kennisgenomen van de "Startnotitie milieueffectrapportage voor de 380 Kv Noord West verbinding".

Met gebruikmaking van de inspraakmogelijkheid willen wij graag aandacht vragen voor de volgende aspecten, mocht vanuit de mer-studie de voorkeur uitgaan naar een tracé door de gemeente Weststellingwerf.

- Op dit moment ligt de aanwijzing van het natura 2000 gebied Brande Meer en Rottige Meenthe ter inzage. Het nieuwe natura 2000 gebied betreft o.a. een uitbreiding van de bestaande natuurgebieden. De gebieden worden hierin met elkaar verbonden. Het nieuwe tracé zal nu juist deze nieuwe "verbindingszone" doorkruisen. Wij verzoeken u dit kostbare natuurgebied met uiterste zorgvuldigheid te beoordelen in de onderzoeken en de planvorming.
- De beschikbare ruimte in, met name, het zuidelijk deel van de corridor is mede door de aanwezigheid van diverse (burger) woningen vrij beperkt. Wij willen daarom onze nadrukkelijke voorkeur uitspreken voor de aanleg van één nieuw tracé, waarbij de bestaande 220 verbinding "gehangen" wordt in de nieuwe bi-pole mast. Ook qua landschappelijke inpassing gaat onze voorkeur duidelijk uit naar uiteindelijk één tracé van dit nieuwe type mast.
- Wij verzoeken u ruimschoots afstand te bewaren tot de verschillende lintbebouwingsstroken/ dorpen aan o.a. de Grindweg (Munnekeburen en Scherpenzeel) Kerkeweg, Hoofdweg (Oldelamer), Schipslootweg, Stadburen (Nijelamer) en de Weerdijk (Nijeholtwolde).
- Indien er voor wordt gekozen om het tracé via de zuidoost zijde van Heerenveen te laten lopen, zal er over een aanzienlijk traject een nieuw tracé over ons grondgebied moeten worden aangelegd. Dit zal een zeer grote impact hebben op het betreffende gebied. Het mag duidelijk zijn dat dit voor de gemeente Weststellingwerf geen aantrekkelijk alternatief is. Mocht uiteindelijk toch voor dit alternatief worden gekozen, dan willen wij u verzoeken de bestaande verbinding naar Wolvega mee te nemen in het project. Momenteel zit Wolvega namelijk aan een het einde van de 110 Kv verbinding.

Wij zijn ons ervan bewust dat deze reactie niet volledig kan gelden als zuivere inspraakreactie op gronden als weergegeven in de startnotitie. Door de grote impact van de ontwikkeling op de leefomgeving willen wij echter al in dit begin stadium onze standpunten en voorkeuren uitspreken.

Gemeente Weststellingwerf

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u nog vragen heeft kunt u contact opnemen met de behandelend ambtenaar

Deze brief is opgesteld en ondertekend namens burgemeester en wethouders met inachtneming van het mandaatbesluit 2007.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,
namens dezen.

de medewerker van de afdeling Leefomgeving.

0102

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Datum : 2 oktober 2009
Ons kenmerk : 166-09/AdV
Betreft :

Geachte

Naar aanleiding van de publicatie van de startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding berichten wij u het volgende. Graag willen wij - Milieufederatie Groningen, Friese Milieufederatie, Stichting Het Groninger Landschap, Vereniging Natuurmonumenten Regio Groningen, Friesland en Drenthe, Staatsbosbeheer Regio Noord en It Fryske Gea - enkele opmerkingen maken over uw startnotitie.

U streeft er naar deze nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding zo goed mogelijk in te passen in het landschap. Wij vinden dat een goed streven. Wij verwachten dat de nieuwe bipole-masten minder storend zullen zijn in het landschap dan de bestaande vakwerkmasten.

Een bovengrondse hoogspanningsverbinding blijft echter een beeldbepalend en storend element in het landschap en heeft een nadelig effect op de natuur ter plekke. Een landschap dat op dit moment al op veel plekken gedomineerd wordt door de reeds aanwezige hoogspanningsverbindingen. Een nieuwe doorkruising van het landschap achten wij dan ook zeer ongewenst.

Daarnaast vinden wij het van belang dat een nieuwe hoogspanningsverbinding de natuur zo min mogelijk verstoord en zo min mogelijk overlast veroorzaakt voor de lokale leefomgeving van mensen.

Nut en noodzaak

Uit de startnotitie blijkt dat er met name extra capaciteit nodig is tussen de Eemshaven en Diemen omdat de vraag naar elektriciteit met name in de Randstad is geconcentreerd, terwijl, gezien de nieuwe initiatieven (met name de bouw van drie nieuwe elektriciteitscentrales), de Eemshaven een belangrijke elektriciteitsleverancier wordt. Met andere woorden: de landschapsversturende hoogspanningsverbinding is kennelijk noodzakelijk omdat vraag en aanbod slecht op elkaar worden afgestemd.

Wij gaan er vanuit dat de MER een duidelijk antwoord zal geven op de vraag waarom de elektriciteitsproductie niet daar kan plaats vinden waar de vraag is.

Combineren of bundelen

In de startnotitie geeft u aan dat nieuwe hoogspanningsverbindingen *waar mogelijk en zinvol met bestaande hoogspanningsverbindingen op één mast* worden gecombineerd. Waar dit niet mogelijk of zinvol is, streeft u naar bundeling: nieuwe masten naast de bestaande

Een nieuwe, al dan niet gebundelde, doorkruising van het landschap achten wij niet aanvaardbaar. Combineren (aan de bestaande of aan nieuwe masten) zal niet altijd de eenvoudigste oplossing zijn, maar is zeker technisch uitvoerbaar. Wat ons betreft hoeft de MER verder geen aandacht te besteden aan een nieuwe, al dan niet gebundelde hoogspanningsverbinding.

Graag zien wij de mogelijkheid onderzocht om bestaande leidingen te bundelen op een bi-pole mast waarbij de bestaande vakwerkmast geamoveerd wordt.

Ondergronds

Ondergrondse hoogspanningsverbindingen hebben uiteraard onze voorkeur. In de startnotitie geeft u aan dat ondergrondse aanleg tot een lengte van 20 kilometer in principe technisch mogelijk is, maar gedeeltelijke ondergrondse aanleg wordt niet onderzocht.

Wij vragen u om in de MER te onderzoeken of gedeeltelijke ondergrondse aanleg van deze hoogspanningsverbinding technisch uitvoerbaar is, met name:

- in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden (o.a. Leekstermeergebied, Grootte Wielen);
- in of in de nabijheid van EHS-zones (o.a. Reitdiep);
- in of in de nabijheid van nationale landschappen (Middag – Humsterland, Noordelijke Wouden);
- in de nabijheid van woningen en andere gevoelige bebouwing.

Vogels

In de startnotitie deelt u mede dat in de MER voor de verschillende alternatieven tevens een inschatting zal worden gemaakt van het aantal draadslachtoffers. Wij verzoeken u tevens uitgebreid te onderzoeken welke mitigerende maatregelen er mogelijk zijn om draadslachtoffers te voorkomen.

Tevens zien wij graag in kaart gebracht hoeveel weidevogelleefgebied er verstoord wordt (kwantitatief).

Varianten

Wij zijn zeer content dat de bovengrondse variant over de Afsluitdijk niet wordt onderzocht.

In de startnotitie wordt het onwenselijk gevonden om de varianten 6 (route Eemshaven-Emmen-Zwolle) en 7 (route Groningen-Assen-Hoogeveen-Zwolle) in de MER op te nemen. De redenen hiervoor vinden wij zeer mager en wij zien niet in waarom deze varianten nu al buiten beschouwing worden gelaten. Wij pleiten ervoor om deze varianten wel degelijk mee te nemen in de MER.

Wij hopen dat de MER op bovenstaande punten voldoende duidelijkheid zal bieden.

Met vriendelijke groet,

FRIESE MILIEU FEDERATIE

Mede namens Milieufederatie Groningen, Stichting Het Groninger Landschap, Vereniging Natuurmonumenten Regio Groningen, Friesland en Drenthe, Staatsbosbeheer Regio Noord en It Fryske Gea,

0103

INSPRAAKPUNT NOORD-WEST 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

Rotstergaast, 2 oktober 2009

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Geachte heer/mevrouw,

Op 15 september 2009 hebben een aantal omwonenden van/direct belanghebbenden bij het bestaande hoogspanningstracé, dat via Rotstergaast loopt en een vertegenwoordiging van de Vereniging voor Plaatselijk Belang Rotstergaast e.o., Rotstergaast de informatieavond inzake de Noord-West 380 Kv verbinding te Heerenveen bezocht.

Zij stellen zich op het standpunt, dat een verzwaring van de capaciteit van de verbinding naar 380 kV géén grotere hinder - zoals visuele hinder, nadelig effect op het milieu en de gezondheid voor mens en dier, verdere ontwaarding van onroerend goed in de nabijheid van de hoogspanningsverbinding - voor omwonenden/direct belanghebbenden mag opleveren dan het huidige tracé. Daarbij stellen zij de eis, dat niet alleen het voorzorgsbeginsel wordt gehanteerd, maar dat ook risico's die op grond van wetenschappelijke gegevens tijdens de duur van de gehele procedure bekend worden, alsnog in de risicoanalyse zullen worden opgenomen en meegewogen.

Tevens stellen zij het op prijs van iedere ontwikkeling duidelijk op de hoogte te worden gehouden via onderstaand adres.

Deze brief treedt in de plaats van het in te vullen standaardformulier, dat is aangehecht.

Hoogachtend,

namens omwonenden/direct belanghebbenden (zoals bovenomschreven)

en

Vereniging voor Plaatselijk Belang Rotstergaast e.o.

Vereniging voor Plaatselijk Belang Rotstergaast e.o.

e-mail:

0103

Inspraakformulier Noord-West 380kV

Hoogspanningsverbinding Eemshaven – Ens – Diemen

ONTVANGEN

Startnotitie voor de milieueffectrapportage

03 OKT 2009

Uw gegevens

Naam: M. van den Broek / direct Belangbehouders en .....

heer / mevrouw

Straat + huisnummer: Vereniging van Plaatselijke Belang .....

Postcode + Woonplaats: ....

Telefoonnummer: .....

E-mailadres: .....

U spreekt in als:

- Particulier
- Vertegenwoordiger van organisatie / bedrijf: .....

Uw inspraak:

.....

.....

.....

Zie aangehecht schrijven

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

U kunt uw inspraakreactie ook uiterlijk 5 oktober 2009 per post sturen naar:

Inspraakpunt Noord-West 380kV, Bureau Energieprojecten, Postbus 304, 2270 AH Voorburg

30 sept 2009

Inspanningspunt NW 380kV

bureau energie projecten

postbus 304, 2270 AD Veerburg

R.S.

Dank voor de gelegenheid tot inpraak

- ik begrijp dat anderprandse transportleidingen duur zijn door benodigde koeling.... is dat nog zo tegen de tijd dat het systeem in 2016 moet zijn aangelegd en
- is zulke koelingsmethode dan niet te benutten in bijvoorbeeld bevolking concentraties aan de lijn
- is de totaal analyse duidelijk in afwijking van verloren warmte, gespaarde CO₂ e.d.? of zelfs afzet tegen visueel bederf van gepasseerde vrak's (kaningsdier vallei Oostervland bijvoorbeeld)
- wakt dit project helder afzet tegen de bekende mogelijkheden voor alternatieve of decentrale bronnen
- waarom zet men de centrale in Delfzijl als de stroom naar het westen moet?

Vriendelijke groet

Verstendig besluit gewent

Nummer 105

0105

5 eensluitende reacties ontvangen

0105

Aan het inspraakpunt 380 KV,
Bureau Energieprojecten,
Postbus 304,
2270AH Voorburg.

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Blankenham, 1 oktober, 2009.

L.S.

Graag maken de ondertekenaars van deze brief gebruik van de geboden mogelijkheid om in te spreken op de startnotitie MER Noord West 380 KV. Wij zijn bewoners van de woningen aan de Hammerdijk en de Lageweg te Blankenham, pal naast en onder de bestaande 220 KV lijn. Onze woonplaatsen zijn ook zoekgebied voor de nieuwe 380 KV lijn.

Naar onze mening dient de MER een beschrijving te bevatten van plaatsen waar niet voldaan wordt aan het uitgangspunt betreffende het vigerende voorzorgsbeleid voor gezondheidsaspecten van elektromagnetische velden. De beschrijving dient gemaakt te worden voor zowel de bestaande 220 Kv lijn als de nieuw op te zetten 380 KV lijn. Het helder in beeld hebben van plaatsen waar probleem situaties bestaan en ook van plaatsen waar deze situaties kunnen ontstaan, draagt naar onze mening bij aan het maken van de juiste keuzes. Naar onze mening dienen met het opzetten van een nieuwe lijn bestaande probleemgevallen opgelost te worden.

In de startnotitie missen we een uitgangspunt dat veiligheidsrisico's vermeden moeten worden. In de huidige situatie is het omvallen van een mast of een draadbreuk voor ons een risico gelet op de huidige plaatsing van de lijn. Naar onze mening dient hier in de MER aandacht aan besteed te worden.

Graag zijn wij bereid u nader toelichting te geven op onze inzichten. Een waarneming ter plaatse kan onze inzichten duidelijker maken.

In afwachting van uw antwoord en met vriendelijke groet,

0106

provincie
groningen

bezoekadres: Martinikerkhof 12

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

algemeen faxnr: 050 316 49 33

Inspraakpunt NW 380kV
bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Datum : -2 OKT. 2009
Briefnummer : 2009-55.970/40/A.18, RP
Zaaknummer : 200415
Behandeld door :
Telefoonnummer :
Antwoord op : brief kenmerk ET/EM/9141876
Bijlage :
Onderwerp : Min. van Economische Zaken, Den Haag - startnotitie
voor de MER Noord-West 380 Kv verbinding

Geachte Minister,

Op 19 augustus 2009 hebben wij van u de startnotitie m.e.r. voor de Noord-West 380 kV verbinding Eemshaven-Diemen ontvangen. U heeft ons in de gelegenheid gesteld om een schriftelijke zienswijze in te dienen ten behoeve van de richtlijnen voor het milieueffectrapport. Bij deze brief maken wij van deze gelegenheid gebruik en willen wij u de volgende zaken onder de aandacht brengen.

Allereerst merken wij het volgende op. Wij onderschrijven het nut en de noodzaak van de aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding en pleiten voor een voortvarende uitvoering van dit initiatief. Met de verzwaring van het 380 kV-net wordt het mogelijk om de energie van de nieuwe centrales in de Eemshaven en vanuit de Noordzee naar het landelijke net te kunnen afvoeren. Op dit moment is de transportcapaciteit van de hoogspannings- en middenspanningsnetten in Groningen daarvoor niet toereikend.

De verbinding kan op verschillende wijzen worden uitgevoerd. U heeft in uw startnotitie aangegeven welke alternatieven in de milieueffectrapportage worden onderzocht. Om verschillende redenen heeft u besloten een aantal mogelijkheden in dat kader niet nader te onderzoeken. Deze beslissing vinden wij in dit stadium te voorbarig.

De aanleg van de nieuwe verbinding zal - in het geval zij bovengronds wordt aangelegd - een grote impact hebben op het Groninger landschap en op het ruimtegebruik in verband met de veiligheidszone. Het tracé in de provincie Groningen loopt grotendeels door c.q. langs gebieden met een hoge landschappelijke waarde, waaronder zeer open gebied, het nationaal landschap (Middag Humsterland), de EHS (Leekstermeer e.o.) en het coulissenlandschap van het Westerkwartier dat aansluit op het nationaal landschap Noordlike Fryske Wâlden. Wij dringen erop aan om alternatieven, waarbij de nadelige effecten voor deze kwetsbare en beschermwaardige gebieden niet of in mindere mate optreden, in de milieueffectrapportage te onderzoeken.

GEDEPUTEERDE STATEN

Concreet hebben wij het over de volgende drie varianten:

1. het aanleggen van de nieuwe verbinding onderzee, vanaf de Eemshaven via de Noordzee naar het bestaande tracé Beverwijk - Diemen, waarbij tevens de mogelijkheden kunnen worden onderzocht voor het aansluiten van windturbines of -parken op zee; voor deze windparken bestaat immers de behoefte aan het creëren van zogeheten 'stopcontacten' op de Noordzee;
2. het gedeeltelijk ondergronds aanleggen van de nieuwe verbinding;
3. het combineren van de bestaande leidingen met de nieuwe leidingen in één maststructuur in plaats van het bouwen van een nieuwe verbinding naast de bestaande verbinding, teneinde het ruimtebeslag, het aantasten van het landschap en de nadelen voor de agrarische bedrijfstak tot een minimum te beperken.

Het realiseren van de verbinding via de Noordzee is naar onze mening in beginsel haalbaar en verantwoord. Deze modaliteit heeft primair onze voorkeur. Wij wijzen u op het gegeven dat sinds enige tijd een kabelverbinding tussen Noorwegen en de Eemshaven tot stand is gebracht en uitstekend functioneert. Provinciale Staten van Groningen hebben bovendien een grote interesse voor een onderzeese verbinding uitgesproken.

Wij stellen ons subsidiair op het standpunt dat, in het geval de verbinding over land bovengronds wordt gerealiseerd en niet kan worden gecombineerd op één (bestaande) mast, het in het SEV III genoemde uitrustingsbeginsel binnen de provincie Groningen moet worden toegepast. Dit zou betekenen dat de realisatie van de nieuwe verbinding wordt gecompenseerd door het ondergronds aanleggen van bestaande 110 of 150 kV verbindingen binnen de provincie Groningen.

Wij roepen u op, met inachtneming van het bovenstaande, de scope van de milieueffectrapportage met de genoemde drie varianten te verbreden, rekening te houden met onze wensen ten aanzien van de toepassing van het uitrustingsbeginsel en onze zienswijze te verwerken in de richtlijnen voor de milieueffectrapportage.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

 , voorzitter.

 , secretaris

0107

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Betreft: Traject Eemshaven- Vierverlaten

dd 2-10-2009

Hierbij onze zienswijze van wat er ontbreekt aan de startnotitie:

- Graag onderzoeken of nieuwe hoogspanningslijn traject Eemshavenweg (N46) kan volgen, geen extra doorsnijding van landschap en weinig bebouwing.
- Grote voorkeur leggen op 1 nieuwe 380 kV hoogspanningsmast en oude 220 kV daarin combineren !!!!!
- Absoluut nieuw type mast toepassen, eventueel 3 of 4 palen als combinatie van nieuwe 380 kV en oude 220 kV Als achterland van de Eemshaven verdiend dit gebied ook de nieuwste mogelijkheden.
- Rekening houden en oplossingen zoeken voor bestaande woon- en werksituaties onder de oude 220 kV. Onze boerderij staat onder de lijnen van 220 kV ! Ondanks protesten van voorouders zijn daar de lijnen overheen getrokken in 1970 ! Mocht er bundeling van de nieuwe lijn komen ter hoogte van Stedum dan is dit desastreus voor ons bedrijf. Wij wonen en werken onder magnetisch veld van 220 kV, bij bundeling met 380 kV is dit met de huidige richtlijnen niet meer mogelijk.

Met vriendelijke groet,

tel:

STICHTING NATUURBEHOUD ORANJEWOUD

Marijkemulwei 11 8453 JG Oranjewoud

0108

Aan Inspraakpunt Noord-West 380 kV.
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Oranjewoud, 2 oktober 2009.

Inspraak

De Stichting Natuurbehoud Oranjewoud, opgericht op 15 december 2000, beperkt zich met haar opmerkingen tot het gebied ten zuiden en ten zuidoosten van de Kern van Heerenveen. Op uw Corridorkaart op blz. 4 van de "Samenvatting Startnotitie" begrensd:

- a. in het westen door de 110 kV-lijn Oudehaske-Wolvega
- b. in het noorden door de 110 kV-lijn Oudehaske-Oosterwolde
- c. door de oostelijk/zuidoostelijk van de bovengenoemde punten a en b gelegen Corridorgrens

In de Startnotitie wordt aangegeven dat met de aanleg van de 380 kV-lijn rekening wordt gehouden met Natura 2000-gebieden. Behalve de Natura-2000 gebieden komen er andere, zeer kwetsbare, natuurgebieden in het zoekgebied voor. Eén daarvan is het "Kerngebied – Oranjewoud", onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur, eveneens vastgesteld door de Rijksoverheid.

In het kader van het Landinrichtingproject Oranjewoud-Katlijk zijn reeds enkele ecologische verbindingzones tussen het Kerngebied Oranjewoud en de in de nabijheid gelegen Natura 2000 gebieden in uitvoering en gereed, andere ecologische zones zijn in voorbereiding. De Landinrichtingscommissie Oranjewoud-Katlijk heeft in augustus 2009 de plannen vastgesteld.

Daarnaast is voor het overgrote deel Landgoederenlandschap "het Oranjewoud" op korte termijn de vaststelling te verwachten als aanwijzing tot "Beschermd – Dorpsgezicht".

Uit de bovenstaande alinea moge overduidelijk blijken dat zowel de rijks-, provinciale- als de gemeentelijke overheid grote waarde hechten aan de Cultuurhistorische waarden en Natuurwaarden van het Landgoederenlandschap "het Oranjewoud".

Het gebied vervult tevens een grote functie voor de wijde regio met betrekking tot de rustige vormen van dagrecreatie en cultuur- en natuurbeleving.

Een doorsnijding van het gebied met een "energie-snelweg", in dit geval van de 380 kV – lijn, zal dan ook een ernstige aantasting zijn, van o.a. de genoemde "waarden" in dit kleinschalige Landgoederenlandschap en EHS-gebied. Uit de verkregen informatie op de voorlichtingsavond hebben wij begrepen dat deze "energie-snelweg" een minimale strook vereist van 100 meter breed en tussen de 40 en 60 meter hoog, al naar gelang welke mastconstructie wordt toegepast. Het bij de 380 kV-lijn behorende magnetische veld zal, volgens de door u gegeven informatie variëren van ± 100 meter (bij een Bipolenmast) tot ± 300 meter (bij een conventionele mast)!!

Naast de nadelige gevolgen voor de natuurwaarden in het gebied merken wij op dat het gebied tussen de 110kV lijn Oudehaske-Wolvega en de lijn Bontebok-Nieuwehorne-Ter Idzard-Oldelamer in de winterperiode veelvuldig wordt gebruikt als verplaatsroute door duizenden ganzen (foerageer route) tussen de Ganzenpleisterplaats van Oordt's Mersken en de Deelen, de foerageergebieden bij Oldelamer en de zuidelijker gelegen gebieden. De ganzen vliegen, in de schemering/opkomende duisternis, terug naar hun slaappleatsen, vaak laag, vanuit het dal van de Tjonger, over het Landgoederenlandschap van ZW naar NNO/NO richting.

De Stichting Natuurbehoud Oranjewoud vindt dat de aanleg van een nieuwe 380kV lijn niet kan plaatsvinden in/door het Landgoederenlandschap "het Oranjewoud" e.o. Wij vinden het aangeven van dit kleinschalige gebied als zoekgebied voor de aanleg van een nieuw 380 kV-tracé (kaart op blz. 4 en 5) in strijd met de door u aangegeven uitgangspunten (blz. 2 van de Startnotitie: onderwerp Voorwaarden). Bij de vermelde Alternatieven (op blz. 6) is het Landgoederenlandschap "het Oranjewoud" e.o. terecht niet als alternatief genoemd om te onderzoeken.

Namens de Stichting Natuurbehoud Oranjewoud,

Nummer 109

2 eensluitende reacties ontvangen

- 1.
  2. Vogelwacht Jistrum
- JISTRUM

0109

Jistrum, 2 oktober 2009

ONTVANGEN

03 OKT 2009

Aan: Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

betreft: inspraak milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding

Mijne dames, heren.

Bij dezen dien ik mijn zienswijze in terzake van de startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding.

Het gaat mij om het gebied tussen de Kuikhornstervaart en de rotonde bij Twijzel (ten noorden van Kootstertille). De huidige situatie is aldus dat – vlak naast elkaar – twee netten op vakwerkmasten door dit gebied lopen, een 110kV en een 220 kV. Het net met 220 kV bestaat uit vier circuits: aan de masten hangen 4 bundels van elk 3 kabels.

Wanneer voor het noordelijk corridor zou worden gekozen (optie 2a, Vierverlaten-Leeuwarden), dan zou dit betekenen dat naast de bestaande twee netten een derde net wordt aangebracht. Uit de informatieavond heb ik begrepen dat er aan de bestaande 220kV masten geen plaats meer is voor het 380 kV net. Het gevolg is dus, dat een derde net naast de twee bestaande moet worden aangelegd. Dit is uiteraard een zware belasting voor het landschappelijke karakter van dit prachtige gebied.

Dit traject loopt precies door het gebied, waar recentelijk (in de jaren 2000-2008) onder regie van de Dienst Landelijk gebied en in samenwerking met de Provincie Fryslân een herinrichting plaatsvond (landinrichting Jistrum). In het ontwerpplan (vastgesteld door de Centrale Landinrichtingsemissie op 14 juni 1999) worden de landschappelijke kwaliteiten van dit toch wel bijzondere gebied geprezen. De voorzitter van de landinrichtingscommissie sprak bij de start van het project over het “unieke landschappelijke karakter van het gebied” dat in stand zou moeten worden gehouden en waar mogelijk zelfs versterkt (nieuwsbrief februari 2000).

Naar mijn mening is een derde netverbinding naast de twee bestaande een zware aantasting van het mooie kleinschalige landschap met singels, houtwallen, klinker- en zandwegen. Dat geldt voor het gehele hierboven aangeduide traject, maar speciaal ook voor de verbinding over de Kuikhornstervaart, tussen Kuikhornstervaart en Ieswei en ten noorden van de Ieswei. Daarbij meld ik nog dat de oostelijke oever van de Kuikhornstervaart is bestemd tot (en in gebruik is als) landelijk gebied en het gebied langs de Kuikhornstervaart deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur.

Niet alleen acht ik een derde net door dit gebied uit landschappelijk oogpunt onaanvaardbaar, ook passen de in overweging genomen *Windtrack* masten niet in dit landelijke gebied. Ik begrijp dat zij tenminste 56 meter hoog zijn en steeds in tweetallen worden geplaatst. Ze zijn aanzienlijk hoger dan de bestaande masten, de palen zelf hebben een erg stevige omvang (dik) en de kabels worden niet naast elkaar maar boven elkaar opgehangen. De uitstraling van telkens zo'n duo hoge palen met bevestigingen komt in dit landschap massaal over. Ook de boven elkaar aangebrachte kabels zijn in het landschap meer zichtbaar. Dit alles detoneert in dit kleinschalige landschap.

Ik heb begrepen dat wordt nagegaan of toch geen combinatie kan worden gemaakt met de bestaande netten. In die zin dat een deel van de bestaande 220 kV kabels aan de *Windtrack* masten worden gehangen. Nog afgezien van de vraag of dit een reële mogelijkheid is (het zou een vermindering in het 220 kV netwerk met zich brengen), wil ik hier benadrukken dat dit geen oplossing biedt voor het landschappelijke aspect. Naast het bestaande 110 kV net zou dan een 380 - 220 kV net ontstaan met toepassing van *Windtrack* masten. Ook dit detoneert.

Conclusie: kiezen voor het noordelijk corridor zou voor het onderhavige gebied een onaanvaardbare aantasting van de landschappelijke kwaliteiten ten gevolge hebben.

Met verschuldigde hoopwaching.

Nummer 110

77 eensluitende reacties ontvangen

76. Bewonersgroep de Velden

ONTVANGEN**05 OKT 2009**

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

BETREFT   Zienswijze startnotitie MER NW 380 kV
DATUM   Almere, 3 oktober 2009

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij dienen wij onze reactie op de startnotitie MER Noord West 380 kV. Deze zienswijze heeft specifiek betrekking op de mogelijke verbindingsalternatieven tussen Ens en Diemen(tracé 4). In deze brief worden onze aandachtspunten uiteengezet.

Er zijn drie verbindingsalternatieven waarvan tracés 4a en 4b dicht bebouwde gebieden doorkruizen. Met de opmerking dat tracé 4b is geprojecteerd in het water dat aangemerkt is als Natura 2000 gebied. Ons inziens is dit de duurste variant. Het is waarschijnlijker dat er gekozen wordt voor de andere 2 varianten. Wij vrezen dat de uiteindelijke keuze valt op variant 4a of 4c de uitbreiding van het hoogspanningsnet wordt gecombineerd met de verbreding van de A6. Temeer omdat de gemeente Almere eerder heeft aangegeven het bestaande hoogspanningstracé te willen verplaatsen naar de A6.

Zowel tracé 4a als 4c zijn geprojecteerd in een het natuurgebied en het woongebied ten zuiden van de A6 ter hoogte van Almere Haven. Dit gebied staat reeds onder druk door de verschillende ontwikkelingen. Merendeel van de bewoners is hier komen wonen voor de rust en de natuur. Een nieuwe ruimtelijke ingreep in de natuur waarbij bos verdwijnt doet afbreuk aan de natuur en het woongenot en is niet wenselijk. Het compenseren van de natuur in de buurt van de nieuwe ontwikkeling is al niet meer mogelijk, omdat er onvoldoende ruimte beschikbaar is.

Om die reden zien wij in de uit te voeren onderzoeken graag de volgende punten terug. Deze punten zouden wat ons betreft opgenomen moeten worden in de startnotitie;

- 1) Bij alle onderzoeken als uitgangspunt de invloeden van de verschillende woningbouwprojecten op te nemen, zoals Almere Poort, Wierdenpark in Almere Haven, herinrichting Kustzone Almere Haven, herinrichting Vroege Vogelbos, Beginbos en Kromslootpark;
- 2) Behoud van de bestaande locatie als uitgangspunt aanhouden en deze de voorkeur geven boven een nieuwe locatie of een nieuw (aanvullende) tracé op een locatie in de zones 4a t/m c;
- 3) Vooraf, in de startnotitie, inzicht geven welke wegingsfactor aan elk deelaspect (tabel 5,1; ruimtegebruik, leefmilieu, natuur etc) wordt toegekend. Wij gaan er van uit dat deze verschillende deelaspecten dezelfde wegingsfactor krijgen en de keuze niet alleen van financiën afhangt;

- 4) Een alternatief tracé buiten Flevoland wordt onderzocht, bijvoorbeeld het nieuwe tracé door Groningen en Noord-Holland of onder Flevoland door;
- 5) Natuurcompensatie alleen plaatsvindt binnen een straal van 5 kilometer van het plangebied, van eenzelfde natuurtype of ten behoeve van versterking van een gehouden natuur in dit gebied;
- 6) Versmallen van de corridor t.b.v. tracé 4a en 4c (zie fig. 4.11) ter plaatse van Almere-Haven en Kromslootpark in zuid-oostelijke richting tot aan de afslag 2 van de A6 zodat dit natuurgebiedgebied vrij blijft van het nieuw te bouwen hoogspanningstracé;
- 7) Toevoegen van een nieuwe corridor, t.b.v. een nieuw te ontwikkelen variant vanaf het bestaande hoogspanningstracé ten noorden van knooppunt Almere (A6-A27) in oostelijke richting met aansluiting op variant 4c.

Wij worden graag op de hoogte gehouden van de vervolgstappen.

Met vriendelijke groet,

0111

Nummer 111

5 eensluitende reacties ontvangen

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Geachte dames en heren,

Hierbij geef ik als aanwonende van het nieuwe 380 kV tracé mijn zienswijze op deze aanleg. Ik spreek in op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV. Ik maak bezwaar tegen het feit dat u een nieuw traject naast het bestaande traject aanlegt, zonder rekening te houden met het electromagnetische veld dat hierdoor wordt veroorzaakt. Wij wonen met een aantal mensen binnen de 300 meter van deze lijn. U maakt in uw brochure gewag van onderstaande uitgangspunten, maar houdt zich daar in onze omgeving zeker niet aan.

Uitgangspunten

De nieuwe verbinding wordt opgenomen in het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III), waarvoor een procedure van planologische kernbeslissing (PKB-procedure) wordt doorlopen. Het SEV geeft de kaders aan die voor de verdere besluiten van de rijksoverheid bindend zijn. Het rijk en TenneT hanteren enkele belangrijke uitgangspunten bij de aanleg van hoogspanningslijnen. Het streven is om bebouwing zoveel mogelijk te vermijden.

Samenwerking met de regio

Tijdens de duur van het project wordt er open en transparant gecommuniceerd. Er zal daarom gestructureerd overleg plaats vinden met betrokken lokale overheden. Verder zal er vanuit het project ruimschoots aandacht besteed worden aan communicatie naar andere betrokkenen en geïnteresseerden.

Van het vermijden van bebouwing als het open en transparant communiceren is in de regio Loppersum geen sprake. Op de inloopavond spreekt men elkaar tegen en van actieve voorlichting is in onze omgeving geen sprake. Dit zijn onze bezwaren

1) Electromagnetisch veld:

Wij weten uit eigen ervaring dat er in de nabijheid van zo'n leiding een electromagnetisch veld is. Onze burens, die dichterbij de leiding wonen, hebben veel last van computerstoring. Met versterking van de capaciteit zal dat veld ook bij ons beter merkbaar zijn. Wij zijn er niet gerust op dat dat geen gevolgen voor onze gezondheid heeft. Op uw site vermeldt u het meer voorkomen van leukemie bij kinderen, hoewel een oorzakelijk verband niet is aan te tonen. Het veld is wel aantoonbaar, en dat is voor ons voldoende reden om uw uitgangspunt, dat bebouwing vermeden moet worden, te onderschrijven. Frequente computerstoring is lastig, maar gezondheidseffecten zijn ernstig.

- 2) Lawaai
De huidige leiding maakt lawaai, m.n. bij vochtig weer (wat heel regelmatig het geval is). Een tweede ernaast verdubbelt dat effect.
- 3) Nadelige invloed op het landschap en waardedaling van huizen.
Een tweede lijn ontsiert het landschap en zal uiteindelijk onze huizen in waarde doen dalen.

Wij hebben op geen enkele manier kunnen ervaren dat u ons als bewoners serieus neemt in dit proces. Aan uitgangspunten wordt geen inhoud gegeven. In uw startnotitie spreekt u over de ruimtelijke mogelijkheden tussen Eemshaven en Vierverlaten, waardoor er geen alternatieven hoeven te worden onderzocht, maar ook hier wonen mensen! In Flevoland noemt u wel dat bewoning een factor is. Wij eisen dat er in de Milieu Effect Rapportage wordt meegenomen en meegewogen wat de gevolgen zijn voor de gezondheid en de woonomgeving van bewoners die binnen het gebied van 300 m. wonen van dit tracé (VROM advies oktober 2005). Daarbij vallen invloeden op Natura2000 gebieden in het niet. Ook bedrijventerreinen lijken in uw startnotitie belangrijker gevonden te worden dan woongebieden. Het traject Eemshaven-Vierverlaten wordt niet toereikend uitgewerkt, alleen de ruimtelijke mogelijkheden worden genoemd. U noemt wel de lintbebouwing bij Oudehaske, maar niet onze lintbebouwing. In ieder geval moet een Bipole mast worden overwogen. Zie onderstaand citaat uit uw startnotitie.

Een Bipole-mast is een hoogspanningsmast met een sterk gereduceerd magneetveld. Daarmee ontstaan meer mogelijkheden voor bebouwing in de directe omgeving van de hoogspanningslijn. Bij het huidige type mast en lijn zou bij een standaard 380 kV-lijn volgens het advies van VROM op een grondstrook van circa 300 meter rond de hoogspanningslijn beperkingen ten aanzien van de bebouwing gelden. Met het Bipole-concept wordt deze strook (ook wel magneetveldzone genoemd) teruggebracht tot minder dan 100 meter.

Wij eisen dat u het traject Eemshaven-Vierverlaten meer aandacht geeft in uw startnotitie, en in ieder geval in de m.e.r. op de volgende punten:

- 1) EM velden t.ov. bestaande bebouwing
- 2) Lawaai
- 3) Fijnstof
- 4) Effect op het landschap

Wij vinden dat onze leefomgeving moet worden ontzien.

Met vriendelijke groet,

Zemmer 30-9-2009

Zs,

0112

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Hierbij tekenen wij bezwaar aan tegen de
N-W 380 KV verbinding, en reageren wij op
de startnotitie.

Vanwege het gevaar van de volksgezondheid verzuk
ik u dringend om deze hoogspannings masten
verbinding niet langs onze woonplaats te laten lo-
pen. Ik wijs u op de mogelijkheden van onder-
zoeken van de TU in Delft b.v. om deze onder-
gronds te laten lopen. Vele gemeenten zijn daar al
mee bezig.

Om u goed te informeren heeft u maar op internet
te zoeken naar de schadelijke gevolgen van hoogspannings-
masten. Tevens hoop ik dat u bekend bent met het
feit dat er een verband bestaat tussen de hoogspannings
masten en kanker.

Wij leven nu al in een kooi van levensgevaarlijke stralings-
en ik verzuk u de nederlandse bevolking en met
name de mensen in het noorden waar u de noord-
west verbinding 380 KV wilt aanleggen niet nog
meer te belasten met de schadelijke gevolgen van
hoogspannings masten.

Bijgevoegd enkele artikelen. Zie verder internet.

met vriendelijke groet,

0112

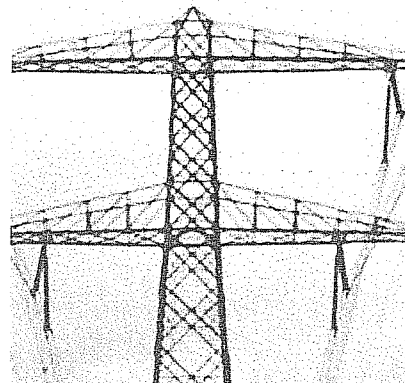
Hoogspanningsleiding vormt toch risico

Geplaatst op: 14-05-2009

Beoordeling: ●●●●●

Is het slecht voor je gezondheid om bij hoogspanningskabels te wonen? De discussie laat op, nu netbeheerder TenneT met 9 gezinnen financiële compensatie bespreekt.

Tussen het Zuid-Hollandse Wateringen en Bleiswijk moet in 2010 een nieuwe hoogspanningsleiding komen, een 380 kilovolt verbinding. Voor een groot deel is de kabel bovengronds, voor een klein deel ondergronds. Bewoners van 9 huizen die dicht in de buurt van het traject van de ondergrondse kabel wonen, mogen op kosten van netbeheerder TenneT verhuizen. Ze zijn niet verplicht dat te doen.

Gezondheidsrisico

Het is voor het eerst dat inwoners in Nederland schadeloos worden gesteld in verband met de aanleg van een hoogspanningsleiding. Dat roept vragen op over de veiligheid van wonen in de buurt van elektriciteitskabels. Bewoners in Oostzaan, die dicht bij een bestaande hoogspanningsleiding wonen, hebben al boos aan de bel getrokken. Dat zij een bepaald gezondheidsrisico lopen, maakt duidelijk niet uit, zeggen de bewoners.

Elektromagnetische straling

De schadeloosstelling van de Zuid-Hollandse gezinnen komt voort uit nieuw overheidsbeleid dat enkele jaren geleden van kracht werd. Dat houdt in dat nieuwe hoogspanningskabels 'uit voorzorg' vanwege elektromagnetische straling niet dicht in de buurt van woningen mogen komen. De afstand van woningen tot hoogspanningsmasten moet volgens richtlijnen van het RIVM tegenwoordig minimaal 50 meter zijn. Nu TenneT in het kader van het Randstad 380 KV-project een nieuwe verbinding aanlegt, komt de kabel op enkele plekken erg dicht in de buurt van woningen. Om die reden zegt TenneT de betrokken bewoners schadeloos te zullen stellen.

Alzheimer

Naar de effecten van hoogspanningskabels op de gezondheid is veel onderzoek verricht. Wie in de buurt van een hoogspanningsleiding woont zou voortdurend aan hoge elektromagnetische straling worden blootgesteld. Volgens Zwitsers statistisch onderzoek bestaat er een hogere kans op de ziekte van Alzheimer bij mensen die langer dan 15 jaar binnen een straal van 50 meter in de buurt van hoogspanningsleidingen wonen.

Leukemie

Er zijn enkele aanwijzingen dat voortdurende blootstelling aan hoge elektromagnetische straling de kans op leukemie bij kinderen verhoogt, maar wetenschappelijk bewijs is er niet. Mede op basis van bevolkingsonderzoeken in Engeland en Duitsland adviseren het RIVM en de Gezondheidsraad de laatste jaren voor de zekerheid een permanent gemiddeld stralingsniveau van maximaal 0,4 microTesla. In bevolkingsonderzoeken is bij voortdurende belasting van 0,4 microTesla geen toename van de kans op leukemie bij kinderen gevonden. TenneT gebruikt bij de aanleg van de nieuwe hoogspanningsverbinding de nieuwe Wintrack-mast, die straling beperkt. Binnen een straal van 50 meter van zo'n mast komt het niveau niet boven 0,4 microtesla.

Onzekerheid

Voor de mensen die dicht in buurt van oudere hoogspanningsleidingen en masten wonen, blijft onzekerheid over gezondheidsrisico's bestaan. Het RIVM denkt dat van de 110 nieuwe gevallen van leukemie bij kinderen die elk jaar voorkomen, hoogstens 1 nieuw geval van leukemie kan worden toegeschreven aan elektromagnetische straling die hoger is dan 0,4 microTesla. Het gaat hierbij om een schatting, ervan uitgaande dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen elektromagnetische straling en leukemie. Dat verband is volgens het RIVM vooralsnog niet aangetoond.

Auteur:

Bronnen: [TenneT](#), [Ministerie van VROM](#), [RIVM](#)

Trefwoorden van dit artikel: [Leukemie](#) - [Alzheimer](#)

Symptomen van EHS

Op basis van een enquête onder 250 Nederlandse elektrogevoeligen van alle leeftijdsgroepen heeft de Stichting EHS de meest voorkomende gezondheidsproblemen in kaart gebracht. Gerangschikt naar de gerapporteerde symptomen staan de neuropsychologische klachten bovenaan. Chronische vermoeidheid, hoofdpijn en diverse

afgeleide problemen komen bij alle respondenten voor. De klachten zijn vermoedelijk afgeleid van een algemene stressreactie. Er is niemand die lijdt aan alle gerapporteerde problemen tegelijk, hoewel sommigen wel degelijk door een combinatie van problemen zijn geïnvalideerd. Sociale en economische uitsluiting is dan vaak het gevolg.

Gezondheidsklachten

- Neuropsychologisch: chronische vermoeidheid, slaap-, concentratie- en geheugenstoornissen, duifheid
- Gedrag: irriteerbaar, agressief, depressief, autistisch, hyperactief, nerveus
- Neurologisch: hoofdpijnen, oorsuizingen, krampen, druk in 't hoofd, 'knellende band om hoofd'
- Zintuigen: wazig zien (mouches volantes), slecht ruiken (dichte neus), hoorproblemen (fantomgeluiden en zowel tinnitus als hyperacusis)
- Huid: droge huid, klam, eczeem, ontstekingen, puistjes, haarjeuk, pijnlijke wenkbrauwen
- Immuunsysteem: gezwollen slijmvliezen van neus en ogen, jeuk, huiduitslag
- Hart- en vaatproblemen zoals hartfibrillatie, arythmie; hoge bloeddruk
- Hormonaal: verhoogde stresshormoonspiegel, hypoglycaemie

Gezondheidsklachten door blootstelling aan elektromagnetische velden

0112

letselschadeforum

Letselschade => Letselschade/smartengeld => Topic gestart door: alpha_omega op 11 Maart 2009, 00:00:23

Titel: AANKLACHTEN TEGEN DE STAAT DER NEDERLANDEN TER INZAGEN

Bericht door: alpha_omega op 11 Maart 2009, 00:00:23

Aanklacht 30: De Nederlandse overheid nagelt zieke gedupeerde beroep zieken ex-werknemers met voor bedachte rade op de werkplek aan de schandpaal

In opdracht van het Nederlandse Ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid ontfermt het Uitvoeringsorgaan Werknemers verzekeringen (UWV) zich over zieke mensen waarop de Wet Arbeidsongeschiktheid van toepassing is verklaard. Zonder mede weten en toestemming van deze mensen wordt persoonlijke informatie over hun gezondheid toestand achter hun rug om verstrekt aan hypotheek verstrekkers en verzekeraars. Hierdoor worden deze zieke mensen en hun gezinnen door de Nederlandse overheid als het ware voorzien van een soort 'davit ster' en feitelijk publiekelijk aan de schandpaal genageld. Dit is onmiskenbaar dubbel ongezond. Wij klagen daarom hierbij de Nederlandse overheid nogmaals aan voor het begaan van misdaden tegen de menselijkheid

Aanklacht 31: De Nederlandse overheid doet niets om zuurstof misbruik terug te dringen

In Nederland is het compenseren van uitstoot van stikstof (CO2) een ware hype aan het worden. Wat daarbij veelal 'vergeten' wordt om te vermelden is dat de getroffen compensatie maatregelen pas over vele jaren effect zal kunnen hebben. Een nog veel groter probleem voor de duurzaamheid van het leven op Aarde betreft het op raken van zuurstof (O2). Een gebrek aan zuurstof levert een direct gevaar voor de volksgezondheid op. Zonder zuurstof is ieder mens binnen enkele minuten mors dood. Dit alles is hopelijk geen nieuws. Ook de Nederlandse overheid is op de hoogte van de zorgwekkende afname van het zuurstof gehalte in de lucht die alle burgers van Nederlandse voortdurend inademen. Toch neemt de Nederlandse overheid geen enkele maatregel om onnodige verspilling van zuurstof tegen te gaan. Zo mag iedere burger van Nederland ongelimiteerd verbrandingsmotoren laten draaien, zelfs ongeacht de grootte van de cilinderinhoud van deze motoren. Ook lost de Nederlandse overheid het file probleem niet op, want daarmee zou ze haar eigen financiële belangen schaden. Al die miljarden kilometers die jaarlijks door de burgers van Nederland worden gereden brengen namelijk erg veel geld op voor de Nederlandse overheid. Het onbeperkt gebruiken van verbranding motoren resulteert niet alleen in onnodig veel uitstoot van stik stof maar verspild even eens grote hoeveelheden zuurstof. Ook dat gaat ten koste van de gezondheid van de mens. Bovendien is de verbranding motor technologie zeer verouderd. Er zijn vele nieuwe technologieën ontwikkeld die veel beter zijn voor de natuur en onze portemonnee, maar de overheid blijft doel bewust trouw aan de machtige olie industrie. We leven dus in Nederland (en ook daarbuiten) in een schijn democratie waarin de multi bedrijven alles het voor het zeggen hebben en de regering door hen wordt geregeerd. Zuurstof is de eerste levens behoefte van de mens. De Nederlandse overheid doet volstrekt niets om te voorkomen dat het zuurstof gehalte in de lucht die de burgers in Nederland inademen tot onder de kritieke drempel zakt. Feitelijk

0112

doet de Nederlandse overheid dus absoluut niets om burgers van Nederland en alles wat er verder leeft binnen de Nederlandse lands grenzen te beschermen tegen de on af wendbaar te behoeden tegen uit sterving wanneer de huidige zuurstof afname blijft doorgaan. Wij klagen daarom hierbij de Nederlandse overheid voor de derde maal aan voor het begaan van misdaden tegen de menselijkheid.

Aanklacht 32: De Nederlandse overheid doet niets om haar burgers tegen door de mens ontwikkelde stralingen te beschermen

Zoals eerder is verwoord bij aanklacht nummer 23 weet de Nederlandse overheid dat de door de mens ontwikkelde straling gezondheid schade kan veroorzaken. Vanwege ongezonde straling veroorzaakt door de toepassing van het zo geheten Universele Mobiele Telecommunicatie Systeem (UMTS) draagt vrijwel iedere Nederlander vol en continu een schadelijke straling bron op of nabij het lichaam en houdt iedere Nederlander deze schadelijke mobiele unit vlak naast de hersenen. Maar ook steeds verdere toename van de toepassing van de draadloze technologie genaamd Radio Frequency Identification (RFID) gaat gepaard met het verder oplopen van al gehele gezondheid risico's als gevolg van schadelijke straling. En laten we vooral het straling gevaar niet vergeten van de hoog spanning kabels waarin elektrische energie wordt getransporteerd. Op tal van plekken waar het volstrekt ongezond is om te wonen worden toch huizen gebouwd. En wat te denken van de spaarlampen en de grote televisie schermen. We leven feitelijk met ons allen in een grote kooi vol met levens gevaarlijke straling. Maar het is allemaal nog veel erger. De toenemende luchtvervuiling door de uitstoot van fijn stof wordt ook door onze overheid niet ontkennt. Maar geeft onze overheid milieu vriendelijke technologieën een kans om deze uitstoot daarmee te voorkomen? Nee dus, een daarvoor verdient zij te worden aangeklaagd. Wat heel veel mensen nog steeds niet weten, is dat we ook nog eens opzettelijk worden besproeid met chemische deeltjes. Deze kilometers lange vliegtuig sporen vol met chemische deeltjes worden chemtrails genoemd, in tegenstelling tot de 'reguliere' condens sporen of contrails, die na zeer korte tijd niet langer zichtbaar zijn. Deze chemische deeltjes die waarschijnlijk door onbemande sproei vliegtuigen boven onze hoofden worden uitgestrooid worden geladen via de straling technologie genaamd HAARP (een afkorting van de schuilnaam High Frequency Active Auroral Research Program). De al dus geladen chemische deeltjes in ons luchtruim vormen een opzettelijk schild tussen het leven op Aarde en de Cosmische energieën die bedoeld zijn om dit leven te voeden. Dit schild blokkeert opzettelijk de natuurlijke ontwikkeling van het menselijke bewust zijn. En verder zorgt deze chemische troep in onze lucht, laten we dat vooral niet vergeten, ook voor tal van ernstige gezondheid problemen. Onze overheid weet dit, maar doet niets dan liegen, bedriegen en ontkennen. Wij zitten dankzij onze misdadige overheid allemaal gevangen in een kooi van onzichtbare straling. En dit gaat verder dan alleen UMTS, RFID en HAARP. Want ook hoogspanningsmasten geven straling af. Met een eenvoudige oplossing van een Zwitserse onderzoeker kunnen we onze elektriciteit ook verplaatsen zonder deze schadelijke straling. Door dit in Nederland niet te doen, stelt de overheid haar burgers onnodig bloot aan deze schadelijke straling. Miljoenen Nederlanders wonen of werken in het straling gebied van hoog spanning kabels. En wat te denken van zo geheten spaarlampen. Ook deze lampen geven schadelijke straling af. Onze overheid wil er juist voor zorgen dat we straks alleen nog maar spaarlampen kunnen kopen zodat we allemaal nog meer straling mogen ontvangen En er lijkt geen einde aan te komen, want ook de magnetron produceert schadelijke straling. En wat te denken van de steeds groter wordende flatscreen van televisie toestellen en computers? Al deze elektro magnetische straling dringt door tot diep in ons. Het heeft een verwoestende werking op tal van

0112

subtiële balansen die gezamenlijk over onze gezondheid waken. Met deze steeds erger worden elektro smog maken we onze eigen gezondheid kapot. Onze nationale overheid weet dit maar al te goed, en kiest er daarom bewust voor om ons recht op gezondheid nog verder aan te tasten. Kortom, de Nederlandse overheid doet helemaal niets om de gevaren voor de volksgezondheid veroorzaakt door kunstmatige stralingen tegen te gaan. Sterker nog, ze stimuleert het produceren van deze schadelijke straling. Vooral kinderen lopen hierdoor onaanvaardbare gezondheid risico's, want steeds meer gaat thuis en op school draadloos. Ook hier kiest de Nederlandse overheid onmiskenbaar voor geld ten koste van gezondheid. Dit is een directe schending van het recht op gezondheid voor alle burgers in Nederland gepleegd door de Nederlandse overheid.

Aanklacht 33: De Nederlandse overheid doet niets om inname van toxische gevaarlijke giftige stoffen te voorkomen

Laten we ter illustratie van deze aanklacht eens kijken naar fluoride. Zoals eerder is verwoord bij aanklacht nummer 23 weet de Nederlandse overheid dat fluoride een uiterst giftige stof is. De Nederlandse overheid doet in het algemeen echter volstrekt niets om al die gevaren tegen te gaan van het gebruiken of consumeren van giftige, bestraalde of genetische gemanipuleerde (voeding) middelen. Dit is een directe schending van het recht op gezondheid voor alle burgers in Nederland gepleegd door de Nederlandse overheid. Maar het is nog veel erger. Laten we maar eens naar de kunstmatige kleur-, geur- en smaakstoffen kijken die structureel aan onze voeding wordt toegevoegd. De overheid heeft dit allemaal goed gekeurd en in Europees verband zijn deze onnatuurlijke, lichaam vreemde stoffen genummerd en voorzien van de begin hoofdletter E van Europa (want hoe groter de afstand tot de burger, des te minder last heb je immers van hen!). Van een groot deel van deze officieel toegestane E-nummers is aangetoond dat ze ernstige gezondheid schade kunnen veroorzaken. Vele E-nummers zijn rond uit kanker verwekkende. Asbest moet in Nederland met de grootst mogelijk zorg worden behandeld, maar de even zo kanker verwekkende E-nummers mogen we gewoon van de schappen in de supermarkt pakken. Laten we eens twee extreem schadelijke E-nummers onder de loep nemen. Onder de schuil naam E 951 krijgen wij de gif stof aspartaam toegediend. Deze levens gevaarlijke zoetstof zit verwerkt in meer dan 6000 voedingsproducten, waaronder dus alle zogenaamde 'light'-producten. En wanneer de aldus gekweekte kanker cellen eenmaal lekker bezig zijn, dan wordt het fysieke lichaam inderdaad heel snel een behoorlijk stuk lichter en klopt de aanduiding 'light' dus. Aspartaam zit trouwens ook standaard verwerkt in heel erg veel 'medicijnen'. We kunnen geen hoest drankje meer kopen zonder aspartaam. Iedere apotheek medewerker kan beamen alle 'medicijnen' zonder aspartaam de afgelopen jaren systematisch zijn verwijderd uit het assortiment. En wat te denken van monosodium glutamaat, afgekort MSG, gifstof nummer E 621 De gezondheidsschade die deze zo geheten smaak versterkers aanrichten is levens groot. Er is een directe relatie tussen obesitas (over gewicht) en de inname van E 621. En mensen met over gewicht denken er goed aan te doen om over te stappen op de 'light'-producten. De ene gif stof stimuleert de vraag naar de andere gif stof. En overheid doet onder tussen wat ze al jaren doet: de andere kant opkijken, liegen, ontkennen en daarna weer bezig met business as usual: overleven in de politieke slangen kuil. onze volstrekt incompetente en zelf zuchtige politici hebben besloten dat de Codex Alimentarius in Nederland van kracht mag gaan worden. Dit meters dikke document opzettelijk zo ontoegankelijk gemaakt om die vervelende, bewust-levende mensen buiten spel te zetten, is bedoeld om onze brood nodige kruiden en mineralen te weren uit onze voeding ten faveure van de levens gevaarlijke E nummers. De natuur eruit en de kanker verwekkende

0112

chemicaliën erin. Hallo, volks vertegenwoordigers en dienaren van het volk - de letterlijke betekenis van ambtenaren! Waar zijn jullie in Hemelsnaam mee bezig? Hallo, burgers van Nederland! We worden met elkaar opzettelijk vergiftigd! Het begon heel erg voorzichtig, maar nu lijkt het hek helemaal van de dam. Zijn we met elkaar zo wilsonbekwaam geworden dat het ons ook helemaal niets meer kan schelen? Hoe heeft het zover met ons kunnen komen? Gaan we nog met elkaar op tijd wakker worden? Of laten we ons als makke lammeren nog verder kapot maken? Wanneer worden we met ons allen nu toch eindelijk eens echt wakker ?????

VOORKOMEN IS BETER DAN DEZE NOG EEN
KEER TE GENEZEN MEESTAL NIET MEER MOGELIJK

AANKLACHTEN TEGEN DE STAAT DER
NEDERLANDEN TER INZAGEN

inspraakpunt NW 380 KV
Buro ENERGIE projecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

0113

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Loppersum, 30 september 2009

Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van de voorlichtingsavond in Bedum over de startnotitie MER NW 380 kV willen we graag de volgende zienswijze naar voren brengen.

Op de avond kregen we geen bevredigende antwoorden op vragen over de technische haalbaarheid van combinatie van de nieuwe 380 kV-leiding met de bestaande 220 kV-leiding. "Waarschijnlijk kan dat niet", werd gezegd. Als hiermee bedoeld wordt: we weten het niet, vinden we de tijdsplanning voor de inspraakprocedures te krap. Met andere woorden: we verwachten een klip en klaar antwoord voor u verder gaat.

Als daarentegen bedoeld wordt: we weten het wel, maar het wordt te duur, dan zullen we geen medewerking verlenen. Het opwekken en exporteren van energie is een activiteit waarmee veel geld wordt verdiend. Een duurder alternatief voor het transport dient gewoon in de kosten te worden meegenomen.

Een parallelle lijn vakwerkmasten geeft naar onze mening een te grote aanslag op het landschap. Bovendien zal het bij agrarische activiteiten méér dan twee keer zoveel overlast geven dan één lijn. We vinden daarom dat uw uitgangspunt dient te zijn: wat technisch mogelijk is proberen we te realiseren. Afbraak van de huidige leiding en vervanging door een andere, gecombineerde leiding, zien wij, tot u ons van het tegendeel hebt overtuigd, als de meest juiste en voor ons enig aanvaardbare oplossing.

Hoogachtend,

(afschrift naar LTO-Noord)

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Marum, 30 september 2009

Betreft: Inspraakreactie Startnotitie m.e.r. Noord-West 380kV

Geachte lezer,

Naar aanleiding van het bezoek aan de informatie bijeenkomst op woensdag 23 september 2009 te Bergum, de startnotitie en het aanboren van enkele informatiebronnen, doe ik u hierbij onze inspraakreactie voor de m.e.r -procedure toekomen met overwegingen ten aanzien van alternatief 2b in voor de Noord-West 380kV verbinding waarop we graag een reactie en/of antwoord zien in de Milieu Effect Rapportage (MER).

Ik richt me hierbij alleen op de keuzevarianten 2a en 2b binnen de startnotitie in verband met mijn beschikbare tijd om een gedegen reactie op te stellen en omdat ik net zoals ongetwijfeld uzelf niet zit te wachten op een hoogspanningsverbinding in "mijn achtertuin".

Keuzebeleid overwegingen start notitie ten aanzien van de gekozen alternatieven

Ten eerste wil ik mijn ongenoegen kenbaar maken ten aanzien van de keuzes voor de alternatieven zoals die gemaakt zijn in de startnotitie. Het is mij absoluut niet duidelijk waarom is afgeweken van de twee alternatieven voor het traject Vierverlaten-Bergum voor binnen de verbinding Eemshaven-Ens die zijn bepaald in SEVIII.

De stelling in de startnotitie in paragraaf 4.3 dat de verbinding Vierverlaten-Burgum globaal is aangegeven en nog enkele andere mogelijkheden biedt, is mijn inziens na het lezen van het SEVIII plus onderliggende documentatie niet juist.

Mijns inziens is alternatief 2b juist in strijd met het SEVIII. Op pagina 10 van de *Nota van Toelichting Behorend bij Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening Deel 1: ontwerp planologische kernbeslissing* staat namelijk vermeld:

"Het kabinet acht de elektriciteitsvoorziening van vitaal belang voor de Nederlandse samenleving en hecht er daarom aan dat voldoende ruimte beschikbaar is voor behoud en ontwikkeling van de elektriciteitsvoorziening. Bij realisatie van dergelijke grootschalige infrastructuur zijn bovenlokale en -regionale belangen in het geding die vragen om een afweging op rijksniveau. Daarom doet de rijksoverheid in het SEV III globale ruimtereserveringen voor elektriciteitsvoorziening en dringt zij er bij andere overheden sterk op aan om in hun streek- en bestemmingsplannen zodanige voorzieningen te treffen, dat in de komende decennia voldoende ruimte beschikbaar is voor het opstellen van het in dit SEV III voorziene (nieuw) grootschalig productievermogen en het aanleggen en uitbreiden van hoogspanningsverbindingen.¹⁶ Alleen hoogspanningsverbindingen voor 220 kV en hoger en vestigingsplaatsen waar in totaal meer dan 500 MW aan elektriciteitsproductievermogen neergezet kan worden, worden opgenomen in het SEV III. De bijbehorende tabellen zijn op basis van de huidige kennis en inzichten voor zover mogelijk compleet¹⁷. Uitbreiding van vermogen en transportcapaciteit dient zoveel mogelijk op in het SEV III opgenomen vestigingsplaatsen en tracés te geschieden. Oprichting van een centrale of een verbinding en daarmee verbonden werken op een niet in tabel 1 en 2 van het SEV III opgenomen vestigingsplaats respectievelijk traject kan alleen aan de orde zijn in uitzonderlijke

gevallen en met toepassing van de rijksprojectenprocedure.”

In genoemde tabel 2 van SEVIII staat helder omschreven waar de 380kV trajecten voor de hoogspanningsverbindingen langs liggen en langs zouden moeten komen te liggen en mogelijke alternatieven voor de Noord West verbinding zoals deze immers ook zijn weergegeven in figuur 3.1 in de startnotitie. Hier valt geen nieuwe verbinding langs de A7 onder zoals ook al wordt vermeld op pagina 28 van de startnotitie onder verbindingsalternatief 2b. Het SEVIII heeft voor het traject Viervelaten-Bergum twee alternatieven: de minimale 6b variant als de maximale 6b variant beschouwd in de MER van het SEVIII. Beide varianten gaan uit van hetzelfde traject, zij het dat in de minimale variant in de operationele masten naar meer capaciteit wordt gezocht en dat in de maximale variant nieuwe masten en lijnen worden aangebracht. Hieruit concludeer ik dat er reeds twee alternatieven zijn, waaronder mijns inziens een meest milieuvriendelijk alternatief. Uit de startnotitie blijkt overigens niet wat het meest milieuvriendelijke alternatief is? Of moet deze nogmaals worden bepaald?

Aangezien het SEVIII stelt dat een oprichting van een verbinding en daarmee verbonden werken op een niet in tabel 1 en 2 van het SEV III opgenomen vestigingsplaats respectievelijk traject kan alleen aan de orde zijn in uitzonderlijke gevallen en met toepassing van de rijksprojectenprocedure. Het is mij absoluut niet duidelijk geworden in de startnotitie wat de reden is waarom het hier gaat om een uitzonderlijk geval waarom van de SEVIII alternatieven 6b maximaal en minimaal af te moeten wijken en daarbij nog een derde alternatief te zoeken? Hier zou ik graag een uitgebreid en helder onderbouwd antwoord op krijgen. Tevens zie ik deze twee alternatieven bundelen en combineren graag terug in de m.e.r. rapportage.

Dit verhaal kun je in een breder perspectief trekken naar de hele startnotitie? Waarom is niet uitgegaan van de in de SEVIII gemaakte keuzes voor de alternatieven van de 380 kV verbinding voor Noord West?

Trajectkeuze

Het is mij ook volstrekt onduidelijk waarom op basis van de eisen binnen het SEVIII, er dan voor een compleet nieuwe verbinding als alternatief wordt gekozen. Dit is zeker niet het meest milieuvriendelijke alternatief. De *Nota van Toelichting Behorend bij Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening Deel 1: ontwerp planologische kernbeslissing* stelt namelijk op pagina 31:

“ ... Hiermee rekening houdend wil het kabinet met de landelijke netwerkbeheerder TenneT, die sinds 1 januari 2008 het beheer heeft gekregen van alle lijnen van 110 kV en hoger, een afspraak uitwerken, waarbij het uitgangspunt is dat met de inwerkingtreding van het SEV III het totaal aantal kilometers bovengrondse hoogspanningsverbindingen vanaf 110 kV gedurende het SEV III in beginsel niet zal toenemen.³⁰ Bij iedere kilometer nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding van 220 kV of hoger, zal in beginsel een bestaande bovengrondse verbinding van 110 kV of 150 kV worden afgebroken en ondergronds, of in combinatie met een 380 kV bovengrondse verbinding, worden aangelegd.”

Ik mis dan ook dat als er voor alternatief 2b langs de A7 wordt gekozen, welke verbinding er dan zal worden afgebroken? Graag ook hierop uw antwoord.

Ik vraag me af in dit kader waarom er dan geen alternatief is uitgewerkt, via de bestaande 110 en 150 kv verbindingen vanaf de Eemshaven via de gemeente Zuidhorn naar Bergum, waarna opnieuw voor twee combinatie alternatieven naar Oudehaske kan worden gegaan over 110 en 150 kv verbindingen – via Leeuwarden of Oostellingwerf. Het ontbrekende stukje zou mijn inziens net als delen in de Randstad ondergronds kunnen worden aangelegd. Ik zou graag deze alternatieven ook meegenomen

zien in de m.e.r. rapportage. Dit lijkt mij naast de genoemde varianten in de SEVIII een van de meest milieu vriendelijke alternatieven omdat volgens SEV III een 110kv lijn moet worden gecombineerd of verwijderd of ondergronds moet worden gebracht bij komst van een 220 of meer verbinding. Nieuw is niet de meest milieu vriendelijke variant! Het alternatief 2b van de startnotitie is in dit opzicht niet het meest milieu vriendelijk alternatief die volgens de m.e.r. procedure meegenomen moet worden. Ik ben van mening dat er niet gekeken is naar alle redelijkerwijs te beschouwen alternatieven voor het MER en dat de keuze voor een verbinding langs de A7 geen redelijke is (zie ook vervolg) en vraag dan ook de genoemde alternatieve ook mee te nemen in de m.e.r-procedure.

De stelling in de startnotitie in paragraaf 4.3 dat de verbinding Vierverlaten-Burgum nog slechts 1 andere mogelijkheid kent is mijn inziens tevens onjuist. Zoals bovenstaand omschreven is er nog het alternatief via bestaande 110kV en 150kV verbindingen door de kop van Groningen en Friesland. Tevens bestaan er nog minimaal 3 andere bovenregionale infrastructures in deze regio die gaan en die niet worden beschouwd. Het gaat hier om de spoorwegverbinding Groningen – Leeuwarden, de waterwegverbinding Eemskanaal –PrinsesMargrietkanaal en de Friesestraatweg tussen Groningen en Leeuwarden. Deze alternatieve verbindingen zie ik ook graag in de m.e.r. procedure terug.

De volgende vraag die ik heb bij de trajectkeuze is de vaststelling van de zogenoemde corridors langs bestaande verbindingen of andere bestaande infrastructuur. Men spreekt over dat nieuwe verbindingen langs bestaande infrastructuur moet komen te liggen om het landschap niet verder te versnipperen. Dan wordt er toch ook bedoeld dat de verbinding echt direct langs de bestaande infrastructuur moet komen te liggen en geen bijvoorbeeld 3 km ernaast? Dan heb je dubbele versnippering in het landschap. Bijvoorbeeld in het Leekstermeer gebied zou een "optimale" benutting van de corridor betekenen dat er over een afstand van zo'n 5 km twee hoogspanningsverbindingen en een snelweg verspreid komen te liggen. Dit noemt men dan bundeling?! De reden van het opstellen van een breedte voor de corridors ontgaat me volledig in dit kader. Helemaal als tevens gesteld wordt dat ook nog van de corridors kan worden afgeweken. Ik verzoek om in de m.e.r. procedure de onderbouwing van de corridorsbreedte en de daarbij extra versnipperingsgevolgen mee te nemen. Het maakt tevens een groot verschil voor de m.e.r.procedure of de verbinding het meest noordelijke of meest zuidelijke traject kiest langs de corridorgrenzen. De m.e.r. neemt de totale breedte van de corridors mee? Er wordt dus naar meerdere alternatieven binnen een corridor gekeken in het m.e.r.? Milieu effecten over de hele breedte van de corridors worden beschouwd? Dan lijken mij de verbindingen ook al vaststaan binnen de corridors, omdat de m.e.r. anders wel erg uitgebreid wordt? Wat zijn deze verbindingen? Worden deze duidelijk omschreven in het MER? Graag zie alle mogelijke trajecten binnen een corridor terug in de m.e.r.-procedure.

Gezondheid en overlast

Diverse wetenschappelijk gepubliceerde artikelen spreken over de nadelige effecten van hoogspanningsverbindingen op de gezondheid over afstanden tot bijvoorbeeld 600m van de hoogspanningsverbinding bijvoorbeeld door elektromagnetische velden en de aerosols die hierdoor "gevangen" worden gehouden. Ik wil graag helder in kaart (niet globaal zoals beschreven in de startnotitie!) hebben gebracht wat de mogelijke nadelige gezondheidseffecten kunnen zijn met referenties naar de wetenschappelijke artikelen waarop deze conclusies zijn gebaseerd. Tevens wil ik uitgebreid de mogelijk nadelige gezondheidseffecten in kaart hebben gebracht voor mij als bewoonster naast de A7 zijn van een 380kV hoogspanningsverbinding inclusief de cumulatieve effecten wanneer deze 380kV hoogspanningsverbinding naast een snelweg wordt geplaatst waar het gemotoriseerde verkeer fijn stof produceert en tevens wordt gebruikt door vliegtuigjes met uitstoot als navigatiemiddel plus een mogelijke treinverbinding op dit traject. Ook zie ik graag hoever deze effecten dragen in de omgeving. Is er tevens een cumulatief effect met de hoogspanningsverbinding die al ten noorden van de A7 ligt?

Naast verkeerslawaaï zullen we ook bloot worden gesteld aan geluidshinder van de hoogspanningsverbinding, wat is dit effect en wat is het cumulatieve effect ook met in achtneming van de effecten van de mogelijk toekomstige treinverbinding en het huidige vliegverkeer.

Welk effect heeft dit op mensen hun geestelijke gezondheid? Bestaan er andere gevaren naast een verhoogde kans op Alzheimer? Waarom worden er geen nulmetingen in dit kader uitgevoerd? Ik zou graag een nulmeting van mijn huidige situatie in kaart hebben gebracht binnen het m.e.r. met daarbij de verwachte nadelige effecten van een hoogspanningsverbinding. Zijn er andere nadelige gezondheidseffecten naast gevolgen van magneetvelden, geluidshinder en fijnstof die niet uitgesloten kunnen worden? Deze zie ik ook graag tegemoet in het m.e.r..

In de startnotitie wordt gesproken dat luchtkwaliteit in de huidige situatie geen rol speelt, waarop is deze aanname gebaseerd op welke situatie(s)? Hoe zit het met bovengenoemde aerosols en bijvoorbeeld ozon en de gevolgen hiervan op de gezondheid?

Welke gezondheidseffecten kan dit hebben op onze huisdieren?

Tevens zou ik graag de overlast in het kader van werkzaamheden bij het aanleggen en onderhouden van de hoogspanningskabels in kaart willen hebben.

Ik ben een beetje geschrokken van de uitspraken die worden gedaan op de website van het Nederlands Instituut voor Bouwbiologie en Ecologie en aanzien van de onpartijdigheid van de kennisinstellingen die de overheid adviseren. Bijvoorbeeld: "Veel mensen zijn ongerust over de geluiden die af en toe opduiken in de pers inzake de mogelijke schadelijke invloed op de gezondheid van de GSM, UMTS, hoogspanningsleidingen, etc. De regering laat zich leiden door de Gezondheidsraad. Daar durft men het nog niet aan om alarm te slaan vanwege de enorme schadeclaims die daaruit zouden kunnen voortvloeien." In combinatie met de reactie van de gezondheidsraad op het onderzoek van Huss et al (2009) op de website van het kennisplatform, wordt dit onheimische gevoel alleen maar versterkt. Uit mijn eigen ervaring weet ik dat vele commerciële bureaus schrijven naar de conclusie die de opdrachtgever wil. Uit eigen ervaring weet ik dat je onderzoeksvraagstellingen zo kunt manipuleren dat het antwoord precies past in het verhaal van de opdrachtgever. De overheid wil geen massale ongerustheid, dus klinken de woorden op de website als van het Nibe me niet onbekend in de oren. Want wiens brood men eet, wiens woord men spreekt. Ik vind het de ethische verantwoording van de overheid bij onzekerheid over de gevolgen voor de gezondheid helder en duidelijk in kaart te brengen en minimaal geen nieuwe situaties moet creëren door nieuwe verbindingen aan te leggen in de nabijheid van woningen en voor bestaande situaties passende veilige oplossingen te creëren! Publicaties als "Hoogspanningslijnen. Antwoorden op de meest gestelde vragen" uitgegeven door het VROM in deze vind ik, als weldenkend intelligent mens, in deze een belediging en afscheping voor de burger. Er wordt hierin mijn inziens volledig voorbij gegaan aan de mogelijke gezondheidsrisico's die door wetenschappers zijn aangetoond; bijvoorbeeld leukemie bij kinderen en Alzheimer. Is het ethisch om een nieuwe verbinding aan te leggen waarbij duizenden extra mensen worden blootgesteld aan de mogelijke gezondheidsrisico's die nieuwe hoogspanningsverbindingen met zich meebrengen? Graag ook meenemen in m.e.r..

Onze woning is deels ouder dan 100 jaar. Dit betekent dat de woning niet geïsoleerd is volgens de huidige bouwvoorschriften. Lopen wij daarom in huis een groter gezondheidsrisico en krijgen wij meer overlast dan mensen in een nieuwe woning in relatie tot milieueffecten? Is ons huis een groter gezondheidsrisico dan een nieuwbouwwoning? Naast een objectieve wetenschappelijke onderbouwing zie ik ook in dit kader graag een nulmeting uitgevoerd ter onderbouwing binnen de m.e.r.-procedure.

Welke preventieve maatregelen kunnen ons in dit kader worden aangeboden ter compensatie?

Waarom kunnen in de Randstad wel delen van het 380kV traject ondergronds worden aangelegd? Wat zijn hier de argumenten?

Ik zie deze overwegingen graag terug in de MER.

Veiligheid

Welke risico's loop ik als de hoogspanningskabels over mijn eigendom worden aangelegd? Werken mijn elektrische apparaten nog naar behoren? Slaat mijn paard straks zomaar op hol? Vliegt er geen vliegtuig tegen de palen (de A7 wordt als navigatie-infrastructuur gebruikt – er vliegen vele kleine vliegtuigen met grote regelmaat over. Tevens loopt ook al de straaljagerroute haaks over de A7 ter hoogte van Marum).

Terugkomend op onze woning van deels over de 100 jaar oud. Lopen wij in een ongeïsoleerd huis een groter gezondheidsrisico dan mensen in een nieuwe woning in relatie tot milieueffecten? Is ons huis een groter veiligheidsrisico voor blootstelling dan een nieuwbouwwoning?

Tevens is er risico voor schade aan de woning door bouwactiviteiten tijdens de aanleg en onderhoud door bijvoorbeeld heiwerkzaamheden? Naast een objectieve wetenschappelijke onderbouwing, zie ik ook in dit kader zie ik graag nulmetingen uitgevoerd.

Welke preventieve maatregelen kunnen ons in dit kader worden aangeboden ter compensatie?

Ook hier het verzoek deze overwegingen mee te nemen in de MER.

Natuur

Welke effecten hebben hoogspanningsverbindingen op de natuur. Langs de A7 bij Marum ligt het stroomdal van het Dwarsdiep en het natuurgebied Het oude riet. Welke nadelige effecten hebben hoogspanningsverbindingen op deze gebieden en op de dieren die hier leven of hier verblijven om te broeden of op doorreis zijn? Waarom moeten die worden geconfronteerd met twee lijnen die het landschap versnipperen in plaats van een gecombineerde of gebundelde over het bestaande tracé 2a?

Graag ook deze overwegingen meenemen in de MER.

Omgeving – leefomgevingskwaliteit, cultuur historisch landschap, bodem en water en dergelijke

De omgeving zuidelijk westerkwartier kenmerkt zich door kleinschaligheid met veel houtwallen. De gemeenten hebben daartoe het beleid om de houtsingel hoofdstructuur te beschermen en waar kan te herstellen. Het bureau Eelerwoude schrijft hierover dat de A7 in dit landschap juist niet benadrukt moet worden door hier bijvoorbeeld houtsingels langs te plaatsen. Een mogelijke hoogspanningsverbinding langs de A7 heeft ditzelfde effect in het kleinschalige landschap. Dit effect moet m.i. worden meegenomen in de m.e.r.-procedure. Tevens de horizonvervuiling die een hoogspanningsverbinding geeft in het kleinschalige landschap moet in dit kader worden overwogen. Deze horizonvervuiling is tevens voor mij een aantasting in woongenot. Daarnaast zou ik graag in kaart gebracht willen hebben wat er in het landschap gesloopt/verwijderd of anderszins veranderd wordt. Bijvoorbeeld houtwal kap, sloten dempen.

Opnieuw het verzoek om deze overwegingen in de MER mee te nemen.

Wellicht komt deze inspraakreactie negatief en wantrouwend over, mijn excuses daarvoor. Ik heb er alle begrip voor dat de energie moet worden getransporteerd, maar over de wijze waarop en hoe dit is onderbouwd verschil ik van mening. Door eerdere zeer negatieve ervaringen met politieke keuzes die voorbijgaan aan objectieve feiten en uitspraken van de Raad van State en ten koste gaan van alles behalve de economische, sta ik inmiddels zeer wantrouwend over het objectieve verloop van de procedure en politieke keuzes die daarop worden gemaakt. Ik hoop daadwerkelijk dat deze keer niet alleen geld een rol speelt in de uiteindelijke keuze van de verbindingen. Ik krijg alleen bij de uitwerking van de startnotitie het gevoel dat er geschreven wordt naar een uit de lucht vallend nieuw alternatief die "toevallig wel even de economisch gunstigste variant – de kortste en dus goedkoopste – is; verbindingsalternatief 2b: volgen A7-A6 tussen Vierverlaten en Oudehaske. Dit komt ook tot uitdrukking in het doel van de Noord-West 380kV verbinding: *Het op doelmatig, efficiënte en kosteneffectieve wijze realiseren van een nieuwe toekomstvaste en duurzame 380kV hoogspanningsverbinding van Eemshaven via Ens naar Diemen.* Hier staat geen woord in over milieuvriendelijk of mensveiligste of landschapsfraai of ... . En dit leest voor mij als politiek en ben ik bang dat inspraak geen kans maakt maar gewoon wordt weggeschreven met de mening van een ambtenaar die "wiens brood men eet, wiens naam men spreekt" hoog in het vaandel heeft staan. Als dit absoluut niet het geval is, bied ik bij voorbaat mijn excuses aan en dank ik u hartelijk voor de objectieve behandeling van deze inspraakreactie zodat daadwerkelijk het milieubelang naast andere belangen een volwaardige rol speelt in de besluitvorming.

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u contact met mij opnemen.

Ik zie uw reactie gaarne tegemoet.

Met vriendelijke groet.

0115

ONTVANGEN

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

05 OKT 2009

Burgum, 2 oktober 2009

Betreft: bezwaar tegen nieuwe hoogspanningsverbinding van Noord naar West.

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij tekenen wij bezwaar aan om De Noord-West 380 kV hoogspanningsverbinding over het traject 2A Vierverlaten-Oudehaske (afbeelding 4 op pagina 6 van Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV) door gemeente Tytsjerksteradiel te laten lopen.

Sinds 2002 zijn wij hier als eerste bewoners komen wonen in het plan 'wonen en werken'. Aan deze weg (Elingsloane) zijn aan weerskanten woningen met kleinschalig bedrijvigheid gecreeërd. Vrij ontwerp van de woningen, welke niet zijn geplaatst op een industrieterrein, maar aan een doorgaande weg welke aansluit op een nieuwbouwwijk.

Omdat bewoning binnen de grens van de hoogspanningsverbinding schadelijk kan zijn voor de mens, zal onze woning binnen deze grens vallen. Zoniet dan zal aan de overkant van onze woning een aantal woningen moeten verdwijnen. Hierdoor is er geen éénheid meer, het woonplezier vermindert en de verkoopwaarde van onze woning zal aanzienlijk dalen of ons huis met loods zal onverkoopbaar worden.

Wij verzoeken u om dit bezwaarschrift in behandeling te nemen. Tevens willen wij graag op de hoogte worden gehouden van de verdere ontwikkelingen rondom de nieuwe hoogspanningsverbinding.

~~Met vriendelijke groet,~~

Plaatselijk belang Oranjewoud

0116

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Secretariaat:

Telefoon (0513) 681 778

Internet www.oranjewoud-dorp.nl

Opgericht 22 december 1930

Bankrekeningnummer 3264.73.297

Inspiraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Oranjewoud, 3 oktober 2009

Onderwerp: Inspiraak startnotitie milieueffectrapportage: Noord-West 380 kV

Geachte dames en heren,

Plaatselijk Belang Oranjewoud wil reageren op genoemde startnotitie met een andere zienswijze op het door u voorgestelde zoekgebied rond Heerenveen.

Het gaat over het Verbindingsalternatief 2b: het traject langs de A7 in deze nota. Door de ligging van Oranjewoud in de EHS en omdat Oranjewoud op zeer korte termijn zal worden aangewezen als Beschermd Gebied, zien wij het gebied ten oosten van Heerenveen en ten zuiden van de A7 niet als mogelijkheid om de 380 kV leiding langs te laten lopen.

Het eeuwenoude gebied met zijn bijzondere structuur en tuinarchitectuur gaat verloren wanneer een 380 kV traject door dit gebied zou lopen. In Oranjewoud werken wij met een dorpsvisie, die juist dient tot bescherming van dit stukje historisch en uniek Nederland.

Het beschermd gebied omvat niet alleen Oranjewoud, maar ook delen van de dorpen Katlijk, Mildam en Oudeschoot. De ruimte die dan nog overblijft door de Tjongervallei zou het gebied dat door de Landinrichtingscommissie Oranjewoud – Katlijk in ontwikkeling is genomen weer geheel teniet doen.

Het argument in uw startnotitie om het gebied oostelijk van Heerenveen tot zoekgebied te maken omdat aan de Noordkant van Heerenveen bedrijventerreinen zijn, en omdat er nog rekening gehouden wordt met een spoorlijn, is geen steekhoudend argument om dan hier maar een breed gebied te projecteren.

De historische en culturele schade die het aanleggen van een 380 kV leiding door dit gebied veroorzaakt, staat in geen enkele verhouding tot het overspannen van een nog te vergroten modern industrieterrein. Door iets meer naar het noorden gebruik te maken van de al aanwezige leiding met een grotere boog om Heerenveen noord naar Oudehaske, zou volgens ons een betere mogelijkheid vormen.

Wij stellen derhalve voor het zoekgebied op te schuiven naar een gebied meer ten noorden van de A7.

Met vriendelijke groet,

0117

oktober 4, 2009

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Inspraakpunt NW 380 KV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

Geachte Lezer,

In de startnotitie staat de corridor Eemshaven-Vierverlaten ingetekend. Ter hoogte van Loppersum-Stedum ligt ons agrarische bedrijf in de corridor. Met de bestaande 4-circuits 220 KV verbinding hebben we niets te maken. Deze bevindt zich op redelijke afstand van ons bedrijf. Indien de nieuwe Noord-West 380 KV naast de bestaande verbinding aangelegd wordt, is het mogelijk dat de verbinding over enkele percelen land van ons aangelegd wordt en er masten geplaatst moeten worden. Ook zou er een situatie kunnen ontstaan waarbij de verbinding over ons toekomstige bouwblok komt. Dan heb ik het nog niet over eventueel de al bestaande bebouwing. Ook als de nieuwe verbinding langs de Oost-zijde van de Eemshavenweg aangelegd wordt, komen er masten op ons land, waar we niet op zitten te wachten.

De nieuwe Noord-West 380 KV verbinding over ons land plaatsen, inclusief het plaatsen van eventuele masten heeft grote gevolgen voor ons bedrijf voor de bedrijfsvoering alsmede eventueel een latere verkoop van het agrarische bedrijf. Indien de verbinding over de bestaande gebouwen en/of ons toekomstig bouwblok komt hebben we nog een groter probleem met onze toekomstige bouwplannen. Ook op een 380 KV verbinding dicht bij mens en dieren zitten wij niet te wachten. (straling, computerstoring ect)

Hopend u voldoende informatie gegeven te hebben over onze bezwaren. We willen graag op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen en inspraakmogelijkheden.

Met vriendelijke groet.

0118

Inspraakpunt Noord-West 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Betreft: Hoogspanningsverbinding Eemshaven-Ens-Diemen

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Dronten, 1 oktober 2009

Geachte heer, mevrouw,

Namens de in oprichting zijnde Agrarische Natuur Vereniging (ANV) Greppelveld e.o. geven wij u de volgende inspraakreactie.

Wij zouden het bijzonder betreuren als ten aanzien van de hoogspanningsverbinding Eemshaven-Ens-Diemen, uw keuze bij het tracé Ens-Diemen langs de meeste oostelijke variant zou gaan lopen in Oostelijk Flevoland.

Op dit moment werken wij met een groep agrariërs aan de oprichting van een agrarische natuurvereniging. Een van de doelstellingen zal zijn om de natuurwaarden van ons halfopen landschap te behouden, waarbij wij ook ontmoetingsmogelijkheden met de (recreatieve) burger willen stimuleren. Met een mogelijke extra doorsnijding c.q. afgrenzing van ons 'werkgebied' zouden de natuurlandschappelijke en recreatieve waarden zeer zeker aangetast worden.

Het werkgebied van onze natuurvereniging wordt grofweg begrensd door aan de noordelijke zijde de Hanzelijn en dan verder de Hondtocht, Olsterweg, Bremerbergweg en aan de oostelijke zijde de bossen c.q. Veluwe-/Drontermeer.

Wij hopen derhalve dan ook dat u voor een ander, meer westelijk gelegen tracé kiest.

Uiteraard zijn wij bereid een en ander mondeling toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,
Initiatiefnemers van de ANV Greppelveld e.o.

Correspondentieadres:

Delfzijl, 4 oktober 2009.

0119

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg.

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Betreft : Inpraak op startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV.

Geachte Heer/Mevrouw,

In de startnotitie wordt de aanleg van nieuwe hoogspanningsverbindingen vanaf de Eemshaven als een noodzakelijkheid gezien, een vanzelfsprekende consequentie van de bouw van nieuwe centrales aldaar, waarvan de opgewekte stroom voornamelijk bedoeld is voor gebruikers in de Randstad. De overheid geeft kennelijk eerst vergunningen voor de bouw van nieuwe centrales af en daarna blijken er ook nog eens nieuwe hoogspanningsleidingen nodig zijn. Deze werkwijze heeft op zijn minst de schijn van een slim trucje. De koninklijke weg zou zijn geweest in de vergunningsverlening voor de centrales en in de daaraan voorafgaande m.e.r. de milieu consequenties van de gekozen lokatie, i.c. de afvoer van de geproduceerde stroom, duidelijk aan de orde te stellen en ter beoordeling voor te leggen aan burgers en maatschappelijke organisaties. Logisch zou toch zijn geweest de centrales te bouwen daar waar de verbruikers zijn, dus op de Maasvlakte en bij IJmuiden. Dat zou de landschapverwoestende hoogspanningsleidingen voor een groot deel kunnen hebben voorkomen. Met name in de open landschappen van de noordelijke provincies zijn de hoogspanningsmasten bijzonder lelijk. Mijns inziens het lelijkste door mensenhanden gemaakt.

Voor zo'n heroverweging is het nu te laat. Toch wil ik U verzoeken in de m.e.r. voor de nieuwe NW 380 kV verbinding aandacht te geven aan deze kwestie. Hoewel de lokatie van de nieuwe centrales nu niet meer aan de orde is, is het mijns inziens een zaak van behoorlijk bestuur om de afwegingen die geleid hebben tot de toenmalige lokatiekeuze, maar nu in samenhang met de afvoer van de geproduceerde stroom, te memoreren en te onderbouwen.

Immers, het MMA, het meest milieuvriendelijke alternatief, is toch de plaatsing van centrales in de nabije omgeving van de verbruikers. Dit heeft tal van voordelen:

- Geen cq minder verstoring van het landschap
- Minder vogelsterfte
- Minder blootstelling van mensen aan emf velden
- Lagere kosten voor de hoogspanningsverbinding
- Lagere verliezen, dus defacto minder CO2 uitstoot.

Ik hoop dat bovenstaand verzoek gehoor zal vinden en deze kwestie in het m.e.r. de plaats krijgt die het verdient. Daarnaast verzoek ik U in het m.e.r. aandacht te geven aan de esthetische aspecten van de hoogspanningsverbinding. Als er dan toch een nieuwe verbinding moet komen, maak die dan "zo mooi mogelijk".

Met vriendelijke groet,

0120

Nederland

Middelstum, 4 oktober 2009

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Onderwerp: inspraakreactie

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij onze reactie op de startnotitie voor de Milieueffectrapportage (MER) Noord-West 380 kV verbinding.

Wij zijn de toekomstige bewoners van het adres: [redacted] te Middelstum en dus wonend in de corridor Noord-West 380 kV. Daarom het volgende;
De huidige hoogspanningsverbinding 220 kV is op ca. 250 meter zuidelijk van onze bebouwing. Conform de startnotitie wordt de nieuwe hoogspanningsverbinding ten noorden van de spoorlijn gesitueerd. Dit betekent dat de nieuwe verbinding veel dichterbij (zuidelijker) onze bebouwing kan komen. Gelet op het advies van de staatssecretaris van VROM uit 2005 'dat nieuwe situaties vermeden worden waarbij kinderen langdurig verblijven in het gebied rond nieuwe hoogspanningsverbindingen' is een dergelijke situering zeer ongewenst. Ons gezin bestaat uit twee volwassenen en drie kinderen in de leeftijd van 1, 4 en 6 jaar. Bovendien verblijven opvangkinderen (in ongeveer dezelfde leeftijdscategorie als onze eigen kinderen) bij ons. Wellicht wordt deze opvang in de toekomst uitgebreid.

Gelet op bovenstaande, vragen wij u om veel meer noordelijker van onze bebouwing een tracéalternatief te onderzoeken.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.
Graag ontvangen wij uw reactie.

Met vriendelijke groet,

0121

Inspraakformulier Noord-West 380kV

Hoogspanningsverbinding Eemshaven – Ens – Diemen

Startnotitie voor de milieueffectrapportage

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Uw gegevens

Naam: .....

heer / ~~mevrouw~~

Straat + huisnummer: ....

.....

Postcode + Woonplaats: .

.....

Telefoonnummer: .....

.....

E-mailadres: .....

.....

U spreekt in als:

Particulier

Vertegenwoordiger van organisatie / bedrijf: ..... *Agrarische bedrijf* .....

Uw inspraak:

- *ik wens niet meer masten op mijn land te krijgen.*
- *Dus als er een geplaatst wordt ook wek wat afgebroken wordt.*
- *geen hinder wil andere kinden van straling of magnetisch veld van de draad.*
- *Het is geen algemeen belang meer voor Nederland dus wat leveren commerciële doel en de mij op?*
- *Mijn GPS systeem wek niet goed onder de draad. IRTK doel het beter verschil wordt betaald door Tennet*

U kunt uw inspraakreactie ook uiterlijk 5 oktober 2009 per post sturen naar:

Inspraakpunt Noord-West 380kV, Bureau Energieprojecten, Postbus 304, 2270 AH Voorburg

Inspraakpunt Noord-West 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265

Fax
(0320)-265260

E-mail
provincie@flevoland.nl
Website

www.flevoland.nl

POSTSTEMPEL

-5 OKT 2009

Datum

-5 OKT. 2009

Bijlagen

1

Uw kenmerk

DDUE0915765/217/ewi

Ons kenmerk

890305

Onderwerp

Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding

Geachte heer/mevrouw,

Op 25 augustus 2009 heeft u de Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding ter inzage gelegd. De aanleg van deze nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Eemshaven en Diemen is nodig om in de toekomst de capaciteit van het elektriciteitsnet veilig te stellen. Voldoende capaciteit van het elektriciteitsnet is voor Flevoland in toenemende mate van belang met het oog op de groeiambities voor de productie van duurzame energie binnen onze provincie en de ontwikkelingen die binnen de provincie de komende jaren op stapel staan.

Flevoland is als jongste provincie een dynamische provincie waar veel ontwikkelingen plaats vinden. Bij deze ontwikkelingen werkt de provincie Flevoland samen met het Rijk en regionale partners aan verschillende ontwikkelingen. Medio oktober 2009 zal het Rijk beslissen over de RAAM-brief, waarin belangrijke keuzes zullen worden gemaakt over de Schaalsprong Almere, Toekomstvisie Markermeer IJmeer (TMIJ) en de infrastructuur voor de ontsluiting van Zuid-Flevoland. Andere belangrijke ontwikkelingen zijn OostvaardersWold en de ontwikkeling van Lelystad zoals vastgelegd in de Kustvisie Lelystad en de Structuurvisie Lelystad. Sectorale keuzes en besluiten op rijksniveau, zoals het tracé voor de Noord-West 380 kV verbinding, maar ook keuzes voortvloeiend uit het MER voor de Structuurvisie buisleidingen (VROM) zullen hoe dan ook op deze ontwikkelingen van invloed zijn. Door het claimen van een aantal ruimtelijke tracés binnen onze provincie worden een aantal van deze ruimtelijke ontwikkelingen op een of meerdere plaatsen doorsneden door boven- en ondergrondse infrastructuur, waardoor deze ontwikkelingen nagenoeg onhaalbaar worden. Wij dringen aan op onderlinge afstemming tussen EZ en VROM over deze infrastructurele voornemens.

In het MER dienen alle relevante technieken te worden onderzocht, zowel lijnen bovengronds, maar zeker ook kabels ondergronds en (ondergrondse) omkokerde lijnen. Het argument in de startnotitie dat sommige technieken nieuw zijn dan wel nader onderzoek vergen, mag hierbij geen beletsel vormen. Uitgangspunt voor de verbinding dient te zijn dat deze zo min mogelijk impact heeft op haar omgeving. Dit pleit voor ondergrondse aanleg van de gehele verbinding. Op een aantal locaties in Flevoland zal de impact van een bovengrondse 380 kV verbinding zo groot zijn, dat een ondergrondse verbinding niet kan worden genegeerd. Dit geldt met name voor de schaalsprong Almere, OostvaardersWold, de verbinding door het water voor de kust van Lelystad en Almere en nabij Luchthaven Lelystad.

Anders dan in de startnotitie aangegeven pleiten wij niet alleen voor het vermijden van een tracé door bestaand stedelijk gebied, maar ook door toekomstig stedelijke gebieden. Het functioneren van de stedelijke structuren mag niet verslechteren. Indien uit onderzoek blijkt dat bovengrondse aanleg van de hoogspanningsverbinding onvermijdelijk is op bepaalde tracédelen, dan dienen ter compensatie elders in Flevoland bovengrondse leidingen ondergronds gebracht te worden, beginnend met bestaande hoogspanningsverbindingen in stedelijk gebied. Bovengrondse leidingen dienen te worden gecombineerd met bestaande tracés en indien dat onmogelijk blijkt, dienen deze te worden gebundeld met bovenregionale infrastructuur. Daarbij zijn de landschappelijke inpassing en de beleving van de verbinding op verschillende afstanden van het tracé, de lijn en de masten belangrijke aandachtspunt.

Naar aanleiding van de startnotitie hebben wij nog een aantal aandachtspunten, waaronder de veiligheidsrisico's en de effecten op de gezondheid van de bevolking, die onderzocht dienen te worden in het MER. Deze zijn opgenomen in de bijlage bij deze brief.

Binnen de provincie Flevoland is er veel kennis over het gebied. Wij zijn gaarne bereid onze kennis aangaande het gebied ter beschikking te stellen.

Tot slot pleiten wij dringend voor een bestuurlijk voortgangsoverleg in deze procedure en niet, zoals nu is aangegeven, een ambtelijk informeren overleg.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris,

de voorzitter,

mr. drs T. van der Wal

drs. H. Dijkstra

Bijlage bij de brief Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding (890305)

Naar aanleiding van de Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding heeft de provincie Flevoland een aantal inhoudelijke punten. Wij verwachten dat u in het MER rekening houdt met en aandacht besteed aan de onderstaande punten:

Ruimtelijke inpassing

In paragraaf 5.4.1 van de startnotitie is aangegeven dat er een aantal relevante ontwikkelingen zijn en dat met alle relevante autonome ontwikkelingen rekening wordt gehouden. Uit de startnotitie blijkt echter niet dat met de daadwerkelijke autonome ontwikkelingen in Flevoland rekening wordt gehouden. Voor de provincie Flevoland is met name de ontwikkeling van OostvaardersWold in dit verband zeer relevant. Toegewerkt wordt naar realisering van de robuuste ecologische verbindingzone OostvaardersWold in 2014. Deze verbinding is onderdeel van de robuuste verbindingzone Oostvaardersplassen - Veluwe - Duitsland welke is opgenomen in de PKB Nota Ruimte en het Omgevingsplan Flevoland 2006. Inmiddels er met gebruikmaking van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening een verordening vastgesteld alsmede een structuurvisie waarin natuur, recreatie en water met elkaar worden gecombineerd. In het ontwerp zijn door het gehele gebied waterstrengen voorzien en is sprake van veel grondverzet. Indien het gebied is gerealiseerd is het vrijwel onmogelijk om nadien in het gebied weer werkzaamheden te gaan uitvoeren. Gezien de status en functie van het gebied zal dit tot ingrijpende gevolgen in het net aangelegde gebied leiden. Bij elke doorsnijding van het OostvaardersWold zal in nauw overleg moeten worden bezien hoe dit zou kunnen plaatsvinden in technische en organisatorische zin.

Almere heeft in het kader van de Schaalsprong Almere een flinke verstedelijkingsopgave. Dit is onder andere vastgelegd in het Structuurplan 2010 en de Noordvleugelbrief. Medio oktober 2009 zal het Rijk beslissen over de RAAM-brief, waarin belangrijke keuzes zullen worden gemaakt over de Schaalsprong Almere, Toekomstvisie Markermeer IJmeer (TMIJ) en de infrastructuur voor de ontsluiting van Zuid-Flevoland. In het MER dienen ontwikkelingen meegenomen te worden als een autonome ontwikkeling en te worden aangegeven hoe de aanleg van een verbinding effecten heeft op de voorgestane plannen.

In de Toekomstvisie Markermeer IJmeer (TMIJ) is het de bedoeling flink te investeren in de kwaliteit van het Markermeer en IJmeer om zo de kwaliteit van de natuur te verbeteren. De natuurdoelstellingen worden vastgelegd in het Beheerplan Natura 2000 en uitgewerkt in TMIJ, ANT en NMIJ. Dit wordt binnenkort vastgelegd in de RAAM-brief. De aanleg van een 380 kV verbinding kan voor al deze projecten grote ruimtelijke belemmeringen geven; realisatie van de doelstellingen van deze projecten kunnen ernstig worden gehinderd.

Punt van aandacht is het feit dat binnen de provincie de komende tijd vele infrastructurele werkzaamheden plaatsvinden waarbij in een aantal gevallen ongelijkvloerse kruisingen worden aangelegd. In dergelijke gevallen heeft dit invloed op de vrije ruimte boven de weg. Als voorbeelden noemen wij in dit verband een aantal kruisingen in de Hoge Ring (Almere) vlak bij de A6, het tracé van de N23 rond Dronten en het kruispunt van de Gooiseweg met de Nijkerkerweg.

Uitgangspunt voor de wijze van inpassing van het tracé dient een ondergrondse aanleg te zijn. Minister Cramer heeft recent de mogelijkheid van deze aanpak nog eens benadrukt. Zij gaf aan dat de aanleg van een ondergrondse hoogspanningsverbinding haalbaar is en over een korte afstand bespreekbaar moet zijn. Door de mogelijkheid van ondergrondse aanleg in de startnotitie al uit te sluiten, wordt te snel voorbijgegaan aan de mogelijkheden die een ondergrondse verbinding kan bieden op locaties waar nu al valt te voorzien dat daar knelpunten ontstaan bij de inpassing van de tracés.

In de startnotitie wordt aangegeven dat uitgangspunt voor de aanleg van de nieuwe hoogspanningsverbindingen is dat waar mogelijk en zinvol nieuwe hoogspanningsverbindingen met bestaande hoogspanningsverbindingen op 1 mast worden gecombineerd. Het combineren van nieuwe en bestaande lijnen is voor ons slechts een optie als ondergrondse aanleg tot onoverkomelijke problemen leidt. In de startnotitie wordt over combineren echter het voorbehoud gemaakt dat voor de combinatie van twee verbindingen van 220 kV of meer in 1 mast er onvoldoende onderzoek heeft

plaatsgevonden. Voordat verder wordt gegaan met het MER en de alternatieven moet het technisch onderzoek naar het combineren van hoogspanningsverbindingen in de masten zijn afgerond zodat duidelijk is welke alternatieven kunnen worden uitgewerkt.

Bundeling van verbindingen is voor Flevoland slechts een optie als één ondergrondse aanleg én combineren in één mast niet mogelijk zijn, én onder de voorwaarden dat ter compensatie een zelfde lengte bestaande hoogspanningsverbinding binnen Flevoland ondergronds wordt gebracht én dat de bestaande lijn en de nieuwe lijn hetzelfde worden uitgevoerd om zo de landschappelijke aantasting te beperken. Hierbij spelen onder andere de masthoogte, het type mast, de onderlinge afstand tussen de masten en de onderlinge afstand tussen de twee verbindingen een rol.

Tracés

Voor de tracés 3a en 3b tussen Oudehaske en Ens vindt de provincie Flevoland dat het combineren van hoogspanningsverbindingen uitgangspunt dient te zijn.

Tracé 4a (Flevoland Midden)

Uitgangspunt van dit tracé is dat dit zoveel mogelijk het tracé van de bestaande 380 kV verbinding en de A6 volgt. Uitgaande van koppeling met A6 vragen wij ook de verplaatsingsmogelijkheid van het bestaande tracé te onderzoeken om versnippering en inefficiënt ruimtegebruik te voorkomen. Om aantasting van natuur en landschap van het Ketelmeer zoveel mogelijk te voorkomen danwel te beperken, dient de kruising van het Ketelmeer ondergronds te worden aangelegd dan wel gecombineerd met de huidige kruising. Ten zuiden van de afslag Lelystad zuid van de A6 is er door de ontwikkeling van Warande en de hoogtebeperking van Luchthaven Lelystad maar beperkt ruimte voor dit tracé. Gezien de hoogtebeperking van 45 m door de luchthaven, dient een ondergrondse oplossing onderzocht te worden.

De kruising van dit tracé met OostvaardersWold is moeilijk, zo niet onmogelijk, in te passen. Dit is een punt waar al veel barrières zijn voor het OostvaardersWold. Er is hier al sprake van drie ecopassages, over de A6, de Lage Vaart en onder de spoorlijn. Het is daarom noodzakelijk dat zowel ondergrondse aanleg als het combineren van de nieuwe verbinding met de bestaande verbinding in het MER wordt onderzocht. In de startnotitie is opgenomen dat in dit alternatief wordt uitgegaan van bundeling met het bestaande tracé. Een dergelijke bundeling zal zonder meer ingrijpende gevolgen voor het OostvaardersWold hebben. Er is hier nu al sprake van knelpunten van het bestaande hoogspanningsnet met de robuuste verbindingszone. Verdere knelpunten dienen te worden vermeden. Gezien de ligging van de kunstwerken is een bundeling met de A6 ter hoogte van OostvaardersWold zeer moeilijk en alleen tegen zeer hoge kosten inpasbaar. Doorkruising zal leiden tot onevenredige effecten voor het OostvaardersWold, want dit is een zeer belangrijke locatie voor de robuuste verbinding waarin nu al veel barrières aanwezig zijn. Uitgangspunt voor de provincie Flevoland is het aantal barrières zo beperkt mogelijk te houden.

Almere heeft in het kader van de Schaalsprong Almere een verstedelijkingsopgave. De plannen die Almere de afgelopen 2 jaar heeft ontwikkeld samen met het Rijk dienen in het MER te worden meegenomen als autonome ontwikkeling. Het functioneren van Almere als samenhangend stedelijk gebied mag niet verslechteren door de komst van de hoogspanningsverbinding. Onderzocht dient te worden welke effecten de verbinding heeft op de geplande stedelijke ontwikkeling, landschap, recreatie, veiligheid en de gezondheidsrisico's voor de bevolking.

Omdat dit tracé ter hoogte van Almere, OostvaardersWold en Luchthaven Lelystad bovengronds grote knelpunten veroorzaakt, dient uitgangspunt voor de kruising van deze locaties een ondergronds tracé te zijn.

Tracé 4b Flevoland West

In de Nota ruimte staat centraal dat voor de activiteiten in het IJsselmeergebied een goede inpassing op het gebied van landschap, natuur en cultuurhistorie plaats vindt. De provincie Flevoland onderschrijft dit uitgangspunt. De landschappelijke kernkwaliteiten van dit gebied zijn horizon, rust & duisternis, weidsheid en leegte, landmarks en silhouetten en weer en wind. Deze kwaliteiten staan centraal in de (recreatieve) beleving van de wateren en vormen een belangrijk uitgangspunt van het toekomstbeeld Markermeer dat op verzoek van het rijk is ontwikkeld. In dit toekomstbeeld worden door het rijk gedragen voorstellen gedaan voor de lange termijn

ontwikkeling van het Markermeer en IJmeer. Daartoe behoren de aanleg van een groot moerasgebied (oermoeras) en een vooroever voor de Lepelaarsplassenkust van Almere. Het aanduiden dit het zoekgebied levert strijd op met deze uitgangspunten. Het landschap en de landschapsbeleving vanaf de Oostvaardersdijk zijn ongeëvenaard voor Nederland. De plaatsing van hoogspanningsleidingen zullen een enorme impact hebben op deze kwaliteit.

De gemeenten Lelystad en Almere hebben grote ambities voor buitendijkse ontwikkeling. Deze zijn o.a. vastgelegd in de Structuurvisie Almere 2.0, de Structuurvisie Lelystad, de Toekomstvisie Markermeer IJmeer en Nationaal Waterplan. Binnenkort vindt hierover verdere besluitvorming plaats in de RAAM-brief. In Almere betreft het de ontwikkeling van een wooneiland(en) en voor ecologie en recreatie bestemde vooroevers annex eilanden van een hoge ruimtelijke kwaliteit. De baai van Van Eesteren en het Oostvaardersdiep zijn in de Structuurvisie Lelystad aangeduid als locaties voor buitendijkse ontwikkeling van wonen, recreatie en infrastructuur. De aanleg van een hoogspanningstracé zal een grote belemmering zijn voor de realisatie van deze plannen. Daarom dient als uitgangspunt voor de kruising van deze locaties een ondergronds tracé te worden onderzocht.

Vanaf de Ketelbrug wordt geopteerd voor een buitendijkse tracering van de verbinding. Daarmee wordt de ontwikkelingsruimte voor toekomstige windparken beperkt. Het rijk geeft aan dat juist de moderne dijken van Flevoland geschikte locaties voor de ontwikkeling van windenergie vormen. Door binnendijks plaatsing parallel aan de dijk van het hoogspanningstracé kan wellicht een win win worden gerealiseerd.

Tracé 4c Flevoland Oost

Het zoekgebied voor Flevoland Oost is naar ons idee onnodig ruim genomen. De voorgestelde infrastructuurlijnen die gevolgd worden, zijn veel minder sterke landschappelijke lijnen dan de lijnen die in het alternatief Flevoland Midden worden gevolgd. Op bladzijde 28 van de startnotitie is aangegeven dat er gekeken wordt naar een combinatie met de bestaande verbinding, op bladzijde 29 wordt gesproken over een bundeling. De provincie Flevoland heeft als uitgangspunt dat het tracé ondergronds wordt aangelegd. Dit alternatief kruist het OostvaardersWold. In het MER dient er aandacht te zijn voor de effecten die deze verbinding heeft op dit gebied en hoe deze zoveel mogelijk kunnen worden geminimaliseerd.

Almere heeft in het kader van de SchaaSprong Almere een verstedelijkingsopgave. De plannen die Almere de afgelopen 2 jaar heeft ontwikkeld samen met het Rijk dienen in het MER te worden meegenomen als autonome ontwikkeling. Het functioneren van Almere als samenhangend stedelijk gebied mag niet verslechteren door de komst van de hoogspanningsverbinding. Onderzocht dient te worden welke effecten de verbinding heeft op de geplande stedelijke ontwikkeling, landschap, recreatie, veiligheid en de gezondheidsrisico's voor de bevolking. Daarom dient als uitgangspunt voor de kruising van OostvaardersWold en Almere een ondergronds tracé te worden onderzocht. In de startnotitie ontbreekt het alternatief om het Gooimeer via de A27 te kruisen en een tracé via Blaricum, Huizen en Naarden te volgen. Wij verzoeken u deze optie toe te voegen in het MER.

Beoordelingskader

In het MER zullen de effecten op het milieu worden onderzocht. Naast de in de startnotitie genoemde milieueffecten dienen voorts de volgende punten te worden meegenomen:

- De effecten op de veiligheid en de gezondheidsrisico's voor de bevolking.
- In de startnotitie ontbreekt de beleving op verschillende afstanden van het tracé, de lijn en de masten.
- In de beoordeling meenemen welk effect de bundeling van de bestaande lijn en de nieuwe 380 kV lijn heeft in het landschap op de verschillende niveaus (tracé, lijn, mast). Wij raden aan om hierbij gebruik te maken van 180° visualisaties op ooghoogte.
- De landschappelijke kernkwaliteiten van het IJsselmeergebied zijn horizon, rust & duisternis, weidsheid en leegte, landmarks en silhouetten en weer en wind. Deze kwaliteiten staan centraal in de (recreatieve) beleving van de wateren en vormen een belangrijk uitgangspunt van het Toekomstbeeld Markermeer IJmeer (TMIJ) dat op verzoek van het rijk is ontwikkeld.
- In het onderzoek meenemen wat de effecten van de voorgestelde verbindingen zijn op de Flevolandse landschappelijke kern- en basiskwaliteiten, zoals wegen, wegbepanting, openheid, dijken en TMIJ-kwaliteiten.

- In de tabel op p. 42 ontbreekt het mastniveau, dat wel in 5.6.2 staat genoemd.
- Voor de gebruiksfase zal volgens de startnotitie voor geluid alleen een kwantitatieve beoordeling plaatsvinden. Daarnaast zouden de effecten van wind en corona moeten worden onderzocht in het MER. Het is zinvol om daarbij de ervaringen van TenneT met hoogspanningslijnen in relatie tot geluidhinderklachten hierbij te betrekken.
- In de situatie dat wordt overgegaan tot aanleg van nieuwe leidingen en amoveren van het bestaande leidingentracé is een ontheffing op grond van de Flora en faunawet nodig.

0123

GEMEENTE

Steenwijkerland

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

behandeld door

afdeling REO

telefoon

ons kenmerk 0940-717-REO-J.C.H.

uw kenmerk ET/EM / 9141876

bijlagen 1

*Steenwijk
(verzendsdatum)*

5 oktober 2009

Onderwerp

Inspraak startnotitie milieueffectrapportage: Noord-West
380 kV verbinding

POSTSTEMPEL

-5 OKT 2009

Geachte heer/mevrouw,

Bij brief van 19 augustus 2009, hebben wij de startnotitie voor de milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding ontvangen. Wij danken u hartelijk voor deze startnotitie en het actief betrekken van onze gemeente bij dit project.

Inhoudelijk hebben wij geen opmerkingen ten aanzien van de startnotitie voor de milieueffectrapportage. Alle voor onze gemeente relevante onderwerpen, zoals onder andere ecologie, archeologie, geluid en gezondheid, krijgen de aandacht in de notitie. Wij zijn erg benieuwd naar de uitkomsten van de studie en de consequenties voor onze gemeente. In dit stadium willen wij wel alvast aandacht vragen voor de volgende punten.

Een te onderzoeken verbindingsalternatief betreft het volgen van de bestaande 220 kV verbinding tussen Oudehakse en Ens. Deze verbinding gaat gedeeltelijk door onze gemeente. Op relatief korte afstand van de bestaande verbinding, bevindt zich in onze gemeente een aantal woningen. Wij vragen u om bij de nadere uitwerking van de tracéalternatieven inzichtelijk te maken wat het effect van een opwaardering van de verbinding is op de nabijgelegen woningen.

Daarnaast bevindt zich ten hoogte van het perceel Lindedijk 6 te Kuinre een gebied met een archeologische waarde, het oranje gekleurde deel op bijgaande kaart. De bestaande masten bevinden zich net buiten of pal op de rand van het gebied met de archeologische waarde. Ter bescherming van de aanwezige waarden, verzoeken wij u om binnen het betreffende gebied geen nieuwe masten te plaatsen of grondwerkzaamheden uit te voeren. Verder zijn op bijgaande tekening met zwarte horizontale lijnen de gebieden aangegeven met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Wij verwachten dat de mogelijke ingrepen binnen die gebieden relatief beperkt van omvang zullen zijn en archeologisch onderzoek kan naar verwachting dan ook achterwege blijven. Wanneer nadere informatie omtrent ons archeologiebeleid gewenst is, kunt u contact opnemen met onze regioarcheologe, mevrouw M. Nieuwenhuis, telefoon (0521) 53 88 10 of mevrouw M. Hoven, (0521) 53 88 32.

Een laatste onderdeel waar wij erg benieuwd naar zijn, zijn de mogelijke gevolgen van een opwaardering van de bestaande verbinding op het Natura 2000-gebied De Weerribben. Wij ontvangen graag de resultaten van het ecologisch onderzoek voor wat betreft dit Natura 2000-gebied. Verder willen wij u voor het ecologisch onderzoek, wijzen op het concept beheerplan voor De Weerribben en De Wieden, welke de provincie Overijssel in samenwerking met onder andere onze gemeente heeft opgesteld.

Wij wensen u veel succes met het uitvoeren van de benodigde onderzoeken en het opstellen van het MER. Bij deze willen wij u vragen om ons op de hoogte te houden van de voortgang van het MER en zien de rapportage met belangstelling tegemoet.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer Huizing van de afdeling REO, telefoon (0521) 53 82 05.

Met vriendelijke groet,

namens burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,

teamleider ruimtelijke ordening,

0124

Inspraakpunt NW380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

POSTSTEMPEL

5 OKT 2009

Onderwerp: inspraak startnotitie m.e.r. Noordwest 380 kV.

Oudehaske 4 oktober 2009

Geachte mevrouw, meneer,

Reactie op hoofdstuk 5.5 van de startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding betreffende de leefomgevingkwaliteit, onderdeel gezondheid.

Gezondheid van burgers hoort een grote rol te spelen bij de besluitvorming. Beslissers moeten daarbij beschikken over uitgebreide informatie over de relatie hoogspanningslijnen en gezondheidseffecten. Omdat op basis van het MER een belangrijke beslissing wordt genomen zou deze informatie opgenomen moeten worden in het MER.

Duidelijke, eerlijke informatie

Hoogspanningslijnen en gezondheidseffecten zijn de laatste jaren voortdurend in de belangstelling, er worden congressen aan gewijd, er wordt veel onderzoek verricht en er is zelfs een kennisplatform ingesteld.

Recente ontwikkelingen en uitkomsten van relevante onderzoeken moeten dan ook uitgebreid in het MER aan de orde komen zodat besluitvorming plaats kan vinden op grond van eerlijke en duidelijke informatie over de effecten van EMV op de gezondheid van de bewoners.

Je wilt als beslisser toch wel op de hoogte zijn van de geconstateerde relatie tussen de ziekte van Alzheimer en hoogspanningslijnen en van de relatie met leukemie bij kinderen?

Magneetzones, inclusief objecten, duidelijk in kaart brengen

De kracht van de magneetvelden wordt uitgedrukt in Micro Tesla . Aan de hand daarvan worden de magneetveldzone's vastgesteld. In het MER dienen de vastgestelde magneetzones en de zich daarin of in de buurt bevindende woningen en andere objecten duidelijk in kaart gebracht te worden en in meters worden uitgedrukt. Voor besluitvormers is dan duidelijk hoeveel mensen zich dagelijks in risicovol gebied bevinden. De startnotitie bevat geen informatie over de huidige magneetveldzones met bebouwing. Bewoners hebben ook op dit punt recht op juiste en duidelijke informatie.

Consequenties wonen binnen de magneetveldzones (een "vergeten groep?")

In het MER zou uitgebreid aandacht moeten komen voor de gezondheidsrisico's van bewoners die momenteel binnen of dicht bij een zone wonen en die door de aanleg van de nieuwe lijnen te maken krijgen met cumulatie van EMV's. Duidelijk moet worden aangegeven welke gezondheidsrisico's deze hogere straling kunnen veroorzaken.

Luchtkwaliteit en gezondheidseffecten

Het is volstrekt onvoldoende om een "globale beschrijving van de effecten op de luchtkwaliteit" te geven. De gevolgen op de gezondheid moeten hier ook duidelijk worden weergegeven.

Onzekerheid (=gezondheidsaspect) wegnemen door gelijktrekken van beleid

Nieuwe bebouwing wordt buiten een bepaalde sterkte van de magneetveldzone's gerealiseerd. Bij de aanleg van nieuwe lijnen worden er door de netbeheerder maatregelen genomen voor bestaande objecten en hun bewoners binnen de magneetveldzone. Dergelijke maatregelen zijn er echter niet voor bewoners die soms al vele jaren binnen een dergelijke zone wonen. Vanuit gezondheidsoogpunt zou een dergelijke ongelijkheid in de nieuwe situatie in het MER in beeld gebracht kunnen worden en gelijk worden getrokken.

Woning in buurt van hoogspanningsmast niet aantrekkelijk voor koper.

Op bladzijde 13 van "Hoogspanningslijnen, antwoorden op de meest gestelde vragen" van het ministerie van VROM wordt gesteld dat mensen persoonlijke overwegingen maken bij het kopen van een woning en dat dit beïnvloed wordt door verschillende factoren. Eén van die factoren is ongetwijfeld de gezondheid van de kinderen. De relatie hoogspanningsmasten en leukemie bij kinderen zal dus veel potentiële huizenkopers doen afzien van de koop van een woning in de buurt van een hoogspanningslijn. Ook berichten over de relatie Alzheimer/hoogspanningslijnen zal kopers afschrikken.

Huizen in de buurt van hoogspanningsmasten zullen daardoor steeds slechter verkoopbaar worden. Dit levert vervolgens weer spanning en onzekerheid op bij mensen die een dergelijke woning willen verkopen.

De aanleg van de Noord-west 380 kV verhoogt deze spanning en onzekerheid en is daardoor zeker een gezondheidsaspect dat aan de orde zou moeten komen in het MER.

In de hoop dat u in het MER aandacht zult besteden aan bovenstaande punten,

hoogachtend,

AANGETEKEND
Inspraakpunt NW 380 kV
T.a.v. Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

POSTSTEMPEL
- 5 OKT 2009

Telefoonnummer	Briefnummer	Uw schrijven d.d.	Lelystad d.d.
0320 - 28 47 70	DI/DH/091712	--	28 september 2009

Betreft: Schriftelijke zienswijze

Geacht Inspraakpunt,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de startnotitie voor de milieueffectrapportage aangaande de Noord-West 380 kV verbinding en maken wij graag gebruik van de geboden gelegenheid om hierop te reageren en onze zienswijze kenbaar te maken.

De beheerder van het landelijke hoogspanningnet (TenneT) wil een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding aanleggen van de Eemshaven via Ens naar Diemen, de Noord-West 380 kV verbinding en zijn een aantal tracéalternatieven aangegeven teneinde een voorkeurstracé in het rijksaanpassingplan op te nemen.

Een der verbindingen, verbindingsalternatief 4a (Flevoland Midden) loopt voor een deel langs bestaand stedelijk gebied in Lelystad en vormt daarmee tevens een knelpunt met de luchthaven Lelystad. Lelystad Airport, als volwaardig onderdeel van de Schipholgroep, is in het rijksbeleid geformuleerd als zijnde van Nationaal Belang, en reeds geruime tijd bezig met de ontwikkeling tot regionale luchthaven waarbij op termijn een substantiële overloop van niet mainportgebonden verkeer van Schiphol naar Lelystad Airport moet plaatsvinden.

Zoals bekend veronderstelt heeft een luchthaven een obstakelvrije ruimte rond de luchthaven welke is vastgesteld door ICAO (International Civil Aviation Organization) en waarbij de aangesloten landen, waaronder Nederland, zich committeren aan de daarbij gehanteerde regelgeving.

Gelet op het te onderzoeken tracé Flevoland Midden en de daarbij behorende hoogtes van de individuele hoogspanningsmasten kunnen wij niet anders concluderen dan dat de masten door de obstakelvlakken steken en daarmee een belemmering vormen voor de ontwikkeling van Lelystad Airport.

De provincie Flevoland ziet de ontwikkeling van luchthaven Lelystad eveneens als een belangrijke kans voor het versterken van de regionale economie en is daarmee een van de speerpunten voor de uitvoering van het omgevingsbeleid. In die zin zijn er reeds afspraken gemaakt dat deze ontwikkeling niet beperkt mag worden door andere ontwikkelingen binnen Flevoland.

Bladnummer
2 / 2

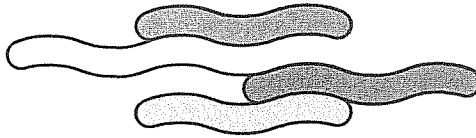
Datum
28 september 2009

In dit kader verzoeken wij u dan ook af te zien van het alternatief tracé 4a, Flevoland Midden en een ander alternatief te kiezen, zodanig dat een dergelijk alternatief geen hinder oplevert voor de ontwikkeling van Lelystad Airport.

Hoogachtend,

Lelystad Airport

In kopie aan Provincie Flevoland en gemeente Lelystad

 watersportverbond

POSTSTEMPEL

-5 OKT 2009

Wattbaan 31-49
Postbus 2658
3430 GB Nieuwegein

Tel. 030-751 37 00
Fax 030-656 4783

www.watersportverbond.nl
info@watersportverbond.nl

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

Nieuwegein, 5 oktober 2009

Kenmerk : 102050-272/09
Contactpersoon :

Betreft : zienswijze startnotitie MER NW 380 kV verbinding

Geachte mevrouw, heer,

Wij hebben kennis genomen van de startnotitie MER Noord-West 380 kV verbinding.
Wij hebben twee opmerkingen.

1. Wij zijn van mening dat bij de kruising van vaarwegen, die deel uitmaken van het Basistoervaartnet, de richtlijnen uit de Beleidsvisie Recreatietoervaart Nederland (BRTN) 2008 – 2013 met betrekking tot de doorvaarthoogte, inclusief veiligheidsmarge, overgenomen dienen te worden. De BRTN is onderschreven door rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en de belangenorganisaties Watersportverbond, ANWB en HISWA Vereniging en maakt deel uit van de recent vast gestelde AMvB Ruimte.

2. Bij de tracévarianten is sprake van een mogelijke verbinding door het IJsselmeer-Markermeer. Wij zijn van mening dat de openheid van dit gebied, vanuit het oogpunt van natuur en milieu, landschap, cultuurhistorie en recreatie, één van de belangrijkste kernkwaliteiten van het gebied is. Deze aspecten dienen derhalve in de MER nadrukkelijk beoordeeld te worden.

~~Met vriendelijke groet,~~

0127

Aan Inspraakpunt NW 380kv
Bureau energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

POSTSTEMPEL
-5 OKT 2009

Betr.: inspraak milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding

M.H.,

Hierbij dien ik mijn zienswijze in t.a.v. de startnotitie milieueffectrapportage Noordwest 380kV verbinding.

Aangezien wij tussen de bestaande masten wonen, hierbij onze zienswijze.

Dit landschap is momenteel reeds aangetast door deze grote masten.

Deze aantasting moet m.i. niet onnodig worden vergroot door de keuze optie 2a.

Het landschap is kleinschalig, een coulisselandschap dat op allerlei manieren wordt beschermd.

Het andere traject is korter, economischer, kan langs de A7 waardoor minder aantasting van het landschapen financieel aantrekkelijker.

Hoozachtend.

0128

Van: Noord-West 380kV [mailto:info@noord-west380kv.nl]

Verzonden: zondag 4 oktober 2009 20:26

Aan:

Onderwerp: Bericht verstuurd via 'Noord-West 380kV'.nl

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Bericht verstuurd via 'Noord-West 380kV'.nl

---

achternaam:

voorletters:

aanspreekvorm:

useremail:

bedrijfsnaam:

functie:

onderwerp: zienswijze startnotitie MER NW 380 kV

vraag: M.b.t. het deel van Almere waar het tracé doorheen loopt, ben ik absoluut voorstander van tracé 4a.

Dit tracé zorgt ervoor dat een brede groenstrook door de stad voor de toekomst behouden kan worden. Indien voor een ander tracé gekozen wordt, zal het gemeentebestuur deze vrijkomende gebieden gaan bebouwen met woningen of bedrijven en dat komt de leefbaarheid geheel niet ten goede.

Keuze van willekeurig welk ander tracé zal een dergelijke groene strook creëren doch op plekken die geen enkele zin hebben c.q. juist bezwaarlijk zijn.

De bezwaren zijn in dat geval gelegen in:

• Het niet kunnen uitbouwen van de stad op locaties waar dit juist wel wenselijk is (of mogelijk in de toekomst wenselijk is).

• Een kaalslag van bos waar juist de laatste jaren al een enorme aanslag op wordt gedaan vanwege o.a. de verdubbeling van de A6. Het compenseren van de natuur in de buurt van de nieuwe ontwikkeling is op veel plekken al niet meer mogelijk, omdat er onvoldoende ruimte beschikbaar is.

• Een horizonvervuiling waar deze er nu nog niet is

Ik wordt graag op de hoogte gehouden van de vervolgstappen.

0129

Van: Noord-West 380kV [mailto:info@noord-west380kv.nl]
Verzonden: zaterdag 3 oktober 2009 20:30
Aan:
Onderwerp: Bericht verstuurd via 'Noord-West 380kV'.nl

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Bericht verstuurd via 'Noord-West 380kV'.nl

---

achternaam:
voorletters:
aanspreekvorm:
useremail:
bedrijfsnaam:
functie:
onderwerp: bezwaar nieuwe verbinding Noord-West 380 kV
vraag: Geachte mevrouw, heer,

Vorige week (22 sept.) was er een info-avond in Bedum. Hier konden wij niet bij aanwezig zijn. Graag geven wij op deze manier een reactie op de evt. nieuwe hoogspanningsverbinding. Op ons bedrijf staan nu 3 masten. Graag zouden wij het zien dat deze nieuwe lijn samen wordt gevoegd met de bestaande lijn, dus grotere masten inclusief alle kabels.

Een nieuwe hoogspanningsverbinding geeft op ons bedrijf problemen, er zouden nog meer masten op de kavel komen. Dit werkt erg lastig, je komt constant met de machines tegen de masten en de gps stoort.

Ook komen ze dan dicht langs ons bedrijf, wat storing geeft op onze electronica (computers, enz.)

Ook een goede gezondheid is ons alles waard, er wordt een link gelegd tussen de straling en leukemie, ook al is dit niet bewezen. Toch geeft dit geen goed gevoel !

Mochten er meer masten bij komen, dan zitten wij met een waardevermindering van ons bedrijf, moeilijk of niet meer verkoopbaar.

Wij stemmen zeker niet in met een nieuwe lijn, de enige optie is voor ons dat u het bedrijf koopt, zodat wij een vergelijkbaar bedrijf terug kunnen kopen.

De masten die nu op ons bedrijf staan hebben de nummers :31/091, 31/092, 31/090.

Ik hoor graag van u.

Vriendelijke groeten,

Formulier voor mondelinge inspraak

0130

Over welk project belt u?

Startnotitie Noord-West 380 kV

(25 aug t/m 5 okt 2009)

Datum/tijd telefoontje: 5 oktober 2009 om 10:30 uur

Wijze van inspreken: telefonisch

Vertrouwelijk behandelen: nee

Naam: .....

Particulier / namens organisatie: particulier .....

Adres: .....

Postcode + woonplaats: .....

Inspraakreactie:

- Betreft variant 2B aan de zuidkant van Drachten.
- Het tracéalternatief kan ten noorden of ten zuiden van de A7 komen te liggen.
- Inspreker woont ten noorden van de A7; hij voorziet problemen als het tracé ten noorden van de A7 komt te liggen omdat de afstand tot woningen en de speelplaats voor de kinderen dan te klein wordt en omdat de huizen in waarde zullen dalen.
- Zijn voorstel is om het tracé zuidelijk van de A7 te leggen en dan minimaal 100 tot 200 meter afstand tot de A7 aan te houden.

0131

Van:
Verzonden: maandag 5 oktober 2009 15:30
Aan: Bureau Energieprojecten
Onderwerp: inspraakreactie

ONTVANGEN
05 OKT 2009

Geachte heer, mevrouw,

De Ministers van Economische Zaken en VROM hebben een startnotitie m.e.r. ter inzage gelegd voor de 380 kV hoogspanningsverbinding Noord West van Eenshaven via Ens naar Diemen. Tot en met 5 oktober 2009 kunnen wij bij u inspraakreacties worden ingediend. Hierbij willen wij een inspraakreactie indienen.

Feitelijke situatie

Wij zijn woonachtig aan de _____ te Oldelamer. Ons bedrijf ligt in het tracé Oldelamer. Er dreigt nu een tweede verbinding naast de bestaande hoogspanningsleiding te worden aangelegd. Wij hebben groot bezwaar tegen deze uitbreiding van de hoogspanningsverbinding.

Eén hoogspanningsleiding geeft al genoeg ongemak. Wij willen bij deze pleiten voor een verzwaring/ vergroting van de bestaande leiding. Dus wat ons betreft geen 2e rij hoofspanningsmasten.

in afwachting van uw reactie,

met vriendelijke groet,

Van:

Verzonden: maandag 5 oktober 2009 16:05

Aan: Bureau Energieprojecten

Onderwerp: Inspraak op startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kv

Inspraak op startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kv:

Sinds jaren wonen wij aan de ..... . Ons huis ligt op een paar honderd meter van de rijksweg A7. Pas vorige week werd ons bekend dat er plannen zijn voor aanleg van een hoogspanningskabel op korte afstand van ons huis.

Dit verontrust ons enorm, vanwege de volgende punten:

- de risico's van hoogspanningsmasten in combinatie met de aanwezigheid van een snelweg ernstige gezondheidsrisico's met zich meebrengt vanwege het ioniseren van het fijnstof dat door het verkeer wordt geproduceerd.
- Een tracé voor nieuwe hoogspanningsverbindingen zal leiden tot nieuwe horizonvervuiling. Doordat we al uitkijken op een 110KV hoogspanningsverbinding worden we echt "ingesloten".
- in de corridor is sprake van een grote oppervlakte cultuurgrond bestemd voor natuur, flora en fauna en agrarisch gebruik. Tellingen wijzen uit dat er ruim 90 verschillende soorten vogels broeden in het gebied, waaronder een aantal zeldzame.

Wij begrijpen dat er ook gedacht moet worden aan de toekomst, maar hopen dat dit gebeurt met een zo beperkt mogelijke aantasting van de prachtige omgeving waar zoveel mensen van genieten. Zeker in de weekenden bezoeken erg veel toeristen ons gebied.

Mvg

0133

Nummer 133

2 eensluitende reacties ontvangen

Van:

Verzonden: maandag 5 oktober 2009 16:33

Aan: Bureau Energieprojecten

Onderwerp: NoordWest 380 Kv - inspraak startnotitie mer

Inspraakpunt NW-380kV

Bureau Energieprojecten

Postbus 304

2270 AH VOORBURG

Oldelamer, 3 oktober 2009

Fax: (070) 379 74 23

E-mail: bep@minez.nl

Geachte heer, mevrouw,

De Ministers van Economische Zaken en VROM hebben een startnotitie m.e.r. ter inzage gelegd voor de 380 kV hoogspanningsverbinding Noord West van Eemshaven via Ens naar Diemen. Tot en met 5 oktober 2009 kunnen bij u inspraakreacties worden ingediend. Hierbij willen wij een inspraakreactie indienen.

Feitelijke situatie

Onze woning is gelegen aan de _____ in Oldelamer in de directe nabijheid van een bestaande hoogspanningsleiding. Er dreigt nu een tweede verbinding naast de bestaande hoogspanningsleiding te worden aangelegd. Wij hebben bezwaar tegen deze uitbreiding van de hoogspanningsverbinding.

Zienswijze

Gelet op aangegeven zoekgebied zou het tracé voor de hoogspanningsverbinding in de omgeving Oldelamer in of direct tegen het Natura-2000 gebied "Rottige Meente en Brandemeer" komen te liggen. Dit is – gelet op de natuurwaarden van het gebied - een onwenselijke situatie. Naar verwachting zal de aan te leggen hoogspanningsverbinding significante gevolgen hebben voor de - in en rond het natuurgebied aanwezige - fauna en flora. De hoogspanningslijn vormt immers een verstorend element in het landschap. De verbinding vormt een belemmering en een gevaar voor vogels en andere dieren in het gebied. De elektromagnetische straling rond de verbinding heeft een negatieve invloed op het welzijn van – onder meer – vogels en insecten.

In de startnotitie mer (blz 52) is dit als volgt verwoord:

Gebiedsbescherming

Effecten op Natura 2000-gebieden

De Natuurbeschermingswet 1998 is het kader voor het in beeld brengen van de effecten op Natura 2000-gebieden. Eerst wordt bepaald of er een kans is op verslechtering of verstoring. Indien dat het geval is, is een vergunning nodig (voor een concrete activiteit) of is instemming vereist (op een plan). Als significante effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien uit die passende beoordeling niet de zekerheid kan worden verkregen dat geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning c.q. de instemming worden geweigerd, tenzij er geen alternatieven zijn, er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang (zoals bij de aanleg van een 380 kV hoogspanningsverbinding) en door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000 netwerk gewaarborgd blijft.

Gelet op de mogelijke gevolgen voor het Natura 2000 gebied Brandemeer/Rottige Meente zal gekozen moeten worden voor een alternatief tracé dat minder belastend voor het milieu is. Om die reden verdient het de voorkeur

het tracé via het alternatief 3 b (Oudehaske langs de snelweg A 6 Joure-Lemmer) te laten lopen, omdat het tracé dan niet langs of door een Natura 2000 gebied komt.

Voorts is het naar onze mening technisch mogelijk om de betreffende hoogspanningsleiding volledig ondergronds aan te leggen. Het ondergronds aanleggen van de hoogspanningsleiding biedt veel voordelen. Een ondergrondse leiding kan worden aangemerkt als het meest milieuvriendelijke alternatief in het kader van de MER. Immers bij een bovengrondse leiding is er sprake van ernstige visuele hinder. Hoogspanningsmasten met hoogspanningsleidingen tasten op een onaanvaardbare wijze het open, groene landschap aan. Bij een ondergrondse leiding is dit bezwaar er niet.

De elektromagnetische straling van de hoogspanningsleidingen kan verder gezondheidsklachten of andere schade (bijvoorbeeld aan vee) veroorzaken. De overheid dient hier zorgvuldig mee om te gaan en het zekere voor het onzekere te nemen. Een garantie van de overheid dat betreffende leidingen geen permanente effecten voor het woon- en leefklimaat hebben wordt niet gegeven. Woningen zijn gevoelige functies in magneetveldzones. Bij ondergrondse aanleg zouden deze gezondheidsrisico's voorkomen kunnen worden.

Ook fijn stof kan zich vanaf bovengrondse leidingen en masten verspreid worden naar omringende boerderijen en woningen.

Voorts maken de masten en leidingen een indringend zoemend geluid dat de rust in het buitengebied aanmerkelijk aantast. Het heeft een negatieve invloed op het woon- en leefklimaat.

Daarnaast betekenen de hoogspanningsleidingen een verhoogd veiligheidsrisico in de omgeving, gezien de risico's van bijvoorbeeld kabelbreuk en ongelukken met ballonnen of vliegtuigen.

Wij verwachten dat onze woning door de geplande hoogspanningsleiding aanzienlijk in waarde zal dalen. Wij zijn dan ook voornemens een planschadeverzoek in te dienen. Naar verwachting zullen in de omgeving ook anderen een planschadevergoeding vragen. Reeds vanuit kosten oogpunt is het daarom van belang om alternatieven te onderzoeken waarbij geen of minder planschade te verwachten valt.

Verzoek

Wij verzoeken u om deze zienswijze bij de verdere besluitvorming te betrekken en op grond daarvan te beslissen het nieuwe tracé – mede gezien de aanwezigheid van een Natura 2000 gebied - niet langs Oldelamer te laten lopen.

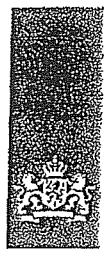
In afwachting van uw berichten,

Met vriendelijke groet,

0134
cc Cremer

is rechtstreeks
binnengekomen.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	02 OKT. 2009
nummer	
dossier	2317 li/mt
kopie naar :	> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl
Contactpersoon

Ministerie van Economische Zaken
DG Energie en Telecom
Directie Energiemarkt

Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Datum   1 oktober 2009
Betreft   Startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV verbinding

Onze referentie
AWT-2009-272
Uw referentie
ET/EM/9142373
Uw brief
1 oktober 2009

Geachte heer, mevrouw

Op 20 augustus jl. ontving ik als wettelijk adviseur in de m.e.r.-procedure van het Ministerie van Economische Zaken de startnotitie MER Noord-West 380 kV - verbinding tussen de Eemshaven via Ens naar Diemen. Deze startnotitie heb ik beoordeeld vanuit het oogpunt van cultuurhistorie, waartoe de archeologie, de (stede)bouw en het historisch landschap behoren. Tijdens een overleg op 30 september jl. tussen mevr. T. Veldhuis en ondergetekende van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de heren J. de Bakker van TenneT, R. Evelein en B. Gerrits van Tauw en J. de Jong van ArcheoLogic zijn afspraken gemaakt over de borging van het cultuurhistorisch belang in deze procedure.

De RCE zal door TenneT betrokken worden bij de m.e.r.-procedure. Niet alleen als wettelijk adviseur, maar ook als rijksdienst die op grond van de Monumentenwet 1988 als vergunningverlener optreedt voor wijzigingen in of bij archeologische monumenten en die namens de Ministers van OCW en VROM beschermde stads- en dorpsgezichten aanwijst. Over wijzigingen aan gebouwde monumenten wordt de RCE in bepaalde gevallen als adviseur gehoord door de gemeenten die het aangaat. Naast de meer specifieke thema's zoals de nationale landschappen, het Werelderfgoed, de Snelwegpanorama's en de Belvedere-gebieden ziet de rijksdienst het als zijn taak om er op toe te zien dat het cultuurhistorisch erfgoed goed wordt verankerd in ruimtelijke processen en plannen. Voor de aanleg van de 380 kV hoogspanningsleiding Noord - West wordt een rijksinpassingsplan gemaakt door de Ministers van EZ en VROM. De RCE beoordeelt vanuit zijn rijksrol mede dit plan.

Naast bovengenoemde algemene betrokkenheid van de RCE bij de planvorming zijn de volgende meer specifieke punten onder de aandacht gebracht tijdens het overleg van 30 september:

Algemeen:

- De RCE is aanspreekpunt voor TenneT, Tauw en ArcheoLogic voor wat betreft de cultuurhistorische component in de m.e.r. Aanspreekpunten zijn ondergetekende en ; zij zorgen voor interne afstemming binnen de RCE.

- RCE en genoemde partijen voorzien elkaar van de nodige informatie, voor zover deze informatie vrij en kosteloos beschikbaar is. Vanuit de RCE is aanspreekpunt voor GIS-gerelateerde zaken

Onze referentie
AWT-2009-272

Archeologie:

- De RCE stemt af met de provinciaal archeologen en waar nodig met de provinciale steunpunten cultuurhistorie;
- Naast de AMK en IKAW zoals in Archis opgenomen, worden ook de provinciale en gemeentelijke beleidsadvies- en verwachtingskaarten betrokken bij het archeologisch onderzoek. Afsproken is dat ten behoeve van het ontwikkelen van tracé-alternatieven een Bureaustudie wordt gedaan, waarbij het raadplegen en benutten van de provinciale beleidsadvieskaarten naast Archis volstaat. Bij het vaststellen van het Voorkeursalternatief zullen ook de gemeentelijke beleidsadvies- en verwachtingskaarten worden betrokken in het archeologische bureauonderzoek. De kaarten van provincies en gemeenten zijn -voor zover aanwezig en voor zover vastgesteld door Provinciale Staten, resp. de gemeenteraad - leidend voor het archeologisch onderzoek ter plekke.
- Voor de planning in tijd en voor de reservering van financiële middelen ten behoeve van het archeologisch onderzoek is het van belang om naast het verstoringsvlak per mast ook de verstoring als gevolg van de aanleg van bouwwegen te betrekken. Dit moet inzichtelijk worden gemaakt op het moment dat het voorkeursalternatief vaststaat. Op het niveau van het rijksinpassingsplan worden alleen de hoekmasten aangegeven. Over de andere locaties waar masten komen te staan, bestaat pas in een veel later stadium helderheid. Het is ook om deze reden dat de archeologische informatie die benodigd is voor de m.e.r. op een hoger abstractieniveau kan liggen: pas na het vaststellen van het voorkeurstracé en bij het bepalen van de exacte mastlocaties is het zinvol om over gedetailleerde archeologische informatie te beschikken.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Een afschrift van deze brief zend ik aan de commissie voor de m.e.r. en aan de provinciaal archeologen van Groningen, Fryslân en Flevoland.

Hoogachtend,
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

0135

Rijkswaterstaat
Ministerie van Verkeer en Waterstaat

> Retouradres Postadres Postbus 600 8200 AP Lelystad

Inspraakpunt NW 380kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Rijkswaterstaat
IJsselmeergebied
Afdeling Strategie, Regionale
Ontwikkeling en Milieu

Bezoekadres
Zuiderwagenplein 2
("Smedinghuis")
Postadres Postbus 600
8200 AP Lelystad
T 0320 29 91 11
F 0320 23 43 00

Contactpersoon

Datum 5 oktober 2009
Onderwerp Zienswijze Startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kV

Ons kenmerk

-

Uw kenmerk

-

Bijlage(n)

-

Geachte heer, mevrouw,

In het kader van de nieuw aan te leggen hoogspanningsverbinding tussen de Eemshaven en Diemen is onlangs de startnotitie voor de milieueffectrapportage gepubliceerd. Naar aanleiding van voornoemde startnotitie wil ik een aantal opmerkingen maken. Aangezien de voornoemde hoogspanningsverbinding ook delen van Noord-Nederland zal kruisen, heb ik ook de standpunten van mijn ambtgenoot van Rijkswaterstaat Noord-Nederland in onderstaande reactie verwerkt.

Algemeen

In de startnotitie wordt aangegeven welke alternatieven en milieugevolgen in het MER onderzocht zullen worden. Via corridors is het zoekgebied aangegeven waarbinnen in het MER tracéalternatieven uitgewerkt zullen worden. Deze corridors kruisen op een aantal punten bestaande hoofdinfrastructuur (wegen en vaarwegen) en een aantal uitbreidingsprojecten in voorbereiding. Dit betreft:

- De A6, A7, A27, A32, N50, N33 en de N31 (bestaande weginfra).
- De hoofdvaarverbinding Amsterdam Lemmer en de vaarverbindingen door het Ketelmeer (bestaande vaarweginfra).
- De Haak om Leeuwarden: hiervoor is inmiddels een Ontwerp-Tracébesluit genomen.
- Knoopunt Joure: de minister van Verkeer en Waterstaat heeft aangegeven een aanvang te nemen met de procedure om te komen tot de aanpak van het knooppunt Joure. Er ligt inmiddels een bestuurlijk voorkeursalternatief.
- Knooppunt Heerenveen: mogelijke oplossingsrichtingen worden momenteel onderzocht, het project bevindt zich in een verkennende fase.
- Verbreding A6 ter hoogte van Almere.

Daarnaast is de A6/A7 op plankaart 2 in de Nota Mobiliteit aangeduid als een weg (*hoofdverbinding*sas) waarlangs uitbreidingsruimte beschikbaar moet blijven om

zoveel mogelijk te voorkomen dat toekomstige verbredingen en/of bundeling van hoofdinfrastructuur fysiek en financieel belemmerd worden.

Rijkswaterstaat
IJsselmeergebied
Afdeling Strategie, Regionale
Ontwikkeling en Milieu

Ik vraag u om in de MER aan te geven hoe u om zult gaan met kruisingen van de alternatieven met bestaande hoofd(vaar)weginfrastructuur en met de ruimtelijke reserveringen voor toekomstige infrastructuuruitbreidingen zoals hierboven aangegeven.

Datum
5 oktober 2009

Ons kenmerk
-

Zuiderzeelijn

Inmiddels is het planproces voor de Zuiderzeelijn gestopt. De indicatieve ruimtelijke reservering zoals aangegeven in de Nota Ruimte blijft echter wel bestaan.

Ondergrondse (deel)tracés

Gezien het gestelde op pag. 19 lijkt er bij voorbaat weinig ruimte te zijn voor ondergrondse aanleg. Dat doet mijns inziens geen recht aan vigerende regelgeving. Immers, de regelgeving schrijft voor dat alle redelijkerwijs te beschouwen alternatieven onderzocht dienen te worden. Ik adviseer u daarom om in situaties waar ruimtedruk aan de orde is (Almere) of waar cumulatie van negatieve effecten dreigt (Ketelmeer) ook gedeeltelijke ondergrondse aanleg in het MER te betrekken.

Doorvaarthoogten

Het water in het Markermeer/IJsselmeer alsmede het Gooi- en Ketelmeer wordt zowel recreatief als beroepsmatig gebruikt. De zogeheten "bruine vloot" van oude en antieke zeilschepen reken ik o.a. tot de eerste categorie. Deze schepen beschikken over hoge masten en moeten zich vrijelijk over beide meren kunnen verplaatsen. Dat stelt dus eisen aan de minimale draadhoogte van de eventueel nieuw aan te leggen hoogspanningsverbinding. Dat zelfde geldt ook voor het beroepsmatig gebruik. De hoge objecten in deze categorie bestaan in de meeste gevallen uit hijsbokken. Ook deze objecten mogen geen beperkingen ondervinden van een beperking in doorvaarthoogten. Ik ga er daarom vanuit dat bestaande en toekomstige scheepvaartactiviteiten op het Markermeer/IJsselmeer alsmede het Gooi- en Ketelmeer geen beperkingen opgelegd krijgen vanwege de gekozen draadhoogte.

Ik merk op dat in het kader van het Nationaal Waterplan gewerkt wordt aan nieuwe peilbesluiten binnen het IJsselmeersysteem. In 2013 en in 2015 worden hierover besluiten genomen. De uitkomsten van deze besluiten zijn relevant voor de te kiezen draadhoogte. Ik vraag u hiermee rekening te houden.

Water

In paragraaf 5.8 wordt het onderwerp water behandeld. Er is mijns inziens echter te weinig aandacht besteed aan oppervlaktewater. Er dient hier aandacht te worden besteed aan waterstroming, waterpeilen, dynamiek in waterstanden,

waterberging en waterkwaliteit. Daarnaast zou er aandacht moeten zijn voor de doelen die hieromtrent zijn vastgelegd en gebruik dat van dit water afhankelijk is.

Rijkswaterstaat
IJsselmeergebied
Afdeling Strategie, Regionale
Ontwikkeling en Milieu

Vergunningen

Ik wil u er op wijzen dat op grond van de Wet beheer Rijkswaterstaatswerken het niet is toegestaan zonder vergunning van Rijkswaterstaat gebruik te maken van een waterstaatswerk door anders dan waartoe het is bestemd, daarin, daarop, daaronder of daarover werken te maken of te behouden.

Datum
5 oktober 2009

Ons kenmerk
-

Tracé 4b Ens – Diemen Flevoland West

Radarhinder

Voor het veilig afwikkelen van alle scheepvaartverkeer is ongestoorde werking van communicatie- en navigatieapparatuur een must. In uw startnotitie is de ongestoorde werking van voornoemde apparatuur vooral in verband gebracht met de luchtvaartinfrastructuur. Aangezien in de corridor Ens –Diemen niet alleen een hoofdvaarverbinding is gelegen maar ook een belangrijk sluiscomplex functioneert, ga ik er vanuit dat u in het MER ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de eventuele effecten op de nautische communicatie- en navigatieapparatuur.

Delfstoffenwinning

Zowel in het Markermeer als in het IJsselmeer vindt zandwinning plaats. Vaak in combinatie met het op diepte houden van de vaargeulen. De situering van de mastvoeten alsmede waarborging van de stabiliteit van deze elementen zal, naar ik aanneem, randvoorwaarden stellen aan zandwin-activiteiten in de directe omgeving van de mastvoeten. Ik verzoek u om deze randvoorwaarden in het MER te expliciteren.

Nautische veiligheid

In het tracé 4b krijgt het Markermeer en een deel van het IJsselmeer te maken krijgen met een ingrijpende bovengrondse doorsnijding. Om zulks mogelijk te maken zullen de mastvoeten in de waterbodem worden gefundeerd. Op die wijze zullen de mastvoeten of de eilandjes waarop deze worden opgericht obstakels vormen voor alle nautische activiteiten in haar directe omgeving. Dat kan onder bepaalde omstandigheden extra (strandings)risico's met zich meebrengen. Ik zie graag dat u in het MER het aspect nautische veiligheid nadrukkelijk betreft bij het tracé 4b.

Erosie, sedimentatie en morfologie

De fundering van de hoogspanningsmasten in de waterbodem van de verschillende delen van het hoofdwatersysteem zal eventueel in combinatie met de aanleg van kleine eilanden rondom de mastvoeten mogelijk gevolgen hebben ter zake van erosie, sedimentatie en morfologie. Ik verzoek u daarom deze aspecten in het MER te betrekken waar het gaat om buitendijkse aanleg van de hoogspanningsmasten.

Waar mogelijk kan gekozen worden voor locaties in samenhang met lopende of geplande (buitendijkse)projecten. Wellicht kan de stroming dusdanig beïnvloed worden dat aanleg- en beheerkosten verminderd worden en waterkwaliteit en gebruiksmogelijkheden verbeterd worden.

IJshinder

Het mag als bekend verondersteld worden dat kruierend ijs onder bepaalde omstandigheden gevaar voor objecten in en rond het Markermeer/IJsselmeer kan opleveren. Ik adviseer u om dit (veiligheids)aspect in het MER te betrekken.

Tracé 4a Ens – Diemen Flevoland Midden

Bij dit tracé wordt een bundeling met de A6 bij Almere beoogd. Zoals beschreven in de startnotitie zijn hier al vergevorderde plannen om de A6 vanaf Almere te verbreden. Het Ontwerp-Tracébesluit ten behoeve van deze verbreding zal naar verwachting eind 2009 worden genomen. Verder wijs ik u op de nu al schaarse ruimte langs dit traject. Wellicht kan hier, in combinatie met het ondergronds aanleggen van delen van het tracé, ruimtewinst geboekt worden.

Tracé 4c Ens – Diemen Flevoland Oost

Ook rondom de nieuwe doorsnijding van het Gooimeer verwijs ik naar de tekst hierboven onder het kopje *Algemeen*.

Hoogachtend,

DE HOOFDINGENIEUR-DIRECTEUR RWS IJSSELMEERGEBIED,
Namens deze,
HOOFD STRATEGIE, REGIONALE ONTWIKKELING EN MILIEU

Rijkswaterstaat
IJsselmeergebied
Afdeling Strategie, Regionale
Ontwikkeling en Milieu

Datum
5 oktober 2009

Ons kenmerk
-

0136

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Inspraakpunt NW 380 kV

Bureau Energieprojecten

Postbus 304

2270 AH Voorburg

BETREFT   Zienswijze startnotitie MER NW 380 kV

DATUM   Almere, 3 oktober 2009

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij dienen wij onze reactie op de startnotitie MER Noord West 380 kV. Deze zienswijze heeft specifiek betrekking op de mogelijke verbindingsopties tussen Ens en Diemen(tracé 4).

In deze brief worden onze aandachtspunten uiteengezet.

Er zijn drie verbindingsopties waarvan tracés 4a en 4b dicht bebouwde gebieden doorkruisen. Met de opmerking dat tracé 4b is geprojecteerd in het water dat aangemerkt is als Natura 2000 gebied. Ons inziens is dit de duurste variant. Het is waarschijnlijker dat er gekozen wordt voor de andere 2 varianten. Wij vrezen dat de uiteindelijke keuze valt op variant 4a of 4c de uitbreiding van het hoogspanningsnet wordt gecombineerd met de verbreding van de A6. Temeer omdat de gemeente Almere eerder heeft aangegeven het bestaande hoogspanningstracé te willen verplaatsen naar de A6.

Zowel tracé 4a als 4c zijn geprojecteerd in een het natuurgebied en het woongebied ten zuiden van de A6 ter hoogte van Almere Haven. Dit gebied staat reeds onder druk door de verschillende ontwikkelingen. Merendeel van de bewoners is hier komen wonen voor de rust en de natuur. Een nieuwe ruimtelijke ingreep in de natuur waarbij bos verdwijnt doet afbreuk aan de natuur en het woongenot en is niet wenselijk. Het compenseren van de natuur in de buurt van de nieuwe ontwikkeling is al niet meer mogelijk, omdat er onvoldoende ruimte beschikbaar is.

Om die reden zien wij in de uit te voeren onderzoeken graag de volgende punten terug. Deze punten zouden wat ons betreft opgenomen moeten worden in de startnotitie;

1. Bij alle onderzoeken als uitgangspunt de invloeden van de verschillende woningbouwprojecten op te nemen, zoals Almere Poort, Wierdenpark in Almere Haven, herinrichting Kustzone Almere Haven, herinrichting Vroege Vogelbos, Beginbos en Kromslootpark;
2. Behoud van de bestaande locatie als uitgangspunt aanhouden en deze de voorkeur geven boven een nieuwe locatie of een nieuw (aanvullende) tracé op een locatie in de zones 4a t/m c;
3. Vooraf, in de startnotitie, inzicht geven welke wegingsfactor aan elk deelaspect (tabel 5,1; ruimtegebruik, leefmilieu, natuur etc) wordt toegekend. Wij gaan er van uit dat deze verschillende deelaspecten dezelfde wegingsfactor krijgen en de keuze niet alleen van financiën afhangt;
4. Een alternatief tracé buiten Flevoland wordt onderzocht, bijvoorbeeld het nieuwe tracé door Groningen en Noord-Holland of onder Flevoland door;
5. Natuurcompensatie alleen plaatsvindt binnen een straal van 5 kilometer van het plangebied, van eenzelfde natuurtype of ten behoeve van versterking van een gehouden natuur in dit gebied;
6. Versmallen van de corridor t.b.v. tracé 4a en 4c (zie fig. 4.11) ter plaatse van Almere-Haven en Kromslootpark in zuid-oostelijke richting tot aan de afslag 2 van de A6 zodat dit natuurgebied gebied vrij blijft van het nieuw te bouwen hoogspanningstracé;
7. Toevoegen van een nieuwe corridor, t.b.v. een nieuw te ontwikkelen variant vanaf het bestaande hoogspanningstracé ten noorden van knooppunt Almere (A6-A27) in oostelijke richting met aansluiting op variant 4c.

Wij worden graag op de hoogte gehouden van de vervolgstappen.

Met vriendelijke groet, .

0137

Van:
Verzonden: maandag 5 oktober 2009 13:53
Aan:
CC:
Onderwerp: Hoogspanningsmast/ lijn Noordwest 380

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Geachte

We hebben de plannen ingezien voor de hoogspanningsmast/ lijn, aangeduid als **Noordwest 380**. Wij zijn zelf woonachtig in de

woonwijk het Himsterhout te Drachten, waar we zeven jaar geleden ons huis gebouwd hebben en met veel plezier wonen. Destijds

hebben we ons bewust verdiept in het bestemmingsplan om te beoordelen waar eventuele hoogspanningslijnen en/of GSM masten

zouden komen te staan, zodat we onze positie konden kiezen ten opzichte van deze energiebanen.

Persoonlijk ben ik er van overtuigd dat de mate van de hoeveelheid straling, waar we als mens dag tot dag aan blootgesteld worden, een

verband heeft met onze gezondheid en welzijn. Aan de ene kant wordt er vaak gewezen naar afzonderlijke onderzoeken, waaruit blijkt dat

het effect niet significant aan te tonen is (niet genoeg ziekte of slachtoffers per hoofd van bevolking *en* teveel andere spreidingsbronnen). Een

aanpak die aanvoelt als mosterd na de maaltijd als het in de toekomst wel zo zal blijken.

Aan de andere kant ben ik ervan overtuigd dat als alle gedane onderzoeken en klachtenrapporten als kompaswijzertjes gebruikt worden er

wel degelijk een verband zichtbaar wordt. Het gaat er mijn inziens om, dat vanuit wetenschappelijk oogpunt er een verband verwacht mag

worden in essentie. Dit valt niet te ontkennen, als we ons bedenken hoe alle processen binnen ons lichaam voortdurend plaatsvinden met

betrekking tot zeer zwakke elektrische signalen en velden. Met deze kennis zou door middel van onderzoek deze correlatie inzichtelijk te

maken moeten zijn en het causaal verband aangetoond.

Dat het een nadelig effect mag worden wordt tegenwoordig vertaald in aanname's richting afstanden tot dergelijke hoogspanningsdraden, waarbij

het als veilig genoeg bestempeld wordt. Waarbij er niemand het overzicht kan hebben hoe een cumulatief effect uitpakt per individu.

U begrijpt inmiddels wel, dat wij **zeer tegen** de optie zijn om de Noordwest 380 lijn (corridor) langs onze wijk in Drachten te laten lopen. Hij zou hierdoor

te dicht langs het drukbevolkte gebied lopen aan de Zuidwest kant van Drachten lopen ten hoogte van woonwijken, het ziekenhuis, speeltuinen en

groentetuinen.

Hierbij ons officieel protest, mocht hier een andere vorm voor gewenst zijn (bv. middels uw site of een ander officieel document) dan vernemen

wij dat graag. Ook zouden we graag op de hoogte gehouden willen worden m.b.t.. dit project.

Met vriendelijke groet,

0138

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Van:

Verzonden: maandag 5 oktober 2009 11:39

Aan: Bureau Energieprojecten

Onderwerp: inspraak op startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kv

inspraak op startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kv:

Wij wonen aan de ..... :. Ons huis ligt op ongeveer 400 m van de A7. Toen we het huis kochten waren we blij dat we een huis konden krijgen met eigen grond en midden in een gedeeld natuur en agrarisch gebied en namen het geruis van de snelweg op de koop toe.

Toen ons ter oren kwam dat er misschien een hoogspanningskabel over of langs ons huis zou kunnen komen, schrokken wij enorm.

Volgende zaken maken wij ons ernstige zorgen over:

- de risico's van hoogspanningsmasten in combinatie met de aanwezigheid van een snelweg ernstige gezondheidsrisico's met zich meebrengt vanwege het ioniseren van het fijnstof dat door het verkeer wordt geproduceerd.
- Een tracé voor nieuwe hoogspanningsverbindingen zal leiden tot horizonvervuiling. Bovengrondse leidingen verstoren immers de visuele openheid van het gebied. De mate van horizonvervuiling dient onderzocht te worden;
- het aspect van geluidsoverlast veroorzaakt door elektriciteitslijnen, een niet te onderschatten nadelig effect van hoogspanningsmasten; het betreft het 'zingende' geluid van de masten en kabels bij wind. Daarnaast bestaat corona (deelontladingen in de lucht), een brommend geknetter dat optreedt bij vochtig weer.
- in de corridor is sprake van een grote oppervlakte cultuurgrond bestemd voor natuur, flora en fauna en agrarisch gebruik. De aanleg van een bovengronds tracé betekent een onomkeerbare vernietiging van landschap, natuur en cultuur, oftewel een ernstige aantasting van de kwaliteit van de leefomgeving
- De waarde daling van ons huis en grond zo dicht gelegen bij een snelweg en in de toekomst eventueel ook nog hoogspanningsleidingen.

Als het dan moet, dan maar bestaand uitbreiden. Want dat er al is.

Dit is onze visie, ik hoop dat er nu eens echt gedacht wordt aan onze omgeving en de leefbaarheid daarvan!

Afz.

0139

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

POSTSTEMPEL

-5 OKT 2009

BETREFT   Zienswijze startnotitie MER NW 380 kV
DATUM   Almere, 3 oktober 2009

LS,

Ik ben groot voorstander van tracé 4a (althans voor het gedeelte door Almere)
Dit tracé zorgt ervoor dat een brede groenstrook dwars door de stad voor de eeuwigheid behouden kan blijven. Bij het verlaten van tracé 4a zal het gemeentebestuur deze vrijkomende gebieden gaan bebouwen met woningen of bedrijven en dat komt de leefbaarheid geheel niet ten goede. Keuze van willekeurig welk ander tracé zal een dergelijke groene strook creëren doch op plekken die geen enkele zin hebben c.q. juist bezwaarlijk zijn.

De bezwaren zijn in dat geval gelegen in:

- Het niet kunnen uitbouwen van de stad op locaties waar dit juist wel wenselijk is (of mogelijk in de toekomst wenselijk is).
- Een kaalslag van bos waar juist de laatste jaren al een enorme aanslag op wordt gedaan vanwege o.a. de verdubbeling van de A6. Het compenseren van de natuur in de buurt van de nieuwe ontwikkeling is op veel plekken al niet meer mogelijk, omdat er onvoldoende ruimte beschikbaar is.
- Een horizonvervuiling waar deze er nu nog niet is

NB Hoewel de EHS gebieden wel op de kaart staan aangeven wijs ik u erop dat een tracé langs de A6 onherroepelijk direct dan wel indirect impact heeft op het EHS gebied dat langs Almere Haven loopt (Vroege Vogelbos, Beginbos en Kromslootpark);

Ik wordt graag op de hoogte gehouden van de vervolgstappen.

Met vriendelijke groet,

0140

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

POSTSTEMPEL

- 5 OKT 2009

DATUM: Almere, 4 oktober 2009
BETREFT: Inspraakreactie / zienswijze op de startnotitie MER NW 380 kV

Geachte mijnheer, mevrouw

Hierbij dienen wij onze inspraakreactie / zienswijze in op de startnotitie MER Noord West 380kV. Deze heeft specifiek betrekking op de mogelijke verbindingsalternatieven tussen Ens en Diemen (tracé 4).

Wij zijn voorstander om de uitbreiding van het tracé 4 langs het bestaande tracé (althans voor het gedeelte door de gemeente Almere) te laten plaatsvinden. Dit tracé zorgt ervoor dat een brede groenstrook dwars door de stad voor de eeuwigheid behouden blijft. Bij het verlaten van dit tracé zal het gemeentebestuur van Almere deze vrijkomende gebieden ongetwijfeld willen bebouwen met woningen of bedrijven wat de leefbaarheid van de bestaande wijken niet ten goede komt. Bij de keuze van willekeurig welk ander tracé zal een dergelijke groene strook creëren op andere locaties stuiten op de volgende bezwaren:

- Het niet kunnen uitbouwen van de stad Almere op locaties waar dit juist wel wenselijk is, of mogelijk in de toekomst wenselijk is.
- Een kaalslag van bospercelen (Beginbos, Vroege Vogelbos en Kromslootpark) waar mogelijk de komende jaren al een enorme aanslag op wordt gedaan vanwege de verdubbeling van de A6. Het compenseren van de natuur in de directe omgeving van deze nieuwe ontwikkeling is niet mogelijk, omdat er onvoldoende ruimte beschikbaar is.
- Een horizonvervuiling waar deze er nu nog niet is.

NB: Hoewel de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gebieden wel op de kaart staan aangegeven, wijzen wij u erop dat een tracé langs de A6 onherroepelijk, direct dan wel indirect, impact heeft op het EHS gebied dat langs Almere Haven loopt (Vroege Vogelbos, Beginbos en Kromslootpark).

Om die reden zien wij in de uit te voeren onderzoeken graag de volgende punten opgenomen in de startnotitie:

- 1) Bij alle onderzoeken als uitgangspunt de invloeden van de verschillende woningbouwprojecten op te nemen, zoals Almere Poort; Almere Spiegelhout; Herinrichting Wierdenpark en omgeving in Almere Haven, herinrichting Kustzone Almere Haven, mogelijke herinrichting Vroege Vogelbos, Beginbos en Kromslootpark en herinrichting Almere Haven Oostrand.
- 2) De bestaande locatie van het hoogspanningstracé als uitgangspunt aanhouden en deze de voorkeur geven boven een nieuwe locatie of een nieuw (aanvullend) tracé op de locatie in de zones 4a t/m 4c.

- 3) Vooraf, in de startnotitie, inzicht geven welke wegingsfactor aan elk deelaspect (tabel 5,1 ruimtegebruik / leefmilieu / landschap, cultuurhistorie en archeologie / natuur / bodem en water) wordt toegekend. Wij gaan er van uit dat deze verschillende deelaspecten dezelfde wegingsfactor krijgen en de keuze niet alleen van financiën afhangt.
- 4) Een alternatief tracé buiten Flevoland wordt onderzocht, bijvoorbeeld het nieuwe tracé door Groningen en Noord-Holland of onder Flevoland door.
- 5) Natuurcompensatie vindt uitsluitend plaats binnen een straal van 5 kilometer van het plangebied, met eenzelfde natuurtype of is ten behoeve van versterking van de bestaande natuur in dit gebied.
- 6) Versmallen van de corridor t.b.v. tracé 4a en 4c (fig. 4.11) ter plaatse van Almere Haven en Kromslootpark in zuid-oostelijke richting tot aan de afslag 2 van de A6, zodat dit natuurgebied vrij blijft van het nieuw te bouwen hoogspanningstracé.
- 7) Toevoegen van een nieuwe corridor, t.b.v. een nieuw te ontwikkelen variant vanaf het bestaande hoogspanningstracé ten noorden van knooppunt Almere (A6-A27) in oostelijke richting met aansluiting op variant 4c.

In afwachting van uw reactie en vervolgstappen in de procedure.

Met vriendelijke groet,

0141

Nummer 141

6 eensluitende reacties ontvangen

naam...
straat...

ONTVANGEN

07 OKT 2009

Inspraakpunt NW 380 kV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

BETREFT   Zienswijze startnotitie MER NW 380 kV
DATUM   Almere, 3 oktober 2009

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij dienen wij onze reactie op de startnotitie MER Noord West 380 kV. Deze zienswijze heeft specifiek betrekking op de mogelijke verbindingsopties tussen Ens en Diemen (tracé 4). In deze brief worden onze aandachtspunten uiteengezet.

Er zijn drie verbindingsopties waarvan tracés 4a en 4b dicht bebouwde gebieden doorkruisen. Met de opmerking dat tracé 4b is geprojecteerd in het water dat aangemerkt is als Natura 2000 gebied. Ons inziens is dit de duurste variant. Het is waarschijnlijker dat er gekozen wordt voor de andere 2 varianten. Wij vrezen dat de uiteindelijke keuze valt op variant 4a of 4c de uitbreiding van het hoogspanningsnet wordt gecombineerd met de verbreding van de A6. Temeer omdat de gemeente Almere eerder heeft aangegeven het bestaande hoogspanningstracé te willen verplaatsen naar de A6.

Zowel tracé 4a als 4c zijn geprojecteerd in een het natuurgebied en het woongebied ten zuiden van de A6 ter hoogte van Almere Haven. Dit gebied staat reeds onder druk door de verschillende ontwikkelingen. Merendeel van de bewoners is hier komen wonen voor de rust en de natuur. Een nieuwe ruimtelijke ingreep in de natuur waarbij bos verdwijnt doet afbreuk aan de natuur en het woongenot en is niet wenselijk. Het compenseren van de natuur in de buurt van de nieuwe ontwikkeling is al niet meer mogelijk, omdat er onvoldoende ruimte beschikbaar is.

Om die reden zien wij in de uit te voeren onderzoeken graag de volgende punten terug. Deze punten zouden wat ons betreft opgenomen moeten worden in de startnotitie;

- 1) Bij alle onderzoeken als uitgangspunt de invloeden van de verschillende woningbouwprojecten op te nemen, zoals Almere Poort, Wierdenpark in Almere Haven, herinrichting Kustzone Almere Haven, herinrichting Vroege Vogelbos, Beginbos en Kromslootpark;
- 2) Behoud van de bestaande locatie als uitgangspunt aanhouden en deze de voorkeur geven boven een nieuwe locatie of een nieuw (aanvullende) tracé op een locatie in de zones 4a t/m c;
- 3) Vooraf, in de startnotitie, inzicht geven welke wegingsfactor aan elk deelaspect (tabel 5, 1; ruimtegebruik, leefmilieu, natuur etc) wordt toegekend. Wij gaan er van uit dat deze verschillende deelaspecten dezelfde wegingsfactor krijgen en de keuze niet alleen van financiën afhangt;

- 4) Een alternatief tracé buiten Flevoland wordt onderzocht, bijvoorbeeld het nieuwe tracé door Groningen en Noord-Holland of onder Flevoland door;
- 5) Natuurcompensatie alleen plaatsvindt binnen een straal van 5 kilometer van het plangebied, van eenzelfde natuurtype of ten behoeve van versterking van een gehouden natuur in dit gebied;
- 6) Versmallen van de corridor t.b.v. tracé 4a en 4c (zie fig. 4.11) ter plaatse van Almere-Haven en Kromslootpark in zuid-oostelijke richting tot aan de afslag 2 van de A6 zodat dit natuurgebiedgebied vrij blijft van het nieuw te bouwen hoogspanningstracé;
- 7) Toevoegen van een nieuwe corridor, t.b.v. een nieuw te ontwikkelen variant vanaf het bestaande hoogspanningstracé ten noorden van knooppunt Almere (A6-A27) in oostelijke richting met aansluiting op variant 4c.

Wij worden graag op de hoogte gehouden van de vervolgstappen.

Met vriendelijke groet,

naam

0142

GEMEENTE

HEERENVEEN

CRACKSTRAAT 2 POSTBUS 15000 8440 GA HEERENVEEN
TELEFOON 0513-617617 TELEFAX 0513-617475
e-mail: Gemeente@heerenveen.nl

Inspraakpunt NW 380KV
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH VOORBURG

ONTVANGEN

07 OKT 2009

uw brief van:	ons kenmerk:	bijlage(n):	datum:
19-8-09	09.3005074	2	02-10-09

VERZONDEN - 6 OKT. 2009

Onderwerp:
Zienswijze voor richtlijnen MER

Geachte mevrouw/heer,

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van de Startnotitie voor de milieueffectrapportage Noord-West 380 Kv verbinding. We willen nog een aantal zaken onder uw aandacht brengen.

- Algemeen

Wij waarderen positief dat bij de bepaling van de corridors getracht wordt aan te sluiten bij reeds bestaande hoofdinfrastructurele voorzieningen. Op deze wijze wordt het landschap niet onnodig extra belast.

- Geplande ruimtelijke ontwikkelingen

Bij het bepalen van de corridors is vooral gekeken naar bestaande situaties en functies. Het is echter wenselijk dat ook gekeken wordt naar geplande ontwikkelingen, omdat een hoogspanningsverbinding ook hieraan beperkingen oplegt. Dit betreft wat ons betreft de volgende onderwerpen:

➤ *Bestemmingsplannen IBF en Skoatterwâld*

Aan de oostzijde van Heerenveen gelden bestemmingsplannen voor het bedrijventerrein IBF en de woonwijk Skoatterwâld. Beide gebieden zijn al geruime tijd in ontwikkeling. Over circa 10 jaar ligt de bebouwde komgrens van Heerenveen grofweg langs de Zestienroeden en de Woudsterweg.

➤ *Integrale Visie*

De gemeenteraad stelde in 2005 de Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân vast. Hierin wordt de toekomstige ontwikkeling van Heerenveen in de periode 2000-2015, respectievelijk 2015-2030 vastgelegd.

Voor de periode 2000-2015 staan de volgende relevante ontwikkelingen aangegeven:

- de doorontwikkeling van het bedrijventerrein Haskerveen

- bedrijvenontwikkeling aan de oostkant van de Leeuwarderstraatweg
- kruisstation+bedrijfsontwikkeling aan de noordkant A7. Deze ontwikkeling staat voorlopig stil, in verband met het niet doorgaan van de Zuiderzeespoorlijn. Mogelijk komt de ontwikkeling weer in beeld in het kader van de discussie over de spoorlijn Groningen-Heerenveen.
- de doorontwikkeling van het BusinessPark Friesland in westelijke ontwikkeling.

Voor de periode 2015-2030 staan de volgende relevante ontwikkelingen aangegeven:

- de verdere doorontwikkeling van het bedrijventerrein Haskerveen
- de doorontwikkeling van het bedrijventerrein aan de oostkant van de Leeuwarderstraatweg
- de verdere doorontwikkeling van het BusinessPark Friesland in westelijke richting.
- de ontwikkeling van een grootschalige dagattractie ten noordoosten van het klaverblad A7-A32 (zoekgebied)
- de ontwikkeling van het bedrijventerrein Klaverblad Noordoost, ten noorden van het IBF en de A7.
- de ontwikkeling van het woongebied Heerenveen West aan de westzijde van Heerenveen.

Wij zien graag dat de milieu-effecten van de hoogspanningsverbinding voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen worden betrokken in het MER-onderzoek. Daarbij kan worden aangetekend dat meerdere van de ontwikkelgebieden reeds eigendom zijn van ontwikkelende partijen, waaronder de gemeenten Heerenveen en Skarsterlân. Als milieu-effecten beperkingen opleggen aan voorgenomen ontwikkelingen kan dit nadelige gevolgen hebben voor de exploitaties van de betreffende gebieden.

- Oostzijde Heerenveen

Wij zijn van oordeel dat een nieuwe hoogspanningsverbinding langs de oostzijde Heerenveen onwenselijk is. Heerenveen en omgeving wordt op veel plaatsen doorsneden door bovenregionale bovengrondse infrastructuur (hoofdwegen, spoor en hoogspanningslijnen). Om landschappelijke redenen moet worden voorkomen dat nieuwe doorsnijdingen worden toegevoegd. Langs de oostzijde van Heerenveen ligt de A32. Een hoogspanningsverbinding langs deze weg is ongewenst, omdat ter weerszijden van de A32 stedelijke functies zijn of worden ontwikkeld. Een tracé aan de oostzijde op grotere afstand van Heerenveen is onwenselijk, omdat dit een nieuwe ruimtelijke doorsnijding zou inhouden, terwijl meerdere lintbebouwingen of dorpen moeten worden gekruist. Tevens bestaat het gebied grotendeels uit beschermde natuur met een hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarde (parkgebied Oranjewoud en omgeving).

Wij hebben een gekopieerd fragment van de kaart bij de startnotitie bij deze brief gevoegd, met daarop -met een rode kruisarcering- aangegeven het gebied dat naar ons oordeel gevrijwaard zou moeten blijven van hoogspanningslijnen.

- Milieu-effecten

Gezien de aandacht in de startnotitie voor bestaande waarden en functies, verwachten wij dat de (leef)milieu-effecten voor de bestaande situaties voldoende zullen worden onderzocht in het MER. Verder hebben wij met instemming geconstateerd dat ook de gezondheidsaspecten onderdeel uitmaken van het onderzoek.

Ter informatie hebben wij de Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân bijgevoegd.

Wij zien uw overwegingen naar aanleiding van onze inspraakreactie met belangstelling tegemoet.

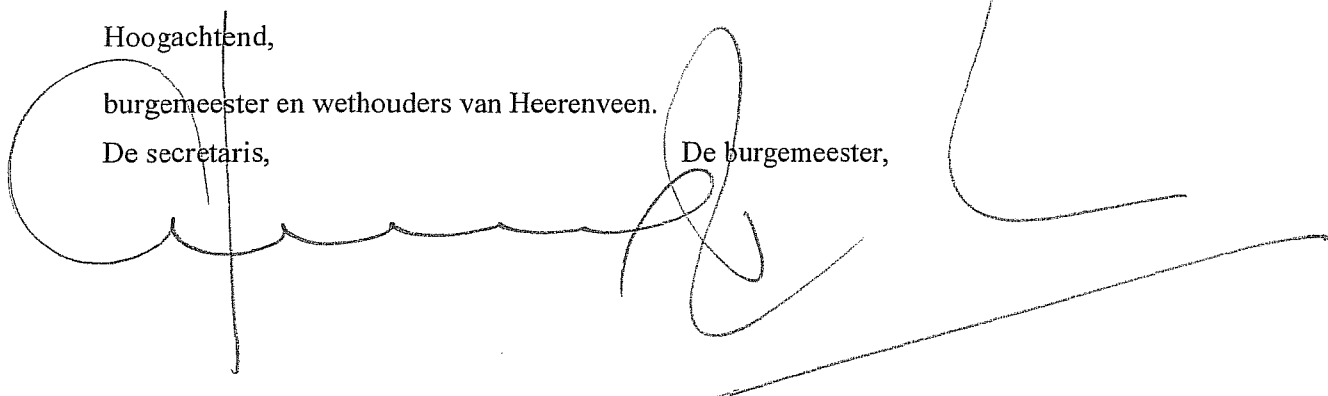
Indien u nadere inlichtingen over deze brief wenst, kunt u bellen met Gerrit Haanstra, telefoon 0513-617740.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Heerenveen.

De secretaris,

De burgemeester,

The image shows two handwritten signatures. The signature on the left is a long, flowing cursive line that starts with a large loop and ends with a vertical line. The signature on the right is a shorter, more compact cursive line. Below these signatures are several horizontal lines, including a long, thin line that spans across the width of the page.

Bijlage:

Integrale visie Heerenveen / Skarsterlân "Ruimte voor de toekomst"
Vastgesteld november/december 2005
Gemeente Skarsterlân, Gemeente Heerenveen

Zie: http://www.skarsterlan.nl/internet/pdfdocumenten/0511_integrale_visie_internetkwaliteit.pdf

0143

ONTVANGEN

05 OKT 2009

Van:

Verzonden: maandag 5 oktober 2009 12:46

Aan: Bureau Energieprojecten

Onderwerp: inspraak op startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kv

Hierbij wil ik inspreken op de startnotitie m.e.r. Noord-West 380 kv.

Sinds 1973 wonen wij aan de ..... : Ons huis ligt zo 'n 200 meter van de snelweg. Een heerlijke plek om te wonen en werken. Toen ons ter oren kwam dat er misschien een hoogspanningskabel dichtbij ons huis zou kunnen komen, schrokken wij enorm.

De risico's van hoogspanningsmasten in combinatie met de aanwezigheid van een snelweg ernstige gezondheidsrisico's met zich meebrengt mede vanwege het ioniseren van het fijnstof dat door het verkeer wordt geproduceerd. (www.hoogspanningmaarsse.nl); omdat we aan huis werken zullen wij en onze burens elke dag hieraan worden blootgesteld.

In tweede instantie wordt het in de toekomst verkopen van onze woning bemoeilijkt. Niemand wil én het geluid van een snelweg én vlakbij hoogspanningskabels wonen. Deze combinatie is te veel van het goede.

Wij gaan daar dan ook niet zomaar mee akkoord.

Almere, 0144

Zondag 4 oktober 2009

ONTVANGEN

09 OKT 2009

U.S.,

By deze wil ik graag reageren op
de startnotitie voor de men
betreffende de NW 380kV verbinding.

Speciaal betreffende het tracé
van Ens naar Diemen,

daar ik bewoner van Almere ben.

Ik wil graag ter aanzien hiervan
u mede delen dat ik vind
dat tracé u a op zoveel bezwaren
stuit, vooral wanneer wordt

overgegaan tot het kiezen voor
het huidige tracé van de kV-verbinding.

E.e.a. loopt dwars door wijken in
Almere Buiten, Stad-en-Port.

Tracé u b is voor mij oök gee
optie daar e.e.a. o.a. stuit op het
Natura 2000 gebied.

Ik kan mij meer vinden in 0144
de u^c verbinding, daar e-e-a.
woonwijken dan ontlicht.

Ik wacht met spanning uw
verdere uitdieping af in de
definitieve MER rapportage.

Mag ik u vragen in van u informatie
over het verdere pad.

1 vriendelijk groeten en u dankend
voor uw aandacht.

0145

Nummer 145

2 eensluitende reacties ontvangen

10 OKT 2009

0145

Betreffende aan u gestuurde
brief, die gepost is op Vrijdag
& okt 2009

Aan Ja sprankhuat M W 300.kl
Bureau Energieprojecten
Postbus 304
2270 AH Voorburg

Stedum, 9 okt 2009

Geachte Mevrouw

Tot mijn grote verbazing ontving ik, vandaag 9 okt 2009, mijn
brief van 9 okt 2009 weer terug.

De brief heb ik niet geopend. De brief kreeg ik terug
omdat het postbusnummer verkeerd er op stond.
Fout is 3404. Behoort te zijn 340. Dit is niet mijn
fout maar de fout van degene die voor mij de brief
heeft opgesteld.

Ik stuur u alsnog de brief toe, en bied namens de op-
steller en mijzelf het excuses aan van de gemaakte fout.
Ik hoop van ganser harte dat u mijn brief in be-
handeling gaat nemen. In afwachting, met vriendelijke
groeten.

ONTVANGEN

10 OKT 2009

Inspiraakpunt NW 380 KV
Bureau Energieprojecten
Postbus 3404
2270 AH Voorburg

Betreft startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 KV verbinding.

Naar aanleiding van de aanleg van bovengenoemde nieuwe hoogspanningslijn het volgende:
De 380 KV lijn zou volgens de plannen tussen de Delleweg en Stedum ter hoogte van de wierde "De Weer", een oude toegangsweg naar een tweetal boerderijen gaan kruisen.

Wierde "de Weer" is een archeologisch Rijksmonument (Archeologisch Rijksmonumentnummer 45974). Het betreft een aantal kleine wierden, omgeven door eveneens archeologisch waardevolle grond, die ook als zodanig is erkend door het rijk.

Op de wierde liggen twee boerderijen waarvan de ene, eigendom van het
een rijksmonument is.

Genoemd echtpaar is ook eigenaar van een deel van het wierdencomplex.

De boerderij en de wierden vormen een zeer waardevol element in het oeroude landschap.

De laan en een deel van de onbebouwde wierde zijn eigendom van ondergetekende, die ten tijde van de Ruilverkaveling Stedum Loppersum, plm. 20 jaar geleden, het terrein kocht, archeologisch onderzoek liet verrichten en de wierde weer in profiel liet brengen. Alles onder leiding van Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek te Amersfoort en uitgevoerd door Grontmij te Haren Gr..

Vervolgens werd door Landschapsbeheer Groningen de laan historisch verantwoord hersteld en van passende beplanting voorzien, alles op kosten van ondergetekende en gedreven door de wens deze landschappelijk belangrijke plek voor heden en toekomst te bewaren en veilig te stellen.

Omdat de eeuwenoude laan in gebruik was bij landbouwers en dreigde te worden voorzien van een beton of asfaltverharding is op initiatief en grotendeels kosten van ondergetekende een nieuwe betonweg aangelegd buiten de wierde.

De bestaande lijn verstoort reeds het zicht op de wierde, een dubbele lijn zou een regelrechte ramp voor de plek zijn, ook omdat de tweede lijn nog dicht bij de Rijksmonumenten zou komen te liggen.

Omdat er ter plekke ook bewoning is lijkt het niet raadzaam hier nog een lijn te willen. Immers het is het nog nooit bewezen dat het wonen onder of dicht bij een hoogspanningslijn

De Wier

2

geen schade aan de gezondheid toebrengt en deze onzekerheid schaadt zeker het welbevinden van de mensen in kwestie.

Groningen, het wingewest van Nederland wordt reeds op veel plaatsen ontsiert door gaslocaties, die omringd door onooglijke hekken en in het donker fel verlicht, dag en nacht lelijk staan te zijn.

Navrant is het feit dat De Weer ongeveer in het centrum ligt van het gebied waar bodemdaling optreedt, dat gepaard gaat met schade aan gebouwen en aardshokken, dit alles als gevolg van gaswinning.

De Waddenzee recentelijk verklaard tot Werelderfgoed wordt een van de belangrijkste centra van energievoorziening. Koelwater zal het water opwarmen en de horizon zal nog verder worden bevuild.

Vooraanstaande economen en energiedeskundigen roepen de samenleving op zich te bezinnen en aan te sturen op duurzame energieopwekking.

Als in weerwil van bovenstaande de aanleg van de nieuwe lijn toch doorgaat, zouden het tenminste redenen moeten zijn om in ieder geval het landschap zoveel mogelijk te sparen en de bewoners van dit gebied te ontzien.

Ondergetekende vraagt met klem de wierde "De Weer" te ontzien en de lijn noordelijk om de plek heen te leggen of om ondergronds te gaan.

Met vriendelijke groet

medeopsteller van de brief.

0146

ONTVANGEN

13 OKT 2009

Luttenbergstraat 2
 Postbus 10078
 8000 GB Zwolle
 Telefoon 038 499 88 99
 Fax 038 425 48 88
 provincie.overijssel.nl
 postbus@overijssel.nl

RABO Zwolle 39 73 41 121

Inlichtingen bij

telefoon

Inspraakpunt NW 380 kV
 Bureau Energieprojecten
 Postbus 304
 2270 AH VOORBURG

Startnotitie milieueffectrapportage Noord-West 380 kV verbinding.

Onlangs hebben wij in het kader van de m.e.r.-procedure de Startnotitie milieueffectenrapportage Noord-West 380 kV verbinding ontvangen. In de notitie zijn de achtergronden van de nieuwe hoogspanningsverbinding aangegeven, welke tracéalternatieven in het MER onderzocht zullen worden en welke milieuaspecten voor deze tracéalternatieven in het MER in beeld gebracht zullen worden.

Tijdens het vooroverleg hebben medewerkers van het ministerie van Economische Zaken (EZ) en van TenneT de plannen zowel bestuurlijk als ambtelijk een duidelijke toelichting gegeven. Omdat enkele voorgestelde verbindingsopties over waardevolle gebieden in Overijssel gaan, spreken wij de voorkeur uit voor het ondergronds aanleggen van de verbinding daar waar de verbinding door deze gebieden gaat of deze raakt. Verder willen wij u het volgende meegeven.

Nationaal Landschap IJsseldelta.

Openheid is een van de kernkwaliteiten van de IJsseldelta. In het westelijke deel van het Nationaal Landschap IJsseldelta ligt buitendijks in het Ketelmeer een moeraszone waar een groot natuurontwikkelingsproject is uitgevoerd. Hier ontwikkelt zich een zeer gevarieerde rivierdelta. Een uniek gebied in Nederland en zelfs in Europa. In het MER zal het effect in beeld worden gebracht van de invloed van een hoogspanningsverbinding op het landschap. Een hoogspanningsverbinding is in een groot gebied beleefbaar.

Tegen de achtergrond van genoemde kernkwaliteit (openheid) van het Nationaal Landschap IJsseldelta achten wij het wenselijk, dat in de effectbeoordeling de beïnvloeding van een nieuwe hoogspanningsverbinding daarop nadrukkelijk de aandacht krijgt. Uiteraard zijn wij geen voorstander van een nieuw tracé door het Nationaal Landschap IJsseldelta.

Tevens vragen wij om de effecten van een hoogspanningsverbinding op de Natura 2000-gebieden Ketelmeer en Vossemeer mee te nemen in de beoordeling. Het Ketelmeer vormt samen met de IJssel een belangrijke doorvaartroute voor de scheepvaart. Wij gaan ervan uit dat in het kader van het MER bij de nieuwe hoogspanningsverbinding rekening houdt met deze scheepvaartroute.

Nationaal Park Weerribben-Wieden.

Een van de voorgestelde verbindingsopties gaat over het grondgebied van de gemeente Steenwijkerland. Wij vragen veel aandacht voor de mogelijke effecten op het waardevolle gebied van de Weerribben-Wieden. Wanneer gekozen wordt voor het tracé Oudehaske-Ens volgens de bestaande hoogspanningsverbinding 220 kV, achten wij een combinatie met de bestaande verbinding noodzakelijk.

Bijlagen

provincie Overijssel

Datum verzending
 12 OKT 2009

Datum

29.09.2009

Kenmerk

2009/0145949

Pagina

1

Uw brief

19.08.2009

Uw kenmerk

T/EM/9142368

Wij hopen dat u de opmerkingen wilt meenemen bij de verdere uitwerking.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

secretaris,

Datum

29.09.2009

Kenmerk

2009/0145949

Pagina

2

Uw brief

19.08.2009

Uw kenmerk

/EM/9142368